

การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน
ที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการ
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

**RISK MANAGEMENT INTERNAL CONTROL AND INTERNAL
AUDIT ON THE REDUCE LIQUIDITY RISK PERFORMANCE
AND THE VALUE OF LISTED COMPANIES IN
THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND**

มัทธิตา กรงเต็น

MATTIMA KRONGTEN

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม

**RISK MANAGEMENT INTERNAL CONTROL AND INTERNAL
AUDIT ON THE REDUCE LIQUIDITY RISK PERFORMANCE
AND THE VALUE OF LISTED COMPANIES IN
THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND**

MATTIMA KRONGTEN

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
DOCTOR OF PHILOSOPHY PROGRAM IN ACCOUNTANCY
SCHOOL OF ACCOUNTANCY**

SRIPATUM UNIVERSITY

ACADAMIC YEAR 2021

COPYRIGHT OF SRIPATUM UNIVERSITY

ชื่อหัวข้อวิทยานิพนธ์

การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน
ที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงานและ
มูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
แห่งประเทศไทย

RISK MANAGEMENT, INTERNAL CONTROL, AND
INTERNAL AUDIT ON THE REDUCE LIQUIDITY RISK,
PERFORMANCE, AND THE VALUE OF LISTED
COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND

นักศึกษา

มัทธิดา กรงเด็น รหัสประจำตัว 60560238

หลักสูตร

ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี

คณะ

บัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ กัลยาภรณ์ ปานมะเร็ง

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชารินี พงศ์สุพัฒน์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาสวรรณ สุนทรารักษ์)

.....กรรมการ
(ดร.มนตรี ชัยชู)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ กัลยาภรณ์ ปานมะเร็ง)

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาคุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี

คณบดีคณะบัญชี

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์)

วันที่ 5 เดือน กันยายน พ.ศ. 2565

วิทยานิพนธ์เรื่อง	การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน ที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
คำสำคัญ	การบริหารความเสี่ยง/ การควบคุมภายใน/ การตรวจสอบภายใน/ ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง/ ผลการดำเนินงาน/ มูลค่ากิจการ
นักศึกษา	มัทธมา กรงเต็น
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ กัลยาภรณ์ ปานมะเร็ง
หลักสูตร	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี
คณะ	บัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา	2564

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน ที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน การตรวจสอบภายใน ที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และ (3) เพื่อศึกษาวิธีการใช้แบบประเมินความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นงานวิจัยแบบผสม ซึ่งการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และแบบบันทึกข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 425 บริษัท การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง และการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ในรูปแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง จากผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารความเสี่ยง หรือผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบภายใน หรือผู้อำนวยการฝ่ายควบคุมภายใน หรือผู้อำนวยการฝ่ายการเงินหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 5 ท่าน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินและด้านกลยุทธ์ การควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมและด้านกิจกรรมการควบคุม และการตรวจสอบภายใน

ด้านการตรวจสอบทางการเงิน การบัญชีและการตรวจสอบการปฏิบัติการตามข้อกำหนด มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก

(2) องค์ประกอบการบริหารความเสี่ยง องค์ประกอบการควบคุมภายใน องค์ประกอบการตรวจสอบภายใน พบว่า ข้อมูลมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบ ผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรแฝงภายนอกและตัวแปรแฝงภายใน พบว่า โมเดลแบบจำลองสมการโครงสร้างมีความเหมาะสม กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

(3) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า 1) การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการตรวจสอบภายใน 2) การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง 3) ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน 4) ผลการดำเนินงานมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ 5) การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องผ่านการตรวจสอบภายใน 6) การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง 7) ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการผ่านผลการดำเนินงาน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

(4) วิธีการใช้แบบประเมินความเสี่ยงเป็นการพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานด้วยระบบคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel ด้วยวิธีการประเมินใน Excel Form ที่สามารถแสดงระดับความรุนแรง (Risk Matric) ของผลกระทบจากเหตุการณ์หรือความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้ทันที ช่วยลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและสามารถส่งไฟล์แบบประเมินผ่านช่องทาง E-mail หรือ QR Code ซึ่งสะดวกและง่ายต่อการปฏิบัติงานมากขึ้น

TITLE	RISK MANAGEMENT, INTERNAL CONTROL, AND INTERNAL AUDIT ON THE REDUCE LIQUIDITY RISK, PERFORMANCE, AND THE VALUE OF LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND
KEYWORD	RISK MANAGEMENT/ INTERNAL CONTROL/ INTERNAL AUDIT/ REDUCE LIQUIDITY RISK/ PERFORMANCE/ VALUE
STUDENT	MATTIMA KRONGTEN
ADVISOR	ASSOC. PROF. KALYAPORN PANMARERNG
LEVEL OF STUDY	DOCTOR OF PHILOSOPHY PROGRAM IN ACCOUNTANCY
FACULTY	SCHOOL OF ACCOUNTANCY, SRIPATUM UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR	2021

ABSTRACT

The objectives of this research were (1) to study risk management, internal control, and internal audit to reduce liquidity risk, performance, and the value of the listed companies in the Stock Exchange of Thailand, (2) to analyze the direct and indirect influence of risk management, internal control, internal audit to reduce liquidity risk, performance, and the value of the listed companies in the Stock Exchange of Thailand, and (3) to study the use of the risk assessment form of the listed companies in the Stock Exchange of Thailand. This research was the mixed method research. The quantitative research collected data with questionnaires and data record form from the sample group were totally 425 listed companies in the Stock Exchange of Thailand. The data analysis used descriptive statistics and inferential statistics by using structural equation model. The qualitative research collected data by using in-depth interviews as the semi-structured interview format from the key informants who were five directors of risk management department or the directors of internal audit or the directors of internal control or the finance directors or relevant experts of the listed companies in the Stock Exchange of Thailand by using the specific method. Data were analyzed with content analysis.

The results of the research revealed that (1) the financial and strategic risk management, internal controls in terms of environment of controlling, activities of controlling, internal audits of financial, accounting audits and compliance audits were high level.

(2) The exploratory factor of risk management components internal control components internal audit components that the data is suitable for the composition analysis. The results of the confirmatory factor analysis of the external latent variables and internal latent variables had found indicated that the structural equation model was harmoniously appropriate with empirical data.

(3) The hypothesis testing results showed that 1) risk management and internal control had the positive direct influence on internal audit; 2) risk management, internal control, and internal audit had the positive direct influence on reduce liquidity risk; 3) reduce liquidity risk had the positive direct influence on performance and the value; 5) risk management and internal control had the positive indirect influence on reduce liquidity risk through internal audits; 6) risk management, internal control and internal audit had the positive indirect influence on performance and the value through the reduce liquidity risk; 7) reduce liquidity risk had the positive indirect influence on the value through performance at the significant level statistics level of 0.05.

(4) The use of the risk assessment form is the development of a computerized operating system with Microsoft Excel, by Excel Form, assessment method that could show the severity (Risk Matric) of the impact of the event or the risk that happened immediately. It reduced the operational process; the assessment file could be sent via E-mail or QR Code, which was more convenient and easier to operate.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถและกรุณาจากท่าน รองศาสตราจารย์ กัลยาภรณ์ ปานมะเริง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ท่านได้สละเวลาช่วยให้คำแนะนำ แนวคิด ในทางวิชาการ รวมถึงกระบวนการศึกษาค้นคว้าต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด และช่วยชี้แนะอย่างต่อเนื่อง ตลอดมา จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสำเร็จและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ธารินี พงศ์สุพัฒน์ ประธานกรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ ดร.มนตรี ช่วยชู ผู้อำนวยการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตาภรณ์ สีนจรรุญศักดิ์ คณบดีคณะบัญชี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาสวรรณ สุนทรารักษ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ร่วมให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำและชี้แนะ ประเด็นสำคัญ และเสียสละเวลาตรวจสอบความถูกต้องแห่งเนื้อหาเพื่อความสมบูรณ์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองเอก วรรณพฤษ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเรียน ติดตาม ประสานงานต่าง ๆ พร้อมให้ข้อมูลเพื่อดำเนินงานวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.วรกร แซ่มเมืองปัก ผู้ซึ่งให้แง่คิด มุมมอง และให้คำปรึกษา ผู้วิจัยในทุก ๆ ด้านตลอดการศึกษา ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุบิน ยุระรัช และผู้ช่วยศาสตราจารย์ อานาจ วัจจัน ผู้ให้คำปรึกษาในการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างดียิ่ง และขอขอบพระคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่านที่เสียสละเวลาอันมีค่าที่ได้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม, สัมภาษณ์เชิงลึก ทำให้ได้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญต่อการจัดทำ วิทยานิพนธ์และเป็นการเพิ่มเนื้อหาให้สาระครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งเป็นไปตามวิธีวิทยาการวิจัยที่ได้ กำหนดไว้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่และครอบครัว ที่ผู้เป็นแรงผลักดันที่ทำให้ผู้วิจัย ดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์นี้ให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ตลอดจนเพื่อนปรัชญาดุษฎี บัณฑิต สาขาวิชาการบัญชีทุกท่านที่เป็นกำลังใจ พินิจอุปสรรคมาด้วยกันตลอด

สุดท้ายนี้คุณค่าจากการสร้างสรรค์องค์ความรู้อันพึงได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบ เป็นเครื่องบูชาพระคุณ คุณพ่อแสง คุณแม่ถนอมจิตร กรงเต็น ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

มัทธิดา กรงเต็น

สิงหาคม 2565

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ	VI
สารบัญตาราง	X
สารบัญภาพ.....	XIV
บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
คำถามในการวิจัย	8
สมมติฐานการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
นิยามศัพท์เฉพาะ	13
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
การดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	18
ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	19
ทฤษฎีตัวแทน	19
ทฤษฎีส่งสัญญาณ.....	21

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
การกำกับดูแลกิจการ	22
การบริหารความเสี่ยง.....	23
การควบคุมภายใน	44
การตรวจสอบภายใน	52
ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง.....	60
ผลการดำเนินงาน.....	65
มูลค่ากิจการ	71
การพัฒนาสมมติฐานงานวิจัย.....	78
การใช้แบบประเมินความเสี่ยง	98
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	102
3 ระเบียบวิธีวิจัย	113
รูปแบบการวิจัย	114
การวิจัยเชิงปริมาณ	114
ประชากรและตัวอย่าง	114
เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือการวิจัย.....	116
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	125
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	125
การวิจัยเชิงคุณภาพ	130
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย	130
เครื่องมือในการวิจัย	130
การรวบรวมข้อมูล.....	131
การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย.....	131

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
	ตัวแปรในการวิจัย 131
	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย..... 133
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 134
	แสดงลักษณะข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลในการศึกษา..... 136
	แสดงลักษณะข้อมูลทั่วไปขององค์กรที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษา 137
	การบริหารความเสี่ยง 138
	การควบคุมภายใน..... 143
	การตรวจสอบภายใน 149
	ผลประกอบการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย..... 154
	การวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อสร้างคะแนนองค์ประกอบ 155
	ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกต 168
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา 173
	ผลการวิเคราะห์ตามสมมติฐานการวิจัย..... 191
	ผลการวิเคราะห์การศึกษาเชิงคุณภาพ 193
	การใช้แบบประเมินประเมินความเสี่ยง..... 216
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 235
	สรุปผลการวิจัย 236
	อภิปรายผล..... 242
	ข้อจำกัดการวิจัย..... 249
	ข้อเสนอแนะ 250
	บรรณานุกรม..... 252

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	292
ภาคผนวก ก. รายชื่อย่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้ในการศึกษา....	293
ภาคผนวก ข. เอกสารขอความความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	300
ภาคผนวก ค. ตัวอย่างการคำนวณหาค่า EVA	307
ภาคผนวก ง. วิธีใช้แบบประเมินความเสี่ยง.....	309
ประวัติผู้วิจัย.....	311

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ระดับโอกาสในการเกิดเหตุการณ์ (Likelihood) ในเชิงปริมาณ	30
2	เกณฑ์การประเมินระดับโอกาสในการเกิดเหตุการณ์ (Likelihood) ในเชิงคุณภาพ	31
3	ความรุนแรงของผลกระทบความเสี่ยง (Impact) ในเชิงปริมาณ	31
4	ระดับความรุนแรงของผลกระทบความเสี่ยง (Impact) ในเชิงคุณภาพ	32
5	ระดับความเสี่ยงแบ่งเป็น 4 ระดับสามารถแสดงเป็น Risk Profile	33
6	แสดงตัวแปรการบริหารความเสี่ยงและแหล่งอ้างอิง.....	42
7	แสดงตัวแปรการควบคุมภายในและแหล่งอ้างอิง	50
8	แสดงตัวแปรการตรวจสอบภายในและแหล่งอ้างอิง.....	58
9	แสดงตัวแปรลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องและแหล่งอ้างอิง.....	64
10	แสดงตัวแปรผลการดำเนินงานและแหล่งอ้างอิง.....	69
11	แสดงตัวแปรมูลค่ากิจการและแหล่งอ้างอิง.....	77
12	สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางตรง (DE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 1	79
13	สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางตรง (DE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 2	80
14	สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางตรง (DE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 3	82
15	สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางตรง (DE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 4	83
16	สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางตรง (DE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 5	85
17	สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางตรง (DE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 6	86
18	สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางตรง (DE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 7	88
19	สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางอ้อม (IE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 8.....	89
20	สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางอ้อม (IE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 9.....	91
21	สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางอ้อม (IE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 10.....	92
22	สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางอ้อม (IE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 11.....	94
23	สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางอ้อม (IE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 12.....	95

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
24	สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางอ้อม (IE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 13.....	97
25	จำนวนตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม	116
26	การแสดงผลตัวแปร ข้อคำถาม และแหล่งข้อมูลการพัฒนาคำถามของการวิจัย.....	118
27	ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยง (Reliability) ความเชื่อมั่นของประเด็นคำถามที่ใช้ ในการวิจัยของมาตรวัดสำหรับข้อมูลจริง (n=40)	121
28	แสดงตัวแปรและการวัดค่าตัวแปร	124
29	หลักเกณฑ์ในการพิจารณาค่าประสิทธิผลสัมพัทธ์	127
30	แสดงเกณฑ์ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูล เชิงประจักษ์.....	129
31	แสดงรายละเอียดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	131
32	สัญลักษณ์ทางสถิติและความหมายของสัญลักษณ์ค่าสถิติและตัวแปร.....	134
33	แสดงลักษณะข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	136
34	แสดงลักษณะข้อมูลทั่วไปของบริษัทที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษา	137
35	แสดงระดับการบริหารความเสี่ยงขององค์กร	138
36	แสดงระดับการบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ขององค์กร.....	139
37	แสดงระดับการบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน.....	140
38	แสดงระดับการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ	141
39	แสดงระดับการบริหารความเสี่ยงด้านตลาด	142
40	แสดงระดับการควบคุมภายในขององค์กร	143
41	แสดงระดับการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment) ขององค์กร	144
42	แสดงระดับการควบคุมภายในด้านการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) ขององค์กร	145

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
43	แสดงระดับการควบคุมภายในด้านกิจกรรมการควบคุม (Control Activity) ขององค์กร 146
44	แสดงระดับการควบคุมภายในด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communications) ขององค์กร 147
45	แสดงระดับการควบคุมภายในด้านการติดตามประเมินผล (Monitoring) ขององค์กร . 148
46	แสดงระดับการตรวจสอบภายใน..... 149
47	แสดงระดับการตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี 150
48	แสดงระดับการตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบการปฏิบัติการ 151
49	แสดงระดับการตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบการปฏิบัติการตามข้อกำหนด 152
50	แสดงระดับการตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ 153
51	แสดงผลประกอบการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 154
52	แสดงระดับการบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ขององค์กร..... 155
53	แสดงระดับการบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน..... 156
54	แสดงระดับการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติงาน..... 157
55	แสดงระดับการบริหารความเสี่ยงด้านตลาด 158
56	แสดงระดับการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม 159
57	แสดงระดับการควบคุมภายในด้านการประเมินความเสี่ยงขององค์กร 160
58	แสดงระดับการควบคุมภายในด้านกิจกรรมการควบคุมขององค์กร 161
59	แสดงระดับการควบคุมภายในด้านสารสนเทศและการสื่อสารขององค์กร..... 162
60	แสดงระดับการควบคุมภายในด้านการติดตามประเมินผลขององค์กร 163
61	แสดงระดับการตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี 164
62	แสดงระดับการตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบการปฏิบัติการ 165
63	แสดงระดับการตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบการปฏิบัติการตามข้อกำหนด 166

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
64	แสดงระดับการตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ	167
65	แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้.....	169
66	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกต	172
67	แสดงเมทริกซ์สหสัมพันธ์ ของตัวแปรสังเกตได้ของโมเดลการวัดตัวแปรแฝง ภายนอก	174
68	แสดงผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงภายนอก.....	176
69	แสดงการปรับโมเดลการวัดตัวแปรแฝงภายนอก.....	176
70	แสดงเมทริกซ์สหสัมพันธ์ ของตัวแปรสังเกตได้ของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงภายใน	177
71	แสดงผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงภายใน	179
72	แสดงการปรับโมเดลการวัดตัวแปรแฝงภายใน.....	179
73	แสดงความเที่ยงของตัวแปรแฝงและค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ (ρ_c & ρ_v) ตัวแปรแฝง.....	180
74	แสดงการปรับโมเดลการวัดตัวแปรแฝงภายนอก.....	181
75	แสดงการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรใน โมเดลการบริหารความเสี่ยงการควบคุม ภายในและการตรวจสอบภายในที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย	186
76	แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ของโมเดล.....	188
77	แสดงผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	192
78	สรุปข้อมูลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	194
79	สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก	194
80	ผลการวิเคราะห์การยืนยันผลการวิจัยเชิงปริมาณ	216

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่	หน้า
1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	7
2 กระบวนการบริหารความเสี่ยง COSO-ERM 2017	25
3 กระบวนการพัฒนากลยุทธ์ของการบริหารจัดการความเสี่ยง 20 องค์ประกอบ	26
4 ตารางประเมินผลความเสี่ยง (Risk Assessment Matrix).....	32
5 แสดงองค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยง	44
6 องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment)	46
7 องค์ประกอบที่ 2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)	47
8 แสดงองค์ประกอบการควบคุมภายใน	51
9 แสดงองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการตรวจสอบภายใน	59
10 แสดงองค์ประกอบลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง.....	65
11 แสดงองค์ประกอบของผลการดำเนินงาน	71
12 แสดงองค์ประกอบมูลค่ากิจการ	78
13 การวิจัยแบบผสมเชิงอธิบาย: โมเดลติดตาม (Follow-up Explanations Model (เน้นวิธีการเชิงปริมาณ QUAN emphasized)	114
14 สรุปขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย.....	133
15 แสดงโมเดลการวัดองค์ประกอบตัวแปรแฝงภายนอก	175
16 แสดงโมเดลการวัดองค์ประกอบการตัวแปรแฝงภายใน	178
17 แสดงโมเดลการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน ที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ก่อนปรับ)	183
18 แสดงโมเดลการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน ที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (หลังปรับ).....	184
19 แสดงการวิเคราะห์เส้นทางของโมเดลตัวแปรแฝง	185

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของสถานะเศรษฐกิจ การเมืองและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลกระทบต่อเป็นวงกว้างต่อองค์กร การปรับตัวเพื่อลดความเสี่ยงต่อสถานะที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ในปัจจุบันขององค์กรถือเป็นเรื่องสำคัญ จากการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันบริษัทต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นใหม่ในยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนผ่านเพื่อเป็นดิจิทัล (Digital Transformation) การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการให้บริการขนส่ง การทำการตลาด และการจำหน่ายสินค้าออนไลน์ การเข้าสู่ยุคธุรกิจ e-commerce การบริหารความเสี่ยงขององค์กร เป็นองค์ประกอบของการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตระหนักถึง ให้เป็นข้อกำหนดของกลุ่มบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ถือปฏิบัติ และเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ ขององค์กร (กฤษนิล เกียรติชนศักดิ์, 2564)

ความเสี่ยงจากโลกแห่งดิจิทัลเป็นอีกความเสี่ยงที่บริษัทเผชิญ “Global Digital 2019” พบว่ามากกว่าร้อยละ 50 ของประชากรโลก 7,876 ล้านคนเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดีย ในขณะที่คนไทยกว่า 51 ล้านคนใช้เวลากับ “Social Media” กว่า 3 ชั่วโมงต่อวัน และมี Account บนสื่อสังคมออนไลน์เฉลี่ย 10.5 บัญชีต่อคนซึ่งติดอันดับ Top5 ของโลก (Marketingoops, 2019) จึงทำให้บริษัทจำเป็นต้องคำนึงถึงการวางตัวตนในโลกดิจิทัล ทั้งการสืบค้น การแชร์ข้อมูล การแสดงความคิดเห็น การหาและการถูกค้นหาหรือแม้แต่การสร้างและรักษาความสัมพันธ์ในโลกเสมือนจริง (ศรนรินทร์ หลีสวด, 2564)

การเปลี่ยนแปลงสถานะเศรษฐกิจ การเมือง และเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องมีหลักการบริหารความเสี่ยงเข้ามาเป็นกรอบเพื่อองค์กรก้าวสู่ระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี สร้างมูลค่าเพิ่มและผลการดำเนินงานที่มีกำไรสูงสุดต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (The International Federation of Accountants : IFAC, 2018) การวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นจากห่วงโซ่อุปทานระดับโลกในหลากหลายประเภทอุตสาหกรรม หรือความเสี่ยงที่เกิดจากสถานะเศรษฐกิจโลกชะลอตัวอย่างรุนแรงจากเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น ยุโรปมีความผันผวนของเศรษฐกิจจากประเด็นปัญหา Brexit สงครามการค้าระหว่างอเมริกากับจีน ความผันผวนของราคา

น้ำมันจากเหตุการณ์ความตึงเครียดในตะวันออกกลาง เป็นต้น บริษัทอาจเผชิญกับความเสี่ยงที่ธุรกิจมีแนวโน้มตกต่ำลง ซึ่งการบริหารความเสี่ยงเป็นการบริหารอีกรูปแบบหนึ่งไม่ว่าจะเป็นธุรกิจที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ หรือแม้แต่ธุรกิจระดับโลกต่างให้ความสำคัญมากขึ้น รวมถึงการไม่ปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่อาจส่งผลกระทบต่อตลาดเงินตลาดทุนของโลกอย่างกว้างขวาง (ศิลาพร ศรีจันทเพชร, 2548) ทั้งนี้หน่วยงานตรวจสอบภายในขององค์กรขนาดใหญ่จะต้องเพิ่มความสามารถในการควบคุมการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน (Munteanu & Zaharia, 2014, pp. 2239-2242; Lai, 2017, pp. 1681-1741)

สถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและสังคมโลกเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้น เป็นสภาพไร้พรมแดน การแข่งขันด้านเศรษฐกิจเข้มข้นมากขึ้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มีวัตถุประสงค์ในการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้าน เช่น การพัฒนาเทคโนโลยีและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ด้วยข้อจำกัดของปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์เกือบทุกด้านของประเทศไทยเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาที่ชัดเจนขึ้น โดยจะต้องเร่งการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมให้เป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกด้าน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยที่รุนแรงมากขึ้น การสร้างระบบการบริหารจัดการภายในที่ดีเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ที่ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างระบบการบริหารที่ดีของเอกชนที่มีความโปร่งใส มีระบบการทำงานที่สามารถตรวจสอบได้ รักษาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมกัน (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564) การดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จและอยู่รอดอย่างยั่งยืน เป็นปัญหาที่กิจการต้องให้ความสำคัญต่อการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน (ตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย, 2560)

กิจการที่ต้องดำเนินกิจการอยู่ระหว่างการฟื้นฟู หรือต้องเลิกกิจการไปด้วยสาเหตุการล้มเหลวจากการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน จากความล้มเหลวดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของบริษัทรักได้จากอัตราส่วนทางการเงินที่สะท้อนผลการดำเนินงานจากรายงานทางการเงิน (พรสรัญ รุ่งเจริญกิจกุล, 2548, หน้า 196-198) การบริหารจัดการความเสี่ยงต้องให้ครอบคลุมและควบคุมให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ทั้งในด้านกลยุทธ์ด้านการเงิน ด้านปฏิบัติการและด้านตลาด (Abdel-Azim & Abdelmoniem, 2015, pp. 1-14) การประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง วิเคราะห์สาเหตุและความเสี่ยง การกำกับดูแลการบริหารจัดการความเสี่ยงจากการตรวจสอบภายใน คุณภาพการตรวจสอบภายในส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของกิจการและช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กร (Munteanu & Zaharia, 2014, pp. 2230-2242; Lai, 2017, pp. 1681-1741) การกำหนดแผนการควบคุมภายในที่ดีส่งผลต่อ

มูลค่ากิจการ กำไรขั้นต้น กำไรสุทธิ กำไรต่อหุ้น อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Ndiaye, 2019, pp. 133-143) ปัญหาสภาพคล่องภายในองค์กร ด้านเงินลงทุนและรายได้ (Corbett, 2018, pp. 207-217) ผลกระทบของความเสี่ยงด้านสภาพคล่องส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน (Sisay, 2017, p. 87) ดังนั้นการบริหารจัดการความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่ดีช่วยลดความเสี่ยงด้านการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Noor & Abdalla, 2014, pp. 97-101) นำไปสู่ความสำเร็จของธุรกิจ เพิ่มมูลค่ากิจการและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน

การบริหารความเสี่ยงตามหลักการของกระบวนการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร (ERM, 2017) เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงภายในองค์กรของแต่ละบริษัท ซึ่งในแต่ละธุรกิจมีปัจจัยความเสี่ยง และระดับการควบคุมความเสี่ยงที่แตกต่างกัน ปัจจัยความเสี่ยงซึ่งเป็นมูลเหตุ ต้นเหตุ หรือสาเหตุที่มาของความเสี่ยงที่จะทำให้องค์กรไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หลักการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร ซึ่งองค์กรมีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์และคาดการณ์ถึงความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (Pierce & Goldstein, 2018, pp. 5-59) รวมทั้งระบุแนวทางในการจัดการกับความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้องค์กรบรรลุในวัตถุประสงค์ได้ โดยลักษณะความเสี่ยงที่สำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์จำแนกได้ 4 ลักษณะคือ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ ความเสี่ยงด้านการเงิน และความเสี่ยงด้านตลาด

การควบคุมภายในตามมาตรฐานสากล COSO 2013 ที่องค์กรส่วนใหญ่นำมาใช้เป็นกรอบแนวทางในการกำหนด ประเมินและปรับปรุงระบบการควบคุมภายในขององค์กร ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมของการควบคุม (2) การประเมินความเสี่ยง (3) กิจกรรมการควบคุม (4) สารสนเทศและการสื่อสาร (5) การติดตามและประเมินผล ระบบการควบคุมภายในเป็นปัจจัยในการบูรณาการด้านยุทธศาสตร์และนวัตกรรมของการพัฒนาบริษัทให้ประสบความสำเร็จและเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ระบบการควบคุมภายในที่ดีควรมุ่งไปที่การบรรลุวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ทางธุรกิจของบริษัท (Akhmetshin, 2017, pp. 1684-1692)

การตรวจสอบภายในมีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบการดำเนินงานของคณะบริหารเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (จันทนา สาขากร, นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลพร ศรีจันเพชร, 2550, หน้า 75-79) การตรวจสอบภายใน เป็นหลักประกันขององค์กรในด้าน การประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสม ทั้งในด้าน การเงินและการบริหารงาน เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร องค์กรประกอบหลักที่สำคัญของการตรวจสอบภายในมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การตรวจสอบทาง

การเงิน การบัญชี (2) การตรวจสอบการดำเนินงาน (3) การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด และ (4) การตรวจสอบระบบงานสารสนเทศ

ดังนั้น การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยป้องกันและลดความสูญเสีย ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ช่วยให้เกิดความสมดุลระหว่าง ต้นทุนและผลลัพธ์ที่ได้ ช่วยให้มีผลการพัฒนาการดำเนินงานด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และช่วยเพิ่ม มูลค่ากิจการได้อย่างยั่งยืน (นฤมล สะอาดโคม, 2550) ทั้งนี้ไพรัช วอเตอร์เฮาส์ คูเปอร์ส ได้จัดทำ คู่มือแนะนำวิธีการบริหารความเสี่ยง เพื่อเป็นแนวทางเบื้องต้นของการบริหารความเสี่ยงให้แก่ องค์กรต่าง ๆ รวมทั้งบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ไพรัช วอเตอร์เฮาส์ คูเปอร์ส, 2546) การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในตัวแปรทั้ง สามประการยังเป็นรากฐานสำคัญในการกำกับดูแลกิจการ ซึ่งการกำกับดูแลกิจการช่วยสร้างความ เชื่อมั่นให้การบริหารงานมีความโปร่งใส การรายงานทางการเงินมีความน่าเชื่อถือ (The Stock Exchange of Thailand, 2017) (Khan & Ibrahim, 2017, pp. 1-32; Wilson, 2016 pp. 2145-2154)

จากข้อมูลข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาใช้เป็นแนวทาง ในการพัฒนาการใช้แบบประเมินความเสี่ยงที่สามารถสร้างมูลค่ากิจการได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน ที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน ที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

4. เพื่อศึกษาวิธีการใช้แบบประเมินความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

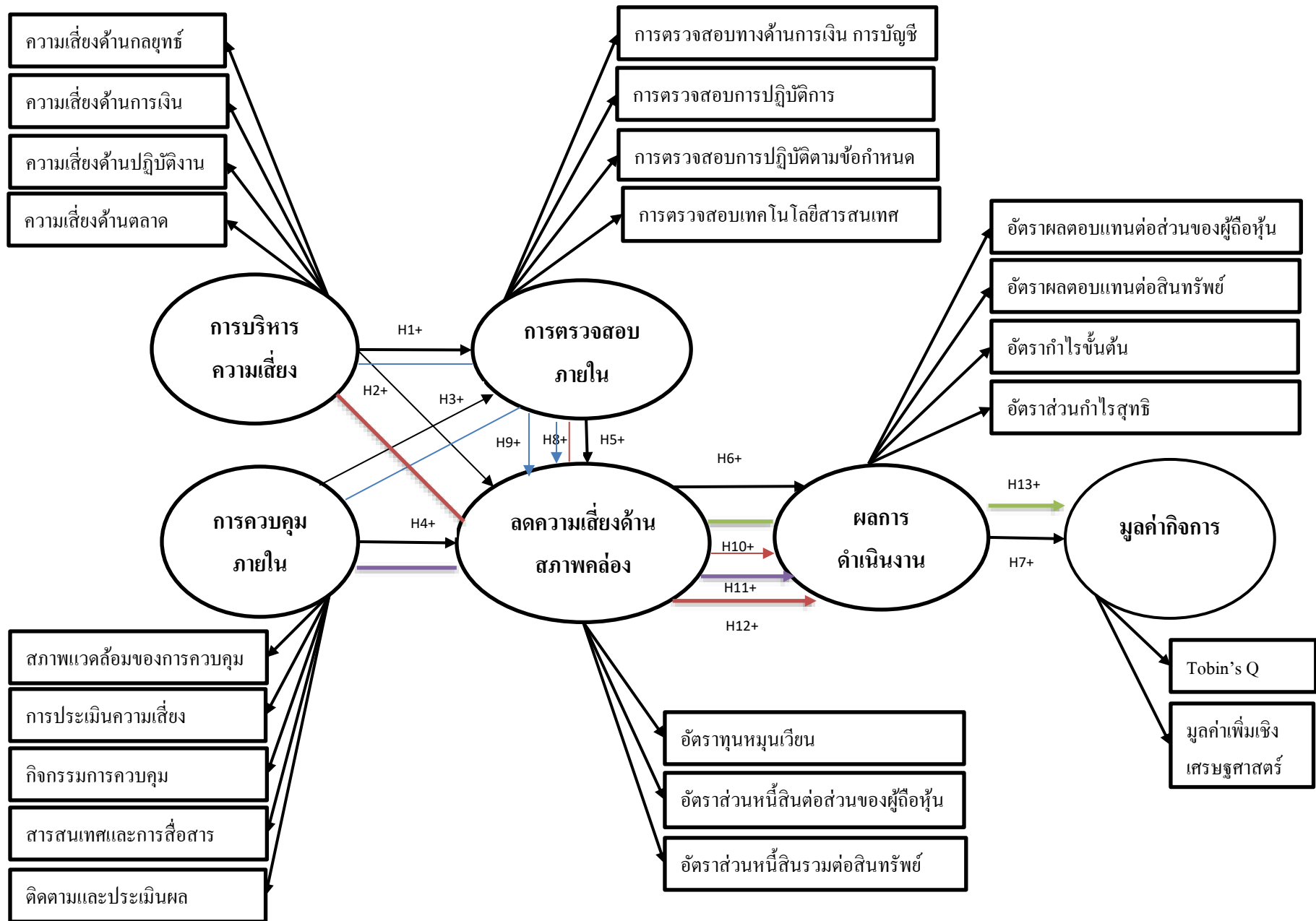
การวิจัยเรื่องการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาด

หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ถูกพัฒนาจากทฤษฎีตัวแทน (Agency theory) และทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling theory) ทำการทบทวนวรรณกรรมต่างประเทศและในประเทศที่เกี่ยวข้องสำหรับการพัฒนา ดังนี้ ทฤษฎีตัวแทนพัฒนาขึ้นโดย Jensen & Meckling (1976, pp. 305-360) กล่าวว่าผู้ถือหุ้นมุ่งหวังที่จะติดตามการปฏิบัติงานของผู้บริหาร เพื่อสร้างผลประโยชน์แก่ผู้ถือหุ้นอย่างดีที่สุด ผู้บริหารจำเป็นต้องการแสดงให้ผู้ถือหุ้นได้สังเกตเห็นว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นวิธีการที่จะดูแลรักษาปกป้องผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น เพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ถือหุ้น ดังนั้น การมีการบริหารความเสี่ยงในองค์กรถือเป็นส่วนหนึ่งของการกำกับดูแลกิจการที่ดี ช่วยทำให้ผู้ถือหุ้นรู้สึกไว้วางใจว่า ผู้บริหารได้มีความพยายามส่งเสริมให้เกิดการแสดงความสามารถในการดำเนินกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อรักษาผลประโยชน์และเพิ่มมูลค่ากิจการให้แก่ผู้ถือหุ้น สำหรับทฤษฎีการส่งสัญญาณ เป็นอีกทฤษฎีหนึ่งที่อธิบายเหตุผลที่ทำให้องค์กรเห็นความจำเป็นในการบริหารความเสี่ยง จากบทความของ Spence (1973, pp. 355-374) ได้เสนอว่า ตัวแทนและตัวการสามารถจัดการปัญหาความไม่สมมาตรของข้อมูล ด้วยการส่งสัญญาณ ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลที่สำคัญบางประการแก่อีกฝ่ายหนึ่ง ดังนั้น บางบริษัทอาจต้องการที่จะส่งสัญญาณให้ตลาดทราบว่า บริษัทมีความได้เปรียบและความสามารถในการบริหารความเสี่ยงที่เชี่ยวชาญมากกว่าบริษัทอื่น ๆ โดยการบริหารความเสี่ยงจะช่วยส่งสัญญาณแก่ตลาดว่าบริษัทมีความแข็งแกร่ง มีการบริหารจัดการที่ดี และทำให้มั่นใจได้ว่า ผลประโยชน์จากการลงทุนของผู้ถือหุ้นจะได้รับการป้องกันจากความเปลี่ยนแปลงและความ ไม่แน่นอนใด ๆ ที่ไม่ได้ถูกคาดการณ์ไว้

การกำกับดูแลกิจการเป็นระบบที่จัดให้มีกระบวนการและโครงสร้างของผู้นำและการควบคุมของกิจการให้มีความรับผิดชอบตามที่ด้วยความโปร่งใส และสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อรักษาเงินทุนและเพิ่มคุณค่าให้กับผู้ถือหุ้นในระยะยาวภายใต้กรอบการมีจริยธรรมที่ดี โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอื่นและสังคมโดยรวม (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2561) การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในเป็นกลไกของการกำกับดูแลกิจการ (สิลปพร ศรีจันเพชร, 2556) โดยผู้บริหารองค์กรจะนำหลักของการบริหารความเสี่ยงทางกลยุทธ์มาประยุกต์ใช้เพื่อให้สามารถระบุและบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร (COSO ERM-2017) (Lam, 2003, pp.6-8) มากำหนดวิธีการทำงาน และการควบคุมการปฏิบัติงานตามหลักมาตรฐานการควบคุมภายในสากล COSO 2013 การควบคุมภายในช่วยต่อต้านการฟอกเงิน นำไปสู่การจัดการกิจกรรมทางการเงินและเศรษฐกิจ สินทรัพย์ และความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนประกันผลการดำเนินงานที่คุ้มทุนและมีประสิทธิภาพ (Salimova, 2016, p. 394; Bench, 2016; Chudaykina & Zhelikhovsky, 2019, p. 393; Plaskova et al., 2019, pp. 2913-2916) และการตรวจสอบภายในองค์กรที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดกระบวนการกำกับดูแลที่ดี

มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ป้องกันการประพฤติมิชอบหรือการทุจริต (Petrasqua & Tienub, 2014, pp. 489-487) และการลดความเสี่ยงอะไรก็ตามที่อาจทำให้วัตถุประสงค์และกลยุทธ์ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสภาพคล่องขององค์กร ผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการในอนาคต (เมธา สุวรรณสาร, 2544 หน้า 18-23)

ดังนั้น จากทฤษฎี แนวคิดและการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในบทที่ 2 ผู้วิจัยจึงสามารถกำหนดสมมติฐานการวิจัยและแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากภาพประกอบที่ 1 แสดงถึงตัวแปรแฝงคือปัจจัยสาเหตุที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการ ผู้วิจัยได้กำหนดการวัดจากตัวแปรสังเกตได้ในแต่ละตัวแปรจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) วัดจากปัจจัยเชิงสาเหตุ 4 ด้าน ได้แก่ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติงาน (Operational Risk) และความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk)

การควบคุมภายใน (Internal Control) วัดจากปัจจัยเชิงสาเหตุ 5 ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) กิจกรรมการควบคุม (Control Activity) สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communications) และติดตามและประเมินผล (Monitoring)

การตรวจสอบภายใน (Internal Audit) วัดจากปัจจัยเชิงสาเหตุ 4 ด้าน ได้แก่ การตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี (Financial, Accounting Audit) การตรวจสอบการปฏิบัติการ (Operation Audit) การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด (Compliance Audit) และการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Audit)

ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Reduce Liquidity Risk) วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 3 ด้าน ได้แก่ อัตราหมุนเวียน (Current Ratio) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity ratio : D/E) และอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (Total Debt to Total Asset Ratio: TD/TA)

ผลการดำเนินงาน (Firm Performance) วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 4 ด้าน ได้แก่ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on equity ratio: ROE) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Assets: ROA) อัตรากำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin) และอัตราส่วนกำไรสุทธิ (Net Profit Margin)

มูลค่ากิจการ (Firm Value) วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 2 ด้าน ได้แก่ Tobin's Q และมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ (Economic Value Added : EVA)

คำถามในการวิจัย

1. การศึกษาการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นอย่างไร

2. การวิเคราะห์ห้ืออิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน ที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นอย่างไร

3. วิธีการใช้แบบประเมินความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นอย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

จากการทบทวนแนวความคิด ทฤษฎี วรรณกรรมและผลงานวิจัยเกี่ยวข้องในบทที่ 2 สามารถสรุปข้อสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

จากตารางที่ 1 ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 การบริหารความเสี่ยงมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการตรวจสอบภายใน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 การควบคุมภายในมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการตรวจสอบภายใน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 การบริหารความเสี่ยงมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 การควบคุมภายในมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 5 การตรวจสอบภายในมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 6 ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 7 ผลการดำเนินงานมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 8 การบริหารความเสี่ยงมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องผ่านการตรวจสอบภายใน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 9 การควบคุมภายในมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องผ่านการตรวจสอบภายใน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 10 การตรวจสอบภายในมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 11 การควบคุมภายในมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 12 การบริหารความเสี่ยงมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 13 ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการผ่านผลการดำเนินงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเน้นการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งอธิบายขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัย ดังนี้

1.1 การบริหารความเสี่ยง จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมเกี่ยวกับองค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงวัดจาก (1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) (2) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) (3) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk) (4) ความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk)

1.2 การควบคุมภายใน (Internal Control) จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมเกี่ยวกับองค์ประกอบของการควบคุมภายในวัดจาก (1) ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) (2) ด้านการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) (3) ด้านกิจกรรมควบคุม (Control Activity) (4) ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communications) และ (5) ด้านติดตามและประเมินผล (Monitoring)

1.3 การตรวจสอบภายใน (Internal Audit) จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมเกี่ยวกับองค์ประกอบของการตรวจสอบภายในวัดจาก (1) การตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี (Financial, Accounting Audit) (2) การตรวจสอบการปฏิบัติการ (Operation Audit) (3) การตรวจสอบการปฏิบัติการตามข้อกำหนด (Compliance Audit) และ (4) การตรวจสอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Audit)

1.4 ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Reduce Liquidity Risk) จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมเกี่ยวกับองค์ประกอบลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง วัดจาก (1) อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio: CA/CL) (2) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity ratio: D/E) และ (3) อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (Total Debt to Total Asset Ratio: TD/TA)

1.5 ผลการดำเนินงาน (Performance) จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมเกี่ยวกับองค์ประกอบของผลการดำเนินงาน วัดจาก (1) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (2) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) (3) อัตรากำไรขั้นต้น (GPM) และ (4) อัตรากำไรสุทธิ (NPM)

1.6 มูลค่ากิจการ (Value) จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมเกี่ยวกับองค์ประกอบของมูลค่ากิจการ วัดจาก (1) อัตราส่วนวัดมูลค่ากิจการ Tobin's Q และ (2) มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ (Economic Value Added: EVA)

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ คือบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3. ขอบเขตด้านประชากรและตัวอย่าง

สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเลือกออกแบบการวิจัยแบบผสม (Mixed-Method Research) ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากร (Population) คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ยกเว้น

1. กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน จำนวน 73 บริษัท เนื่องจากกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินมีการปฏิบัติทางการบัญชีที่แตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น มีกฎหมาย หลักเกณฑ์อื่น ๆ การกำกับดูแล และระบบการกำกับดูแลกิจการของธนาคารพาณิชย์ที่มีลักษณะเฉพาะ รูปแบบงบการเงินที่แตกต่างจากธุรกิจอื่น

2. กลุ่มบริษัทที่อยู่ระหว่างการกำลังฟื้นฟูกิจการ จำนวน 6 บริษัท เนื่องจากต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการดำเนินและจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการตามที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด

ดังนั้น ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย 7 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ (1) กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (2) กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค (3) กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม (4) กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (5) กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร (6) กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และ (7) กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีจำนวนบริษัททั้งสิ้น 425 บริษัท (ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2564)

ซึ่งใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) ในการวิเคราะห์ข้อมูลจำเป็นต้องใช้ข้อมูลตัวอย่างมากเพียงพอ เพื่อให้ค่าพารามิเตอร์จากผลการวิเคราะห์เกิดความเที่ยงตรง ความเชื่อถือได้ โดย Hair et al. (1998, pp. 93-123) แนะนำว่า ขนาดตัวอย่างที่

เหมาะสมอยู่ที่ช่วง 200-300 ตัวอย่าง นอกจากนี้ Golob (2003, pp. 1-25) แนะนำว่า การวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้างด้วยวิธีการประมาณค่าแบบ Maximum Likelihood ควรมีขนาดตัวอย่างอย่างน้อยเป็น 20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้จากโมเดลสมการ โครงสร้าง มีจำนวนตัวแปรสังเกตได้ 22 ตัวแปร ดังนั้น ขนาดตัวอย่างของการศึกษาในครั้งนี้จึงควรมีขนาดตัวอย่างไม่น้อยกว่า 440 บริษัท จำนวนตัวอย่างที่ได้มีจำนวนสอดคล้องกับแนวทางของ Hair (1998) จึงถือว่ามีความเหมาะสม

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) คือ ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารความเสี่ยง หรือผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบภายใน หรือผู้อำนวยการฝ่ายควบคุมภายใน หรือผู้อำนวยการฝ่ายการเงินและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 5 ท่าน จาก 7 กลุ่มอุตสาหกรรม โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง

4. ขอบเขตด้านเวลา

การศึกษานี้ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปีงบการเงินประจำปี หมายเหตุประกอบงบการเงิน รายงานประจำปี (แบบ 56-1) ในช่วงปี พ.ศ. 2559-2563

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประโยชน์ทางด้านวิชาการ

1.1 ข้อค้นพบจากการศึกษาเป็นองค์ความรู้ใหม่ในด้านการนำนวัตกรรมระบบเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่มีใช้อยู่ในปัจจุบันมาพัฒนาเกี่ยวกับแนวทางการใช้แบบประเมินความเสี่ยงให้มีความทันสมัย ใช้งานง่าย และทันต่อสถานการณ์ โดยผลการวิจัยที่ได้ผู้บริหารสามารถนำแนวทางการใช้แบบประเมินความเสี่ยงที่ได้ไปพัฒนาต่อให้เหมาะสมกับกระบวนการการปฏิบัติงานและเทคโนโลยีที่มีอยู่โดยให้สอดคล้องกับแผนการควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในของบริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมเพื่อประโยชน์ทางการปฏิบัติงานและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กร และการประเมินความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในเป็นเรื่องสำคัญในการลดโอกาสและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นที่ทำให้ผลดำเนินงานไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และภารกิจขององค์กร

1.2 ผลการศึกษาสามารถสร้างแรงผลักดันให้กับผู้บริหารหลักสูตรทางการศึกษานักวิชาการ นักวิจัยที่สนใจสามารถนำนวัตกรรมที่ค้นพบมาค้นหากลไก วิธีการใหม่ ๆ เพื่อสร้างโอกาสในการพัฒนาระบบสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อให้เหมาะกับยุคดิจิทัลในปัจจุบัน โดยให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่องในระยะยาว เพื่อเป็นประโยชน์ในการสร้างศักยภาพทางการแข่งขัน

และพร้อมที่จะตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงในอนาคต รวมทั้งใช้เป็นเครื่องมือขององค์กรในการพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มได้อย่างยั่งยืน

2. ประโยชน์ทางด้านวิชาชีพหรือการนำไปปฏิบัติ

2.1 ข้อค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สามารถนำไปปรับปรุงหรือกำหนดแนวทางในการใช้แบบประเมินความเสี่ยงโดยการเปลี่ยนจากการปฏิบัติงานด้วยกระดาษมาเป็นการปฏิบัติงานด้วยระบบคอมพิวเตอร์ และช่วยส่งเสริมให้มีการพัฒนาการบริหารจัดการความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในให้มีคุณภาพ และช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่กิจการในอนาคต

2.2 ผลการศึกษาคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์สามารถนำไปใช้เพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบให้กับองค์กร เพื่อเป็นการสนับสนุนให้องค์กรเข้าใจเกี่ยวกับหลักการบริหารความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ทั้งองค์กร (COSO ERM) การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความสำคัญต่อเป้าหมายขององค์กร และสนับสนุนการบริหารความเสี่ยงให้เป็นวัฒนธรรมขององค์กรเพื่อป้องกันความเสี่ยงในระยะยาว ที่จะมีผลกระทบต่อการเติบโตอย่างยั่งยืนและประสิทธิภาพขององค์กร

2.3 ผลการศึกษาศาสามารถใช้เป็นข้อมูลเพื่อให้สภาวิชาชีพ ได้นำไปพัฒนาแนวทางในการปฏิบัติงานตรวจสอบด้วยระบบคอมพิวเตอร์ รวมถึงการออกนโยบายการควบคุมการปฏิบัติงาน การตรวจสอบ การรายงาน การติดตามผลด้วยระบบสารสนเทศให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันต่อไป

2.4 ผู้มีส่วนได้เสีย หรือผู้ที่สนใจสามารถใช้เป็นแหล่งข้อมูล เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ และเพื่อผลักดันให้องค์กรเพิ่มการเปิดเผยข้อมูลในการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในให้เป็นไปตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

ความเสี่ยง หมายถึง เหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งความเสี่ยงดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านตลาด ความเสี่ยงด้านการเงิน และความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

การบริหารความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการที่กำหนดขึ้นและนำไปใช้โดยคณะกรรมการฝ่ายบริหารและบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องในองค์กรเพื่อบริหารความเสี่ยงให้อยู่ภายใต้ระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ (Risk Appetite) โดยการบริหารความเสี่ยงนั้นประกอบด้วยความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการเงิน และความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ และความเสี่ยงด้านตลาดภายใต้สภาพแวดล้อมภายในองค์กร การกำหนดวัตถุประสงค์การระบุเหตุการณ์ การประเมินความเสี่ยง การตอบสนองความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสารและการติดตามและประเมินผล

ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ หมายถึง สภาวะที่เกิดจากการกำหนดนโยบาย แผนกลยุทธ์ หรือปัจจัยต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดทำแผนรวมถึงความสอดคล้องกับทิศทางหรือนำแผนไปใช้ดำเนินธุรกิจและตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

ความเสี่ยงด้านการเงิน หมายถึง สภาวะที่องค์กรไม่สามารถชำระหนี้สินและภาระผูกพันเมื่อถึงกำหนด เนื่องจากไม่สามารถเปลี่ยนทรัพย์สินเป็นเงินสดได้เพียงพอหรือสามารถหาเงินมาชำระได้ ต้นทุนสูงเกินกว่าระดับที่ยอมรับได้ อันอาจส่งผลกระทบต่อรายได้ และเงินกองทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ หมายถึง สภาวะที่จะเกิดความเสียหายต่าง ๆ อันเนื่องมาจากความไม่เพียงพอหรือความบกพร่องของกระบวนการทำงาน บุคลากรและระบบงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ รวมทั้งจากการทุจริตในด้านต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น

ความเสี่ยงด้านตลาด หมายถึง สภาวะที่เกิดขึ้นจากการเคลื่อนไหวของอัตราดอกเบี้ย ความเสี่ยงจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน ความเสี่ยงจากราคาสินค้าที่เปลี่ยนแปลงไปจากสถานการณ์ความผันผวนของเศรษฐกิจโลก สงคราม โรคระบาด อัตราดอกเบี้ยที่เปลี่ยนแปลงและอัตราแลกเปลี่ยนที่ส่งผลกระทบต่อผลประกอบการขององค์กร

การควบคุมภายใน หมายถึง กระบวนการการควบคุมภายในมาตรฐานสากล COSO 2013 มาเป็นกรอบในการวัดเพื่อการควบคุมภายในอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) กิจกรรมการควบคุม (Control Activity), สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) และกิจกรรมการติดตามประเมินผล (Monitoring Activities) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

การตรวจสอบภายใน หมายถึง กิจกรรมการให้หลักประกันอย่างเที่ยงธรรมและการให้คำปรึกษาอย่างเป็นอิสระ ซึ่งจัดให้มีขึ้นเพื่อเพิ่มคุณค่าและปรับปรุงการปฏิบัติงานขององค์กรให้ดีขึ้น การตรวจสอบภายในนั้นสามารถช่วยให้องค์กรบรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้ ด้วยการประเมินและ

ปรับปรุงประสิทธิภาพ ของกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุมและการกำกับดูแลอย่างเป็นระบบและเป็นระเบียบ (The Institute of Internal Auditors: IIA)

การตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี หมายถึง การตรวจสอบความถูกต้องที่เชื่อถือได้ของข้อมูลและตัวเลขด้านการเงิน ด้านการบัญชีและรายงานทางการเงิน โดยครอบคลุมถึงการดูแลป้องกันทรัพย์สิน และการประเมินความเสี่ยงของระบบการควบคุมภายใน การตรวจสอบภายในของระบบงานต่าง ๆ ว่ามีเพียงพอที่จะมั่นใจได้ว่าข้อมูลที่บันทึกในรายการบัญชี รายงาน ทะเบียน และเอกสารต่าง ๆ ถูกต้อง ครบถ้วน และสามารถสอบทานได้หรือเพียงพอที่จะป้องกันการรั่วไหลหรือสูญหายของทรัพย์สินต่าง ๆ ได้

การตรวจสอบการปฏิบัติการ หมายถึง การตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนงานกลยุทธ์ และกระบวนการหลักที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลให้บรรลุสู่เป้าหมายตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด หมายถึง การตรวจสอบการปฏิบัติงานต่าง ๆ ขององค์กรว่าเป็นไปตามนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องที่กำหนดทั้งจากภายนอกและภายในองค์กร

การตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การค้นหาหลักฐานสำหรับสิ่งผิดปกติที่เกิดขึ้นในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเสี่ยงของการควบคุมภายในด้าน IT และการจัดการความเสี่ยงด้าน IT

ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง หมายถึง การบริหารเงิน โดยคำนึงถึงเรื่องสภาพคล่องให้มีความเหมาะสม โดยไม่น้อยจนมีความเสี่ยงในเรื่องไม่สามารถชำระหนี้ได้ หรือมีมากจนเกินความจำเป็นจนทำให้เสียโอกาสที่จะทำประโยชน์ให้กองงายขึ้น โดยวัดได้จากอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio: CA/CL) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity ratio: D/E) อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์ (Total Debt to Total Asset Ratio: TD/TA)

ผลการดำเนินงาน หมายถึง การวัดความสามารถในการบริหารงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยการใช้อัตราส่วนทางการเงินเป็นเครื่องมือวัดความสามารถในการทำกำไร โดยวัดได้จาก อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE), อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return On Assets: ROA) อัตรากำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin: GPM) และอัตราส่วนกำไรสุทธิ (Net Profit Margin: NPM)

มูลค่ากิจการ หมายถึง การวัดมูลค่าทางการเงินกับมูลค่าตลาดของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เครื่องมือวัดมูลค่ากิจการ วัดได้จาก มูลค่ากิจการ Tobin's Q และมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ (Economic Value Added: EVA)

วิธีการใช้แบบประเมินความเสี่ยง หมายถึง วิธีการปฏิบัติ ขั้นตอน หรือวิธีการทำงานที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในด้านการจัดการกับปัจจัยความเสี่ยงต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัทเพื่อควบคุม ป้องกัน หรือลดความเสี่ยงที่จะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ รวมถึงการพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงที่เป็นเครื่องมือสำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงจากการวิเคราะห์ปัจจัยและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการและความเสี่ยงด้านตลาด และการควบคุมปัจจัยและสถานการณ์เหล่านั้นด้วยหลักการควบคุมภายในตามมาตรฐานสากล (COSO 2013) ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการเฝ้าติดตามประเมินผล ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยพิจารณาถึงโอกาส และความรุนแรงของปัจจัยหรือเหตุการณ์เหล่านั้นที่อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ หมายถึง บริษัทมหาชนจำกัดจดทะเบียนและได้รับอนุมัติจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) มีวัตถุประสงค์เพื่อออกและเสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชน

กลุ่มอุตสาหกรรม หมายถึง ประเภทกลุ่มบริษัทที่ทำธุรกิจในลักษณะเดียวกันของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อให้นักลงทุนสามารถใช้เปรียบเทียบข้อมูลก่อนการตัดสินใจเลือกลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในที่มีต่อ
ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
เพื่อทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์นำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ซึ่งสามารถสรุป
เป็นประเด็นหลักสำคัญโดยมีสาระสำคัญดังนี้

การดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

1. ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)
2. ทฤษฎีส่งสัญญาณ (Signaling Theory)

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การกำกับดูแลกิจการ
2. การบริหารความเสี่ยง
3. การควบคุมภายใน
4. การตรวจสอบภายใน
5. ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง
6. ผลการดำเนินงาน
7. มูลค่ากิจการ

การพัฒนาสมมติฐานงานวิจัย

การใช้แบบประเมินความเสี่ยง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 ได้ให้ความหมายของบริษัทมหาชนไว้ในมาตรา 15 ว่าด้วย “บริษัทมหาชนจำกัด คือ บริษัทประเภทซึ่งตั้งขึ้นด้วยความประสงค์ที่จะเสนอขายหุ้นต่อประชาชน โดยผู้ถือหุ้นมีความรับผิดชอบจำกัดไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ต้องชำระและบริษัทดังกล่าวได้ระบุนามประสงค์เช่นนั้นไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิ” จากความหมายของบริษัทมหาชนข้างต้นสามารถพิจารณาองค์ประกอบของบริษัทมหาชน ได้แก่

- 1) เป็นบริษัทซึ่งแบ่งทุนออกเป็นหุ้นมีมูลค่าหุ้นละเท่า ๆ กัน
- 2) ผู้ถือหุ้นมีความรับผิดชอบจำกัดจำนวนคือจำกัดไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ต้องชำระ
- 3) บริษัทที่มีความประสงค์จะเสนอขายหุ้นต่อประชาชนโดยได้ระบุนามประสงค์เช่นนั้นไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิ

พระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. 2535 ได้กำหนดลักษณะโครงสร้างของบริษัทมหาชนจำกัดไว้ดังนี้

- 1) จำนวนผู้ถือหุ้น มีผู้ถือหุ้นตั้งแต่ 15 คนขึ้นไป
- 2) ทุนจดทะเบียน ไม่มีการกำหนดจำนวนทุนจดทะเบียนขั้นต่ำไว้
- 3) มูลค่าหุ้นและการชำระเงินค่าหุ้น หุ้นของบริษัทมหาชนจำกัดแต่ละหุ้นจะต้องมีมูลค่าเท่ากัน และต้องชำระค่าหุ้นครั้งเดียวเต็มมูลค่าหุ้น
- 4) จำนวนกรรมการ ต้องมีจำนวนกรรมการของบริษัทไม่น้อยกว่า 5 คน และกรรมการไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งต้องมีที่อยู่ในประเทศไทย

การจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัด

การจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัด อาจดำเนินการโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง ดังนี้

1) การจดทะเบียนจัดตั้งบริษัท เริ่มโดยบุคคลธรรมดาตั้งแต่ 15 คน ขึ้นไปดำเนินการจดทะเบียนหนังสือบริคณห์สนธิ จัดทำหนังสือชี้ชวนประชาชนให้ซื้อหุ้นหรือเมื่อผู้เริ่มจัดตั้งได้จองซื้อหุ้นทั้งหมดครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิแล้ว จะเรียกประชุมจัดตั้งบริษัท หลังจากนั้นผู้เริ่มจัดตั้งจะต้องส่งมอบกิจการและเอกสารทั้งปวงให้แก่คณะกรรมการของบริษัทมหาชนจำกัดที่ได้รับเลือกตั้ง เพื่อนำความไปจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทต่อไป

2) การแปรสภาพบริษัทเอกชนเป็นบริษัทมหาชนจำกัด บริษัทเอกชนอาจแปรสภาพเป็นบริษัทมหาชนจำกัดได้ เมื่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นมีมติพิเศษตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand) หรือ SET ก่อตั้งขึ้นตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514) โดยให้มีระบบการบริหารจัดการและมีมาตรการสำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์ที่เหมาะสม ในปี พ.ศ. 2512

ในวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2518 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ชื่อภาษาอังกฤษในขณะนั้น คือ The Securities Exchange of Thailand) ได้เปิดทำการซื้อขายอย่างเป็นทางการครั้งแรก และได้ทำการเปลี่ยนชื่อภาษาอังกฤษเป็น “The Stock Exchange of Thailand” (SET) เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2534 และใช้มาจนถึงปัจจุบัน และตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ตลาดหลักทรัพย์มีบทบาทสำคัญ ดังนี้

1) ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียนและพัฒนาระบบต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่ออำนวยความสะดวกในการซื้อขายหลักทรัพย์

2) ดำเนินธุรกิจใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายหลักทรัพย์ เช่น การทำหน้าที่เป็นสำนักหักบัญชี (Clearing House) ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ นายทะเบียนหลักทรัพย์ หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3) การดำเนินธุรกิจอื่น ๆ ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 นั้นได้มีข้อกำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ขึ้น โดยให้เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลตลาดทุนไทยและกำหนดให้ธนาคารแห่งประเทศไทยรับผิดชอบเกี่ยวกับตลาดเงินของประเทศไทยเพื่อช่วยในการพัฒนาตลาดทุนและตลาดเงินของประเทศประสบความสำเร็จ โดยคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์จะทำหน้าที่ควบคุมทั้งตลาดแรกและตลาดรอง

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนากรอบแนวคิดการวิจัยขึ้นจากทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) และทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signal Theory) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)

ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) โดยที่ Jensen & Meckling (1976, pp. 305-360) อธิบายว่าความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจริงระหว่างตัวการ (Principal) และตัวแทน (Agent) ภายใต้สัญญาที่ระบุขึ้นโดยทฤษฎีตัวแทนตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า ผู้บริหารและผู้ลงทุนเป็นบุคคลคนละบุคคลกัน ผู้ลงทุน

คือผู้ลงทุนในส่วนของทุนเพื่อดำเนินกิจการหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็นเจ้าของกิจการ เจ้าของกิจการนำเงินมาลงทุนเพราะตนไม่มีความรู้ความสามารถในการผลิตสินค้าและบริการ ไม่มีความสามารถในการบริหารจัดการ ไม่มีกำลังแรงงานและทักษะที่จะดำเนินกิจการ ในขณะที่ผู้บริหารคือบุคคลหรือเปรียบเสมือนลูกจ้างไม่ว่าจะเป็นลูกจ้างระดับใดก็เป็นเสมือนตัวแทนกรรมการบริษัทซึ่งมีความรู้และมีความสามารถในการบริหารองค์กร ผู้บริหารจึงดำเนินกิจการแทนผู้ลงทุนโดยตัวแทนมีสิทธิในการเป็นเจ้าของกิจการหรือเจ้าของส่วนของทุนซึ่งถูกมอบอำนาจให้บริหารจัดการและควบคุมเพื่อสร้างมูลค่าให้แก่ผู้บริหาร ภายใต้สัญญาที่ระบุระหว่างตัวการกับตัวแทนมักเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เสมอ ตัวแทนหรือผู้บริหารพบว่า มีลักษณะพฤติกรรมเป็นผู้เห็นประโยชน์ส่วนตนและเป็นผู้ฉวยโอกาส โดยมักใช้อำนาจของตนทำกิจการเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวแสวงหาโอกาส ตักตวงผลประโยชน์ ในรูปของตัวเงินและมีได้อยู่ในรูปตัวเงินซึ่งการกระทำข้างต้นเป็นการกระทำที่พิสูจน์ไม่ได้หรือพิสูจน์ได้ยากกว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎระเบียบ ข้อบังคับของกิจการเป็นการผิดสัญญา หรือเป็นการผิดกฎหมาย Friedman (1970, pp. 122-126) อธิบายอีกว่าเจ้าของกิจการทราบพฤติกรรมของผู้บริหารเป็นอย่างดีแต่เจ้าของมีความจำเป็นที่จะต้องจ้างผู้บริหารอยู่ เพราะผู้บริหารเป็นบุคคลมีความสามารถเฉพาะตัวด้านการบริหารจัดการ ดังนั้นนักวิชาการจึงพยายามศึกษาวิจัยเพื่อระบุกลไกที่ทำให้ผู้บริหารปรับพฤติกรรมและบริหารงานให้สอดคล้องกับการสร้างมูลค่าของกิจการด้วยการใช้กลไกการกำกับดูแลกิจการซึ่งนิยามว่าเป็นกระบวนการสำหรับการกำกับดูแลและควบคุมผู้บริหาร เพื่อเป็นการประกันว่าผู้บริหารจะใช้อำนาจในการควบคุมกิจการเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่กิจการและแก่เจ้าของ หากการกำกับดูแลกิจการถูกนำมาเป็นกลไกระหว่างผู้บริหารและผู้ลงทุนส่งผลต่อความสามารถแยกความเป็นเจ้าของและอำนาจในการควบคุมบริหารออกจากกันได้ภายในองค์กร ผู้บริหารรับอำนาจเต็มในการควบคุมกิจการและบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อสร้างมูลค่าของกิจการ เช่นนั้นผู้บริหารจะได้รับผลตอบแทนอย่างเต็มที่ ไม่ลดลงตามเงื่อนไขการจ่ายผลตอบแทนไว้เป็นสัญญา

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวการกับตัวแทน

ที่มา: ดัดแปลงจาก Popovic, Kuzmanovic and Gusavac (2012, p. 16)

2. ทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signal Theory)

ทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signal Theory) โดย Spence, M.I (1973, pp. 355-374) อธิบายว่า ข้อมูลข่าวสารมักผ่านการรับรู้ของผู้บริหารมากกว่าผู้ลงทุนซึ่งกรณีการใช้วิธีการเพิ่มหุ้นสามัญ เพื่อให้ผู้ลงทุนรายใหม่เข้าร่วมรับผลตอบแทนเป็นอีกทางเลือกที่ผู้บริหารใช้เพื่อท่อนี้ในระหว่างที่กิจการกำลังจะขาดทุน ในขณะที่การชำระหนี้ (Undertaking of Debt) การจ่ายปันผล (Dividends) การกู้ยืมเงิน/การท่อนี้ (Leverage) การซื้อหุ้นคืน (Stock repurchase) การประกาศควบรวมหรือซื้อธุรกิจ (Announcement of Merger or Acquisition) การประกาศซื้อหุ้นจากผู้ถือหุ้นทั่วไป (Announcement of Tender Offer) การประกาศแยกตัวของบริษัทร่วมหรือบริษัทย่อย (Announcement of a Spin Off) การส่งสัญญาณข้างต้นเป็นอีกกลไกทางการตลาดหนึ่งที่ส่งสัญญาณให้นักลงทุนได้ทราบถึงความสามารถในการดำเนินงานและโอกาสในการเจริญเติบโตของบริษัทในอนาคต

จากการทบทวนวรรณกรรมมีนักวิจัยอธิบายว่าการวิเคราะห์อิทธิพลของการบริหารความเสี่ยงขององค์กรต่อผลการดำเนินงานหรือความสามารถในการทำกำไรของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ โดยนำทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) และทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signal Theory) มาอ้างอิงและใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา (Agustina & Baroroh, 2016, pp. 128-138) การรายงานการบริหารความเสี่ยงที่เผยแพร่ต่อสาธารณะของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เป็นการส่งสัญญาณต่อนักลงทุน (Jogiyanto, 2000) การนำการกำกับดูแลมาเป็นกลไกในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เป็นการยึดหลักและถือปฏิบัติเพื่อสร้างความมั่นใจในการจัดการและการบริหารความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ภายในองค์กร (Jensen & Merklings, 1976, pp. 305-360) และการนำทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) และทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signal Theory) มาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเสี่ยงทางการเงินและผลการดำเนินงานในส่วนของอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) เกี่ยวกับการรับความเสี่ยงจากการรับประกันภัยรวมถึงความเสี่ยงในการจัดจำหน่ายด้านตลาด ความเสี่ยงด้านเครดิต ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ความเสี่ยงด้านสภาพคล่องและความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ได้ถูกอธิบายด้วยการกระทำการของตัวแทนและการส่งสัญญาณเพื่อความสามารถในการทำกำไรและมีผลตอบแทนทางสินทรัพย์ของบริษัท (Wani & Dar, 2015, pp. 1424-1433) การนำทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) มาอธิบายถึงการบริหารความเสี่ยงของตลาดตราสารทุนจากความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นฝ่ายบริหารเนื่องจากเกิดความไม่สมดุลในการกระจายรายได้จึงส่งผลกระทบต่อบริษัทในการแบกรับความเสี่ยงที่มากเกินไป (Horvey & Ankamah, 2020, pp. 1-22) ดังนั้น ทฤษฎีตัวแทนจึงมีส่วนช่วยสนับสนุนการบริหารความเสี่ยง ผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นและเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร ทฤษฎีตัวแทนยังถูกนำมาอ้างอิงในการศึกษาเกี่ยวกับ

การตรวจสอบภายในที่เป็นกลไกในการกำกับดูแลคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อติดตาม จัดการและรักษาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้น (Oroud, 2019, p. 104; Salloum, Azzi, & Gebrayel, 2014, pp. 39-45) เนื่องจากการรักษาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างหน้าที่ของผู้บริหารในการรายงานงบท่างการเงินเช่นเดียวกับการควบคุมภายในที่น่ากลไกการกำกับดูแลซึ่งตั้งอยู่บนสมมติฐานของทฤษฎีตัวแทน จากแนวคิด ทฤษฎีและการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีต ผู้วิจัยพบว่า ทฤษฎีตัวแทนและทฤษฎีการส่งสัญญาณถูกนำมาอ้างอิงในงานวิจัย ทฤษฎีตัวแทนถูกนำมาอธิบายความสัมพันธ์ของตัวการ (Principle) และตัวแทน (Agent) ในกรอบการวิจัยเพื่อการรักษาผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นด้วยการใช้กลไกการกำกับดูแลในการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในที่สะท้อนออกมาในรูปแบบของผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการ

ผู้วิจัยจึงได้ให้ความสำคัญกับทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) และทฤษฎีส่งสัญญาณ (Signal Theory) ซึ่งเป็นกรอบในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ตลอดจนมีนักวิชาการหลายท่านได้นำทฤษฎีนี้มาประยุกต์ใช้หรือศึกษาในแต่ละพื้นที่ซึ่งมีความแตกต่างกัน และมีผลการวิจัยที่สอดคล้องกับทฤษฎีแต่ละแตกต่างกันที่เวลาในการศึกษา รวมถึงตัวแปรที่ศึกษาในขณะนั้น

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การกำกับดูแลกิจการ

การกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) เป็นลักษณะและวิถีทางของการใช้อำนาจรัฐเพื่อการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยเฉพาะกิจการที่มีผลต่อนักลงทุนอย่างมาก บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ปัจจุบันกลายเป็นปัจจัยหลักในการพิจารณาการลงทุนทั้งภายใน และภายนอกประเทศที่จะช่วยแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์กร ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้อธิบายว่า การกำกับดูแลกิจการ “เป็นระบบที่จัดให้มีกระบวนการและโครงสร้างของผู้นำและการควบคุมของกิจการให้มีความรับผิดชอบตามที่ด้วยความโปร่งใส และสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อรักษาเงินทุนและเพิ่มคุณค่าให้กับผู้ถือหุ้นในระยะยาวภายใต้กรอบการมีจริยธรรมที่ดี โดยคำนึงถึงผู้ที่มีส่วนได้เสียอื่นและสังคมโดยรวม” (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2561) การกำกับดูแลกิจการในความหมายของ North (1993, pp.11-23) มีความหมายถึงปัจจัยทางข้อจำกัดทางด้านวัฒนธรรมที่ควบคุมการแบ่งปันผลประโยชน์ โดยมองข้ามผลกระทบจากการกระทำที่บริษัทอาจมีต่อสังคม ในส่วนของ Jensen (2000, pp. 297-317) ให้ความหมายของการกำกับดูแลกิจการอิงแนวทางกฎหมายโดยการถือบริษัทเป็นเพียงเครื่องมือทางการเงิน มีโครงสร้างการควบคุมสิทธิ

ในการตัดสินใจ ที่มีคณะกรรมการบริษัทและผู้บริหารเป็นเจ้าของ มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของขนาด ความเป็นสมาชิกของคณะกรรมการ ผลตอบแทน และการถือหุ้นของผู้จัดการบริษัทและคณะกรรมการบริษัท ในแนวคิดของ Porta et al. (2000, pp. 3-27) อธิบายว่าบรรษัทภิบาล หมายถึง ระบบหรือกลไกการกำกับดูแลกิจการ ใช้ในการควบคุมองค์กรหรือบริษัท โดยมีหลักธรรมาภิบาล (Good Corporate Governance) เป็นเป้าหมายหลักของบริษัทที่เน้นในเรื่องของกระบวนการ กิจกรรม กลไกที่องค์กรหรือบริษัทกระทำหรือดำเนินการให้เกิดการจัดการที่ดีในองค์กร ขจัดความล้มเหลวหรือข้อผิดพลาดของธุรกิจที่เกิดจากการทุจริต การคอร์รัปชัน รวมถึงการบริหารจัดการที่ผิดพลาดส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อองค์กร และกระทบต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียของธุรกิจ

การกำกับดูแลกิจการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานภายในและภายนอก กลไกของการกำกับดูแลกิจการสามารถช่วยลดต้นทุนของเงินลงทุนจากเจ้าของส่งผลให้มูลค่ากิจการของบริษัทเพิ่มสูงขึ้น กล่าวคือ การกำกับดูแลกิจการมีความเกี่ยวข้องกับวิธีหรือแนวทางที่ทำให้ผู้ลงทุนมั่นใจในผลตอบแทนจากการลงทุนที่พวกเขาจะได้รับ (Shleifer & Vishny, 1997, pp. 737-782) การควบคุมภายในเป็นกลไกการกำกับดูแลกิจการ การบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใส ทำให้ธุรกิจเติบโต และพัฒนาให้แข็งแกร่งได้อย่างยั่งยืน จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีจากหลากหลายนักวิชาการ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การกำกับดูแลกิจการมีความเกี่ยวข้องกับวิธีหรือแนวทางที่ทำให้ผู้ลงทุนมั่นใจในผลตอบแทนจากการลงทุนที่พวกเขาจะได้รับ ประกอบด้วย การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน (ศิลาพร ศรีจันทพร, 2556)

2. การบริหารความเสี่ยง

ความเสี่ยง หมายถึง เหตุการณ์ที่ไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งหากเกิดขึ้นจะมีผลกระทบ สร้างความเสียหาย ความล้มเหลว เกิดความสูญเสียหรือสิ่งที่ไม่คาดหวังจากการดำเนินงาน การเสียโอกาสทางธุรกิจ ตลอดจนเป็นการลดโอกาสต่อการบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ทั้งในระดับองค์กร ระดับหน่วยงานและระดับบุคคลได้ (Wallace & McClure, 2012, pp. 3-4) ซึ่งการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันจะต้องเผชิญกับความเสี่ยง ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยทางธุรกิจ เช่น กลุ่มผู้บริโภค อายุ ทัศนคติ ลักษณะของธุรกิจ ผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการ ประเภทอุตสาหกรรม นโยบายของรัฐบาล มาตรฐานต่าง ๆ ของรัฐบาล ภัยธรรมชาติ การก่อการร้าย โรคระบาด ความเสียหายของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ บุคลากรไม่มีความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสมอย่างเพียงพอต่อองค์กร หรือถูกดำเนินการทางกฎหมาย เป็นต้น การนำแนวคิดของการจัดการความเสี่ยงมาใช้ทั้งภายในและภายนอกองค์กร การตรวจสอบระดับของการคุกคาม

ความเสี่ยงต่าง ๆ ถือเป็นสิ่งสำคัญของธุรกิจ เพราะการบริหารความเสี่ยงถือเป็นหลักแนวคิดในการบริหารจัดการภายในองค์กร และเป็นสิ่งที่สามารถจัดการและควบคุมความเสี่ยงเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) คือ การบริหารปัจจัยเสี่ยง โดยควบคุมกิจการและกระบวนการดำเนินงานต่าง ๆ ด้วยการลดมูลเหตุของแต่ละโอกาสที่อาจทำให้องค์กรเกิดความเสียหาย เพื่อให้ระดับและขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ สามารถประเมินได้ ควบคุมและตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญ โดยได้รับการสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยงจากทุกคนในองค์กร ตั้งแต่ระดับคณะกรรมการ ผู้บริหารและพนักงานทุกคนในองค์กร ในปัจจุบันผู้บริหารองค์กรธุรกิจจะนำหลักของการบริหารความเสี่ยงทางกลยุทธ์ (Strategic Risk Management) มาประยุกต์ใช้เพื่อให้สามารถระบุและบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร (Enterprise Risk Management หรือ ERM) ซึ่งการบริหารความเสี่ยงควรเริ่มต้นจากการที่กรรมการและผู้บริหารตลอดจนพนักงานในองค์กรได้ทำความเข้าใจให้ตรงกันต่อคำนิยามของความเสี่ยง นโยบายและแผนการบริหารความเสี่ยง ปัจจัยเสี่ยงต่อการดำเนินธุรกิจ ความเสี่ยงต่อการลงทุนของผู้ถือหุ้นหลักทรัพย์สินและความเสี่ยงต่อการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2563) เพื่อให้ทุกคนสามารถบ่งชี้ความเสี่ยงและโอกาสได้ในทิศทางเดียวกัน ในการดำเนินธุรกิจผู้บริหารมักประสบกับเหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอนตลอดเวลาเหตุการณ์เหล่านั้นอาจมีผลในเชิงลบหรือเชิงบวกต่อองค์กร โดยผลในเชิงลบนั้นถือว่าเป็นความเสี่ยง ส่วนผลในเชิงบวกถือว่าเป็นช่วยสร้างโอกาสให้กับองค์กร ความเสี่ยงเป็นสิ่งที่อยู่กับการดำเนินธุรกิจอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้องมีการบริหารให้ความเสี่ยงและผลตอบแทนที่มีความสมดุลกัน (Lam, 2003, pp. 6-8) ดังนั้น ความเสี่ยงจึงเป็นเรื่องที่ท้าทายผู้บริหารในการกำหนดกลยุทธ์ทางธุรกิจขององค์กรที่อาจเกิดขึ้นทั้งผลกำไรและผลขาดทุน (ASB, 1994) ควรจะต้องพิจารณาโอกาสที่จะเกิดขึ้นทั้งในด้านบวกและด้านลบไม่ควรมองเพียงด้านลบเพียงอย่างเดียว (Shrives & Linsley, 2003, pp. 387-404; Birge, 2001; Holmes, 2002; Knechel, 2002, pp.143-162; ไพรัช วอเตอร์เฮาส์ คูเปอร์ส์, 2546) และอุษณา ภัทรมนตรี (2547) อย่างไรก็ตาม ความหมายของความเสี่ยงอาจไม่ได้มองเพียงแค่เหตุการณ์ที่อาจกระทบต่อผลประโยชน์หรือผลกำไรของธุรกิจในอนาคตเท่านั้น ยังมีแนวคิดที่มองลึกลงไปถึงการดำเนินธุรกิจโดยทั่วไปจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ธุรกิจเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่วางไว้และสร้างมูลค่ากิจการให้เพิ่มขึ้น ดังนั้น ความเสี่ยงเป็นอะไรก็ตามที่ทำให้วัตถุประสงค์และกลยุทธ์ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสภาพคล่องขององค์กรในอนาคต (เมธา สุวรรณสาร, 2544 หน้า 18-23) การบริหารความเสี่ยงขององค์กรเป็นการป้องกันและจัดการความเสี่ยงก่อนที่จะ

เกิดปัญหามากกว่าที่จะกระทำหลังจากที่ปัญหานั้น ได้เกิดขึ้นแล้ว (Barton et al., 2002, p. 272) COSO ได้กำหนดนิยามของการบริหารความเสี่ยง (Enterprise Risk Management) ไว้ว่าเป็นกระบวนการที่กำหนดขึ้น และนำไปใช้โดยคณะกรรมการฝ่ายบริหารและบุคลากรอื่น ๆ ขององค์กรเพื่อกำหนดกลยุทธ์และใช้กับหน่วยงานทั้งหมดในองค์กร โดยได้รับการออกแบบมาเพื่อระบุเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อองค์กรรวมทั้งการบริหารความเสี่ยงให้อยู่ภายใต้ระดับความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ (Risk Appetite) ทั้งนี้เพื่อให้ความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าองค์กรจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (จันทนา สาขากร, นิพนธ์ เห็น โชคชัยชนะ, และศิลป์พร ศรีจันเพชร, 2550) COSO ยังได้เน้นแนวคิดเรื่องกรอบการจัดการความเสี่ยงขององค์กร ในปัจจุบันองค์กรได้นำกรอบการบริหารความเสี่ยง COSO ERM มาใช้อย่างแพร่หลายมากขึ้นทั้งในระดับมหภาค และระดับองค์กร โดย COSO ได้ดำเนินการทบทวนปรับปรุงใหม่และใช้ชื่อกรอบการบริหารความเสี่ยงใหม่นี้ว่า Enterprise Risk Management-Integrating with Strategy and Performance การทบทวนปรับปรุงนี้เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่ส่งผลให้มีปัจจัยเสี่ยงใหม่ ๆ เกิดขึ้นอย่างมากมาย และรวดเร็วขึ้น รวมถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของลูกค้าและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับองค์กรที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานขององค์กรในปัจจุบัน ซึ่งการบริหารจัดการความเสี่ยงจะต้องเผชิญกับความท้าทายรอบด้าน จึงต้องพิจารณาแนวทางใหม่ ๆ ในการจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อรักษาความสามารถและสร้างความยั่งยืนให้กับองค์กรต่อไป

ภาพประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารความเสี่ยง COSO-ERM 2017

ที่มา: The Committee of Sponsoring Organizations of the Tradeway Commission, p. 20

จากภาพที่ 2 องค์ประกอบของ COSO เดิมมีการปรับปรุงครั้งแรกในปี 2547 ปรับปรุงอีกครั้งในปี 2556 และในปี 2560 เป็นการปรับปรุงใหม่เพื่อให้กรอบแนวคิดช่วยอธิบายและสนับสนุนการจัดการยุทธศาสตร์และการดำเนินงานว่าการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรทำให้เกิดการเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรได้อย่างชัดเจน โดยการปรับปรุงกรอบแนวคิดการบริหารความเสี่ยงขององค์กรใหม่ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบที่มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ดังนี้

20 key principles within each of the five components

ภาพประกอบที่ 3 กระบวนการพัฒนากลยุทธ์ของการบริหารจัดการความเสี่ยง 20 องค์ประกอบ

ที่มา: The Committee of Sponsoring Organizations of the Tradeway Commission, 2017

จากภาพประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารความเสี่ยงเพื่อให้ขั้นตอนและวิธีการในการบริหารความเสี่ยงเป็นไปอย่างมีระบบและดำเนินไปในทิศทางเดียวกันทั่วทั้งองค์กร โดยองค์กรได้มีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์และคาดการณ์ถึงความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น รวมทั้งระบุแนวทางในการจัดการกับความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้องค์กรบรรลุในวัตถุประสงค์ แผนกลยุทธ์ กรอบวิสัยทัศน์และพันธกิจ มีหลักการสำคัญของกระบวนการบริหารความเสี่ยงองค์กร ดังนี้

หลักการสำคัญที่ 1 การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร (Governance and Culture)

การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กรเป็นพื้นฐานขององค์กรในการบริหารความเสี่ยง เนื่องจากการกำหนดแนวทางขององค์กรในการสร้างความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง และวัฒนธรรมองค์กรมีความเกี่ยวข้องกับค่านิยมทางจริยธรรม พฤติกรรมที่พึงประสงค์และความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงขององค์กร การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กรจึงเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญ มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. จัดตั้งคณะกรรมการดูแลความเสี่ยง (Exercises Board Risk Oversight) การดำเนินงานตามกลยุทธ์กำกับดูแลโดยคณะกรรมการบริษัทที่มีความเป็นอิสระ เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งจากผลประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้น

2. จัดตั้งโครงสร้างการดำเนินงาน (Establishes Operating Structures) ต้องสอดคล้องกับกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ การกำหนดอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ

3. ระบุวัฒนธรรมองค์กรที่ต้องการ (Defines Desired Culture) โดยมีคณะกรรมการบริหาร และฝ่ายบริหารเป็นผู้กำหนดวัฒนธรรมองค์กร เช่น มาตรฐานและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ แผนผังทางกายภาพ ของสถานที่ปฏิบัติงาน ความเป็นอิสระในการตัดสินใจของพนักงานและคำตอบแทน

4. แสดงความมุ่งมั่นในค่านิยมหลัก (Demonstrates Commitment to Core Values) เช่น วัฒนธรรมองค์กรมีค่านิยมหลักเพื่อการบริหารความเสี่ยง การสร้างความรับผิดชอบต่อตนเอง

5. จูงใจ พัฒนาและรักษานักบุคลากรที่มีความสามารถ (Attracts, Develops, and Retains Capable Individuals) คือ ความมุ่งมั่นในการสนับสนุนการสร้างทรัพยากรบุคคลไปพร้อมกับกำหนด กลยุทธ์และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ เช่น สร้างแรงจูงใจ ส่งเสริมความสามารถของพนักงาน ด้วยการฝึกอบรมบุคลากรทุกระดับเพื่อความสามารถในการบริหารความเสี่ยง

หลักการสำคัญที่ 2 กลยุทธ์และการกำหนดวัตถุประสงค์ (Strategy and Objective Setting)

การบูรณาการแผนกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจต้องสอดคล้องกับระดับความเสี่ยง ที่องค์กรสามารถยอมรับได้ การกำหนดวัตถุประสงค์ มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. วิเคราะห์ธุรกิจ (Analyzes Business Context) คือ การที่องค์กรพิจารณาผลกระทบ จากการบริหารธุรกิจและระดับความเสี่ยงขององค์กร โดยองค์กรจะต้องเข้าใจบริบททางธุรกิจ องค์กรจะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อม ภายนอกและภายในที่ส่งผลต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. ระบุความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Defines Risk Appetite) คือ การระบุความเสี่ยงที่องค์กร สามารถยอมรับได้ โดยการกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และสื่อสารความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ให้ชัดเจน มีผู้บริหารเป็นผู้เลือกความเสี่ยงที่ยอมรับได้ภายใต้ความแตกต่างกันในแต่ละองค์กร

3. ประเมินกลยุทธ์ (Evaluates Alternative Strategies) คือ องค์กรสามารถค้นหากลยุทธ์ ที่สามารถบริหารความเสี่ยงขององค์กรได้ โดยจะต้องสอดคล้องกับพันธกิจ วิสัยทัศน์ ค่านิยม เช่น การวิเคราะห์ SWOT การคาดการณ์รายได้ การวิเคราะห์คู่แข่ง

4. กำหนดวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ (Formulates Business Objectives) คือ การกำหนด วัตถุประสงค์ทางธุรกิจที่องค์กรสามารถพิจารณาความเสี่ยงในระดับต่าง ๆ ได้ และสอดคล้อง กับกลยุทธ์ เช่น การกำหนดความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้หรือที่เรียกว่าการกำหนดค่าความเบี่ยงเบน ของความเสี่ยง

หลักการสำคัญที่ 3 ผลการดำเนินงาน (Performance)

ความสามารถในการบรรลุกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ โดยการเริ่มจากการระบุ และประเมินความเสี่ยงที่องค์กรยอมรับได้ องค์กรจะเลือกตอบสนองต่อความเสี่ยงด้วยวิธีต่าง ๆ

และตรวจสอบผลการดำเนินงานเพื่อเปลี่ยนแปลงแก้ไขให้บรรลุเป้าหมายของกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจในระดับองค์กร มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ระบุความเสี่ยง (Identifies Risk) คือ การระบุความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ เช่น ความเสี่ยงด้านลูกค้า ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน ความเสี่ยงด้านการเงินและความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ

2. ประเมินความรุนแรงของความเสี่ยง (Assesses Severity of Risk) คือ การประเมินความรุนแรงของความเสี่ยง โดยแต่ละองค์กรจะต้องประเมินว่าความเสี่ยงแต่ละด้านมีโอกาสเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดและหากเกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อองค์กรรุนแรงในระดับใด

3. จัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง (Prioritizes Risks) คือ การคำนวณระดับความเสี่ยง โดยการคำนวณความเสี่ยงจะเท่ากับผลคูณของคะแนนโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย เพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดลำดับความสำคัญและพิจารณาคัดเลือกวิธีตอบสนองต่อความเสี่ยงต่าง ๆ

4. ดำเนินการตอบสนองต่อความเสี่ยง (Implements Risk Responses) คือ การประเมินความรุนแรงของความเสี่ยง โดยการประเมินแต่ละปัจจัยของความเสี่ยงต้องพิจารณาว่าส่งผลกระทบต่อรุนแรงในระดับใด

5. พัฒนารอบความเสี่ยงในภาพรวม (Develops Portfolio View) คือ ความสามารถขององค์กรที่พัฒนาและประเมินความเสี่ยงในภาพรวมของทั้งองค์กรได้ โดยใช้เครื่องมือ Risk Map หรือ Risk Matrix

หลักการสำคัญที่ 4 การทบทวนและปรับปรุงแก้ไข (Review and Revision)

การทบทวนแนวทางในการบริหารความเสี่ยง โดยผู้บริหารและองค์กรจะต้องพิจารณาว่าการปรับปรุงความเสี่ยงสามารถเพิ่มคุณค่าให้กับองค์กรได้มากน้อยเพียงใด มี 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ประเมินการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ (Assesses Substantial Change) คือ การระบุและประเมินการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายในและภายนอกองค์กร เช่น ผู้บริหารระดับสูงลาออกจากตำแหน่ง มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอย่างไร การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีหรือกฎระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ส่งผลอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลง

2. ทบทวนความเสี่ยงและผลการดำเนินงาน (Reviews Risk and Performance) คือ การทบทวนผลการดำเนินงานและพิจารณาทบทวนความเสี่ยงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรมีผลการดำเนินงานตามเป้าหมายแล้วหรือไม่ องค์กรประเมินความเสี่ยงได้แม่นยำหรือไม่ องค์กรพิจารณาระดับความเสี่ยงได้เหมาะสมกับเป้าหมายหรือไม่ หรือมีความเสี่ยงอื่นใดที่กำลังเกิดขึ้นและอาจส่งผลกระทบต่อองค์กร

3. มุ่งมั่นปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงองค์กร (Pursues Improvement in Enterprise Risk Management) คือ การปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะช่วงเวลาการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ เช่น การปรับโครงสร้างองค์กรหลังการประเมินผลการดำเนินงาน

หลักการสำคัญที่ 5 สารสนเทศการสื่อสารและการรายงาน (Information, Communication and Reporting)

การสื่อสารเป็นกระบวนการต่อเนื่องในการรวบรวมข้อมูลและแบ่งปันข้อมูลที่จำเป็นจากทั่วทั้งองค์กร ผู้บริหารใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งจากแหล่งภายในและภายนอก ซึ่งข้อมูลสารสนเทศดังกล่าวจะมาจากทั้งผู้บริหารและพนักงานในส่วนต่าง ๆ ขององค์กรเพื่อสนับสนุนการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร โดยองค์กรจะใช้ประโยชน์จากระบบข้อมูลเพื่อรวบรวม ประมวลผลและจัดการข้อมูลต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับการบริหารความเสี่ยง จากนั้นองค์กรจึงรายงานข้อมูลความเสี่ยงวัฒนธรรมองค์กรและผลการดำเนินการ มี 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ยกระดับระบบสารสนเทศ (Leverages Information Systems) องค์กรควรจัดให้มีสารสนเทศอย่างเพียงพอเหมาะสมและทันต่อเวลา องค์กรอาจใช้ กระบวนการวิเคราะห์กลุ่มข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data Analytics) เพื่อค้นหารูปแบบความสัมพันธ์ของ สิ่งเชื่อมโยงข้อมูลเข้าไว้ด้วยกันนำไปสู่การระบุและจัดการความเสี่ยงได้ดีขึ้น

2. สื่อสารข้อมูลความเสี่ยง (Communicates Risk Information) องค์กรควรสื่อสารข้อมูลการบริหารความเสี่ยงองค์กรผ่านช่องทางการติดต่อต่าง ๆ ข้อมูลการสื่อสารทั้งระดับบนลงล่าง (Top-down Approach) และระดับล่างขึ้นบน (Bottom-up Approach) การสื่อสารข้อมูลความเสี่ยงควรมีให้เพียงพอทั้งภายในและภายนอกองค์กร

3. รายงานผลความเสี่ยงวัฒนธรรมและผลการดำเนินงาน (Reports on Risk, Culture, and Performance) องค์กรควรรายงานความเสี่ยงวัฒนธรรมองค์กรและผลการดำเนินงานในทุกระดับให้ครอบคลุมทั่วทั้งองค์กรแม้จะมีการมอบหมายหน้าที่ด้านการรายงานผลให้หน่วยงานหรือบุคคลใดแล้วก็ตามผู้บริหารก็ยังคงต้องมีหน้าที่กำกับดูแล

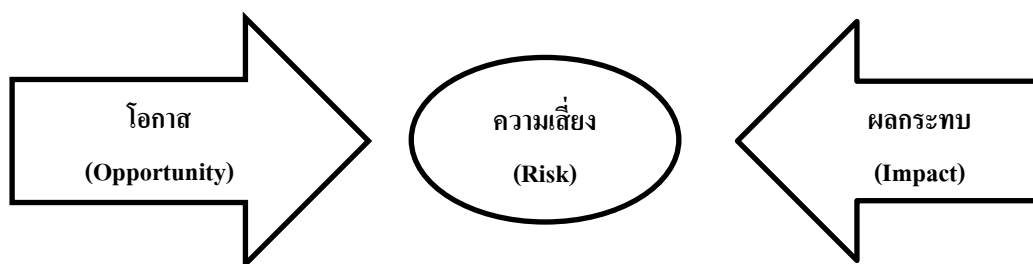
การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

การประเมินความเสี่ยง เป็นการวิเคราะห์ความเสี่ยง โดยต้องพิจารณาถึงผลกระทบ (ความรุนแรง) (Impact) และการจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยง เช่น สูง กลาง ต่ำ รวมถึงโอกาส (ความถี่) (Likelihood) ความเป็นไปได้โดยจัดทำลงตารางที่เรียกว่า Risk Model รวมถึงการสร้าง (Risk Matrix /Risk Map) ซึ่งเป็นการระบุการกระจายตัวของความเสี่ยงตามความรุนแรง

และผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ขององค์กรที่กำหนดไว้ เพื่อให้ฝ่ายบริหารหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจที่จะดำเนินการกับความเสี่ยงที่มีความสำคัญมากที่สุดได้ก่อน

การประเมินความเสี่ยงประกอบด้วย 2 มิติ ดังนี้

นิยามของความเสี่ยง 2 องค์ประกอบ คือ โอกาส (Opportunity) หรือความเป็นไปได้ (Possibility/Likelihood) และผลกระทบ (Impact) (Ayyub, 2003)

โอกาสเกิด (Likelihood) หมายถึง ความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงขึ้นมากน้อยเพียงใด การประเมินโอกาสของความเสี่ยงนั้น โดยทั่วไปการหาข้อมูลมาสนับสนุนการประมาณการที่ถูกต้องเป็นไปได้ยาก การประเมินเชิงคุณภาพ (Qualitative Assessment) ต้องอาศัยการวิเคราะห์ที่มีหลักการ และต้องระมัดระวัง ในกรณีที่สามารถหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความล้มเหลว หรือความถี่ที่เกิดขึ้นในอดีตสามารถบ่งชี้ถึงความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ในอนาคต ทั้งยังสามารถใช้เพื่อการประมาณการทางคณิตศาสตร์ที่แม่นยำมากขึ้นในการประเมินโอกาสเกิดขึ้นอยู่กับเวลา ดังนั้นผู้บริหารต้องมีความชัดเจนในการกำหนดระยะเวลาที่จะใช้ในการพิจารณา โดยไม่ควรละเลยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในระยะยาว

ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) หมายถึง สถานะของความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินโอกาสของแต่ละปัจจัยเสี่ยง โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือระดับความเสี่ยงสูงมาก สูง ปานกลาง น้อย และน้อยมาก ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กำหนดเกณฑ์ไว้ 5 ระดับ

ตารางที่ 1 ระดับโอกาสในการเกิดเหตุการณ์ (Likelihood) ในเชิงปริมาณ

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	1 เดือนต่อครั้งหรือมากกว่า
4	สูง	1-6 เดือนต่อครั้งแต่ไม่เกิน 5 ครั้ง
3	ปานกลาง	1 ปีต่อครั้ง
2	น้อย	2-3 ปีต่อครั้ง
1	น้อยมาก	5 ปีต่อครั้ง

ตารางที่ 2 เกณฑ์การประเมินระดับโอกาสในการเกิดเหตุการณ์ (Likelihood) ในเชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	มีโอกาสในการเกิดเกือบทุกครั้ง
4	สูง	มีโอกาสในการเกิดค่อนข้างสูงหรือบ่อย ๆ
3	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดบางครั้ง
2	น้อย	อาจมีโอกาสดังกล่าวแต่ไม่บ่อยครั้ง
1	น้อยมาก	มีโอกาสดังกล่าวในกรณีข้อยกเว้น

ผลกระทบ (Impact) หมายถึง ความรุนแรงของความเสียหายหรือผลที่เกิดขึ้นตามมาจากผลสืบเนื่องของเหตุการณ์ความเสี่ยง หากมีเหตุการณ์เกิดขึ้นองค์กรจะได้รับผลกระทบเล็กน้อยเพียงใด โดยการประเมินความเสี่ยงควรพิจารณาถึงผลกระทบทั้งทางด้านการเงินและที่ไม่ใช่ทางการเงิน การกำหนดค่าทางการเงินให้กับความเสี่ยงเป็นเรื่องยากและซับซ้อน ดังนั้นในการประเมินความเสี่ยงเบื้องต้นจึงพิจารณาผลกระทบที่เกิดจากความเสียหายในเชิงคุณภาพเป็นส่วนใหญ่ ความเสี่ยงที่มีผลกระทบไม่มากและมีโอกาสเกิดน้อยไม่จำเป็นต้องให้ความสนใจมากแต่ต้องติดตามการเปลี่ยนแปลงอย่างสม่ำเสมอ ในขณะที่ความเสี่ยงที่มีผลกระทบมากหรือมีโอกาสดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาจากผู้บริหารระดับสูงอย่างทันทั่วถึง

ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk) หมายถึง สถานะของความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินผลกระทบของแต่ละปัจจัยเสี่ยง โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือระดับความเสี่ยงสูงมาก สูง ปานกลาง น้อย และน้อยมาก ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กำหนดเกณฑ์ไว้ 5 ระดับ แบ่งออกเป็นระดับ

ตารางที่ 3 ความรุนแรงของผลกระทบความเสี่ยง (Impact) เชิงปริมาณ

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	สูงมาก	> 10 ล้านบาท
4	สูง	> 2.5 ล้านบาท- 10 ล้านบาท
3	ปานกลาง	> 50,000- 2.5 ล้านบาท
2	น้อย	> 10,000- 50,000 บาท
1	น้อยมาก	ไม่เกิน 10,000 บาท

ตารางที่ 4 ระดับความรุนแรงของผลกระทบความเสี่ยง (Impact) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
5	รุนแรงสูง	มีการสูญเสียทรัพย์สินอย่างมหันต์
4	ค่อนข้างรุนแรง	มีการสูญเสียทรัพย์สินมาก
3	ปานกลาง	มีการสูญเสียทรัพย์สิน
2	น้อย	มีการสูญเสียทรัพย์สินพอสมควร
1	น้อยมาก	มีการสูญเสียทรัพย์สินเล็กน้อย

การสร้างตารางเมทริกซ์ (Risk Matrix)

โดยการนำโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยงที่เกิดขึ้นมาสรุปในรูปของตาราง ซึ่งในแกนตั้งจะแสดงระดับผลกระทบหรือความรุนแรง ส่วนแกนนอนจะแสดงระดับโอกาสของการเกิดความเสี่ยง โดยนำเอาค่าของผลกระทบที่อยู่ในแกนตั้งมาคูณกับค่าในแกนนอนคือโอกาส ผลลัพธ์ที่ได้จากการคูณคือระดับความเสี่ยง

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = (\text{โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ}) \times (\text{ผลกระทบของเหตุการณ์ต่าง ๆ})$$

ตารางประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment Matrix)					
5 สูงมาก	5	10	15	20	25
4 สูง	4	8	12	16	20
3 ปานกลาง	3	6	9	12	15
2 น้อย	2	4	6	8	10
1 น้อยมาก	1	2	3	4	5
	1 น้อยมาก	2 น้อย	3 ปานกลาง	4 สูง	5 สูงมาก

ผลกระทบ (แกนตั้ง) ↑

โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (แกนนอน) →

ภาพประกอบที่ 4 ตารางประเมินผลความเสี่ยง (Risk Assessment Matrix)

ตารางดังกล่าวช่วยจำแนกความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงที่เกิดขึ้น โดยกำหนดระดับความเสี่ยงออกเป็นระดับต่าง ๆ ได้แก่ ความเสี่ยงมากที่สุด ความเสี่ยงมาก ความเสี่ยงปานกลาง ความเสี่ยงน้อย และมีความเสี่ยงน้อยมาก เพื่อช่วยในการประเมินลักษณะของความเสี่ยงที่เกิดขึ้นและกำหนดมาตรการการตอบสนอง หรือมาตรการการจัดการกับความเสี่ยง ทั้งนี้ หลังจากจัดทำตารางเมทริกซ์ (Risk Matrix) เสร็จแล้วควรกำหนดระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้เพื่อประโยชน์ต่อการวิเคราะห์แนวทางการควบคุมหรือการลดความเสี่ยงต่อไป สีต่าง ๆ ที่ใส่ไว้ในแผนภูมิความเสี่ยงเป็นเครื่องบอกให้รู้ถึงระดับความสำคัญของความเสี่ยงที่ควรได้รับการดูแลจัดการก่อน ตั้งแต่สีแดงจนถึงสีเขียว คือความเสี่ยงที่องค์กรสามารถยอมรับได้ ทั้งนี้ลำดับของความเสี่ยงในแผนความเสี่ยงสามารถปรับได้ตามความเหมาะสมและความสามารถในการยอมรับความเสี่ยงของแต่ละองค์กร

ตารางที่ 5 ระดับความเสี่ยงแบ่งเป็น 4 ระดับสามารถแสดงเป็น Risk Profile มีเกณฑ์การจัดแบ่งดังนี้

ระดับความเสี่ยง โดยรวม	ระดับ คะแนน	ความหมาย
ต่ำ (Low)	1-2	ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้โดยไม่ต้องมีการควบคุมความเสี่ยง ไม่ต้องมีการจัดการเพิ่มเติม
ปานกลาง (Medium)	3-6	ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้โดยต้องมีการควบคุมเพื่อป้องกัน ไม่ให้ความเสี่ยงเคลื่อนย้ายไปยังระดับที่ยอมรับไม่ได้
สูง (High)	7-12	ระดับความเสี่ยงที่ไม่สามารถยอมรับได้โดยต้องมีการจัดการ ความเสี่ยงเพื่อให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ต่อไป
สูงมาก (Extream)	13-25	ระดับความเสี่ยงที่ไม่สามารถยอมรับได้จำเป็นต้องเร่งจัดการ ความเสี่ยงเพื่อให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ทันที

หลังจากการวิเคราะห์ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ช่วงเบี่ยงเบนความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และกำหนดความเสี่ยงที่ต้องได้รับการจัดการแล้ว ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือฝ่ายบริหารต้องดำเนินการเลือกวิธีการตอบสนองต่อความเสี่ยงและวางกลยุทธ์การจัดการหรือแผนปฏิบัติการในการจัดการกับความเสี่ยงให้อยู่ในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite and Risk Tolerance)

การบริหารความเสี่ยง COSO-ERM 2017

การบริหารความเสี่ยงตามกรอบแนวทางของ COSO ERM 2017 หมายถึง ความเป็นไปได้ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอาจส่งผลกระทบต่อการบริหารกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ ซึ่งความเสี่ยง

ในความหมายของ COSO เป็นเหตุการณ์ที่เป็นความไม่แน่นอนอาจมีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ขององค์กร เช่น คู่แข่งรายใหม่ทางการค้า เทคโนโลยี ความต้องการสินค้าของลูกค้า เป็นต้น ความเสี่ยงมี 3 องค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ (1) เหตุการณ์ (Event) เป็นเหตุการณ์โดยทั่วไปสามารถเกิดขึ้นทั้งด้านบวกและลบ เหตุการณ์ด้านลบ คือ ความเสี่ยง ซึ่งอาจเป็นเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งหรือหลายเหตุการณ์ก็ได้ เช่น ความเสียหายจากภัยธรรมชาติ อุทกภัย หรือเพลิงไหม้ หรือการมีคู่แข่งรายใหม่ เหตุการณ์ด้านบวกคือ โอกาส เช่น มาตรการความช่วยเหลือจากภาครัฐ การปรับอัตราภาษี ทั้งนี้การพิจารณาเหตุการณ์ควรพิจารณาจากปัจจัยความเสี่ยง และโอกาสทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยรวบรวมฐานข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงที่องค์กรเผชิญอยู่ให้ครอบคลุมทุกภารกิจขององค์กร (2) ความไม่แน่นอน (Uncertainty) เป็นสถานการณ์ในอนาคตที่ไม่สามารถทราบล่วงหน้าได้ ไม่สามารถคาดคิดได้ว่าจะเกิดขึ้นหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้การพิจารณาเหตุการณ์ให้ใช้การคาดคะเนจากสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อกิจการในอนาคต และ (3) ความรุนแรง (Severity) เป็นการประเมินว่าแต่ละเหตุการณ์นั้นมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นมากหรือน้อยเพียงใด และถ้ามีเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบต่อองค์กรรุนแรงเพียงใด โดยนำมาจัดลำดับความสำคัญของปัจจัยเสี่ยงจากมากไปหาน้อย เพื่อกำหนดมาตรการที่เหมาะสมในการกำจัดปัจจัยเสี่ยงเหล่านั้น การบริหารความเสี่ยงขององค์กร (Enterprise Risk Management: ERM) เป็นกลยุทธ์ และกระบวนการการบริหารความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ที่กำหนดขึ้นโดยคณะกรรมการ ผู้บริหาร และบุคลากรของหน่วยงาน เพื่อลดระดับความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่หน่วยงานยอมรับได้ ช่วยให้หน่วยงานมีความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ได้ COSO ERM 2017 ปรับปรุงคำนิยามให้มีความหมายชัดเจนและสามารถจดจำได้ง่ายของการบริหารความเสี่ยงขององค์กรขึ้นมาใหม่ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความหมายของความเสี่ยงในการเพิ่มคุณค่าองค์กร ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนการจัดการความเสี่ยง การบริหารความเสี่ยงขององค์กร ในแนวคิดของ COSO ERM 2017 หมายถึง วัฒนธรรมองค์กร ความสามารถ และการปฏิบัติบูรณาการร่วมกับการกำหนดกลยุทธ์และผลการดำเนินงาน ซึ่งองค์กรต่าง ๆ ต้องใช้ในการจัดการความเสี่ยงเพื่อสร้างรักษา และตระหนักถึงการเพิ่มคุณค่าองค์กร โดยมี 6 องค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. การตระหนักถึงวัฒนธรรมองค์กร (Recognizing Culture) วัฒนธรรมองค์กรพัฒนาขึ้นมาจากการมีส่วนร่วมของพนักงานในทุกระดับ เนื่องจากพนักงานแต่ละคนมีความเข้าใจในการบริหารความเสี่ยง มีวิธีการระบุ ประเมิน และตอบสนองต่อความเสี่ยงที่แตกต่างกันไป การมีวัฒนธรรมองค์กรที่ตรงกันจะช่วยให้พนักงานเข้าใจเรื่องการบริหารความเสี่ยงขององค์กรได้ในแนวทางเดียวกัน

2. การพัฒนาความสามารถ (Developing Capabilities) แต่ละองค์กรมีข้อได้เปรียบในการแข่งขันที่แตกต่างกัน การบริหารความเสี่ยงขององค์กรสามารถช่วยให้องค์กรทำตามพันธกิจและ

วิสัยทัศน์รวมถึงการคาดการณ์อุปสรรคที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร การปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง การเพิ่มความยืดหยุ่น สามารถพัฒนาองค์กรเพื่อสร้างคุณค่าให้แก่องค์กรได้ดียิ่งขึ้น

3. การนำวิธีปฏิบัติไปปรับใช้ (Applying Practices) การบริหารความเสี่ยงองค์กรเป็นกระบวนการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องทั้งองค์กร โดยต้องครอบคลุมทุกระดับของการดำเนินงานในองค์กร และโครงการต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารความเสี่ยงเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานในทุกระดับขององค์กรการบริหารความเสี่ยงองค์กรควรเริ่มจากแนวทางการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีภายในองค์กร ฝ่ายคณะกรรมการบริษัทและผู้บริหารระดับสูงขององค์กรให้ความสำคัญในเรื่องการบริหารความเสี่ยงและส่งผ่านแนวปฏิบัติและความเข้าใจที่ตรงกัน ให้แก่พนักงานได้ทุกระดับขององค์กร รวมถึงวิธีที่ใช้จัดการกับความเสี่ยงให้สามารถบริหารให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ สามารถเข้าใจกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจได้ดีขึ้น

4. การบูรณาการร่วมกับการกำหนดกลยุทธ์และผลการดำเนินงาน (Integrating with Strategy-Setting and Performance) ควรกำหนดกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับพันธกิจ และวิสัยทัศน์รวมถึงกำหนดวัตถุประสงค์ทางธุรกิจจากกลยุทธ์ให้หน่วยธุรกิจ ส่วนงาน และแผนกต่าง ๆ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโปรไฟล์ความเสี่ยง (Risk Profile) และผลของกลยุทธ์ทางเลือที่จะช่วยบูรณาการการบริหารความเสี่ยงองค์กร และการกำหนดกลยุทธ์สามารถพิจารณาโอกาสและแนวทางใหม่ ๆ ตามการเปลี่ยนแปลงได้ การบริหารความเสี่ยงองค์กรให้เข้ากับการกิจต่าง ๆ ขององค์กรช่วยลดต้นทุนการบริหารความเสี่ยงองค์กร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จทางธุรกิจที่มีการแข่งขันสูง การผสมผสานการบริหารความเสี่ยงองค์กรเข้ากับการดำเนินงานหลักขององค์กร เพื่อระบุโอกาสใหม่ ๆ ให้ธุรกิจเติบโตได้ตามวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างยั่งยืน

5. การจัดการความเสี่ยงเพื่อบรรลุกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ (Managing Risk to Strategy and Business Objectives) การบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสมช่วยให้องค์กรกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ส่งผลต่อองค์กรสามารถบรรลุกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจได้ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญต่อการทบทวนและติดตามวิธีการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดที่ส่งผลต่อการบรรลุกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจได้อย่างทัน่วงที

6. การเชื่อมโยงกับคุณค่า (Linking to Value) การดำเนินการจัดการให้การบริหารความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ สามารถสร้างความมั่นใจได้ว่าการดำเนินงานจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้และสามารถเพิ่มมูลค่าให้องค์กรได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น องค์กรจำเป็นต้องบูรณาการ การบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรให้เข้ากับการกำหนดกลยุทธ์และการจัดการผลการดำเนินงาน โดยตระหนักถึงผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าขององค์กร การบริหารความเสี่ยงองค์กรสามารถสร้างประโยชน์

ให้กับองค์กรได้ เช่น (1) การเพิ่มโอกาสทางธุรกิจ (2) การลดเหตุการณ์เชิงลบที่นอกเหนือความคาดหมาย (3) การระบุและจัดการความเสี่ยงทั้งภายในและภายนอกองค์กร (4) การเพิ่มทางเลือกในการตอบสนองกับความเสี่ยงในแต่ละเหตุการณ์ทั่วทั้งองค์กรอย่างเหมาะสม (5) การปรับปรุงการใช้ทรัพยากรอย่างถูกต้องและทันเวลาโดยรวมและจัดสรรทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพสูงสุดได้ (6) การลดความแปรปรวนและปรับปรุงผลการดำเนินงานองค์กรโดยรวม เพื่อเชื่อมโยงวัตถุประสงค์ทางธุรกิจให้เข้ากับความถี่มากยิ่งขึ้น (7) การเพิ่มความยืดหยุ่นและความคล่องตัวขององค์กรเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสามารถคาดการณ์ เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นหรือเหตุการณ์ที่ไม่น่าจะเกิดขึ้นได้ ดังนั้นการบริหารความเสี่ยงตามแนวทางของ COSO 2017 เน้นการให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ในบริบทของพันธกิจ วิสัยทัศน์และค่านิยมหลักกับความเสี่ยง ผ่านการเชื่อมโยงทางกลยุทธ์และวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ ทำให้องค์กรสามารถวางแผนการบริหารความเสี่ยงอย่างครอบคลุมทั่วทั้งองค์กร เพื่อมุ่งสู่การสร้างคุณค่าให้แก่องค์กรได้ดียิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2553) ระบุความเสี่ยงไว้ดังนี้ (1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (2) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติงาน (3) ความเสี่ยงด้านการเงิน (4) ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎระเบียบข้อบังคับ จากกรอบการบริหารความเสี่ยงองค์กรการบูรณาการระหว่างกลยุทธ์และผลการดำเนินงาน (Enterprise Risk Management Integrating with Strategy and Performance Framework) หรือย่อว่า COSO ERM 2017 ประเด็นสำคัญของการบริหารความเสี่ยงตามแนวคิดใหม่ได้ให้ความสำคัญถึงการเชื่อมโยงการบริหารความเสี่ยงองค์กรเข้ากับการวางแผนเชิงกลยุทธ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้องค์กร (Pierce & Goldstein, 2018, pp. 5-59) จากกรอบแนวคิดของ COSO ERM 2017 ที่ความหมายมีความชัดเจนและสามารถจดจำได้ง่ายขึ้น เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความหมายของความเสี่ยงเพื่อเพิ่มคุณค่าองค์กรที่ได้รับการยอมรับและนำไปใช้อย่างแพร่หลาย ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน ที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยพัฒนาและประยุกต์จากวัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยงตามกรอบ COSO ERM (ในมิติที่ 1) เพื่อใช้วัดการบริหารความเสี่ยงที่มีต่อมูลค่ากิจการที่สัมพันธ์กับการบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดขึ้น ในบริบทของวิสัยทัศน์และพันธกิจ ซึ่งเน้นศึกษาการบริหารความเสี่ยงใน 4 ด้าน ได้แก่ (1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (2) ความเสี่ยงด้านการเงิน (3) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติงาน (4) ความเสี่ยงด้านตลาด

ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) เป็นการบริหารความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนการดำเนินงานและนำไปปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมหรือไม่สอดคล้องกับปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ (1) ความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก และ (2) ความเสี่ยง

จากปัจจัยภายใน (วิทยา อินทร์สอน, ปัทมาพร ท่อชู และสุรพงษ์ บางพาน, 2552) มหาวิทยาลัยรามคำแหง (2553) ให้ความหมายของความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดนโยบาย และการวางแผนกลยุทธ์ หรือแผนการปฏิบัติราชการ รวมถึงการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม หรือไม่สอดคล้องกับปัจจัยต่าง ๆ ทั้งที่เป็นปัจจัยภายในและภายนอกองค์กร ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อทิศทางการพัฒนา และการบรรลุผลเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ ผลงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยง เช่น Pagach & Warr (2010) พบว่า การที่ว่าบริษัทต่าง ๆ นำ ERM ไปใช้เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยตรงมากกว่าที่จะปฏิบัติตามแรงกดดันด้านกฎระเบียบเท่านั้น บริษัทที่มีขนาดใหญ่มีความผันผวนมากมีแนวโน้มที่จะนำ ERM มาใช้มากกว่า การวางแผนเชิงกลยุทธ์แบบบูรณาการหรือการจัดการความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ (Strategic Risk Management: SRM) จากการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงในกรอบการทำงานใหม่เพื่อพิจารณาว่ามีการเปลี่ยนแปลงเพียงพอหรือไม่เพื่อนำองค์กรไปสู่การจัดการความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์มากขึ้น (Pierce & Goldstein, 2018) การบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ ถือเป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของบริษัท (Exploring Strategic Risk: A global survey, 2013) อย่างไรก็ตาม ด้วยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เต็มไปด้วยความเสี่ยงจึงอาจเป็นเรื่องยากสำหรับผู้บริหารในการที่จะมั่นใจว่าแผนและกลยุทธ์ที่ได้มีการวางไว้ นั้นเป็นไปตามที่กำหนดไว้ การดำเนินการตามหลักการและแนวทางปฏิบัติของ BS ISO 31000 ในองค์กรสามารถปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานกำกับดูแลและความเชื่อมั่นมาตรฐานสากล BS ISO 31000

การจัดการความเสี่ยงในหน่วยงานภาครัฐด้านกลยุทธ์ ด้านการเงิน ด้านกฎหมายและกฎระเบียบ ด้านการปฏิบัติงาน และด้านนโยบาย ส่งผลต่อความสำเร็จ (จรรยาธัมม์ อินนพคุณ และเฉลิมพร เข็นเชือก, 2563) Enterprise Risk Management (ERM) เป็นรูปแบบหลักที่ใช้ความพยายามที่จะเชื่อมโยงการบริหารความเสี่ยงกับกลยุทธ์ทางธุรกิจและการกำหนดวัตถุประสงค์ เข้าสู่ขอบเขตของการควบคุม ความรับผิดชอบ และการตัดสินใจ (Arena, Amaboldi & Azzone, 2010, pp. 659-675) ความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อภัยคุกคามที่ไม่คาดคิดและใช้ประโยชน์จากโอกาสต่าง ๆ (Armeanu et al., 2017, pp. 173-187) ก่อให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันอันเนื่องมาจากความสามารถในการหลบเลี่ยง ยับยั้ง ปกป้อง ตอบสนอง และปรับให้เข้ากับการรบกวนใด ๆ ทฤษฎีการจัดการความเสี่ยงขององค์กร (ERM) (Bogodistov & WohlGemuth, 2017, pp. 234-251) ที่มีอยู่ ปัจจัยด้านการเงิน/เศรษฐกิจถือเป็นกุญแจสำคัญในการขับเคลื่อนหลักการบริหารความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ (Bezzina, Grima & Mamo, 2014, pp. 578-612) บริษัทต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนอยู่เสมอ เพื่อตอบสนองความเสี่ยงทั้งหมดให้สำเร็จ การจัดตั้งระบบการจัดการความเสี่ยงขององค์กร (ERMS) และระบบการวัดผลการปฏิบัติงาน (PMS) โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน

ซึ่งความสำเร็จของ ERMS และ PMS มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพทางการเงินขององค์กร โดยวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้น (ROE) และกำไรต่อหุ้น (EPS) (Laisasikorn & Rompho, 2014, pp. 81-92) อย่างไรก็ตาม การบริหารความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนการดำเนินงานและสามารถนำไปปฏิบัติอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับปัจจัยต่าง ๆ ระบบบริหารความเสี่ยงองค์กรคาดการณ์ว่าอาจจะส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ขององค์กร การบริหารความเสี่ยงที่ประสบความสำเร็จสามารถวัดผลการปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนองความเสี่ยงทั้งหมดให้สำเร็จ การจัดตั้งระบบการจัดการความเสี่ยงขององค์กร (ERMS) และระบบการวัดผลการปฏิบัติงาน (PMS) โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนให้กับองค์กร ซึ่งความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ (1) ความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก และ (2) ความเสี่ยงจากปัจจัยภายใน (Pierce & Goldstein (2018, pp. 5-59), Armeanu et al. (2017, pp. 173-187), Bezzina, Grima & Mamo (2014, pp. 587-612), Kanhai & Ganesh (2014, pp. 1-17), Laisasikorn & Rompho (2014, pp. 81-92)

ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) หมายถึง ความไม่แน่นอนของผลลัพธ์ในอนาคต อันเนื่องมาจากการดำเนินกิจกรรมทางการเงินของฝ่ายที่เกี่ยวข้องในองค์กร ที่จะส่งผลกระทบต่อมูลค่ากิจการ มักเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงใน 3 เรื่อง ได้แก่ ความเสี่ยงภาวะตลาด (Market Risk) ซึ่งหมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากความผันผวนของตลาดเงิน ทำให้การลงทุนไม่สามารถเชื่อได้อย่างแน่นอนว่าผลตอบแทนที่จะได้รับจะเป็นเท่าใด ณ สิ้นสุดการลงทุน ความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Risk) หรือ ความเสี่ยงจากการที่บริษัทผิดสัญญาผู้ยืมเงิน เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการไม่กระทำตามสัญญาของคู่สัญญาอีกฝั่ง เช่น การผิดนัดชำระหนี้ การผิดนัดการแลกเปลี่ยนสินค้า การได้ผลตอบแทนไม่ครบตามที่สัญญาไว้ในหุ้นกู้ เป็นต้น ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศ หรือการรับชำระหนี้เป็นสกุลเงินต่างประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2563) และความเสี่ยงด้านการเงินที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน เช่น การทำสัญญาทางการเงินที่ผิดพลาด การทำผิดกฎหมายโดยไม่ตั้งใจ การตกแต่งบัญชี มีคู่แข่งรายใหม่ ความเสียหายของทรัพย์สินจากเหตุการณ์ไม่คาดคิด เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้ หรือ โจรกรรม นโยบายทางการเงินการคลังของรัฐบาลทั้งในและต่างประเทศ ความเสี่ยงจากกิจกรรมที่ทำทั้งหมดคือความเสี่ยงทางการเงินที่มีโอกาสเกิดขึ้นได้ในองค์กร และส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเงิน (ศิววัฒน์ สิงหสูตร, 2561) ความเสี่ยงในการพิจารณาและอนุมัติสินเชื่อ (Sydbank Group, 2017) ความเสี่ยงด้านเครดิตเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการที่ลูกหนี้หรือคู่สัญญาไม่สามารถชำระหนี้ (Spuchlakova, 2015, pp. 675-681; Brown & Moles, 2016, pp.3/1) ความเสี่ยงจากความผันผวนของการขึ้นลงของอัตราดอกเบี้ยและการเปลี่ยนแปลงในราคาของทรัพย์สินที่ลงทุน

และอัตราแลกเปลี่ยน (Market risk, 2019) ทั้งนี้ความเสี่ยงด้านการเงินอาจมีผลกระทบจากความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk) เป็นความเสี่ยงจากการมุ่งเน้นให้องค์กรมีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่ามากที่สุด เช่น ความเสี่ยงที่เกิดจากบุคลากร (People Risk) ได้แก่ ความด้อยศักยภาพของพนักงาน การทุจริต ความผิดพลาดของพนักงาน (Human Error) การบริหารและการจัดการบุคลากร การบริหารทรัพยากรขององค์กร ความเสี่ยงที่เกิดจากกระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Process Risk) ได้แก่ ความบกพร่องของการบริหารองค์กรที่ไร้คุณภาพ (Model/Methodology Error) หรือระบบงานขาดมาตรฐานและการควบคุมที่ดี ความเสี่ยงที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยี (Technology Risk) ได้แก่ ความไม่แน่นอนของนโยบายของรัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม แผ่นดินไหว ความเสียหายที่ลูกค้าหรือคู่สัญญาขององค์กรไม่สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงหรือปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับองค์กร การขาดแผนรองรับเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ และการไม่ทำประกันภัยในธุรกรรมต่าง ๆ ที่มีความเสี่ยง (Njorogel, 2013, pp. 1-10; Klimsczk, 2008, pp. 20-39; Spric, Tekavcic & Sevic, 2007, pp. 281-297; Bansal & Cleland (2004, pp. 93-103; Holton, 2004, pp. 19-25; Blundell-Wignall, Atkinson & Lee, 2009, pp. 1-21; Dimitropoulos & Asteriou, 2010, pp. 190-205) ซึ่งต่างจาก Knott (2010) ที่ได้แย้งว่ากระบวนการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ไม่ได้เกี่ยวกับการกระจายความเสี่ยง ทั้งนี้การเปิดเผยความเสี่ยงทางการเงินและที่ไม่ใช่ทางการเงินมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของบริษัท ROA, ROE (Semper & Beltran, 2014, pp. 105-135; Noor & Abdalla, 2014, pp. 97-101; Spuchlakova, 2015, pp. 675-681; Daniel, 2017) สรุปคือ การบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการเงิน (Rinancial Risk) เป็นการมุ่งเน้นให้องค์กรมีการบริหารจัดการ โดยใช้นโยบายทางการเงินอย่างระมัดระวังภายใต้งบประมาณที่กำหนดไว้ และได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่ามีการบริหารความเสี่ยงที่เพียงพอกับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการจัดการความเสี่ยงทางการเงินในช่วงวิกฤติเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับธุรกิจประเภทต่าง ๆ และการหมั่นตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ และมีวินัยทางการเงินที่ดี จะสร้างผลประกอบการที่ดีและนำไปสู่การเติบโตของธุรกิจได้ในระยะยาว การวางแผนรองรับการจัดการความเสี่ยงในเรื่องต่าง ๆ ไว้อย่างรัดกุมเพื่อลดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นได้ตามสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพให้บรรลุตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร เพื่อสร้างความมั่นคงและมั่นคงอย่างยั่งยืน (ศิวัฒน์ สิงหสูตร, 2561; Corbett, 2018, pp. 207-217)

ความเสี่ยงด้านปฏิบัติงาน (Operational Risk) หมายถึง ความไม่แน่นอนและอันตรายที่เกิดจากกิจกรรมทางธุรกิจปกติประจำวันขององค์กร ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการรวมถึงความเสี่ยงทางธุรกิจบางประเภทที่เกิดขึ้นในกระบวนการทางธุรกิจ สถานการณ์แผนการตลาดและการเติบโตขององค์กร

มีความผิดพลาดหรือมีความไม่เพียงพอ ความอ่อนแอ ปัญหาของพนักงาน และความเสี่ยงเรื่องข้อจำกัดของทางรูปแบบธุรกิจ นิยามของ Basel Committee on Banking Supervision (2011) ให้ความหมายว่า ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการเป็นความเสี่ยงที่เกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการขาดการกำกับดูแลกิจการที่ดีหรือขาดธรรมาภิบาลในองค์กร โดยอาจเกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงานภายใน คน ระบบงาน หรือเหตุการณ์ภายนอกอันส่งผลกระทบต่อรายได้และเงินกองทุนขององค์กร โดยเกิดจากปัจจัยสำคัญที่ประกอบด้วย (1) ความเสี่ยงที่เกิดจากบุคลากร (People Risk) (2) ความเสี่ยงที่เกิดจากกระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Process Risk) (3) ความเสี่ยงที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยี (Technology Risk) (4) ความเสี่ยงที่เกิดจากเหตุการณ์ภายนอก (External Risk) ดังนั้นเพื่อไม่ให้องค์กรเกิดปัญหาไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการทุจริตภายในองค์กร การบริหารจัดการพนักงาน การมอบหมายงานไม่ตรงกับความสามารถนั้นการนำหลักเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการมาใช้ในการดำเนินการควบคู่กับการบริหารจัดการในงานปกติหรือระหว่างปฏิบัติงาน ย่อมนำไปสู่การบริหารจัดการภายในองค์กรที่มีประสิทธิภาพต่อไปได้ (Calandro et al., 2006, pp. 31-40) ERMS และ PMS เป็นเครื่องมือที่ใช้สร้างกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ PMS เป็นที่รู้จักในฐานะเครื่องมือที่ช่วยผู้จัดการในการควบคุมและติดตามธุรกิจของตน (COSO, 2004; Franco-Santos et al., 2007, pp. 784-801; Beasley, et al., 2006, pp. 1-26) การสื่อสารของทั้งสองระบบกับพนักงานอาจแตกต่างกันแต่ก็เป็นไปได้อย่างมากที่จะประสบความสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร (Woods, 2007, pp. 45-64) ด้วยกรอบการทำงานที่คล้ายกัน (McWhorter et al., 2006, p. 50) สนับสนุนซึ่งกันและกันทำให้พนักงานในองค์กรตระหนักถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต แทนที่จะจำกัดโฟกัสให้แคบลงเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพเพียงอย่างเดียวนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการทางธุรกิจภายใน โดยการลดหรือขจัดความเสี่ยงที่ปกติจะเกิดขึ้นในการดำเนินธุรกิจทำให้ประสิทธิภาพทางการเงินขององค์กรดีขึ้น (Beasley et al., 2006, pp. 1-26; Calandro et al., 2006, pp. 31-40; Nagumo et al., 2006, pp. 41-43; Palermo, 2010; BRC Resolver Inc., 2011; Hoyt & Liebenberg, 2011, pp. 795-822) ฝ่ายบริหารควรให้ความสำคัญกับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการที่เกี่ยวข้อง เพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงด้านปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Fasika, 2012, pp. 67-68) โดยให้ความสำคัญกับสิ่งที่ต้องจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง (Shad, 2015, pp. 1-11) สรุปได้ว่า ความเสี่ยงจากพนักงานหรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่งเป็นความเสี่ยงที่กิจกรรมจะล้มเหลวเนื่องจากข้อผิดพลาดของพนักงาน ซึ่งความเสี่ยงด้านปฏิบัติการจะแตกต่างกันไปในแต่ละภาคส่วน เช่น พื้นที่ที่มีความเสี่ยงในการดำเนินงานคือพื้นที่การบำรุงรักษาระบบและอุปกรณ์ที่จำเป็น หรือไม่มีพนักงานซ่อมบำรุงที่มีคุณสมบัติเหมาะสมหรือธุรกิจที่เน้นการขาย พนักงานขายมีเงินเดือนต่ำ และไม่มีคุณสมบัติเหมาะสม ซึ่งสถานการณ์เหล่านี้ทำให้เสียชื่อเสียงทางธุรกิจและเกิดความล่าช้า ทั้งนี้ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการทำให้เกิด

มุมมอง “ระดับพื้นฐาน” เชิงกลยุทธ์ของโปรไฟล์ความเสี่ยงขององค์กร เป็นความเสี่ยงในวงกว้าง และในระยะสั้น โดยเกี่ยวข้องกับระบบ บุคลากร และกระบวนการ โดยพื้นฐานที่อาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นหลายองค์กรมักให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญห ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ เนื่องจากความเสี่ยงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการทำงานในแต่ละวัน และเป็นความต่อเนื่องทางธุรกิจ ทั้งนี้บริษัทควรให้ความสำคัญกับความเสี่ยงทั้งด้านกลยุทธ์และด้านปฏิบัติการจึงจะครอบคลุมความเสี่ยงมากขึ้นและดำเนินการตามความเหมาะสมเพื่อเสริมความแข็งแกร่งให้องค์กร

ความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk) คือ ความเป็นไปได้ที่จะขาดทุนเนื่องจากปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานโดยรวมของตลาดการเงินที่นักลงทุนมีส่วนเกี่ยวข้อง ความเสี่ยงด้านตลาดที่พบบ่อยที่สุด ได้แก่ (1) ความผันผวนของอัตราดอกเบี้ย (Mehta, Sonja Pfetsch & Poppensieker, 2012; Market risk, 2019) จากประกาศของธนาคารกลางเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงนโยบายการเงิน ความเสี่ยงนี้ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในตราสารหนี้สามารถส่งผลกระทบต่อรายได้ของบริษัท (2) การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของอัตราแลกเปลี่ยนเกิดจากการเปลี่ยนแปลงราคาของสกุลเงินหนึ่งเมื่อเทียบกับอีกสกุลเงินหนึ่งเกี่ยวข้องกับนักลงทุนหรือบริษัทที่ทำธุรกิจกับต่างประเทศ Hassan (2009, pp. 23-27) และ (3) การเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าครอบคลุมถึงการเปลี่ยนแปลงของราคาน้ำมันดิบและสินค้าโภคภัณฑ์บางชนิด (Mehta, Sonja Pfetsch & Poppensieker, 2012) ที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนสินค้าจากความถดถอยของเศรษฐกิจโลกที่เกิดจากวุ่นวายทางการเมือง ภัยธรรมชาติ โรคระบาด และสงคราม ความเสี่ยงของการสูญเสียเงินลงทุนซึ่งเป็นผลมาจากการเคลื่อนไหวของราคาที่เป็นลบ ความเป็นไปได้ในการคิดค่าเสื่อมราคาในสินทรัพย์และหนี้สินที่เกิดจากความแตกต่างในตัวแปรตลาดโดยทั่วไป ครอบคลุมถึงสินทรัพย์และหนี้สินในบัญชีการค้า การบริหารความเสี่ยงที่ดีเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ การจัดการธุรกิจทุกแห่งมีระดับการควบคุมที่แตกต่างกันในแง่ของความเสี่ยง ความเสี่ยงบางอย่างสามารถจัดการได้โดยตรง แต่ความเสี่ยงส่วนใหญ่อยู่เหนือการควบคุมของการจัดการทางธุรกิจ สิ่งที่ดีที่สุดที่องค์กรสามารถทำได้คือการคาดการณ์และการจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการทำงานมีการประเมินผลกระทบและพยายามเตรียมพร้อมที่จะตอบสนองอย่างถูกต้องในสถานการณ์ที่เป็นอันตรายที่อาจส่งผลกระทบต่อความไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร และที่สำคัญมีผลต่อการผันผวนของสภาพคล่อง กำไร การขาดทุนระยะสั้น และความเสี่ยงทางเศรษฐกิจในระยะยาว (Dimitropoulos & Asteriou, 2010, pp. 190-205) ระบบการบริหารความเสี่ยงที่อ่อนแอเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงิน Soileau (2010, p. 113) การสร้างสมดุลระหว่างต้นทุนเกิดขึ้นจากค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเพื่อเพิ่มโอกาสแข่งขัน Crawford & Seidel

(2013) การรองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการทำธุรกรรมในสกุลเงินต่าง ๆ ที่อาจเกิดความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน (Sivakumar & Sarkar, 2008, p. 15) การจัดการโครงสร้างทางสินทรัพย์อย่างเหมาะสม เป็นแนวทางบริหารจัดการความเสี่ยงทางการเงินเพื่อเพิ่มความสามารถในการทำกำไรของกิจการ (Daniel, 2017) อย่างไรก็ตาม องค์ประกอบทั้งหมดของความเสี่ยงสามารถจัดการได้เพื่อให้บริษัททำงานได้ดีขึ้น สามารถแบ่งปันความเสี่ยงกับบุคคลที่สามผ่านการร่วมทุนได้ นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงในราคาตราสารการเงินและการผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนมีความเสี่ยงต่อรายได้และเงินกองทุนของบริษัท ดังนั้นการที่บริษัทได้นำแบบจำลองการหามูลค่าความเสี่ยง (Value at Risk) มาใช้ในการประเมินความเสี่ยงหลักทุกประเภทที่เกิดจากความผันผวนของราคาตลาด และบริหารควบคุมให้มูลค่าเสี่ยงนั้นอยู่ในระดับไม่เกินเงินกองทุนที่จัดสรรไว้สำหรับธุรกิจที่เกี่ยวข้อง (Market risk, 2019)

ตารางที่ 6 แสดงตัวแปรการบริหารความเสี่ยงและแหล่งอ้างอิง

อ้างอิง (ชื่อผู้วิจัย/ปี)	X1	X2	X3	X4
Balvinder, 1995		✓	✓	
Lam, 2003			✓	
Balvinder, 2005			✓	
Beasley et al., 2006		✓		
Calandro et al., 2006	✓	✓	✓	
McWhorter et al., 2006		✓		
Nagumo et al., 2006		✓		
Franco-Santos et al., 2007				✓
Spric, Tekavcic & Sevic, 2007	✓	✓	✓	✓
Woods, 2007	✓	✓	✓	
Klimsczk, 2008		✓		
Sivakumar & Sarkar, 2008				✓
Blundell-Wignall, Atkinson & Lee, 2009		✓		
Hassan, 2009				✓
Miyake et al., 2009	✓	✓	✓	✓
Dimitropoulos & Asteriou, 2010				✓

ตารางที่ 6 (ต่อ)

อ้างอิง (ชื่อผู้วิจัย/ปี)	X1	X2	X3	X4
Knott, 2010			✓	
Palermo, 2010				✓
Soileau, 2010				✓
Walsh et al., 2010	✓	✓	✓	✓
Crawford and Seidel, 2013				✓
Semper & Beltran, 2014		✓		
Noor & Abdalla, 2014		✓		
Spuchlakova, 2015		✓		
Brown & Moles, 2016		✓		
Daniel, 2017		✓		✓
Corbett, 2018		✓		✓
Pierce & Goldstein, 2018	✓	✓	✓	✓

คำอธิบาย:

X1 คือ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์

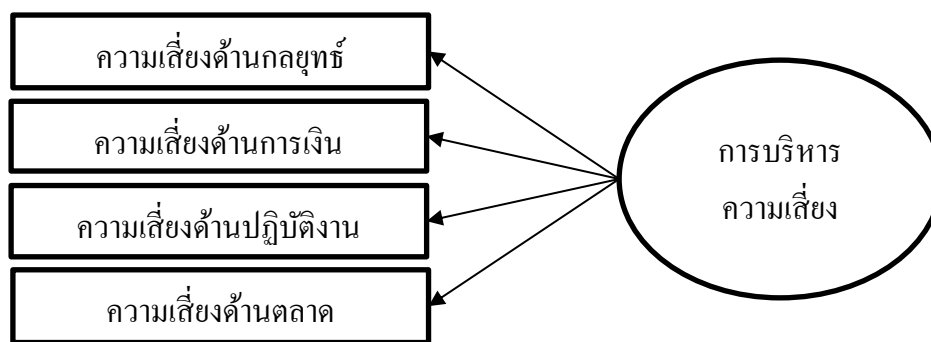
X2 คือ ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ

X3 คือ ความเสี่ยงด้านการเงิน

X4 คือ ความเสี่ยงด้านตลาด

จากแนวคิด ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยกล่าวสรุปได้ว่าการบริหารความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่ใช้ในการบริหารจัดการให้โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อความเสียหาย (ความเสี่ยง) ขององค์กรที่เป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้องค์กรลดมูลเหตุของแต่ละโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย ระดับของความเสียหาย และขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตลดลงอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้อย่างมีระบบ เพื่อให้ธุรกิจสามารถดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายขององค์กร ลักษณะความเสี่ยงจำแนกได้ 4 ลักษณะ คือ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ และความเสี่ยงทางการปฏิบัติตามกฎระเบียบ รวมถึงหลักการของการบริหารความเสี่ยงตาม COSO-ERM 2017 ประกอบด้วย หลักการสำคัญ 5 ประการ มี 20 องค์ประกอบที่ถูกนำมาเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการบริหารความเสี่ยงภายในองค์กรของแต่ละ

บริษัท ซึ่งในแต่ละธุรกิจมีปัจจัยความเสี่ยง และระดับการควบคุมความเสี่ยงที่แตกต่างกัน ปัจจัยความเสี่ยงซึ่งเป็นมูลเหตุ ต้นเหตุ หรือสาเหตุที่มาของความเสี่ยงที่จะทำให้องค์กรไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ปัจจัยความเสี่ยงมีทั้งปัจจัยภายนอก เช่น เศรษฐกิจ การเมือง เป็นต้น และปัจจัยภายใน เช่น กฎระเบียบ ข้อบังคับภายในองค์กร เป็นต้น การบริหารความเสี่ยงสามารถจำแนกตามบทบาทหน้าที่และความเหมาะสมของแต่ละด้าน สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นศึกษาถึงลักษณะความเสี่ยงที่ประกอบด้วย (1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) (2) ความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk) (3) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk) และ (4) ความเสี่ยงทางด้านตลาด (Market Risk) ผู้วิจัยจึงสามารถระบอบองค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงได้ดังนี้

ภาพประกอบที่ 5 แสดงองค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยง

3. การควบคุมภายใน

The Committee of Sporsoring Organization of the Trend Way Commission (COSO) 1994 ให้คำนิยามของ “การควบคุมภายใน” หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานที่ทุกคนในองค์กรตั้งแต่คณะกรรมการบริษัท ผู้บริหารทุกระดับ และพนักงานทุกคนมีบทบาทความรับผิดชอบร่วมกัน การควบคุมภายในกำหนดขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลในการบรรลุวัตถุประสงค์ 3 ด้าน ได้แก่ (1) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน (2) ความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงินการบัญชี (3) การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

Internal Control Standards Committee 1992 ให้คำนิยามไว้ว่าการควบคุมภายใน ประกอบด้วย องค์ประกอบต่าง ๆ ขององค์กรรวมกัน รวมทั้งทรัพยากร ระบบ วัฒนธรรม โครงสร้าง และงานต่าง ๆ ซึ่งสนับสนุนให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่กำหนดไว้

ประพันธ์ สิริรัตน์ธำรง (2546) ได้ให้ความเห็นว่า ในการควบคุมภายใน เป็นปัจจัยที่มีส่วนช่วยให้ธุรกิจเติบโตและการควบคุมภายในมีบทบาทสำคัญมากในวงการธุรกิจ กล่าวคือ

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2554) ได้สรุปเกี่ยวกับแนวทางการควบคุมภายในไว้ว่า ในการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายใน ต้องทำความเข้าใจก่อนว่า การควบคุมภายใน ได้มาจากวิถีทางที่ผู้บริหารดำเนินธุรกิจผนวกเข้ากับกระบวนการทางการบริหาร แม้ว่าองค์ประกอบเหล่านี้จะใช้ได้กับทุกองค์กร แต่ในองค์กรขนาดเล็กและขนาดกลาง ก็อาจจัดให้มีขึ้นในรูปแบบที่ต่างออกไปจากองค์กรขนาดใหญ่ วิธีการควบคุมต่าง ๆ ก็ไม่จำเป็นต้องซับซ้อนมากนัก แต่ก็ยังสามารถคงไว้ซึ่งระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิผลได้

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (2563) ได้กำหนดแนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายในไว้ว่า ระบบการควบคุมภายในที่ดีมีความสำคัญต่อบริษัทจดทะเบียนหรือบริษัทที่มีประชาชนเป็นผู้ถือหุ้น ระบบที่ดีสามารถช่วยป้องกัน บริหาร จัดการความเสี่ยงหรือความเสียหายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับบริษัทและผู้มีส่วนได้เสียเป็นอย่างดี

จากความหมายของคำว่า “การควบคุมภายใน” ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น พอสรุปได้ว่าการควบคุมภายใน คือ การปฏิบัติการควบคุมที่ธุรกิจอุตสาหกรรมกำหนดเป็นนโยบายและวิธีปฏิบัติ เพื่อลด หรือควบคุมความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและสามารถประเมินผลเพื่อให้เกิดความมั่นใจในประสิทธิผลด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ การควบคุมภายในยังมีความสำคัญในการบริหารจัดการองค์กรให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

มาตรฐานการควบคุมภายใน

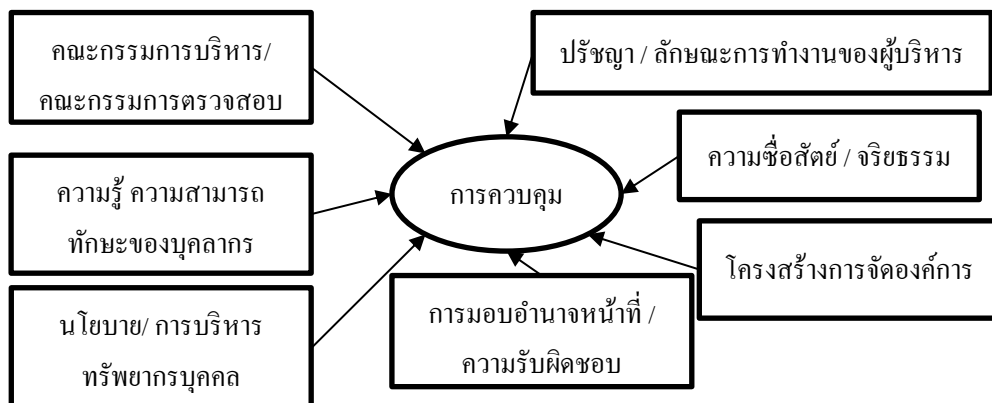
มาตรฐานการควบคุมภายในจัดทำขึ้นตามมาตรฐานสากลของ The committee of Sponsoring Organizations of the Tresdway Commission: COSO 2013 โดยองค์กรส่วนใหญ่นำมาปรับให้เหมาะสมกับบริบทของระบบการบริหารเพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการกำหนด ประเมินและปรับปรุงระบบการควบคุมภายในขององค์กร ซึ่งการควบคุมภายในประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 17 หลักการดังนี้

Principles embedded in the COSO framework	
1. Control Environment	1. Demonstrates commitment to integrity and ethical value 2. Exercises oversight responsibility 3. Establishes structure, Authority, and responsibility 4. Demonstrates commitment to competence 5. Enforces accountability
2. Risk Assessment	6. Specifies suitable objectives 7. Identifies and analyses risk 8. Assesses fraud risk 9. Identifies and analyses significant change
3. Control Activities	10. Selects and develops control activities 11. Selects and develops general controls over technology 12. Deploys through policies and procedures
4. Information and Communication	13. Uses relevant information 14. Communicates internally 15. Communicates externally
5. Monitoring	16. Conducts ongoing and/or separate evaluations 17. Evaluates and communicates deficiencies

ภาพประกอบที่ 6 องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment)

สภาพแวดล้อมการควบคุม คือ ปัจจัยพื้นฐานของการดำเนินงานที่ต้องควบคุมเพื่อนำมาปฏิบัติทั่วทั้งองค์กร ผู้กำกับดูแลและฝ่ายบริหารจะต้องสร้างบรรยากาศให้ทุกระดับเห็นถึงความสำคัญของการควบคุมภายใน โดยสภาพแวดล้อมการควบคุมประกอบด้วย 5 หลักการที่จะต้องนำมาพิจารณา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการควบคุมภายใน ดังนี้

1. องค์กรตระหนัก ยึดมั่นและเห็นคุณค่าของความซื่อตรงและจริยธรรม
2. ผู้กำกับดูแลองค์กรมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารและมีหน้าที่กำกับดูแลให้มีการพัฒนา ปรับปรุงและดำเนินการการควบคุมภายใน
3. ผู้นำขององค์กรจัดให้มีโครงสร้างองค์กร สายการบังคับบัญชา กำหนดอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบที่เหมาะสมเพื่อนำองค์กรบรรลุวัตถุประสงค์
4. องค์กรแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการสร้างแรงจูงใจ พัฒนาและรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร
5. องค์กรกำหนดหน้าที่ของบุคลากรต่อการปฏิบัติงานตามระบบการควบคุมภายใน

ภาพประกอบที่ 7 องค์ประกอบที่ 2 การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)

การประเมินความเสี่ยง เป็นกระบวนการเพื่อระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร จัดการความเสี่ยงทั้งภายนอกและภายในที่มีผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร การประเมินความเสี่ยงสามารถดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร ต้องสอดคล้องกับภารกิจ (Mission) ขององค์กรนั้น ๆ ซึ่งโดยทั่วไปวัตถุประสงค์ของหน่วยงานจะแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ วัตถุประสงค์ในระดับหน่วยงาน (Entity-Level objectives) เป็นแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงานและวัตถุประสงค์ในระดับกิจกรรม (Activity-Level objectives) เป็นวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานที่เฉพาะเจาะจงสำหรับแต่ละกิจกรรมที่หน่วยงานกำหนดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

2) ระบุปัจจัยเสี่ยง ผู้บริหารต้องติดตามพิจารณาและระบุปัจจัยความเสี่ยงที่เกิดขึ้นให้ครอบคลุมทุกประเด็น ปัญหา เนื่องจากปัจจัยเสี่ยงของหน่วยงานสามารถเกิดขึ้นได้จากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือผลการดำเนินงานในองค์กร เช่น การเปลี่ยนผู้บริหาร กฎหมายใหม่ของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของหน่วยงาน เป็นต้น

3) การวิเคราะห์และจัดระดับความเสี่ยง การวิเคราะห์ถึงผลกระทบของปัจจัยเสี่ยงที่มีต่อองค์กร โดยปกติปัจจัยเสี่ยงแต่ละปัจจัยมีผลกระทบต่อองค์กรมากน้อยไม่เท่ากัน การวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงมีหลายวิธีแตกต่างกัน ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญและมีโอกาสเกิดขึ้นบ่อย ๆ จึงควรพิจารณาเลือกใช้วิธีการหรือเทคนิคที่ใช้วิเคราะห์ที่เหมาะสมกับขนาดลักษณะการดำเนินงานเพื่อให้สามารถประเมินระดับความสำคัญของความเสี่ยงได้ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งผลเสียหายที่อาจเกิดจากความเสี่ยงนั้น

4) กำหนดวิธีการควบคุมความเสี่ยง เมื่อหน่วยงานสามารถวิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ยงแล้ว ฝ่ายบริหารควรพิจารณาหาวิธีเพื่อป้องกันความเสี่ยงนั้น ๆ โดยต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ว่าคุ้มกับประโยชน์ที่จะได้รับหรือไม่ซึ่งแนวทางในการป้องกันหรือลดความเสี่ยง

กิจกรรมการควบคุม เป็นการปฏิบัติที่กำหนดไว้ในนโยบายและกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้มั่นใจว่าการปฏิบัติตามคำสั่งการของฝ่ายบริหารที่จะลดหรือควบคุมความเสี่ยงสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ กิจกรรมการควบคุมควรได้รับการนำไปปฏิบัติที่ทุกระดับขององค์กร กิจกรรมการควบคุมประกอบด้วย 3 หลักการ ดังนี้

- 1) หน่วยงานขององค์กรระบุและพัฒนากิจกรรมควบคุมเพื่อลดความเสี่ยงในการบรรลุวัตถุประสงค์ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
- 2) หน่วยงานขององค์กรระบุและพัฒนากิจกรรมควบคุมทั่วไปด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการบรรลุวัตถุประสงค์
- 3) หน่วยงานขององค์กรจัดให้มีกิจกรรมควบคุม โดยกำหนดไว้ในนโยบายประกอบด้วยผลสำเร็จที่คาดหวังและขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อนำนโยบายสู่การปฏิบัติจริง

สารสนเทศและการสื่อสาร เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับหน่วยงานขององค์กรที่จะช่วยให้มีการดำเนินการตามการควบคุมภายในที่กำหนดเพื่อสนับสนุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร การสื่อสารเกิดขึ้นจากภายในและภายนอกและเป็นช่องทางเพื่อให้ทราบถึงสารสนเทศที่สำคัญในการควบคุมการดำเนินงานขององค์กร การสื่อสารช่วยให้บุคลากรในองค์กรมีความเข้าใจความรับผิดชอบและความสำคัญของการควบคุมภายในที่มีต่อการบรรลุวัตถุประสงค์สารสนเทศและการสื่อสารประกอบด้วย 3 หลักการ ดังนี้

- 1) องค์กรจัดทำหรือจัดหาและใช้สารสนเทศที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพเพื่อสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่กำหนด
- 2) องค์กรมีการสื่อสารภายในเกี่ยวกับสารสนเทศรวมถึงวัตถุประสงค์และความรับผิดชอบที่มีต่อการควบคุมภายในซึ่งมีความจำเป็นในการสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่กำหนด
- 3) องค์กรมีการสื่อสารกับบุคคลภายนอกเกี่ยวกับเรื่องที่มีผลกระทบต่อปฏิบัติตามการควบคุมภายในที่กำหนด

ติดตามและประเมินผล

การติดตามผล หมายถึง การสอดส่องดูแลกิจการที่อยู่ระหว่างการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการดำเนินงานเป็นไปตามระบบการควบคุมภายในที่กำหนด

การประเมินผล หมายถึง การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับระบบการควบคุมภายในที่กำหนดไว้ว่ามีความสอดคล้องหรือไม่ เพียงใด และประเมินระบบการควบคุมภายในที่กำหนดไว้ว่ายังเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบันหรือไม่

กิจกรรมการติดตามและประเมินผลเป็นการติดตามและประเมินผลระหว่างการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าได้มีการปฏิบัติตามหลักการในแต่ละองค์ประกอบครบถ้วนของการควบคุมภายในเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ กิจกรรมการติดตามและประเมินผลประกอบด้วย 2 หลักการ ดังนี้

1. ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน
2. ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในให้ทันเวลา และเหมาะสม

การติดตามและประเมินผลปฏิบัติ ดังนี้

1) มีการสอบทานและรายงานผลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของแต่ละองค์ประกอบของการควบคุมภายในในทุก ๆ ด้านอย่างสม่ำเสมอซึ่งเป็นการรายงานจากภายในและจากบุคคลภายนอก เช่น ผู้ตรวจสอบ ผู้ตรวจราชการ ผู้มาติดต่อ โดยเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ปฏิบัติงานจริง

2) จำแนกเรื่องที่จะประเมินผลซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการควบคุมภายในเฉพาะจุด เช่น การประเมินประสิทธิภาพภายในขององค์กร การประเมินระบบงาน การประเมินการบรรลุตามวัตถุประสงค์ การประเมินบุคคล เป็นต้น ซึ่งการประเมินควรพิจารณาขอบเขตและความถี่ของการประเมินด้วยเพื่อให้มั่นใจถึงประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในในเรื่องนั้น ๆ ว่าสามารถป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยใช้เครื่องมือการประเมินผล

- 3) รายงานผลตามข้อเท็จจริงอย่างเป็นอิสระ ไม่ปิดบังสิ่งผิดปกติ
- 4) ส่งการให้มีการแก้ไขและติดตามผลอยู่เสมอ

ระบบการควบคุมภายในมีองค์ประกอบบางอย่างร่วมกัน แต่ความเหมือนและความแตกต่างขึ้นอยู่กับคำจำกัดความที่ใช้ การควบคุมการจัดการตามเหตุฉุกเฉินที่ออกแบบมาเพื่อช่วยผู้บริหารควบคุมระบบการจัดการ ระบบบัญชี และควบคุมอื่น ๆ (Chenhall, 2003, pp. 127-168) การปรับปรุงกระบวนการและการติดตามผลเพื่อปรับปรุงการควบคุมภายใน ผลลัพธ์ที่ได้เป็นสำคัญในการเพิ่มมูลค่ากิจการ (Coram et al., 2008, pp. 543-559) บริษัทต่าง ๆ ปรับโครงสร้างการควบคุมภายในเพื่อจัดการกับความไม่แน่นอนของสิ่งแวดล้อมและเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการควบคุมที่สังเกตได้ (Jokipii, 2010, pp. 115-114) แนวทางปฏิบัติของการควบคุมภายในที่เหมาะสมสามารถเพิ่มประสิทธิภาพทางการเงิน (Ondieki, 2013, pp. 116-125) การควบคุมภายในยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการเพิ่มผลลัพธ์ทางธุรกิจขององค์กร (George et al., 2015, pp. 113-122) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพของการควบคุมภายในสิ่งที่สำคัญที่สุดคือความเป็นอิสระ (Hazaeta et ai., 2020, pp. 867-875) ประสิทธิภาพของการควบคุมภายในมีผลกระทบเชิงบวกอย่างมากต่อการเพิ่มมูลค่ากิจการ (Postula et al., 2020,

pp. 699-715) โดยการชี้วัดกับผลการดำเนินงานในรูปแบบของผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) และผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (Majeed et al., 2020) การควบคุมภายในควรช่วยต่อต้านการฟอกเงิน นำไปสู่การจัดการกิจกรรมทางการเงินและเศรษฐกิจ สินทรัพย์ และความเสียหายอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนประกันผลการดำเนินงานที่คุ้มทุนและมีประสิทธิภาพ (Salimova, 2016, p. 394; Bench, 2016; Chudaykina & Zhelikhovsky, 2019, p. 393; Plaskova et al., 2019, pp. 2913-2916) ดังนั้น การควบคุมภายในจึงเป็นกระบวนการที่ให้ความมั่นใจแก่หน่วยงานทางเศรษฐกิจในความปลอดภัยของสินทรัพย์ ความสำเร็จของตัวชี้วัดทางการเงินและการดำเนินงานในระดับสูง ความถูกต้องในงบการเงินและความน่าเชื่อถือ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของบริษัท (Ministry of Finance of the Russian Federation, 2019; Goloshchapova et al., 2018, pp. 1897-1902; Da Costa, 2018, pp. 650-659; Sokolov et al., 2019, pp. 61-64; Turgaeva et al., 2020, pp. 2243-225; Akhmetshin, 2017, pp. 1684-1692)

ตารางที่ 7 แสดงตัวแปรการควบคุมภายในและแหล่งอ้างอิง

อ้างอิง (ชื่อผู้วิจัย/ปี)	X9	X10	X11	X12	X13
Chenhall, 2003	✓	✓	✓	✓	✓
Coram et al., 2008	✓	✓	✓	✓	✓
Jokipii, 2010	✓	✓	✓	✓	✓
Ondieki, 2013	✓	✓	✓	✓	✓
Drogalas et al., 2015	✓	✓	✓	✓	✓
Solonina et al., 2014	✓	✓	✓	✓	✓
Bench, 2016	✓	✓	✓	✓	✓
Salimova, 2016	✓	✓	✓	✓	✓
Akhmetshin, 2017	✓	✓	✓	✓	✓
Da Costa, 2018	✓	✓	✓	✓	✓
Goloshchapova et al., 2018	✓	✓	✓	✓	✓
Chudaykina & Zhelikhovsky, 2019	✓	✓	✓	✓	✓
Plaskova et al., 2019	✓	✓	✓	✓	✓
Sokolov et al., 2019	✓	✓	✓	✓	✓
Hazaea et ai., 2020	✓	✓	✓	✓	✓
Makeed et al., 2020	✓	✓	✓	✓	✓

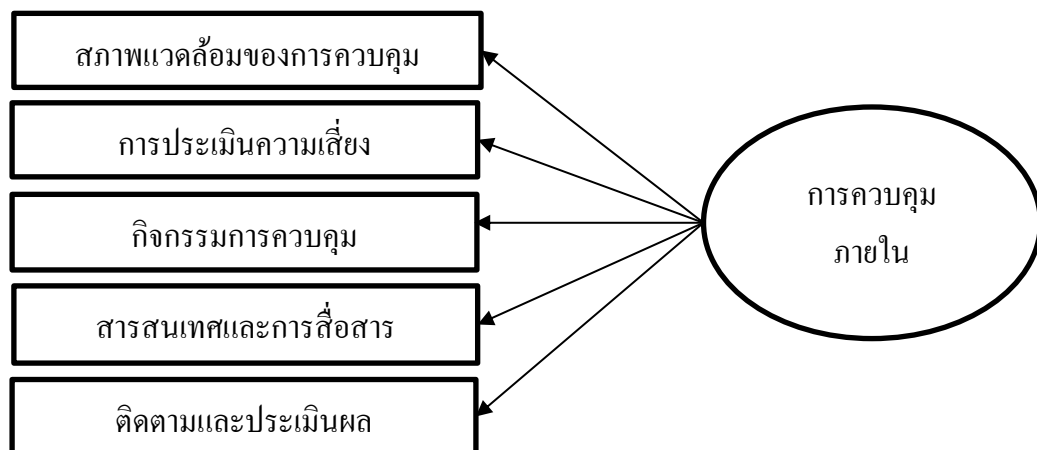
ตารางที่ 7 (ต่อ)

อ้างอิง (ชื่อผู้วิจัย/ปี)	X9	X10	X11	X12	X13
Postula et al., 2020	✓	✓	✓	✓	✓
Turgaeva et al., 2020	✓	✓	✓	✓	✓

คำอธิบาย:

- X9 คือ สภาพแวดล้อมของการควบคุม
- X10 คือ การประเมินความเสี่ยง
- X11 คือ กิจกรรมการควบคุม
- X12 คือ สารสนเทศและการสื่อสาร
- X13 คือ ติดตามและประเมินผล

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงสามารถค้นพบองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อมของการควบคุม (2) การประเมินความเสี่ยง (3) กิจกรรมการควบคุม (4) สารสนเทศและการสื่อสาร และ (4) ติดตามและประเมินผล ได้ดังนี้

ภาพประกอบที่ 8 แสดงองค์ประกอบการควบคุมภายใน

4. การตรวจสอบภายใน

การตรวจสอบภายใน หมายถึง เครื่องมือหรือผู้ช่วยของผู้บริหารที่ช่วยในการติดตาม ประเมินการปฏิบัติงานและเสนอแนะมาตรฐานภายในองค์กรซึ่งมาตรฐานการตรวจสอบภายใน และจริยธรรมของผู้ตรวจสอบภายในได้กำหนดให้มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานวิชาชีพ การตรวจสอบภายในในระดับสากล (International Standards for The Professional Practice of Internal Auditing) ที่ถูกกำหนดโดยสถาบันผู้ตรวจสอบภายในของสหรัฐอเมริกา (The Institute of Internal Auditors: IIA) กล่าวอีกนัยว่า การตรวจสอบภายใน คือ การบริการให้ความเชื่อมั่นและให้คำปรึกษา อย่างอิสระ ปราศจากการแทรกแซงในการทำหน้าที่ตรวจสอบหรือเรียกว่าความเป็นอิสระของ คณะกรรมการ โดยการตรวจสอบภายในเป็นเครื่องมือหรือกลไกที่สำคัญของฝ่ายบริหาร ในการ ประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานและระบบการควบคุมภายในขององค์กร ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญ ประการหนึ่ง ที่จะทำให้งานตรวจสอบภายในประสบความสำเร็จ คือผู้บริหารสามารถนำผลผลิต ของงานตรวจสอบภายในไปใช้ในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เกิดมูลค่าเพิ่ม และ ความสำเร็จแก่องค์กร ผู้ตรวจสอบภายในหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบ ภายใน จึงควรมีความเข้าใจถึงภาพรวมเกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน มีความรู้ในหลักการ และ วิธีการตรวจสอบ ความเข้าใจในธุรกิจที่ตรวจสอบ รวมทั้งต้องปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐาน การตรวจสอบที่ยอมรับโดยทั่วไป ทั้งจากหลักการสากล เพื่อให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวสามารถ เลือกลงใช้เทคนิคแนวทางการตรวจสอบที่เหมาะสมกับภารกิจและสภาพแวดล้อมขององค์กร ซึ่งกิจกรรมของคณะกรรมการการตรวจสอบภายในสามารถตรวจสอบหลักฐานต่าง ๆ จากการ ดำเนินงาน (Operational Auditing) การปฏิบัติงาน (Performance Audit) การปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance Audit) การเงิน (Financial Audit) การตรวจสอบสารสนเทศ (Information Technology Audit) เป็นต้น (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2541 ข, หน้า 15-17) การดำเนินงานขององค์กร อาจมีปัญหา และอุปสรรคในทางธุรกิจ เช่น ปัญหาด้านการดำเนินการขาย และการชำระหนี้ การปฏิบัติงานทางบัญชีการเงิน การดูแลรักษาทรัพย์สิน การจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารงานบุคคล ซึ่งคณะกรรมการ และฝ่ายบริหารไม่สามารถทำหน้าที่กำกับดูแลได้อย่างทั่วถึง จึงต้องอาศัย ผู้ตรวจสอบภายในมาทำหน้าที่สนับสนุนฝ่ายบริหาร และคณะกรรมการเพื่อลดปัญหาที่เป็นอยู่ใน ปัจจุบัน และลดโอกาสที่อาจเกิดปัญหาลูกขึ้นอีกในอนาคต ดังนั้น การตรวจสอบภายในเป็นเครื่องมือ หรือกลไกที่สำคัญของฝ่ายบริหาร ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงาน และระบบการ ควบคุมภายในขององค์กร ประสิทธิภาพของการตรวจสอบภายในช่วยให้เกิดมูลค่าเพิ่มและ ความสำเร็จแก่องค์กร การตรวจสอบภายในช่วยให้องค์กรบรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้ด้วยการประเมิน

และปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุมและการกำกับดูแล
 อย่างเป็นระบบและเป็นระเบียบ การตรวจสอบภายในมีส่วนผลักดันความสำเร็จ ดังนี้

1. ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการกำกับดูแลที่ดี (Good Governance) และความโปร่งใส
 ในการปฏิบัติงาน (Transparency) ป้องกันการประพฤติมิชอบหรือการทุจริต และเป็นการลดความเสี่ยง
 ที่อาจเกิดขึ้นจนทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์

2. ส่งเสริมให้เกิดการบันทึกบัญชีและรายงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ
 (Accountability and Responsibility) ทำให้องค์กรได้ข้อมูลหรือรายงานตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ และ
 เป็นพื้นฐานของหลักความโปร่งใส (Transparency) และสามารถตรวจสอบได้ (Auditability)

3. ส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน (Efficiency and
 Effectiveness of Performance) ขององค์กร เนื่องจากการตรวจสอบภายในเป็นการประเมิน วิเคราะห์
 เปรียบเทียบข้อมูลทุกด้านในการปฏิบัติงาน จึงเป็นข้อมูลที่สำคัญที่ช่วยปรับปรุงระบบงานให้สะดวก
 รวดกุม ลดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อนและให้เหมาะสมกับสถานการณ์ตลอดเวลา ช่วยลดเวลา และค่าใช้จ่าย
 เป็นสื่อกลางระหว่างผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานในการประสาน และลดปัญหาความไม่เข้าใจ
 ในนโยบาย

4. เป็นมาตรการถ่วงดุลแห่งอำนาจ (Check and Balance) ส่งเสริมให้เกิดการจัดสรร
 การใช้ทรัพยากรขององค์กรเป็นไปอย่างเหมาะสมตามลำดับความสำคัญ เพื่อให้ได้ผลงานที่
 เป็นประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร

5. ให้สัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า (Warning Signals) ของการประพฤติมิชอบหรือ
 การทุจริตในองค์กรลดโอกาสความร้ายแรง และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งเพื่อเพิ่มโอกาส
 ของความสำเร็จของงาน

แนวคิดในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน (Internal Auditing) โดยยึดหลักการให้
 ความเชื่อมั่น และการให้คำปรึกษาอย่างเที่ยงธรรมและเป็นอิสระ ปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กร
 การประเมินและปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารความเสี่ยง การควบคุม และ
 การกำกับดูแล เพื่อเพิ่มคุณค่าและบรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยผู้ตรวจสอบภายในมีหน้าที่
 ให้คำปรึกษา วิเคราะห์ และเสนอแนะกระบวนการตรวจสอบภายในต่อผู้บริหารเพื่อให้งานทุกส่วน
 ดำเนินไปสู่เป้าหมายขององค์กร ปัจจุบันการตรวจสอบภายในได้พัฒนาบทบาทและรูปแบบ
 การตรวจสอบโดยมุ่งเน้นการส่งเสริมให้งานประสบความสำเร็จหรือเพิ่มคุณค่าให้กับองค์กร
 รวมถึงการพัฒนางานให้ทันสมัย ตรงกับความต้องการและวัตถุประสงค์ของฝ่ายบริหาร มีแนวทาง
 การตรวจสอบโดยใช้แนวความเสี่ยง (Risk-Based Approach) ด้วยการทำความเข้าใจโครงสร้าง
 การควบคุม และปัจจัยความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นต่อหน่วยงานอย่างเพียงพอ โดยยึดหลักการตรวจสอบ

แบบมีส่วนร่วม (Participative Audit) ซึ่งเป็นการตรวจสอบโดยเน้นถึงการประสานงานกันระหว่างผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ตรวจสอบ ทั้งในการวางแผนการตรวจ การประชุมปรึกษาหารือ เพื่อแก้ไขปัญหาของหน่วยงานร่วมกัน การตรวจสอบในเชิงรุกแบบก้าวหน้าและสร้างสรรค์ (Proactive and Constructive) โดยทำหน้าที่กระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดสิ่งที่ดี (Catalyst) เพื่อป้องกันมากกว่าการแก้ไขปัญหาในภายหลัง การติดตามแนวความคิดทางการบริหารใหม่ พัฒนาความรู้ที่ทันสมัยเพื่อเสนอแนะกิจกรรมที่เพิ่มคุณค่า (Value added Activities) ให้กับหน่วยงาน เช่น แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารคุณภาพ (Total Quality Management) การบริหารแบบทันเวลา (Just in Time) การปรับกระบวนการทางธุรกิจ (Business Process Reengineering) การประเมินผลการควบคุมตนเอง (Control Self Assessment) การหาวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด (Benchmarking) เป็นต้น และการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีและไอทีสมัยใหม่ การตรวจสอบภายใน ประกอบด้วย วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการตรวจสอบแต่ละระบบงาน หรือแต่ละกิจกรรม ได้แก่

1) การตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี (Financial, Account Auditing) เป็นการตรวจสอบความถูกต้องเชื่อถือได้ของข้อมูลและตัวเลขต่าง ๆ ทางการเงิน การบัญชีและรายงานทางการเงิน โดยครอบคลุมถึงการดูแลป้องกันทรัพย์สิน และประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในของระบบงานต่าง ๆ ว่ามีเพียงพอที่จะมั่นใจได้ว่าข้อมูลที่บันทึกในบัญชี รายงาน ทะเบียน และเอกสารต่าง ๆ ถูกต้อง และสามารถสอบทานได้หรือเพียงพอที่จะป้องกันการรั่วไหล สูญหาย ของทรัพย์สินต่าง ๆ

2) การตรวจสอบการปฏิบัติการ (Operational Audit) เป็นการประเมินการควบคุมภายในขององค์กรที่กำหนดขึ้นโดยฝ่ายบริหาร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่าองค์กรจะบรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรโดยการตรวจสอบจะเน้นที่ประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

3) การตรวจสอบการดำเนินงาน (Performance Auditing) เป็นการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนงานว่างานและ โครงการขององค์กรเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายหรือหลักการที่กำหนด กลุ่มงานมาตรฐานด้านการตรวจสอบภายในจะเน้นถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและความคุ้มค่า โดยต้องมีผลผลิตและผลลัพธ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ซึ่งวัดจากตัวชี้วัด ที่เหมาะสม ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความเพียงพอ ความมีประสิทธิภาพของกิจกรรมการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในขององค์กร ประกอบด้วย

3.1 ความมีประสิทธิภาพ (Efficiency) คือ มีการจัดระบบงานให้มั่นใจได้ว่าการใช้ทรัพยากรสำหรับแต่ละกิจกรรมสามารถเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน อันมีผลทำให้องค์กรได้รับผลประโยชน์อย่างคุ้มค่า

3.2 ความมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) คือ มีการจัดระบบงาน และวิธีปฏิบัติงาน ซึ่งทำให้ผลที่เกิดจากการดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

3.3 ความคุ้มค่า (Economy) คือ มีการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง ไม่สุรุ่ยสุร่าย ฟุ่มเฟือย ซึ่งส่งผลให้องค์กรสามารถประหยัดต้นทุนหรือลดการใช้ทรัพยากรต่ำกว่าที่กำหนดไว้ โดยยังได้รับผลผลิตตามเป้าหมาย

4) การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด (Compliance Auditing) เป็นการตรวจสอบการปฏิบัติงานต่าง ๆ ขององค์กรว่าเป็นไปตามนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องที่กำหนดทั้งจากภายนอกและภายในองค์กร การตรวจสอบประเภทนี้อาจจะทำการตรวจสอบ โดยเฉพาะหรือถือเป็นส่วนหนึ่งของการตรวจสอบทางการเงิน หรือการตรวจสอบการดำเนินงานก็ได้ ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของกฎหมาย (Compliance Risk) รวมถึงข้อบังคับภายในองค์กรด้วย เมื่อมีความเสี่ยงด้านนี้เกิดขึ้น จะส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงและภาพลักษณ์ขององค์กร โดยรวม เช่น การฝ่าฝืนหรือไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎหมายหรือระเบียบที่มีอยู่ไม่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน การบริหารงานผิดพลาดและทุจริตคือความเสี่ยงที่เกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือเจตนาโดยบุคคล ซึ่งอาจเป็นผู้บริหารหรือพนักงานในองค์กรเพื่อแสวงหาผลประโยชน์แก่ตนเองและก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์กรรวมไปถึงการกระทำที่ไม่ได้จงใจหรือเจตนาแต่ก่อให้เกิดความเสียหายเช่นกัน (กาญจนา เชรฐศิริ, 2556, หน้า 54)

5) การตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information System Auditing) เป็นการพิสูจน์ความถูกต้องและเชื่อถือได้ ของระบบงานและข้อมูล ที่ได้จากการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์รวมทั้งระบบการเข้าถึงข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขและการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลการตรวจสอบประเภทนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานตรวจสอบภายในเกือบทุกงาน ที่นำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการปฏิบัติงานไม่ว่าเป็นการตรวจสอบทางการเงิน การตรวจสอบการดำเนินงาน หรือการตรวจสอบการบริหารกลุ่มงานมาตรฐานด้านการตรวจสอบภายในผู้ตรวจสอบภายในจึงจำเป็นต้องมีความรู้ในระบบงานสารสนเทศ เพื่อให้สามารถดำเนินการตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ การตรวจสอบประเภทนี้อาจจ้างผู้ตรวจสอบที่มีความเชี่ยวชาญทางคอมพิวเตอร์โดยตรงมาดำเนินการตรวจสอบ เนื่องจากเป็นงานเทคนิคเฉพาะผู้ตรวจสอบภายในอาจมีความรู้ ความชำนาญไม่เพียงพอ และต้องใช้เวลาานพอสมควรที่จะเรียนรู้ ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่งานขององค์กรได้ ซึ่งวัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุดของการตรวจสอบระบบงานสารสนเทศ ก็เพื่อให้ทราบถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลและความปลอดภัยของระบบการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์

การตรวจสอบภายในช่วยส่งเสริมให้เกิดกระบวนการกำกับดูแลที่ดี (Good Corporate Governance) มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน (Transparency) ป้องกันการประพฤติมิชอบหรือการทุจริต และเป็นการลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น สามารถเพิ่มกำไร ช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย และเพิ่มมูลค่ากิจการในอนาคตได้ (Petrasca & Ticanub, 2014, pp. 489-487) ความสามารถในการบันทึกบัญชีและรายงานผลงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ (Accountability and Responsibility) เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน (Efficiency and Effectiveness of Performance) ขององค์กร เป็นมาตรการถ่วงดุลแห่งอำนาจ (Check and Balance) การใช้ทรัพยากรขององค์กรเป็นไปอย่างเหมาะสมเพื่อประโยชน์สูงสุดขององค์กร และเป็นสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า (Warning Signals) ของการประพฤติมิชอบหรือการทุจริตในองค์กร ลดโอกาสความร้ายแรงและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นที่จะส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มโอกาสความสำเร็จขององค์กร โดยวิวัฒนาการของการตรวจสอบทางการเงินจากต้นกำเนิดจนถึงปัจจุบันมีการพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไป (Danescu, 2007, pp. 230-235; Dobroteanu, 2002; Morariu & Turlea, 2008; Neamtu et al., 2012; Laptas, Popa & Dobre, 2014, pp. 807-814)

ด้วยความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ การล่อลวงให้มีการหลอกลวงหรือชักใยผู้อื่นเพื่อแสวงหาผลกำไรก็เข้ามาด้วยเช่นกัน กลไกการควบคุมจึงได้รับการพัฒนาขึ้น โดยสถาบันของรัฐในการคัดเลือกผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในบทบาทนี้ เพื่อตรวจสอบ และควบคุมการใช้เงินทุนและวงจรรายการทุจริต และการฉ้อโกงเป็นความเสี่ยงที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งที่ต้องจัดการต้องเผชิญ (Bogdan, 2005; Sarna, 2010; Munteanu & Zahariab, 2014, pp. 2239-2242) บทบาทของหน่วยงานตรวจสอบภายในเป็นกิจกรรมอิสระที่ช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมาย (Stewart & Subramaniam, 2010, pp. 328-360) เป้าหมายสูงสุดของการตรวจสอบภายในคือการบรรลุผู้ผลตอบแทนขององค์กรจากผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น (Saud, 2015, pp. 13-19) อย่างไรก็ตาม บริษัทที่มีธรรมาภิบาล มีความโปร่งใส มีการตัดสินใจที่ชัดเจน มีการพัฒนาระบบตรวจสอบภายใน จริยธรรมในการเป็นบรรษัทธรรมาภิบาล โครงสร้าง และหน้าที่ โดยที่มีแนวการทำงานที่ชี้ชัดถึงหลักการ แนวปรัชญาของบริษัท มีการกำหนดหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายในของบริษัท หน่วยงานตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิผล รับรู้ได้อย่างชัดเจนจะถูกกำหนดให้เป็นคุณภาพสำหรับการตรวจสอบภายในเพื่อเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานขององค์กร นอกจากนี้ คุณภาพการตรวจสอบภายในที่สูงขึ้นสามารถจัดการรายได้ได้ดียิ่งขึ้น และทำให้การเงินดีขึ้น (Ching et al., 2015, pp. 211-231) การประเมินความเสี่ยงของผู้ตรวจประเมินได้รับผลกระทบจากแนวทางที่ใช้ในการกระตุ้นการประเมินและการกำหนดกรอบของการยืนยันที่จะตรวจสอบ คุณภาพการตรวจสอบภายในมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพทางการเงินโดยรวม (Fukukawa & Mock, 2014, pp. 1-25) ผลกระทบของความเสี่ยงทางการเงินส่งต่อการดำเนินงาน

ของบริษัทประกันภัยที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ใน โรปี (Lenz & Hahn, 2015, pp. 5-33) หน่วยงานตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลช่วยให้บรรลุมูลค่าที่เพิ่มขึ้นของผู้ถือหุ้น (Awdat, 2015, pp. 217-225) การตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพสามารถป้องกันการสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นแก่องค์กร โดยการสูญเสียที่เกิดขึ้นอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพทางการเงินของบริษัท (Subhi & Stannisc, 2016, pp. 352-356)

คุณภาพการตรวจสอบภายในและประสิทธิภาพทางการเงินมีส่วนทำให้เกิดการเติบโตขึ้น การพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการตรวจสอบภายในและผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัท บทบาทของหน่วยงานตรวจสอบภายในและความสำคัญของหน่วยงานตรวจสอบภายในที่เพิ่มขึ้นมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงิน (Hutchinson & Zain, 2009, pp. 50-65; Kiabel, 2012, pp. 5-20; Ondieki, 2013, pp. 1-74; Specioza, 2013, p.43; Farouk & Hassan, 2014, pp. 1-22; Ziaee, 2014, pp. 36-43; Alwala & Biraori, 2015, pp. 17-23) และการตรวจสอบภายในยังช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพองค์กรเพื่อดึงดูดนักลงทุนเข้าสู่ตลาดหุ้น (Alwala & Biraori, 2015, pp. 17-23) บทบาทของการตรวจสอบภายในในการปฏิบัติงานขององค์กรวัดผลจากประสิทธิภาพทางการเงินของกิจการด้วยผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) (Subhi & Stanisc, 2016, pp. 352-356) ประสิทธิภาพของงานตรวจสอบภายในวัดจากผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทด้วยผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) และผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (Bett, 2014, p. 49; Kwabena, 2017, p. 50) การสร้างมูลค่าของงานตรวจสอบภายในให้มีประสิทธิผลและมีคุณภาพในองค์กร เพื่อให้ตรวจสอบผลกระทบต่อประสิทธิภาพทางการเงินของหน่วยงานได้ (Newman & Confort, 2018, pp. 1-21) การตรวจสอบภายในและประสิทธิภาพทางการเงินที่เน้นด้านความสามารถและความเป็นอิสระของการกำหนดแนวคิคุณภาพการตรวจสอบภายในที่มีบทบาทสำคัญในการปรับปรุงประสิทธิภาพทางการเงินขององค์กร (Bouteina & Abdeslam, 2021, pp. 794-820)

จากงานวิจัยในอดีตที่ผ่านมาการตรวจสอบภายในมีความสำคัญต่อองค์กร เป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดการบริหาร ปรับกระบวนการจัดการและการดำเนินงานให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป เพื่อให้ฝ่ายบริหารมั่นใจว่าความรับผิดชอบในการดูแล บริหารจัดการธุรกิจขององค์กรจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และแผนงานทางธุรกิจที่คาดหวังไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลภายใต้ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม ด้วยลักษณะการดำเนินงานของแต่ละองค์กรมีความแตกต่างกัน วิธีปฏิบัติการตรวจสอบต้องใช้อย่างเหมาะสมเพื่อให้มั่นใจว่างานตรวจสอบภายในครอบคลุมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ในองค์กร

ตารางที่ 8 แสดงตัวแปรการตรวจสอบภายในและแหล่งอ้างอิง

อ้างอิง (ชื่อผู้วิจัย/ปี)	X5	X6	X7	X8
Dobrogeanu, 2002	✓			
Bogdan, 2005	✓	✓	✓	✓
Dancer, 2007	✓			
Morariu & Turlea, 2008	✓			
Hutchinson & Zain, 2009	✓	✓	✓	✓
Munteanua & Zahariab, 2010	✓			
Sarna, 2010	✓			
Stewart & Subramaniam, 2010	✓	✓	✓	✓
Kiabel, 2012	✓	✓	✓	✓
NeamGu et al., 2012	✓			
Saud, 2012	✓	✓	✓	✓
Wallace & McClure, 2012	✓	✓	✓	✓
Ondieki, 2013	✓	✓	✓	✓
Specioza, 2013	✓	✓	✓	✓
Farouk & Hassan, 2014	✓	✓	✓	✓
Laptes, Popa & Dobre, 2014	✓			
Petrascua & Tleanub, 2014	✓	✓	✓	✓
Ziaee, 2014	✓	✓	✓	✓
Alwala & Biraori, 2015	✓	✓	✓	✓
Awdat, 2015	✓	✓	✓	✓
Ching et al., 2015	✓	✓	✓	✓
Fukukawa & Mock, 2015	✓	✓	✓	✓
Lenz & Hahn, 2015	✓	✓	✓	✓
Alaswad & Stanisic, 2016	✓	✓	✓	✓
Subhi & Stannisic, 2016	✓	✓	✓	✓
Kwabena, 2017	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 8 (ต่อ)

อ้างอิง (ชื่อผู้วิจัย/ปี)	X5	X6	X7	X8
Newman & Confort, 2018	✓	✓	✓	✓
Bouteina & Abdeslam, 2021	✓	✓	✓	✓

คำอธิบาย:

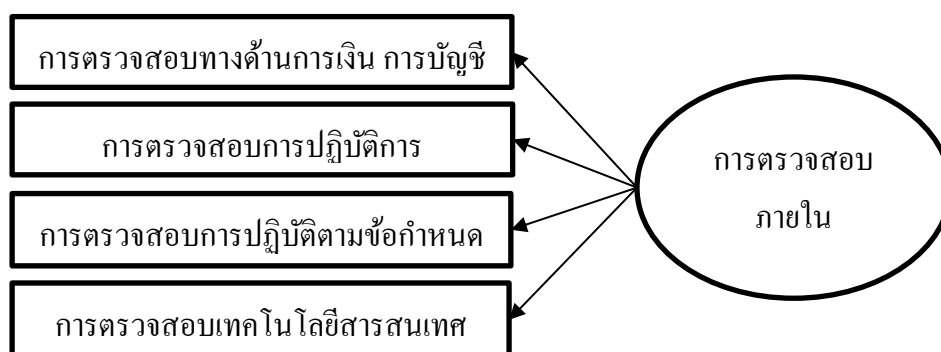
X5 คือ การตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี

X6 คือ การตรวจสอบการปฏิบัติการ

X7 คือ การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด

X8 คือ การตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยในอดีตเกี่ยวกับการตรวจสอบภายใน สรุปได้ว่า การตรวจสอบภายในเป็นการให้บริการข้อมูลแก่ฝ่ายบริหาร และเป็นหลักประกันขององค์กร ในด้านการประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสม ทั้งในด้านการเงินและการบริหารงาน เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และ เป้าหมายขององค์กร โดยการเสนอรายงานเกี่ยวกับกิจกรรมการเพิ่มมูลค่าขององค์กร รวมทั้ง การเป็นผู้ให้คำปรึกษากับฝ่ายบริหารในการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานเพื่อเพิ่มประสิทธิผล และดูแลให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า จากวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการ ตรวจสอบแต่ละระบบงาน หรือแต่ละกิจกรรมผู้วิจัยสามารถระบอบองค์ประกอบหลักที่สำคัญของ การตรวจสอบภายในได้ 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย (1) การตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี (Financial, Account Auditing) (2) การตรวจสอบการดำเนินงาน (Performance Auditing) (3) การตรวจสอบ การปฏิบัติตามข้อกำหนด (Compliance Auditing) และ (4) การตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information System Auditing) ดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 9 แสดงองค์ประกอบหลักที่สำคัญของการตรวจสอบภายใน

การวัดการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงสามารถค้นพบองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย (1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (2) ความเสี่ยงทางการเงิน (3) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติงาน และ (4) ความเสี่ยงทางด้านตลาด การควบคุมภายในสามารถค้นพบองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย (1) สภาพแวดล้อมของการควบคุม (2) การประเมินความเสี่ยง (3) กิจกรรมการควบคุม (4) สารสนเทศและการสื่อสาร และ (5) การติดตามและประเมินผล และการตรวจสอบภายในสามารถค้นพบองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย (1) การตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี (2) การตรวจสอบการปฏิบัติการ (3) การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด และ (4) การตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวัดค่าเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับสเกลให้ผู้ตอบประเมิน/แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่กำหนดให้ ได้รับข้อมูลที่มีลักษณะเดียวกันทำให้ง่ายต่อการสรุปผลและเปรียบเทียบ เนื่องจากแบบสอบถามเป็นชุดของคำถามที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเพื่อใช้วัดคุณลักษณะ เจตคติหรือความคิดเห็นของบุคคล โดยใช้คำถามเป็นตัวกระตุ้น หรือสิ่งเร้าให้ผู้ให้ข้อมูลได้แสดงการตอบสนองตามความรู้สึกละเอียดของตนเองในการตอบคำถาม แบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close-Ended Form) ซึ่งแบบสอบถามจะกำหนดทั้งคำถามและตัวเลือก โดยให้ผู้ตอบได้เลือกคำตอบจากตัวเลือกนั้น ๆ ที่กำหนดไว้ แบบสอบถามลักษณะนี้เป็นแบบสอบถามที่ใช้เวลาในการสร้างค่อนข้างมากแต่จะสะดวกสำหรับผู้ตอบ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะสามารถนำไปวิเคราะห์ได้ง่าย และนำเสนอได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน

5. ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง คือ การพิจารณาว่าบริษัทมีเงินสดและกระแสเงินสดเพียงพอสำหรับการดำเนินงานได้เป็นอย่างดีในอนาคต หรือการบริหารเงินให้มีสภาพคล่องที่เหมาะสมไม่น้อยจนมีความเสี่ยงไม่สามารถชำระหนี้ได้ หรือมากจนเกินความจำเป็นจนทำให้เสียโอกาสที่จะทำประโยชน์ให้ออกเงย โดยการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายทางการเงินของบริษัทกับรายได้จากการดำเนินงานของบริษัท (Interest Coverage Ratio) เพื่อวิเคราะห์ความต้องการแหล่งเงินทุนเพิ่มเติมในอนาคตสำหรับขยายการดำเนินงาน ความสามารถของบริษัทในการรับภาระหนี้สินเพิ่มเติมหรือหากจำเป็นจะต้องเพิ่มทุน โดยสามารถวิเคราะห์ได้จาก การเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงิน จากงบแสดงฐานะทางการเงินกับองค์กรในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน การวัดข้อมูลทางบัญชีโดยทั่วไปถือว่าเป็นตัวบ่งชี้ที่มีประสิทธิภาพของความสามารถในการบริหารเพื่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของบริษัท ได้แก่ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

(Debt to equity ratio: D/E) และอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (Total Debt to Total Assets Ratios: TD/TA) สามารถนำมาใช้ในการประเมินโครงสร้างทุน และระดับสภาพคล่องของ บริษัทได้ Fatemi & Foladi (2006) ได้แสดงความเห็นว่า ความเสี่ยงด้านสภาพคล่องอาจเป็นผลบวกหรือลบต่อผลการดำเนินงานของบริษัท ความเสี่ยงถูกกำหนดให้เป็นสิ่งที่สามารถสร้างอุปสรรคในการบรรลุวัตถุประสงค์บางอย่าง อาจเป็นเพราะปัจจัยภายในหรือปัจจัยภายนอกก็ได้ ขึ้นอยู่กับประเภทของความเสี่ยงที่มีอยู่ภายในสถานการณ์หนึ่ง ๆ การจัดการความเสี่ยงเป็นงานพื้นฐานอย่างหนึ่งที่ต้องทำ การจัดการความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การแลกเปลี่ยนความเสี่ยงและผลตอบแทนที่สมดุลกันในอนาคต การจัดการความเสี่ยงทางการเงินถือเป็นปัญหาใหญ่สำหรับนักลงทุน นักวิเคราะห์ ผู้จัดการ และผู้ถือหุ้นทั่วโลก (Njoroge et al., 2013)

Balvinder (1995, pp. 46-52) แสดงความเห็นว่า กระแสการค้าโลกาภิวัตน์ที่เพิ่มขึ้นทำให้บริษัทต่าง ๆ ต้องเผชิญกับความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง บางสถานการณ์ที่ไม่มีเครื่องมือใช้ซื้อขายแลกเปลี่ยนเพื่อชดเชยความเสี่ยงดังกล่าว การจัดการความเสี่ยงเหล่านี้จึงได้สร้างอนุพันธ์ทางการเงินแนวใหม่ คือ สัญญาซื้อขายล่วงหน้าเหล่านี้เป็นข้อตกลงส่วนตัวระหว่างคู่สัญญาที่อนุญาตให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทุกฝ่ายได้รับกระแสการเงินที่ต้องการ การใช้ตราสารอนุพันธ์ หรือสัญญาซื้อขายล่วงหน้าและสัญญาแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เพื่อป้องกันการนำเข้าและส่งออก การจัดเตรียมเพื่อแลกเปลี่ยนกระแสเงินสดเมื่อเวลาผ่านไปจึงช่วยลดความเสี่ยงได้ (Balvinder, 2005; Howton & Perfect, 1998)

Certified Practising Accountant : CPA Australia (2010) กล่าวถึง ความเสี่ยงด้านสภาพคล่องเป็นความเสี่ยงประเภทหนึ่งซึ่งส่งผลให้กิจการอาจจะไม่สามารถทำตามความต้องการทางการเงินในระยะสั้นได้ โดยทั่วไปมักจะเกิดขึ้นเนื่องจากไม่สามารถแปลงหลักทรัพย์หรือสินทรัพย์ไปเป็นเงินสดได้ โดยปราศจากการขาดทุนในมูลค่าของหลักทรัพย์หรือสินทรัพย์นั้น ๆ จึงถือเป็นความเสี่ยงสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อกิจการทุกกิจการได้ หากกิจการประสบปัญหาในการจัดหาเงินทุนไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ในกิจการ หรือต้นทุนในการจัดหาเงินทุนสูงกว่าสถานการณ์ปกติ อาจจะเนื่องมาจากความไม่สอดคล้องระหว่างสินทรัพย์และหนี้สินหรือมีกระแสการไหลออกของเงินทุนเกินกว่าความคาดหมายและเงินทุนที่เตรียมไว้ในกิจการ ส่งผลให้องค์กรเกิดปัญหาการบริหารจัดการเงินทุนและรายได้ไม่สอดคล้องกัน (Corbett, 2018, pp. 207-217) การเปลี่ยนแปลงราคาอาจส่งผลกระทบต่อตำแหน่งทางการตลาดของบริษัทที่แข่งขันได้ ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในกระแสเงินสด และมูลค่าของบริษัท แม้ว่าจะสังเกตได้ว่าบริษัทในประเทศที่พัฒนาแล้วใช้เครื่องมือที่หลากหลายเพื่อจัดการความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง แต่ก็ไม่ชัดเจนว่าเครื่องมือเหล่านี้มีศักยภาพอย่างเต็มที่ในประเทศกำลังพัฒนา เนื่องจากไม่ใช่ทุกบริษัทที่ใช้อนุพันธ์ และใช้

อย่างเหมาะสม (Njoroge et al., 2013, pp. 1-10) บริษัทที่มีความเสี่ยงต่าง ๆ ได้แก่ ความเสี่ยงด้านเครดิต ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน ความเสี่ยงด้านตลาด และความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย จำเป็นต้องมีระบบการจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพเพื่อควบคุมความเสี่ยงเหล่านี้ การศึกษายังได้ประเมินแนวทางการบริหารความเสี่ยงในปัจจุบันของบริษัทต่าง ๆ และเชื่อมโยงกับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัท ผลการวิจัยยืนยันว่าสามารถควบคุมหรือควบคุมความเสี่ยงทางการเงินได้ เพื่อให้บริษัทบรรลุผลกำไรสูงสุดสำหรับผู้ถือหุ้น โดยต้องพึงระลึกไว้ว่าการมีหนี้สินไม่ได้หมายความว่า是一件ที่ไม่ดีหลายองค์กรสามารถสร้างผลตอบแทนที่ดีเลิศจากทุนที่กู้ยืมมา การทำความเข้าใจกับโครงสร้างทุนขององค์กรและประวัติการทำผลกำไรจากเงินทุนจะช่วยให้สามารถตัดสินใจระดับหนี้สินที่เหมาะสมในการจัดการความเสี่ยง (Noor & Abdalla, 2014, pp. 97-100)

ทั้งนี้แนวทางเศรษฐศาสตร์การเงินสร้างขึ้นจาก Capital Asset Pricing Model (CAPM) และกระบวนการ Modigliani-Miller แบบคลาสสิก (Miller & Modigliani, 1958, pp. 261-297) ซึ่งระบุเงื่อนไขสำหรับโครงสร้างทางการเงินที่ไม่เกี่ยวข้องสำหรับมูลค่ากิจการ (Klimszcz, 2008, pp. 20-39; Spric, Tekavcic & Sevic, 2007, pp. 281-297) กระบวนการต่อมาขยายไปสู่ด้านการจัดการความเสี่ยง เหตุผลสำหรับการบริหารความเสี่ยงที่สรุปจากเงื่อนไขที่ไม่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความสามารถในการชำระหนี้ที่สูงขึ้น (Miller & Modigliani, 1963, pp. 433-443) อัตราภาษีก้าวหน้า ต้นทุนการล้มละลายที่คาดว่าจะลดลง (Smith, 1984, pp. 524-525) เงื่อนไขที่เป็นพื้นฐานของการตัดสินใจป้องกันความเสี่ยงของบริษัทต่ออัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยน และราคาสินค้าโภคภัณฑ์นั้นไม่เกี่ยวข้องโดยสิ้นเชิง เนื่องจากผู้ถือหุ้นได้ป้องกันตนเองจากความเสี่ยงดังกล่าวแล้วด้วยการถือพอร์ตการลงทุนที่หลากหลาย

ใน Capital Asset Pricing Model (CAPM) อธิบายถึง ความเสี่ยงทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ นักลงทุนจะได้รับการชดเชยสำหรับการถือครองความเสี่ยงอย่างเป็นระบบเท่านั้น เนื่องจากองค์ประกอบเฉพาะของความเสี่ยงสามารถกำจัดได้ผ่านการกระจายความเสี่ยง (Seifert et al., 2013, pp. 87-101) การขายและการจัดหาเงินทุน (Cornell & Shapiro, 1987, pp. 5-14) Klimszcz (2008, pp. 20-39) ส่งผลอย่างมากต่อมูลค่าของกิจการ รวมถึงต้นทุนทางการเงินและการล้มละลาย เนื่องจากแนวทางปฏิบัติในการบริหารความเสี่ยงขององค์กรทำให้ต้นทุนที่คาดการณ์ลดลง มูลค่าของบริษัทจึงสูงขึ้น (Klimczak, 2005, pp. 371-380) การจัดการกับระบบการบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่องได้อย่างเหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กร เพื่อเป็นหลักประกันและสร้างความเชื่อมั่นต่อการดำเนินธุรกิจปกติในปัจจุบันและอนาคต ความเสี่ยงด้านสภาพคล่องเป็นสิ่งที่ทุกบริษัทต่างให้ความสำคัญเป็นพิเศษอยู่แล้ว เมื่อบริษัทประสบกับภาวะวิกฤติไม่ว่าจะเป็นวิกฤติทางเศรษฐกิจ หรือวิกฤติโรคภัยระบาด หรือภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ผู้บริหารจำเป็นต้องใส่ใจ

เป็นพิเศษ ความเสี่ยงทางการเงินรวมไปถึงความเสี่ยงทางด้านเครดิต ความเสี่ยงทางด้านสภาพคล่อง ความเสี่ยงจากการลงทุน และความเสี่ยงทางด้านอัตราแลกเปลี่ยน หากจะนิยามความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง เกี่ยวกับความสามารถของธุรกิจในการชำระหนี้ หรือประสิทธิภาพในการจัดการกับภาระหนี้ทั้งในส่วนที่มาจากการกู้ยืมเงิน และเจ้าหนี้การค้าของธุรกิจ หรืออีกนัยหนึ่งว่า บริษัทสามารถจัดการเงินสดรับให้มีมากกว่าเงินสดจ่ายในแต่ละช่วงเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Corbett, 2018, pp. 207-217)

สรุปคือ การบริหารจัดการความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง เป็นการมุ่งเน้นให้องค์กรมีการบริหารจัดการโดยใช้นโยบายทางการเงินอย่างระมัดระวังภายใต้งบประมาณที่กำหนดไว้ และได้รับผลตอบแทนที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่ามีการบริหารความเสี่ยงที่เพียงพอกับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การจัดการความเสี่ยงทางการเงินในช่วงวิกฤติเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับธุรกิจประเภทต่าง ๆ และการหมั่นตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอและมีวินัยทางการเงินที่ดี จะสร้างผลประกอบการที่ดีและนำไปสู่การเติบโตของธุรกิจได้ในระยะยาว ยิ่งมูลค่าของบริษัทมีความอ่อนไหวต่อผลกระทบทางการเงิน แรงจูงใจในการป้องกันความเสี่ยงก็จะยิ่งสูงขึ้น ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ดังนั้นการศึกษาคำนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาตัวแปรต่าง ๆ ในแต่ละด้านดังนี้

1. อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio) สามารถบอกฐานะทางการเงินของบริษัทในระยะสั้นได้ เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการเปลี่ยนสินทรัพย์หมุนเวียนให้เป็นเงินสดในจำนวนที่เพียงพอและทันเวลา และสำหรับการชำระหนี้ในระยะสั้นเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการขาดเงินสดมาใช้หมุนเวียน หากอัตราส่วนนี้มีค่าสูงแสดงถึงบริษัทมีสินทรัพย์มากกว่าหนี้สิน ซึ่งเป็นสิ่งบ่งบอกว่าบริษัทมีความคล่องตัวมาก ในฐานะเจ้าหนี้ระยะสั้นมักให้ความสำคัญอัตราส่วนนี้เนื่องจากเป็นการแสดงโอกาสว่ามีความสามารถในการชำระหนี้ได้มากน้อยเพียงใด หากกิจการขาดสภาพคล่องอาจทำให้การดำเนินงานติดขัดหรือหยุดชะงัก โดยคำนวณจาก

$$\text{Current Ratio} = \text{สินทรัพย์หมุนเวียน} / \text{หนี้สินหมุนเวียน}$$

2. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio : D/E) สามารถบอกถึงโครงสร้างเงินทุนของบริษัทว่ามีสัดส่วนหนี้สินรวมของบริษัทเมื่อเทียบกับส่วนของผู้ถือหุ้นหรือส่วนของผู้ถือหุ้นเป็นเท่าใด หรือกล่าวได้ว่าธุรกิจใช้เงินทุนจากภายนอกเมื่อเทียบกับทุนภายในของธุรกิจเองว่ามีสัดส่วนเท่าใด ซึ่งนี่เป็นแหล่งเงินทุนที่บริษัทมีภาระดอกเบี้ยจ่ายไม่ว่าผลการดำเนินงานของบริษัทจะเป็นจะเป็นอย่างไร เนื่องจากอัตราส่วนนี้เป็นตัวแทนแสดงถึงความเสี่ยงได้ดี ถ้าอัตราส่วนนี้มีค่าสูงแสดงว่าบริษัทมีความเสี่ยงสูง เพราะเงินกู้เป็นแหล่งเงินทุนที่มีภาระดอกเบี้ยจ่าย

ส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนและราคาหุ้น ทำให้นักลงทุนกลัวที่จะลงทุนในหุ้นของบริษัท โดยคำนวณจาก

$$\text{Debt to Equity Ratio} = \text{หนี้สิน} / \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}$$

3. อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (Total Debt to Total Assets Ratios) แสดงถึงโครงสร้างทางการเงินที่เกิดจากการจัดหาเงินของบริษัทจากภายนอกกว่าเป็นสัดส่วนเท่าใดกับสินทรัพย์รวม และเป็นการประเมินภาระผูกพันที่กิจการจะต้องจ่ายชำระหนี้ทั้งหมดในระยะสั้นและระยะยาว โดยคำนวณได้จาก

$$\text{TD/TA} = \text{หนี้สินรวม} / \text{สินทรัพย์รวม}$$

ตารางที่ 9 แสดงตัวแปรลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องและแหล่งอ้างอิง

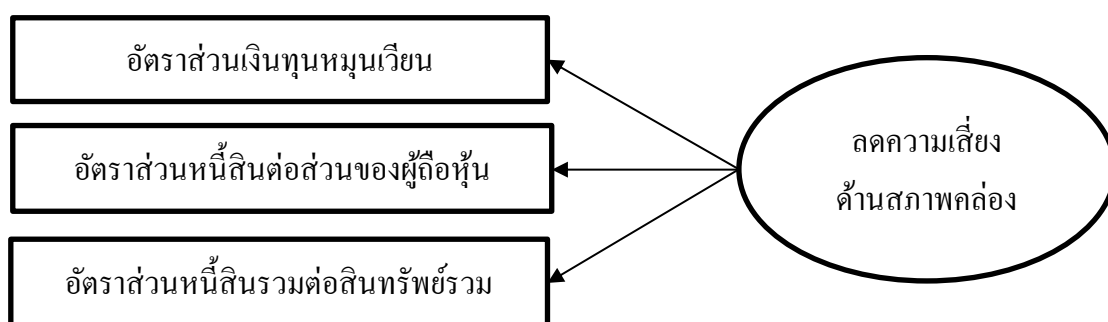
อ้างอิง (ชื่อผู้วิจัย/ปี)	Y1	Y2	Y3
Miller & Modigliani, 1963	✓	✓	✓
Smith & Stulz, 1985	✓		
Balvinder, 1995	✓	✓	✓
Howton & Perfect, 1998	✓		
Balvinder, 2005			✓
Klimczak, 2005	✓		✓
Fatemi & Foladi, 2006		✓	✓
Spric, Tekavcic & Sevic, 2007	✓		
Klimszk, 2008	✓	✓	✓
Mondo et al., 2013	✓		
Njoroge et al., 2013	✓	✓	✓
Noor & Abdalla, 2014	✓	✓	✓

คำอธิบาย:

- Y1 คือ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน
- Y2 คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
- Y3 คือ อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยในอดีตเกี่ยวกับลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องสรุปได้ว่า ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง เป็นผลสำเร็จของการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน

และการตรวจสอบภายในอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพที่ส่งผลต่อสภาพคล่องในการดำเนินงานของบริษัททำให้มีเงินสดเพียงพอสำหรับการดำเนินงานได้ในระยะสั้นและระยะยาวเป็นอย่างดี วิเคราะห์ความสามารถของบริษัทในการรับภาระหนี้สินเพิ่มเติมความจำเป็นต้องเพิ่มทุนหรือความต้องการแหล่งเงินทุนเพิ่มเติมในอนาคตสำหรับขยายการดำเนินงาน ความเสี่ยงด้านการเงินอาจเป็นผลบวกหรือลบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทผ่านผลตอบแทนสูงที่มีความเสี่ยงสูง หรือในทางกลับกันความเสี่ยงถูกกำหนดให้เป็นสิ่งที่สามารถสร้างอุปสรรคในการบรรลุวัตถุประสงค์บางอย่าง อาจเป็นเพราะปัจจัยภายในหรือปัจจัยภายนอกก็ได้ ขึ้นอยู่กับประเภทของความเสี่ยงที่มีอยู่ในสถานการณ์หนึ่ง ๆ การจัดการความเสี่ยงเป็นงานพื้นฐานอย่างหนึ่งที่ต้องทำ เมื่อมีการระบุและทราบแล้ว ความเสี่ยงและผลตอบแทนนั้นสัมพันธ์กันโดยตรง หมายความว่า การเพิ่มอย่างใดอย่างหนึ่งจะเพิ่มอีกอย่างในภายหลัง การจัดการความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพจะนำไปสู่ผลตอบแทนที่สมดุลกันมากขึ้นในอนาคต โดยสามารถวิเคราะห์ได้จาก การเปรียบเทียบอัตราส่วนทางการเงินจากงบแสดงฐานะทางการเงิน การวัดข้อมูลทางบัญชี โดยทั่วไปถือว่าเป็นตัวบ่งชี้ที่มีประสิทธิภาพของความสามารถลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผู้วิจัยให้ความสนใจองค์ประกอบที่สำคัญของการสะท้อนลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องที่สามารถบ่งบอกถึงความสามารถในการชำระหนี้หรือสภาพคล่องของบริษัทได้ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio: CA/CL) (2) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity ratio : D/E) และ (3) อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (Total Debt to Total Asset Ratio: TD/TA) แสดงดังภาพ

ภาพประกอบที่ 10 แสดงองค์ประกอบลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

6. ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงาน (Performance) ตามคำนิยามของนักวิจัย เช่น Hirsch (1991) ผลการดำเนินงานเป็นการแสดงถึงความสำเร็จขององค์กร โดยวัดจากความสามารถในการทำกำไรหรือ

ผลตอบแทนจากการดำเนินธุรกิจของกิจการ Neeye et al (2005) กล่าวว่า เป็นกระบวนการในการวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน Initiative for ASEAN Integration (IAI 2007) ผลการดำเนินงานเป็นการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรวัดจากความสามารถขององค์กรในการจัดการและควบคุมทรัพยากร Cheng et al (2008, pp. 127-168) ได้ตรวจสอบผลการดำเนินงานและนำเสนอข้อมูลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ช่วยให้ติดตามการบริหารของผู้บริหารจากการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานภายใต้สถานการณ์เดียวกัน Jensen (2010, pp. 32-42) ผลการดำเนินงานครอบคลุมหลายแนวคิดแสดงในรูปแบบของอัตราส่วนทางการเงินต่าง ๆ แบ่งออกเป็นอัตราส่วนสภาพคล่อง อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ลงทุน สัดส่วนการถือหุ้น และอัตราส่วนการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ที่สามารถสะท้อนถึงมูลค่าขององค์กรที่มีความมั่งคั่งสูงสุดแก่ผู้ถือหุ้นจากอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ยิ่งราคาหุ้นสูงเท่าใดความมั่งคั่งของผู้ถือหุ้นยิ่งสูงขึ้นเท่านั้น Yulihapsari, Rahmatika & Waskito (2017, pp. 102-114) ได้ให้ความเห็นว่า การรายงานผลการดำเนินงานเป็นการนำเสนอผลการดำเนินงานของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจ ซึ่งวิธีการรายงานอาจรายงานด้วยเอกสารหรือการรายงานด้วยสื่อเทคโนโลยีประกอบการเสนอผลการดำเนินงาน การรายงานที่มีความน่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับกันอย่างหลากหลายในสถานการณ์ต่าง ๆ Thach (2017) ได้ให้ความเห็นว่า การประเมินผลการทำงาน คือการตรวจสอบผลการทำงานและตัดสินใจผลงานที่ได้มานั้นตรงตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการทำงานหรือไม่ ตรงตามเป้าหมายมากน้อยเพียงใด Brown (2018) ผลการดำเนินงานเป็นการแสดงผลของความสามารถทางธุรกิจที่สามารถวัดประเมินและเปรียบเทียบได้โดยใช้ข้อมูลตัวเลขทางการเงินที่เกิดขึ้นจริงจากการดำเนินงาน เช่น รายได้ ต้นทุน สินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้น ทำให้สามารถเปรียบเทียบความสามารถของธุรกิจแบบปีต่อปี รายเดือน หรือรายวันได้ รวมถึงการเปรียบเทียบกับคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน Stefanoni (2018, pp. 1-20) ผลการดำเนินงาน เป็นผลลัพธ์จากการวัดประเมินการดำเนินงานของธุรกิจที่ช่วยอธิบายถึงการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจได้ตามเป้าหมายและสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กรที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

การวัดผลการดำเนินงานจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรที่แสดงถึงความสามารถในการบริหารของผู้บริหารและผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น การวัดผลการดำเนินงานของบริษัทที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย คือการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis) อัตราส่วนทางการเงินเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างรายงานทางการเงินและสามารถนำไปตีความเพื่อประเมินประสิทธิภาพในการดำเนินงานจากการประเมินฐานะทางการเงิน โดยเปรียบเทียบอัตราส่วนแบบ Across Time เป็นการเปรียบเทียบอัตราส่วนของบริษัท ณ เวลาปัจจุบันกับอัตราส่วนทางการเงินในอดีต เช่น

การเปรียบเทียบย้อนหลังไป 5 ปี เพื่อดูแนวโน้มบริษัทในอนาคต เพื่อประเมินผลการดำเนินงานที่สำคัญของบริษัทในด้านต่าง ๆ (สุวิมล บัวทอง, 2558) เมื่อก้าวถึงอัตราส่วนทางการเงินและการวิเคราะห์งบการเงินนั้นถือเป็นการประเมินผลการดำเนินงานของฝ่ายจัดการด้านต่าง ๆ ประกอบด้วยความสามารถในการทำกำไร ประสิทธิภาพในการดำเนินงานและการบริหารความเสี่ยง แม้ว่าการวิเคราะห์งบการเงินจะเป็นข้อมูลอดีตแต่ก็เพื่อให้สามารถคาดการณ์ถึงผลการดำเนินงานในอนาคตได้ เหตุที่ต้องใช้อัตราส่วนทางการเงินเนื่องมาจากตัวเลขในงบการเงิน มีอยู่เป็นจำนวนมาก และไม่สามารถอธิบายหรือบอกความหมายได้มากนัก การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานในอดีต เพื่อประเมินความก้าวหน้าและความถดถอยของกิจการ เป็นการวิเคราะห์เพื่อประมาณการผลการดำเนินงานในอนาคต ซึ่งต้องคำนึงถึงแนวโน้มของธุรกิจและเศรษฐกิจในช่วงเวลาเดียวกัน ด้วย Herly & Sisnuhadi (2011, pp. 1-20) กล่าวว่า ผลการดำเนินงานถูกคิดค้นด้วยเทคนิคและวิธีการวัดต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นวิธีการวัดผลการปฏิบัติงานที่เน้นเฉพาะตัวเลขทางบัญชีจากงบการเงิน ข้อมูลเกี่ยวกับทางการตลาด ข้อมูลเชิงคุณภาพหรือการผสมผสานข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน การวัดข้อมูลทางบัญชีโดยทั่วไปถือว่าเป็นตัวบ่งชี้ที่มีประสิทธิภาพของความสามารถในการทำกำไรของบริษัท เช่น อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) อัตรากำไรสุทธิ (NP margin) อัตรากำไรขั้นต้น (GP margin) Munyuny (2013) กล่าวว่า การวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงานเป็นการสะท้อนถึงผลการปฏิบัติงาน การเติบโตของยอดขายและส่วนแบ่งทางการตลาด การวัดประสิทธิภาพทางการดำเนินงานที่ใช้กันมากที่สุดคืออัตรากำไรขั้นต้น (GP margin) อัตรากำไรสุทธิ (NP margin) และอัตรากำไรจากการดำเนินงาน (Operating Margins) กำไรยังทำหน้าที่เป็นตัวรองรับกับสถานะที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การสูญเสียเงินให้สินเชื่อ หรือการสูญเสียที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยที่ไม่คาดคิด (Gitogo et al., 2013, pp. 414-428) นอกจากนี้การวัดผลการดำเนินงานของบริษัทสามารถวัดจากรายได้จากการดำเนินงานที่ปรับขนาดตามมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้น โดยวัดจากอัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (ROE) และรายได้สุทธิที่ปรับขนาดตามสินทรัพย์รวม โดยวัดจากอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) (Choi et al., 2013, pp. 447-467) Naz et al (2016, pp. 81-94) แนวคิดเกี่ยวกับผลการดำเนินงานช่วยสะท้อนถึงผลการดำเนินงานของธุรกิจโดยรวม ในช่วงเวลาที่กำหนด อัตราส่วนทางการเงินเป็นหลักพิจารณาที่สำคัญในการประเมินผลการดำเนินงานขององค์กร ความสำเร็จจากการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพขององค์กร ความสามารถในการทำกำไร และการสร้างความมั่งคั่งต่อผู้ถือหุ้น ผลการดำเนินงานสามารถวัดได้จากรายได้ หรือยอดขายรวม หรือกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน นักลงทุนวิเคราะห์ตัวเลขทางการเงินจากงบการเงินและอัตราส่วนทางการเงิน เพื่อวิเคราะห์ถึงการเติบโตของอัตราผลตอบแทนเพื่อ

ตัดสินใจเลือกลงทุน ดังนั้นอัตราส่วนทางการเงินจึงเป็นตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่เหมาะสมที่สุดจากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ผลการดำเนินงาน (Performance) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (2) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) (3) อัตรากำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin) และ (4) อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Net Profit Margin) ดังนั้นการศึกษาคำนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับองค์ประกอบดังนี้

1. อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) สามารถบอกถึงศักยภาพว่าบริษัทมีความสามารถในการเปลี่ยนเงินลงทุนที่ผู้ถือหุ้นลงทุนไปได้ดีเพียงใด หากบริษัทที่ ROE เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนั้นแปลว่าบริษัทสามารถบริหารและทำกำไรจากส่วนของผู้ถือหุ้นได้มากขึ้น แต่ในทางกลับกันถ้า ROE ลดลงก็บอกถึงการที่บริษัทอาจบริหารเงินลงทุนจากผู้ถือหุ้นได้ไม่ดีมากนักหรืออาจจะเกิดขึ้นได้ในกรณีที่บริษัทมีหนี้สินมากเพิ่มขึ้น ก็จะทำให้ส่วนของผู้ถือหุ้นนั้นลดลงโดยคำนวณจาก

$$ROE = \text{กำไรสุทธิ} / \text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}$$

2. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Assets: ROA) จะเป็นตัวบอกว่าบริษัทมีความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ให้เกิดกำไรหรือไม่ เนื่องจากการที่บริษัทนั้นลงทุนในสินทรัพย์ใด ๆ ก็เพื่อจุดประสงค์ในการเติบโต ดังนั้นสินทรัพย์ของบริษัทควรจะเป็นสินทรัพย์ที่ทำให้ก่อเกิดรายได้และผลกำไร ROA นั้นจะช่วยทั้ง ระดับบริหาร และนักลงทุนให้มองเห็นว่าบริษัทนั้นมีความสามารถเปลี่ยนสินทรัพย์ที่ลงทุนไปเป็นกำไรได้หรือไม่และมากน้อยเพียงใด โดยคำนวณจาก

$$ROA = \text{กำไรสุทธิ} / \text{สินทรัพย์รวม}$$

3. อัตรากำไรขั้นต้น (Gross profit margin: GPM) เป็นตัวบอกความสามารถในการทำกำไรเบื้องต้นว่าเป็นอย่างไร (ยอดขายหักด้วยต้นทุนขายสินค้าหรือบริการ) ถ้าค่าที่ได้จากการคำนวณมีค่าสูง แสดงว่าบริษัทมีความสามารถในการแสวงหารายได้และมีการควบคุมต้นทุนการผลิตหรือต้นทุนการจัดซื้อวัตถุดิบที่ดี โดยทั่วไปมักใช้เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดและประเมินผลประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกิจการ โดยคำนวณจาก

$$GPM = \text{กำไรขั้นต้น} / \text{ขายสุทธิ} \times 100$$

4. อัตราส่วนกำไรสุทธิ (Net profit margin: NPM) จะเป็นตัวบอกว่าบริษัทมีความสามารถในการทำกำไรสุทธิเป็นอย่างไร เป็นการวัดระดับความสามารถในการทำกำไรสุทธิในช่วงเวลานั้นของบริษัท โดยดูจากรายได้จากการขายหลังจากหักค่าใช้จ่ายและภาษีทั้งหมดแล้ว ถ้าค่าที่ได้จากการคำนวณมีค่าสูง แสดงว่าบริษัทมีความสามารถในการทำกำไรทำสูงเมื่อหลังหักภาษีแล้ว

บอกได้ถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของกิจการและประสิทธิภาพในการจัดการที่ดี สะท้อนถึงความสามารถของผู้บริหารอีกด้วย โดยคำนวณจาก

$$\text{NPM} = \text{กำไรสุทธิ} / \text{ขายสุทธิ} \times 100$$

ตารางที่ 10 แสดงตัวแปรผลการดำเนินงานและแหล่งอ้างอิง

อ้างอิง (ชื่อผู้วิจัย/ปี)	Y4	Y5	Y6	Y7
Bromiley, 1991		✓		
Brown et al., 1995		✓		
Lubbe et al., 1995				✓
Chen, 1996		✓		✓
Brynjolfsson & Hill, 1996		✓		
Prasad & Harker, 1997				✓
Rai et al., 1997		✓		
Stratopoulos & Dehning, 2000		✓		✓
Zhu & Kraemer, 2002				✓
Peslak, 2003		✓		
Tan, 2003		✓		
Bergeron et al., 2004				✓
Kannan & Tan, 2005		✓		
Short et al., 2006		✓		
Lee & Kim, 2006				✓
Bhattacharya, 2007		✓		✓
Bauwhede, 2009		✓		✓
Flamini et al., 2009		✓		✓
Wen, 2010		✓		✓
Azam, Usmani & Abassi, 2011		✓		✓
Ghahroudi, 2011		✓		✓
Herly & Sisnuhadi, 2011	✓	✓	✓	✓
Junarsin, 2011		✓		✓

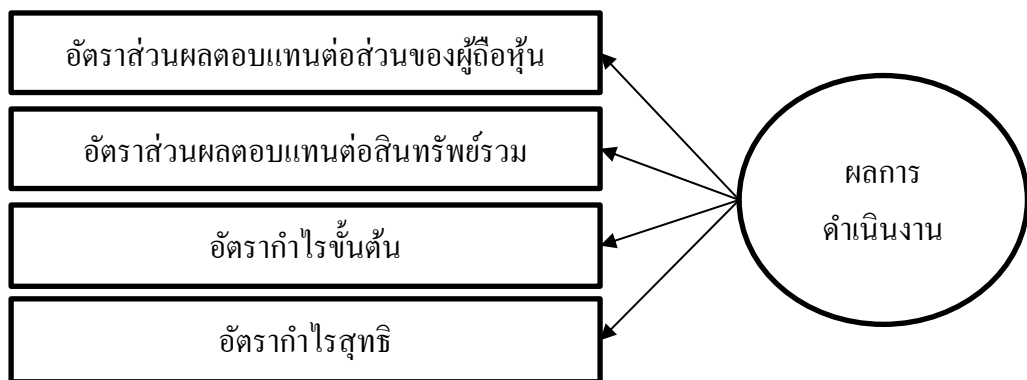
ตารางที่ 10 (ต่อ)

อ้างอิง (ชื่อผู้วิจัย/ปี)	Y4	Y5	Y6	Y7
Khrawish, 2011		✓		✓
Al Manaseer et al., 2012		✓		✓
Tugas, 2012		✓		
Huang & Wang, 2013		✓		✓
Munyuny, 2013			✓	✓
Vincent & Gemechu, 2013		✓		✓
Bett, 2014	✓	✓		
Ebrahim et al., 2014		✓		✓
Atif & Qaisar, 2015		✓		✓
Rajiv & Anand, 2015		✓		✓
Alaswad & Stanisic, 2016		✓		✓
Phoebe, 2016		✓		✓
Alaswad & Stanisic, 2016		✓		
Kwabena, 2017		✓		
Arneson, 2018		✓		✓
Fidia, 2018		✓		✓
Srinivasan, 2018		✓		✓
Patil, 2018		✓		✓
Cao, 2019		✓		✓
Okun, 2019		✓		✓
Tao, 2019		✓		✓
Makeed et al., 2020	✓	✓		

คำอธิบาย:

- Y4 คือ อัตราส่วนผลตอบแทนจากส่วนผู้ถือหุ้น
- Y5 คือ อัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์
- Y6 คือ อัตรากำไรสุทธิ
- Y7 คือ อัตรากำไรขั้นต้น

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยในอดีตเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน สรุปได้ว่า ผลการดำเนินงาน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร ที่แสดงถึงความสามารถในการบริหารของผู้บริหารและผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น การวัดผลการดำเนินงานของบริษัทที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย คือ การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio Analysis) เป็นการแสดงถึงความสามารถในการทำกำไรของกิจการเพื่อประเมินว่าฝ่ายบริหาร มีการบริหารจัดการเงินทุนทั้งหมดของบริษัทและการระดมทุนได้ดีเพียงใด ความสามารถในการทำกำไร โดยทั่วไปเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับผู้ถือหุ้นทั้งหมดของบริษัท เช่น การสูญเสียเงินให้กับสินเชื่อ โดยปราศจากกำไร หรือการสูญเสียที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยที่ไม่คาดคิด นอกจากนี้ ผลการดำเนินงานของบริษัทสามารถวัดได้จากอัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (ROE) และ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจขององค์ประกอบที่สำคัญของการ วัดผลการดำเนินงาน ได้ 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย (1) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) (2) และอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (Return on Assets: ROA) (3) อัตรากำไรขั้นต้น (Gross profit margin: GPM) (4) อัตรากำไรสุทธิ (Net profit margin: NPM) ดัง ภาพที่แสดงดังต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 11 แสดงองค์ประกอบของผลการดำเนินงาน

7. มูลค่ากิจการ

มูลค่ากิจการ (Value) หมายถึง การวัดผลของมูลค่าปัจจุบันสุทธิของกระแสเงินสดในอนาคต ขององค์กร ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกิจการเป็นตัวชี้วัดความอยู่รอดของกิจการ จากการ ทบทวนวรรณกรรมมีผู้วิจัยให้คำนิยามและความหมาย เช่น Santos et al. (2007) ให้คำนิยามของการ วัดมูลค่ากิจการไว้ว่ามีระบบการวัดค่าได้ 3 ด้าน คือ (1) ด้านลักษณะของระบบการวัดผลการ ปฏิบัติงานขององค์กร เป็นตัววัดผลจากผลการปฏิบัติงาน โดยระบบทรัพยากรบุคคล หรือระบบพื้นฐาน

ขององค์กร (2) ด้านบทบาทของระบบการวัดผลการปฏิบัติงานขององค์กร เป็นตัววัดผลการปฏิบัติงานจากการบริหารจัดการกลยุทธ์ การจัดการข้อมูลในการสื่อสาร และพฤติกรรมของพนักงาน และ (3) ด้านกระบวนการของระบบการวัดผลการปฏิบัติงานขององค์กร ประกอบด้วยกระบวนการออกแบบตัววัดผลและกระบวนการเลือก กระบวนการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล กระบวนการปรับปรุงข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูล กระบวนการวัดผลการปฏิบัติงาน Carney (2012) กล่าวถึง 5 ลักษณะของระบบและกระบวนการวัดผลการปฏิบัติงานที่ประสบความสำเร็จ ได้แก่ (1) มีเป้าหมายและหลักการที่ชัดเจน (2) มีตัวผลักดันผลการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับเป้าหมายหลัก (3) พนักงานทุกคนจะถูกกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและสมเหตุสมผล (4) มีการให้ความรู้แก่พนักงานด้านการวัดผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ (5) มีระบบการติดตามผลที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) มีตัววัดผลการปฏิบัติงานของระบบที่ครบถ้วน (2) ระบบมีความพร้อมในการวัดผลการปฏิบัติงาน (3) ผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรมีความพร้อมในการใช้ระบบ (4) สามารถนำระบบไปใช้ประโยชน์ได้จริงและปฏิบัติตามได้ง่าย

ข้อมูลทางบัญชีสามารถอธิบายถึง ผลตอบแทนที่เปลี่ยนแปลงไปของราคาหลักทรัพย์ จากข้อมูลในตลาดทุน ในต่างประเทศมีการวิจัยเชิงประจักษ์ทางบัญชี (Empirical Research) อย่างแพร่หลายโดยวัตถุประสงค์สำคัญในการกำหนดแนวทางปฏิบัติทางบัญชีเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของธุรกิจและตรงตามความต้องการของผู้ลงทุน และเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกลงทุนมากขึ้น (Fieldsa et al., 2001, pp. 255-307) การศึกษาของ Graham et al. (2000, pp. 187-243) พบว่า การใช้ข้อมูลทางบัญชี ในด้านมูลค่าทางบัญชีและกำไรทางบัญชีไม่มีอิทธิพลต่อการอธิบายราคาหลักทรัพย์ในกลุ่มอุตสาหกรรม Li et al. (2014, pp. 198-208) พบว่า ราคาหลักทรัพย์ ในธุรกิจขนาดเล็กมีผลต่อการลงทุน และมูลค่าทางบัญชีมีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ และ Altintas et al. (2017, pp. 885-891) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และผลตอบแทนจากราคาหุ้น โดยศึกษาจากข้อมูลตลาดหลักทรัพย์อิสตันบูลของตุรกี (Borsa Istanbul-BIST) จากการวิเคราะห์การมีอยู่ของการจัดการรายได้โดยใช้ข้อมูลทางการเงินของบริษัทพบว่า บริษัทที่มีประสิทธิภาพต่ำ มีแนวโน้มที่จะใช้การเพิ่มรายได้มากกว่าบริษัทที่มีประสิทธิภาพสูงเพื่อให้พวกเขาสามารถซ่อนประสิทธิภาพต่ำของพวกเขาไว้ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกำไรและผลตอบแทนของตลาด

มูลค่ากิจการตามราคาตลาด เป็นผลลัพธ์ของอัตราส่วนที่ใช้วัดผลการดำเนินงานของกิจการในรูปแบบกำไรสุทธิต่อหุ้นและอัตราการปันผลโดยใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของราคาหุ้นต่อกำไรสุทธิหรือราคาตามบัญชีต่อหุ้นเพื่อให้นักลงทุนใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกลงทุนในตลาดทุน จากการศึกษาของ Dalton et al. (1980, pp. 49-60) Haniffa & Hudaib (2006, pp.1034-1062)

พบว่า การประเมินผลการปฏิบัติงานที่ดีควรสะท้อนให้เห็นถึงมูลค่าขององค์กรที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง ในช่วงเวลาที่เกี่ยวข้อง หากระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานที่ใช้สามารถแสดงให้เห็นถึงผลการดำเนินงานที่แท้จริงช่วยให้องค์กรดำเนินต่อไปในทิศทางที่เหมาะสมได้อย่างยั่งยืน ผลงานวิจัยของ Gordon (2000) พบว่า การประเมินผลการปฏิบัติงานขององค์กรเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากตัววัดผลการปฏิบัติงาน (Performance Measures) เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และเป็นตัวผลักดันให้เกิดมูลค่า (Value) ด้วยตัววัดผลการดำเนินงานของบริษัท Hutchison & Gul (2004, pp. 595-641) กล่าวว่า การวัดมูลค่ากิจการตามราคาตลาดเป็นลักษณะของการคาดการณ์ล่วงหน้าและสะท้อนความคาดหวังของผู้ถือหุ้นเกี่ยวกับผลประโยชน์ในอนาคตของบริษัทจากพื้นฐานผลประโยชน์ในอดีตหรือปัจจุบัน การวัดมูลค่ากิจการตามตลาด ซึ่งเป็นการวัดผลการดำเนินงานของบริษัทในระยะยาว เช่น Tobin's Q มูลค่าเพิ่มทางตลาด (MVA) มูลค่าตลาดต่อมูลค่าตามบัญชี (MTBY) ผลตอบแทนผิดปกติ: ผลตอบแทนของหุ้นประจำปี (RET) และมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ (EVA) Carvalhal & Pereira (2005, pp. 1-18) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการระดับดีและมูลค่ากิจการ พบว่า ความต่อเนื่องของการกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่ากิจการและความสามารถในการทำกำไรสูงขึ้นจากการวัดค่าของ Tobin's Q นอกจากนี้ Pham et al. (2007) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับผลการดำเนินงานของบริษัทเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานของบริษัทที่วัดจากค่า Tobin's Q และมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ (EVA) กับการกำกับดูแลกิจการ ผลการวิจัยพบว่า ผลการดำเนินงานของบริษัทและกลไกการกำกับดูแลกิจการ ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ Shan & McIver (2011, pp. 301-324) พบว่า การใช้มูลค่าทางการตลาดอาจแสดงให้เห็นถึงอนาคตของบริษัท โอกาสในการเติบโตซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยภายนอกที่มีต่อผลการตัดสินใจในการบริหารจัดการของส่วนผู้ถือหุ้น Zaharia (2012, pp. 227-232) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับมูลค่าทางการตลาดของบริษัทมหาชน ในสาธารณรัฐเกาหลี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการกำกับดูแลกิจการที่ดีส่งผลในเชิงบวกกับมูลค่าของกิจการทำให้มูลค่าทางการตลาดเพิ่มสูงขึ้น และหลังจากมีความเข้มงวดปรับปรุงหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีให้รัดกุมมากยิ่งขึ้นส่งผลให้กลไกการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานของบริษัท Al-Matari (2014, pp. 24-49) พบว่า ผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) มูลค่าการตลาด (Market Value) และ Tobin's Q นิยมใช้วัดผลการดำเนินงานของบริษัทกันอย่างแพร่หลายในการวัดผลการดำเนินงานของบริษัท Selvam (2016, pp. 90-100) เสนอแบบจำลองเพื่อวัดประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัทมี 9 มิติ ได้แก่ ประสิทธิภาพในการทำกำไร การดำเนินงานด้านมูลค่า การตลาด ประสิทธิภาพการเติบโต ความพึงพอใจของพนักงาน ความพึงพอใจของลูกค้า ประสิทธิภาพ

สิ่งแวดล้อม การตรวจสอบด้านสิ่งแวดล้อม การกำกับดูแลกิจการ และประสิทธิภาพทางสังคม ซึ่งในแต่ละมิติประกอบด้วยตัวชี้วัดย่อย โดยมูลค่าการตลาดวัดได้จากความผันผวนของราคาหุ้น การเพิ่มมูลค่าตลาด และ Tobin's Q ดังนั้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษามูลค่ากิจการที่ประกอบด้วย Tobin's Q และ มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ (EVA)

1. Tobin's Q เป็นอัตราส่วนทางการเงินและเครื่องมือประเมินมูลค่ากิจการที่พัฒนาขึ้น โดย James Tobin นักเศรษฐศาสตร์ที่ได้รับรางวัลโนเบล Tobin's Q ซึ่งสามารถใช้กับธุรกิจแต่ละประเภทหรือในตลาดหุ้น Tobin's Q Ratio เป็นการแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินมูลค่าตลาดกับมูลค่าที่แท้จริง หมายถึง อัตราส่วนระหว่างราคาหรือมูลค่าของบริษัทในตลาดหุ้นกับต้นทุนของสินทรัพย์ บริษัทส่วนใหญ่มีค่า Q ประมาณ 1.0 บริษัทที่มีอัตราการเติบโตอย่างรวดเร็ว และมีผลประกอบการดี จะมีค่ามากกว่า 1 หรือเกิน 1 จำนวนจากการหารมูลค่าตลาดของสินทรัพย์ของบริษัทด้วยราคาเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์ แต่เนื่องจากบริษัทไม่ได้เปิดเผยมูลค่าทางการตลาดของหนี้สินและราคาเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์ที่มีตัวตนที่แสดงในงบการเงิน จึงไม่สามารถคำนวณค่า Tobin's Q ในลักษณะที่นิยมทำกัน แต่ต้องประยุกต์วิธีการคำนวณค่า Tobin's Q ตามแนวทางของ Chung & Pruitt (1994) ที่มีข้อมูลครบถ้วนและสามารถคำนวณได้

โดยคำนวณจาก $Tobin's Q = (MVE + MVP + DEBT) / TA$

โดยที่

- MVE = มูลค่าทางการตลาดของหุ้นสามัญ
- MVP = มูลค่าทางการตลาดของหุ้นบุริมสิทธิ
- DEBT = มูลค่าทางการตลาดของหนี้สิน
- TA = มูลค่าทางบัญชีของสินทรัพย์แทนราคาเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์

2. มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ Economic Value Added (EVA) คือเครื่องมือวัดผลการดำเนินงานของธุรกิจเชิงเศรษฐศาสตร์ ในช่วงปี 1980-1990 แนวคิดมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ ได้ถูกพัฒนาอย่างจริงจังโดย Stern Stewart & Co. (2020) มีการตีพิมพ์ผลงานการศึกษาทั้งทางทฤษฎี และหลักฐานเชิงประจักษ์ของประสิทธิภาพการใช้มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ในองค์กร ทำให้วิธีนี้ได้รับการยกย่องว่ามีได้เป็นเพียงตัววัดมูลค่าทางการเงิน แต่เป็นระบบการบริหารอย่างสมบูรณ์ที่มุ่งเน้นการสร้างมูลค่ากิจการ ในช่วงปี 1987-1996 มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ของ Stern Stewart & Co. ได้เป็นที่นิยมมากขึ้นและถูกนำมาใช้ประเมินผลของบริษัทในประเทศสหรัฐอเมริกาว่า 71 บริษัท เช่น Coca-Cola Pepsi โดยมีงานวิจัยที่ยืนยันว่าบริษัทที่ปรับใช้ระบบมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ในการวัดผลการดำเนินงานของกิจการมีมูลค่าตลาดเพิ่มมากกว่าบริษัทในกลุ่มเดียวกันกว่าร้อยละ 50 (Stern, 2001, pp. 162-178) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kleiman (1999) ได้ศึกษาความ

เกี่ยวข้องกับระหว่างการสร้างมูลค่าของกิจการและมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ด้วยการศึกษาที่พบว่า บริษัทมีผลตอบแทนที่ดีขึ้น ร้อยละ 28.8 ในช่วงเวลา 4 ปีที่บริษัทได้นำวิธีมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์มาใช้สำหรับการประเมินผลการดำเนินงานของบริษัท และคิดเป็น 124 พันล้านในมูลค่าตลาด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Stern (2002) พบว่า บริษัทที่นำมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ไปปรับใช้ในองค์กร สามารถสร้างผลตอบแทนของหลักทรัพย์ที่ทำให้เกิดมูลค่าสำหรับผู้ถือหุ้นดีกว่าบริษัทคู่แข่งในประเภทธุรกิจเดียวกันถึง ร้อยละ 8.3 ในช่วง 5 ปี และคิดเป็นมูลค่าตลาดถึง 116 พันล้านดอลลาร์ ซึ่งเป็นผลมาจากการที่บริษัทมีผลกำไร อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงาน และกระแสเงินสดที่มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ O'Byrne (1996, pp. 116-125) ได้ศึกษาบริษัทกว่า 1,000 บริษัทในช่วงปี 1985-1993 โดยการใช้สมการถดถอยเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าตลาดของบริษัทและตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน ได้แก่ มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ กระแสเงินสดอิสระ และกำไรจากการดำเนินงานหลังหักภาษีซึ่งได้ข้อสรุปว่ามูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์สามารถอธิบายมูลค่าตลาดของกิจการได้ ร้อยละ 31 เทียบกับกำไรจากการดำเนินงานหลังหักภาษีซึ่งอธิบายได้เพียง ร้อยละ 17 และยังได้ศึกษาเพิ่มเติมพบว่า การแยกหาสัมประสิทธิ์ระหว่างมูลค่าเชิงเศรษฐศาสตร์ที่เป็นค่าลบ และค่าบวกนั้น ทำให้อธิบายมูลค่าตลาดของกิจการได้มากถึง ร้อยละ 56 สำหรับการศึกษาในประเทศอื่น ๆ ที่ได้ผลคล้ายคลึงกับ O'Byrne (1996) เช่น West & Worthington (2004, pp. 385-405) ที่ได้ศึกษาบริษัทในออสเตรเลียจำนวน 110 บริษัทระหว่างปี 1992-1998 และพบว่าตัวแปรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน กำไรก่อนรายการพิเศษกำไรส่วนเหลือหรือมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์สามารถใช้ร่วมกันในการอธิบายผลตอบแทนหุ้นของบริษัทได้กว่า ร้อยละ 27 และได้ทดสอบสมการถดถอยโดยการจับคู่แต่ละตัวแปรพบว่ามูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์เป็นตัวแปรสำคัญในการอธิบายผลตอบแทนของหุ้นดีขึ้นและข้อมูลที่เป็นตัวประกอบส่วนสำคัญที่ทำให้มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์สามารถอธิบายผลตอบแทนของหุ้นได้ดีกว่าตัวแปรอื่น ๆ คือ ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยหลังหักภาษีและการคิดต้นทุนเงินทุน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ismail (2008) ได้ศึกษาบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ Bursa Malaysia ประเทศมาเลเซีย ในปี 1993-2002 และบริษัทใน Main Board ช่วงปี 1997-2002 พบว่า อัตราส่วนกำไรต่อหุ้นมีความสัมพันธ์ต่อผลตอบแทนของราคาหลักทรัพย์สูงกว่ามูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์และส่วนประกอบของมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์นั้น ไม่ได้ช่วยให้มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์มีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนของหลักทรัพย์มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์สามารถอธิบายผลตอบแทนของหลักทรัพย์ได้ดีกว่าอัตราส่วนกำไรต่อหุ้น นอกจากนั้นแล้ว ยังมีการศึกษาในราชอาณาจักรอิตาลีของ Shubita (2010) พบว่าสำหรับบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ Amman (Amman Bourse) ในช่วงปี 2000-2008 กำไรสุทธิมีสหสัมพันธ์กับผลตอบแทนของราคาหุ้นมาก

ที่สุดและเมื่อทดสอบด้วยสมการถดถอยก็พบว่าวิธีทางบัญชี อย่างกำไรจากการดำเนินงานหลังหักภาษีสามารถอธิบายผลตอบแทนของหุ้นได้มากกว่า ร้อยละ 25.78 เทียบกับมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ที่ทำได้เพียง ร้อยละ 20.20 (West, 2001) เพื่อให้ได้มาซึ่งกำไรทางเศรษฐศาสตร์ที่มีความแตกต่างกับกำไรทางบัญชี ด้วยการนำต้นทุนส่วนของทุนมารวมพิจารณาด้วยหลักที่ว่าธุรกิจจะสามารถคงอยู่ได้ ไม่เพียงแต่ต้องมีรายรับที่มากกว่า ต้นทุนการดำเนินงาน แต่ยังคงมีรายรับที่มากกว่าต้นทุนของเงินทุนด้วย (West & Worthington, 2001, pp. 67-86) หากผลการคำนวณ EVA มีค่าเป็นบวก หมายถึง องค์กรกำลังสร้างมูลค่าเพิ่มและหากผลการคำนวณ EVA มีค่าเป็นลบ หมายถึงองค์กรกำลังลดมูลค่าของตนเองลง และอาจสูญหายไปที่สุดในที่สุด ซึ่งเป็นตัวชี้ให้ผู้บริหารควรทบทวนและควรเล็งเห็นความสำคัญในเรื่องการบริหารทรัพย์สินที่ลงทุนไปให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยการคำนวณมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ได้ตามสมการดังนี้

$$\begin{aligned} \text{EVA} &= \text{NOPAT} - \text{WACC} \\ \text{โดยที่ EVA} &= \text{มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์} \\ \text{NOPAT} &= \text{กำไรสุทธิจากการดำเนินงานหลังหักภาษี} \\ \text{WACC} &= \text{ต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยระหว่างเงินทุนที่เป็นส่วนของเจ้าของและเจ้าหนี้} \end{aligned}$$

การคำนวณ NOPAT สามารถคำนวณได้จากกำไรก่อนหักดอกเบี้ยและภาษีที่ได้ทำการปรับภาษีแล้ว (Tax-Adjusted Earnings before Interest and Taxes) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{NOPAT} &= \text{EBIT} \times (1 - t) \\ &= (S - \text{COGS} - \text{SG\&A} - D) \times (1 - t) \\ \text{โดยที่ NOPAT} &= \text{กำไรสุทธิจากการดำเนินงานหลังหักภาษี} \\ \text{EBIT} &= \text{กำไรก่อนดอกเบี้ยจ่ายและภาษี} \\ S &= \text{ยอดขาย} \\ \text{COGS} &= \text{ต้นทุนสินค้าขาย (Cost of Goods Sold)} \\ \text{SG\&A} &= \text{ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร} \\ D &= \text{ค่าเสื่อมราคา} \\ t &= \text{อัตราภาษี} \end{aligned}$$

ต้นทุนเฉลี่ยทางการเงิน (WACC) ที่เป็นตัวเงิน (บาท) สามารถคำนวณได้จากสมการดังต่อไปนี้

$$\begin{aligned} \text{WACC} &= \text{WACC} \times C \\ \text{โดยที่ C} &= \text{เงินลงทุนทั้งหมด (Invested Capital) มีหน่วยเป็นบาท} \\ \text{WACC} &= \text{ต้นทุนเงินทุนถัวเฉลี่ยระหว่างเงินทุนที่เป็นส่วนของเจ้าของและเจ้าหนี้} \end{aligned}$$

ตารางที่ 11 แสดงตัวแปรมูลค่ากิจการและแหล่งอ้างอิง

อ้างอิง (ชื่อผู้วิจัย/ปี)	Y8	Y9
Chung & Pruitt, 1994	✓	
Kleiman, 1999		✓
Stern, 2001		✓
West & Worthington, 2001		✓
Stern, 2002	✓	
Bhagat & Black, 2003	✓	
Beiner et al., 2004	✓	
Hutchison & Gul, 2004	✓	
Bogdan, 2005		✓
Carvalho & Pereira, 2005	✓	
Pham et al., 2007	✓	
Ismail, 2008		✓
Shubita, 2010		✓
Al-Matari, 2014	✓	
Selvam, 2016	✓	
Stern Stewart & Co, 2020	✓	✓

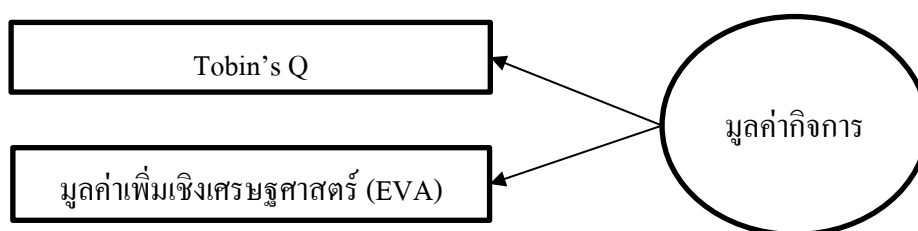
คำอธิบาย:

Y8 คือ Tobin's Q

Y9 คือ มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ (EVA)

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยในอดีตเกี่ยวกับมูลค่ากิจการ สรุปได้ว่ามูลค่ากิจการ (Firm Value) เป็นการวัดผลของมูลค่าปัจจุบันสุทธิของกระแสเงินสดในอนาคตขององค์กร และเป็นตัวชี้วัดความอยู่รอดของกิจการ การวัดมูลค่ากิจการของบริษัทด้วยมูลค่ากิจการ Tobin's Q ซึ่งหมายถึงอัตราส่วนของสินทรัพย์รวมลบมูลค่าตลาดของส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญบวกมูลค่าตามบัญชีของทุนต่อมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ หากอัตราส่วน Q มากกว่าหนึ่งจะเป็นสัญญาณของการลงทุนของบริษัทและโอกาสในการเติบโตที่คุ้มค่า และจะมีแรงจูงใจในการลงทุนสูง ถ้าอัตราส่วน Q น้อยกว่าหนึ่งก็ควรหยุดการลงทุน และมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ (Economic Value

Added: EVA) เป็นเครื่องมือวัดผลการดำเนินงานของธุรกิจเชิงเศรษฐศาสตร์ มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์สามารถอธิบายผลตอบแทนของหลักทรัพย์ได้ดีกว่าอัตราส่วนกำไรต่อหุ้น ผู้วิจัยให้ความสนใจองค์ประกอบที่สำคัญของการวัดมูลค่ากิจการ 2 องค์ประกอบ ประกอบด้วย (1) Tobin's Q และ (2) มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ (Economic Value Added: EVA) แสดงได้ดังนี้

ภาพประกอบที่ 12 แสดงองค์ประกอบมูลค่ากิจการ

การพัฒนาสมมติฐานงานวิจัย

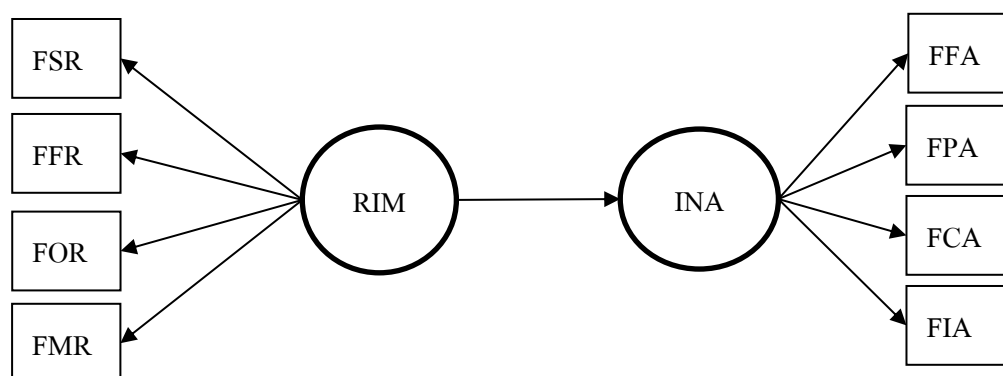
จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่มีต่อการลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการดังที่กล่าวมาข้างต้น ผลจากการสรุปการทบทวนดังกล่าวได้พัฒนามาเป็นสมมติฐานการวิจัยทั้งหมด 13 ข้อได้ดังนี้

1. จากการทบทวนผลงานวิจัยในอดีตเกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงมีผลทางตรงต่อการตรวจสอบภายใน พบว่า กลยุทธ์การประเมินความเสี่ยงช่วยให้บริษัทสามารถตรวจจับความเสี่ยงได้ทันเวลา โดยมุ่งเน้นไปที่พื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง ช่วยการกระจายความเสี่ยงได้ดีขึ้น (Kirogo, Ngahu & wagoki, 2014) การปรับปรุงระบบการบริหารความเสี่ยง การระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง และการดำเนินการนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ของงานผู้ตรวจสอบภายใน (Munteanua & Zahariab, 2014) การประเมินความเสี่ยงของผู้ตรวจประเมินมีผลจากแนวทางการยืนยันและกรอบของการตรวจประเมินจากการประเมินความเสี่ยง (Fukukawa & Mock, 2014) ผลกระทบของความเสี่ยงส่งผลต่อการดำเนินงาน (Lenz & Hahn, 2015) หน่วยงานตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลช่วยให้บริษัทบรรลุเป้าหมาย (Awdat, 2015) การตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพสามารถป้องกัน ควบคุมหรือลดการสูญเสียดังกล่าวที่อาจส่งผลกระทบต่อความไม่ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของบริษัทได้ (Subhi & Stannasio, 2016; Corbelt, 2018; Beasley, 2006; Palermmo, 2010) ดังนั้นการบริหารความเสี่ยงมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการตรวจสอบภายใน ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาเป็นสมมติฐานข้อที่ 1

ตารางที่ 12 สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางตรง (DE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 1

ตัวแปร	RIM				INA				รวม
	FSR	FFR	FOR	FMR	FFA	FPA	FCA	FIA	
Beasley, 2006			✓			✓			2
Nagumo et al., 2006			✓			✓	✓		3
Arena, Arnaholdi & Azzone, 2010	✓					✓			2
Pagach & Warr, 2010	✓					✓			2
Palernmo, 2010				✓	✓			✓	3
Hoyt & Liebenberg, 2011			✓			✓	✓		3
Bezzina, Grima & Mamo, 2014				✓	✓				2
Fukukawa & Mock, 2014	✓	✓			✓	✓		✓	5
Kirogo, Ngahu & wagoki, 2014	✓	✓	✓	✓	✓		✓		6
Munteanua & Zahariab, 2014	✓	✓			✓	✓			4
Lenz & Hahn, 2015	✓	✓			✓	✓			4
Awdat, 2015			✓	✓	✓	✓			4
Subhi & Stannisio, 2016	✓				✓	✓	✓	✓	5
Bogodistov & Wohlgemulth, 2017	✓					✓	✓		3
Corbelt, 2018			✓	✓		✓	✓		4
Pierce & Goldstein, 2018	✓					✓			2
รวม	9	4	6	5	8	13	6	3	54

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 การบริหารความเสี่ยงมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการตรวจสอบภายใน

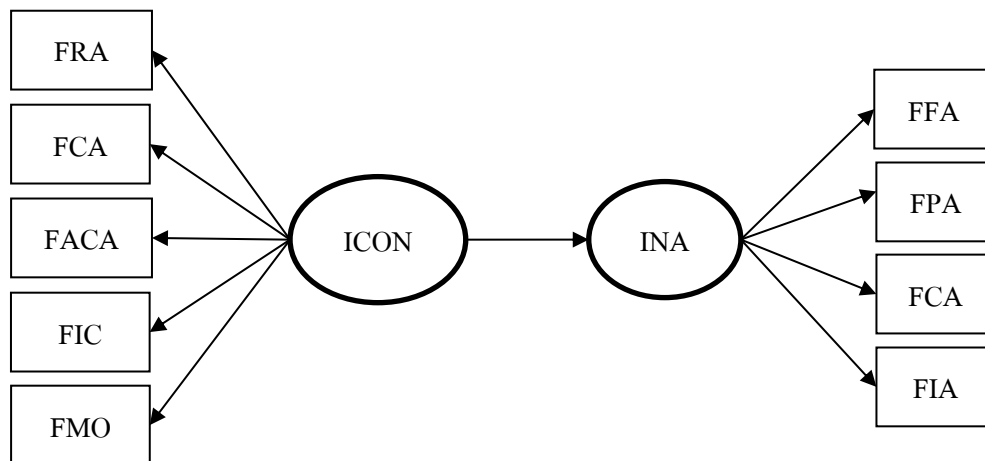

2. จากการทบทวนผลงานวิจัยในอดีตเกี่ยวข้องกับการควบคุมภายในที่มีผลทางตรงต่อการตรวจสอบภายใน พบว่า การปรับการควบคุมภายในให้สอดคล้องกับการจัดการความเสี่ยงอย่างชัดเจน เพื่อควบคุมทรัพยากรทางเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาข้อกำหนดเปิดโอกาสให้มีการจัดการความเสี่ยงในการตรวจสอบภายในเพิ่มขึ้น (Fadzil, Haron & Jantan, 2005) แนวปฏิบัติการตรวจสอบภายในมีอิทธิพลต่อคุณภาพของระบบควบคุมภายใน (Spira, 2003) การควบคุมภายในเป็นการบูรณาการด้านยุทธศาสตร์และนวัตกรรมของการพัฒนาบริษัทให้ประสบความสำเร็จและเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน มุ่งเน้นไปที่การบรรลุวัตถุประสงค์ (Akhmetshin, 2017) การตรวจสอบภายในเป็นการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมทั้งด้านการเงินและการบริหารงาน (Bouteina & Abdeslam, 2021; Ondieki, 2013; Solonina et al, 2014) ดังนั้นการควบคุมภายในมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการตรวจสอบภายใน ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาเป็นสมมติฐานข้อที่ 2

ตารางที่ 13 สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางตรง (DE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 2

ตัวแปร	ICON			INA				รวม		
	FRA	FCE	FACA	FIC	FMO	FFA	FPA		FCA	FIA
Chenhall, 2020	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			7
Spira, 2003	✓				✓	✓			✓	4
Fadzil et al., 2005	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	7
Coram et al., 2008		✓	✓			✓				3
Ondieki, 2013	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			7
Solonina et al., 2014		✓	✓			✓		✓		4
Drogalas et al., 2015	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	7
Akhmetshin, 2017	✓						✓	✓	✓	4
Hazana et al., 2020		✓	✓			✓	✓			4
Postula et al., 2020		✓	✓			✓	✓			4
Majeed et al., 2020		✓	✓			✓	✓			4
Bouteina & Abdeslam, 2021		✓	✓		✓	✓		✓		5
รวม	6	9	10	4	6	11	7	3	4	60

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 การควบคุมภายในมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการตรวจสอบภายใน

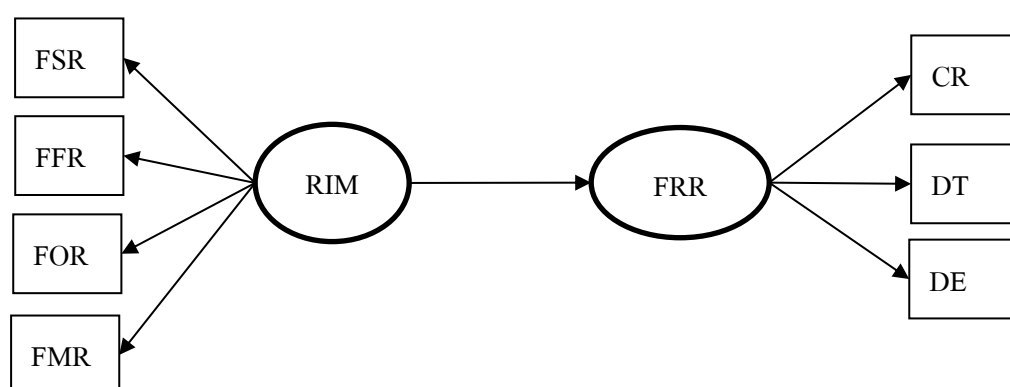

3. จากการทบทวนผลงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงที่มีผลทางตรงต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง พบว่า กลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีความเกี่ยวข้องมากขึ้นสำหรับการจัดการปัจจัยความเสี่ยงของบริษัท (Liebenberg, 2011) การจัดการความเสี่ยงส่งผลให้บริษัทมีความสามารถในการชำระหนี้เพิ่มสูงขึ้น มีสภาพคล่องดีขึ้น (Miller & Modigliani, 1963; Ondieki, 2013; Solonina et al, 2014) กลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่องเป็นกรอบการบริหารความเสี่ยงแบบองค์รวมจากปัจจัยภายในและภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมขององค์กร การควบคุมขอบเขตความเสี่ยงที่กว้างขึ้น ตามความซับซ้อนที่สูงขึ้นและพึ่งพากันระหว่างแหล่งความเสี่ยงเพื่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Pagach & Warr, 2011) การจัดให้มีการประเมินความเสี่ยงด้านเครดิตของลูกค้าทำให้การหมุนเวียนเงินของบริษัทไม่มีปัญหาด้านสภาพคล่อง (Spuchlakova, 2015) สรุปได้ว่า บริษัทที่สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพช่วยให้บริษัทไม่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการจัดหาเงินทุนเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขัน มีโอกาสขยายธุรกิจเพิ่มมากขึ้น (Corbelt, 2018) ดังนั้นการบริหารความเสี่ยงมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาเป็นสมมติฐานข้อที่ 3

ตารางที่ 14 สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางตรง (DE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 3

ตัวแปร	RIM				FRR			รวม
	FSR	FFR	FOR	FMR	CR	DT	DE	
Miller & Modigliani, 1963	✓				✓			2
Beasley et al, 2006			✓		✓			2
Palermno, 2010				✓	✓			2
Pagach & Warr, 2011	✓	✓			✓	✓	✓	5
Liebenberg, 2011	✓			✓	✓			3
Mehta, 2012				✓	✓			2
Ondieki, 2013	✓	✓					✓	3
Solonina et al., 2014			✓		✓		✓	3
Bezzina, Grima & Mamo, 2014				✓	✓			2
Spuchlakova, 2015	✓		✓		✓			3
Corbelt, 2018				✓	✓	✓		3
รวม	5	2	3	5	10	2	3	30

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 การบริหารความเสี่ยงมีอิทธิพลต่อทางตรงเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

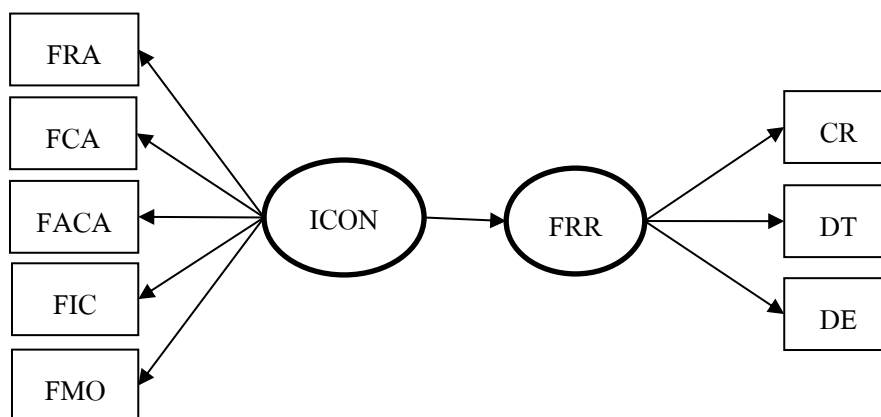
4. จากการทบทวนผลงานวิจัยในอดีตเกี่ยวข้องกับการควบคุมภายในมีผลทางตรงต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง พบว่า คุณภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ คุณภาพของการควบคุมภายในของบริษัท และการเปิดเผยปัญหาการควบคุมภายในมีความสัมพันธ์กับคณะกรรมการตรวจสอบ ความเป็นอิสระและความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบ การควบคุมภายในมีความสัมพันธ์

กับการมีประสิทธิภาพทางการเงินและสภาพคล่องของบริษัท (Krishnan, 2005; Yung, 2008) การประเมินความมั่นคงทางสภาพคล่องของบริษัทประกันภัยเป็นหนึ่งในขั้นตอนการดำเนินงาน การควบคุมภายในเป็นการประเมิน ความเสี่ยงทางการเงินและสภาพคล่องมุ่งเป้าที่การพัฒนาการ ควบคุมทางเศรษฐกิจนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพทางธุรกิจอย่างแท้จริง (Turgaeva et al., 2020) สรุปได้ว่า การปรับปรุงแผนการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการจัดการที่เป็นพื้นฐานในการ กำหนดประสิทธิภาพทางการเงิน โดยการวัดจาก ROA และ ROE (Makeed et al., 2020) การควบคุม ภายในเป็นกระบวนการทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความเสี่ยง ความมั่นคงทางการเงิน และ สภาพคล่องของบริษัท ช่วยต่อต้านการฟอกเงิน และช่วยประกันผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า (Salimova, 2016; Chudaykina & Zhelikhovsky, 2019; George et al., 2015) ดังนั้น การควบคุมภายในมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาเป็น สมมติฐานข้อที่ 4

ตารางที่ 15 สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางตรง (DE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 4

ตัวแปร	ICON					FRR			รวม
	FRA	FCE	FACA	FIC	FMO	CR	DT	DE	
Krishnan, 2005	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	7
Yung, 2008	✓	✓	✓	✓	✓	✓			6
Ondieki, 2013		✓	✓			✓	✓		4
George et al., 2015	✓	✓	✓	✓	✓	✓			6
Bench, 2016		✓	✓				✓	✓	
Salimova, 2016	✓					✓	✓		3
Chudaykina & Zhelikhovsky, 2019	✓		✓	✓		✓			4
Plaskova et al., 2019		✓	✓				✓	✓	4
Mejeed et al., 2020		✓	✓			✓			
Makeed et al., 2020	✓					✓	✓		3
Postula et al., 2020	✓	✓						✓	3
Turgaeva et al., 2020	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	7
รวม	7	4	5	5	4	7	2	2	36

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 การควบคุมภายในมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

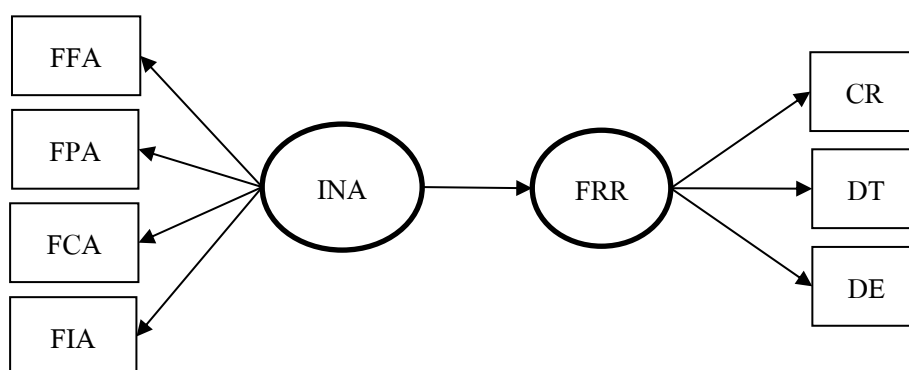

5. จากการทบทวนผลงานวิจัยในอดีตเกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายในที่ผลทางตรงต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง พบว่า การตรวจสอบภายในมีความสัมพันธ์กับมุมมองของการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน การกำกับดูแลกิจการ และความสามารถทางเทคนิคของผู้ตรวจสอบภายใน และบทบาทของการตรวจสอบภายในมีความสัมพันธ์กับการมีประสิทธิภาพทางการเงินของบริษัท (Yung, 2008) กลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงด้านการเงินเป็นการควบคุมขอบเขตความเสี่ยงที่กว้างขึ้นตามความซับซ้อนที่สูงขึ้นและพึ่งพากันระหว่างแหล่งความเสี่ยง (Pagach & Warr, 2011) การตรวจสอบภายในมีแนวการปฏิบัติการณ์ที่มุ่งเป้าไปที่การตรวจสอบการบริหารทางการเงินเป็นหลัก (Dobrogeanu, 2002; Morariu & Turlea, 2008) สรุปได้ว่าบทบาทการตรวจสอบภายในเป็นกิจกรรมอิสระที่ช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายโดยวิธีการจัดการความเสี่ยง การลดความเสี่ยงหรือปัจจัยต่าง ๆ การควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Stewart & Subramaniam, 2010) เพื่อผลประโยชน์ที่จะเกิดการต่อต้านการฉ้อโกง การจัดการสินทรัพย์ที่ดี เป็นการลดต้นทุน สามารถเพิ่มการทำกำไร และส่งผลให้สภาพคล่องของบริษัทดีขึ้น (Sama, 2010; Ching et al., 2015) ดังนั้นการตรวจสอบภายในมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาเป็นสมมติฐานข้อที่ 5

ตารางที่ 16 สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางตรง (DE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 5

ตัวแปร	INA				FRR			รวม
	FFA	FPA	FCA	FIA	CR	DT	DE	
Dobrogeanu, 2002	✓				✓	✓		3
Morariu & Turlea, 2008	✓	✓	✓	✓			✓	5
Yung, 2008	✓	✓	✓	✓	✓	✓		6
Sama, 2010		✓				✓		2
Stewart & Subramaniam, 2010	✓				✓		✓	3
Pagach & Warr, 2011	✓				✓			2
Fukukawa & Mock, 2014	✓				✓	✓	✓	4
Kirogo, Ngahu & wagoki, 2014	✓				✓			2
Laptas, Popa & Dobre, 2014	✓					✓	✓	3
Petrascua & Tleanub, 2014	✓					✓	✓	3
Alwala & Biraori			✓	✓	✓			3
Awdat, 2015	✓					✓	✓	3
Ching et al., 2015	✓				✓			2
Subbhi & Stannisc, 2016	✓				✓			2
Kwabena, 2017			✓			✓		2
รวม	12	3	4	3	9	8	6	45

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 5 การตรวจสอบภายในมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

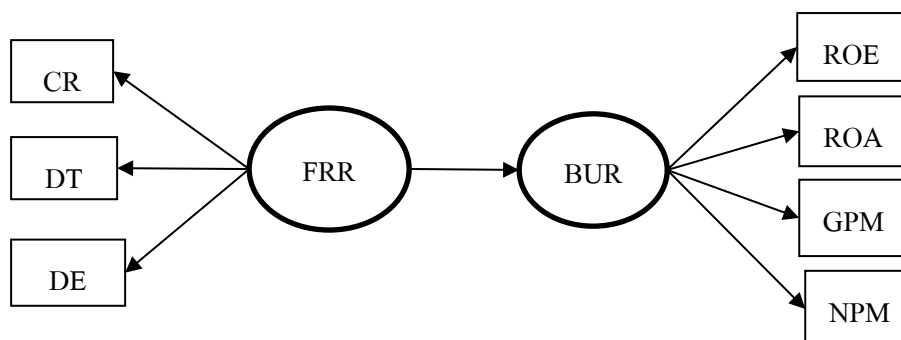

6. จากการทบทวนผลงานวิจัยในอดีตเกี่ยวข้องกับลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีอิทธิพลทางตรงต่อผลการดำเนินงาน พบว่า การบริหารความเสี่ยงองค์กร (Enterprise Risk Management: ERM) เป็นแนวทางการบูรณาการการจัดการความเสี่ยงทางกลยุทธ์และการวางแผนทางกลยุทธ์มากขึ้น (Elizabeth & James, 2018) การควบคุมภายในช่วยปรับกระบวนการทางธุรกิจให้เหมาะสม รวดเร็วทันเวลา ช่วยให้บริษัทมีประสิทธิภาพทางการเงินและสภาพคล่อง (Luzina et al, 2019) เครื่องมือการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการช่วยลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของบริษัท (Fasika, 2012) สรุปได้ว่า การลดปัจจัยความเสี่ยงด้านตลาด ด้านเครดิต และด้านสภาพคล่อง (Holton, 2004) ส่งผลต่อผลการดำเนินงาน (Dimitropoulos & Asteriou, 2020) วัดได้จากความสามารถในการทำกำไร อัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น (ROE) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) (Choi et al., 2013) ดังนั้นลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาเป็นสมมติฐานข้อที่ 6

ตารางที่ 17 สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางตรง (DE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 6

ตัวแปร	FRR		BUR				รวม	
	CR	DT	DE	ROE	ROA	GPM		MPM
Holton, 2004	✓			✓	✓			3
Fasika, 2012	✓			✓	✓			3
Choi et al., 2013		✓	✓	✓			✓	4
Noor & Abdalla, 2014	✓			✓	✓			3
Farah, Farruk & Faizan, 2016				✓	✓			2
Daniel, 2017	✓		✓	✓	✓			4
Corbelt, 2018		✓		✓	✓			3
Elizabeth & James, 2018	✓					✓	✓	3
Luzina et al., 2019	✓			✓				2
Dimitropoulos & Asteriou, 2020		✓		✓		✓	✓	4
รวม	6	3	2	9	6	2	3	31

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 6 ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน

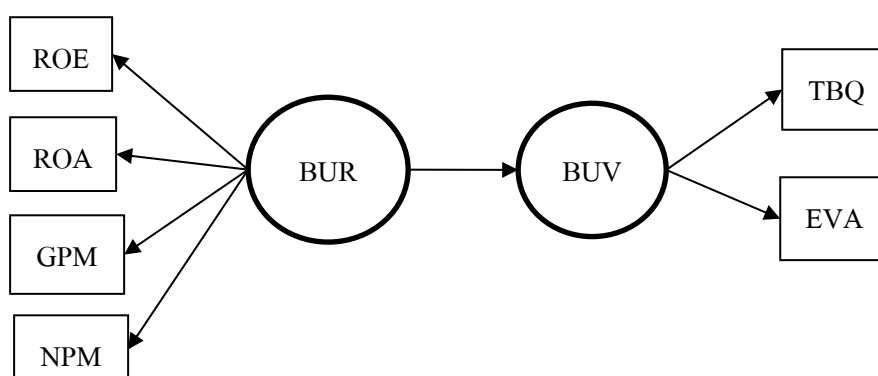

7. จากการทบทวนผลงานวิจัยในอดีตเกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงานที่มีอิทธิพลทางตรงต่อมูลค่ากิจการ พบว่า ประสิทธิภาพทางการเงินมีความสำคัญต่อนักลงทุนและผู้บริหารในการกำหนดความสำเร็จในอนาคตของธุรกิจ (Levine & Zervos, 2009) ผลการดำเนินงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่ากิจการวัดจาก Tobin's Q (Klapper & Love, 2004) หน่วยงานทั้งหมดจำเป็นต้องมีการตรวจสอบภายในเพื่อประสิทธิภาพทางธุรกิจ การลดต้นทุน การเพิ่มผลกำไรได้สูงสุด การบรรลุตามวัตถุประสงค์ระยะยาวและเพิ่มมูลค่ากิจการในอนาคต (Petrasqua & Tienub, 2014) สรุปได้ว่าผลการดำเนินงานสะท้อนถึงผลจากการบริหารงานของฝ่ายบริหารโดยรวม แสดงถึงความสำเร็จจากการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการทำกำไร และสร้างความมั่งคั่งให้บริษัทจากมูลค่ากิจการ (Farah, Farrukh & Faizan, 2016) วัดได้จาก มูลค่ากิจการ Tobin's Q และมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ (EVA) (Pham et al., 2007; Shubhita, 2010; Stern Siewart & Co, 2020) ดังนั้นผลการดำเนินงานมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาเป็นสมมติฐานข้อที่ 7

ตารางที่ 18 สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางตรง (DE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 7

ตัวแปร	BUR				BUV		รวม
	ROE	ROA	GPM	NPM	TBQ	EVA	
Klapper & Love, 2004	✓				✓		2
Pham et al, 2007		✓	✓		✓		3
Levine & Zervos, 2009	✓				✓		2
Shubhita, 2010						✓	1
Petrascua & Tleanub, 2014	✓		✓	✓	✓		4
Farah, Farrukh & Faizan, 2016		✓	✓		✓		3
Stern Siewart & Co, 2020					✓	✓	2
รวม	3	2	3	1	6	2	17

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 7 ผลการดำเนินงานมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ

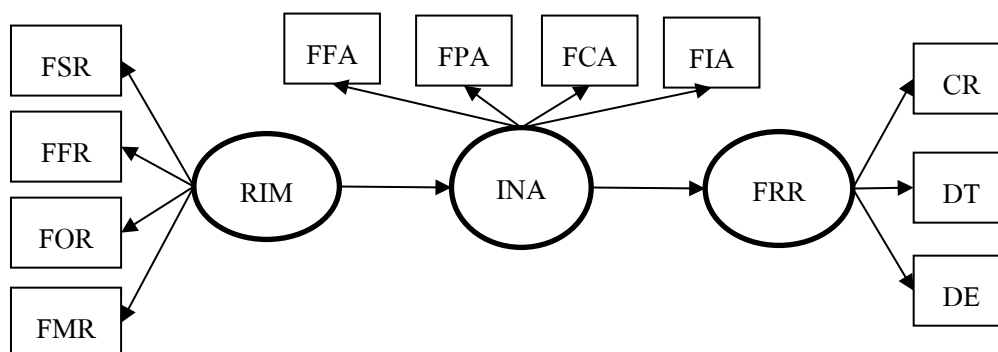
8. จากการทบทวนผลงานวิจัยในอดีตเกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงมีอิทธิพลทางอ้อมต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องผ่านการตรวจสอบภายใน พบว่า การบริหารความเสี่ยง โดยการระบุความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง และการดำเนินการตามมาตรการการควบคุมภายใน ช่วยลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ด้านเครดิต ด้านตลาด และการบรรลุเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ (Munteanua & Zahariab, 2014) การตรวจสอบภายในเป็นการควบคุมการใช้เงินทุนและวงจรการทำธุรกรรม (Bogdam, 2005) บทบาทของการตรวจสอบภายในช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายโดยการจัดการความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Stewart & Subramaniam, 2010) ช่วยลดต้นทุนทำให้การเงินดีขึ้น (Petrascua & Tleanub, 2014) สรุปได้ว่าการประเมินความเสี่ยงจากปัจจัยความเสี่ยง การควบคุม และการดำเนินการของผู้ตรวจประเมินมีผลต่อคุณภาพการตรวจสอบภายในและ

คุณภาพการตรวจสอบภายในส่งผลต่อประสิทธิภาพทางการเงินและสภาพคล่องโดยรวม (Fukukawa & Mock, 2015) สามารถป้องกันการสูญเสียที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพทางการเงิน และสภาพคล่องของบริษัท (Subhi & Stannistic, 2016) วัดจากความสามารถในการชำระหนี้ (Miller & Modigliani, 1963) ดังนั้นการบริหารความเสี่ยงมีอิทธิทางอ้อมเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องผ่านการตรวจสอบภายใน ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาเป็นสมมติฐานข้อที่ 8

ตารางที่ 19 สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางอ้อม (IE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 8

ตัวแปร	RIM		INA				FRR		รวม				
	FSR	FFR	FOR	FME	FFA	FPA	FCA	FLA		CR	DT	DE	
Miller & Modigliani, 1963		✓	✓						✓	✓		4	
Bogdam, 2005		✓				✓			✓	✓		4	
Stewart & Subramaniam, 2010	✓	✓				✓					✓	✓	5
Mehta et al., 2012				✓	✓					✓			3
Bezzina, Grima & Mamo, 2014	✓						✓					✓	3
Kanhai & Ganesh, 2014	✓						✓					✓	3
Munteanua & Zahariab, 2014	✓			✓	✓				✓	✓	✓	✓	7
Noor & Abdalla, 2014				✓					✓			✓	3
Petrascua & Tleanub, 2014		✓					✓	✓	✓	✓			5
Fukukawa & Mock, 2015	✓		✓		✓					✓	✓	✓	6
Subhi & Stannistic, 2016			✓	✓				✓	✓	✓			5
Armeanu et al., 2017	✓						✓					✓	3
Pierce & Goldstein, 2018	✓						✓					✓	3
รวม	7	4	3	4	5	5	2	6	7	3	8	54	

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 8 การบริหารความเสี่ยงมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องผ่านการตรวจสอบภายใน

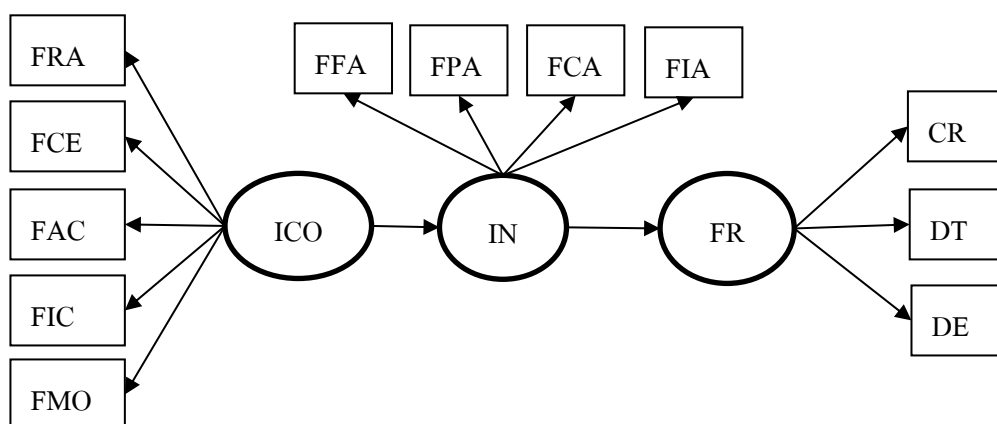

9. จากการทบทวนผลงานวิจัยในอดีตเกี่ยวข้องกับ การควบคุมภายในมีอิทธิพลทางอ้อมต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องผ่านการตรวจสอบภายใน พบว่า ความเป็นอิสระและความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบ ของคณะกรรมการตรวจสอบมีผลต่อคุณภาพของการควบคุมภายในของบริษัท (Krishnan, 2005) การควบคุมภายในเป็นกระบวนการที่ให้ความเชื่อมั่นแก่หน่วยงานเศรษฐกิจเป็นตัวชี้วัดความน่าเชื่อถือทางการเงินและสภาพคล่อง (Sokolov et al., 2019) โดยมุ่งเป้าไปที่ธุรกรรมทางการเงินของธุรกิจเพื่อเพิ่มสภาพคล่อง และขีดความสามารถในการแข่งขัน (Akhmetshin, 2017) สรุปได้ว่าการควบคุมภายในและการดำเนินการการปฏิบัติตามแผนการควบคุมของผู้ตรวจประเมินมีผลต่อคุณภาพการตรวจสอบภายใน และส่งผลต่อประสิทธิภาพทางการเงินและสภาพคล่อง (Fukukawa & Mock, 2015) ช่วยป้องกันหรือลดการสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลต่อประสิทธิภาพทางการเงินและสภาพคล่องของบริษัท (Subhi & Stannistic, 2016) โดยวัดจากความสามารถในการชำระหนี้ (Miller & Modigliani, 1963) ดังนั้นการควบคุมภายในมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องผ่านการตรวจสอบภายใน ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาเป็นสมมติฐานข้อที่ 9

ตารางที่ 20 สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางอ้อม (IE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 9

ตัวแปร	ICON					INA				FRR			รวม
	FRA	FCE	FACA	FIC	FMO	FFA	FPA	FCA	FIA	CR	DT	DE	
Miller & Modigliani, 1963			✓					✓	✓	✓		✓	5
Krishnan, 2005	✓		✓			✓				✓			4
Fukukawa & Mock, 2015	✓			✓		✓			✓	✓	✓		6
Subhi & Stannisc, 2016	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓	10
Akhmetshin, 2017		✓				✓			✓	✓			4
Sokolov et al., 2019	✓				✓	✓				✓			4
Majeed et al., 2020	✓	✓				✓				✓			4
Postula et al., 2020	✓	✓				✓				✓			4
รวม	6	4	3	2	2	6	2	2	2	8	2	2	41

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 9 การควบคุมภายในมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องผ่านการตรวจสอบภายใน

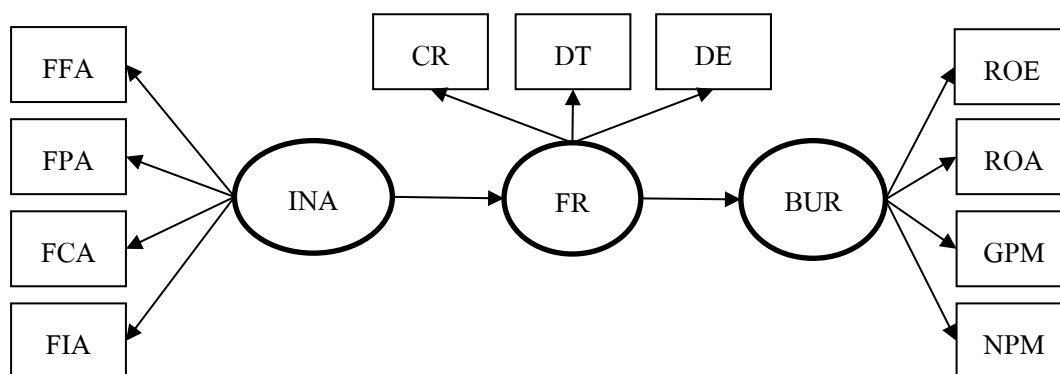
10. จากการทบทวนผลงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบภายในที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องผ่านการตรวจสอบภายใน พบว่า การตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพสามารถป้องกันการสูญเสียที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพทางการเงินของบริษัท (Subhi & Stannisc, 2016) ความเสี่ยงด้านเครดิตหรือความเสี่ยงด้านสินเชื่อและความเสี่ยงด้านการเงินมีบทบาทสำคัญและมีผลกระทบอย่างมากต่อสภาพคล่อง ผลการดำเนินงานที่มั่นคง และการใช้กระแสเงินสดในอนาคต ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานในระยะยาว (Semper &

Beltran, 2014) ระบบการจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องที่มีประสิทธิภาพ สามารถสร้างผลตอบแทนที่คุ้มค่าจากทุนที่กู้ยืมมา (Noor & Abdalla, 2014) สรุปได้ว่าคุณภาพของการตรวจสอบภายในเป็นหลักประกันความเชื่อมั่นของประสิทธิภาพทางการเงินที่ประสบความสำเร็จขององค์กร (Morariu & Turlea, 2008) สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรจากผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น (Petrasca & Ticanub, 2014) วัตถุประสงค์จากการดำเนินงานโดยพิจารณาจากผลกำไรที่เกิดจากทรัพยากรขององค์กร สภาพคล่องของบริษัท ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ผลตอบแทนจากส่วนผู้ถือหุ้น (ROE) และอัตรากำไร (Laisasikorn & Rompho, 2014; Isiaka, 2018) ดังนั้นการตรวจสอบภายในมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาเป็นสมมติฐานข้อที่ 10

ตารางที่ 21 สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางอ้อม (IE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 10

ตัวแปร	INA				FRR			BUR				รวม
	FFA	FPA	FCA	FIA	CR	DT	DE	ROE	ROA	GPM	NPM	
Beasley, 2006			✓			✓				✓	✓	4
Nagumo et al., 2006			✓			✓	✓			✓	✓	5
Morariu & Turlea, 2008	✓				✓	✓		✓	✓			5
Arena et al, 2010	✓					✓				✓	✓	4
Bezzina, Grima & Mamo, 2014	✓				✓			✓				3
Kanhai & Ganesh, 2014	✓				✓			✓				3
Noor & Abdalla, 2014					✓	✓	✓			✓		4
Petrasca & Ticanub, 2014		✓	✓					✓	✓	✓	✓	6
Semper & Beltran, 2014				✓	✓			✓	✓			4
Laisasikorn & Rompho, 2014		✓		✓				✓	✓			4
Subhi & Stannistic, 2016	✓		✓		✓						✓	4
Armeanu et al., 2017	✓							✓	✓			3
Isiaka, 2018	✓				✓			✓	✓			4
Pierce & Goldstein, 2018	✓							✓	✓			3
รวม	8	2	4	2	7	5	4	9	5	5	5	56

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 10 การตรวจสอบภายในมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

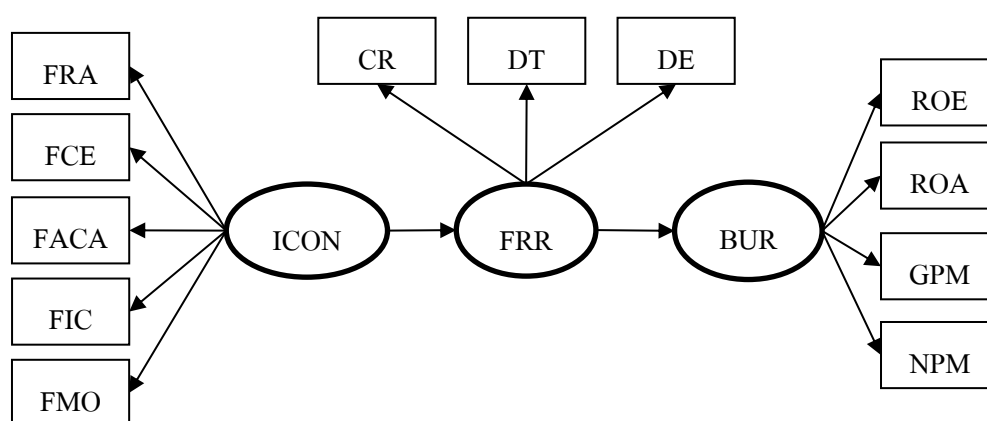

11. จากการทบทวนผลงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมภายในมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง พบว่า ระบบการควบคุมภายในออกแบบมาเพื่อช่วยผู้บริหารควบคุมระบบการจัดการ ระบบบัญชี และการควบคุมอื่น ๆ (Chenhall, 2003) คุณภาพของการควบคุมภายในของบริษัทเป็นกระบวนการที่ให้ความน่าเชื่อถือด้านการเงินและสภาพคล่องแก่หน่วยงานเศรษฐกิจของบริษัท (Sokolov et al., 2019) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (Akhmetshin, 2017) การประเมินความเสี่ยงด้านเครดิตและสภาพคล่องเป็นการบริหารจัดการลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัทประกันภัย (Ndikubwimana & Dukunde, 2020) โดยวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) (Abate, 2013; Kibera & Lecturer, 2018) ดังนั้นการควบคุมภายในมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาเป็นสมมติฐานข้อที่ 11

ตารางที่ 22 สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางอ้อม (IE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 11

ตัวแปร	ICON			FRR			BUR			รวม			
	FRA	FCE	FACA	FIC	FMO	CR	DT	DE	ROE		ROA	GPM	NPM
Chenhall, 2003	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓			8
Coram et al., 2008	✓					✓					✓	✓	4
Jokipii, 2010	✓					✓					✓	✓	4
Abate, 2013									✓	✓			2
Akhmetshin, 2017						✓	✓	✓	✓	✓			5
Kibera & Lecturer, 2018									✓	✓	✓		3
Sokolov et al., 2019	✓					✓	✓	✓				✓	5
Ndikubwimana & Dukunde, 2020	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		✓	9
Majeed et al., 2020	✓	✓							✓	✓			4
Postula et al., 2020	✓	✓	✓	✓	✓	✓					✓	✓	8
รวม	7	4	3	3	3	7	2	2	6	6	4	5	52

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 11 การควบคุมภายในมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

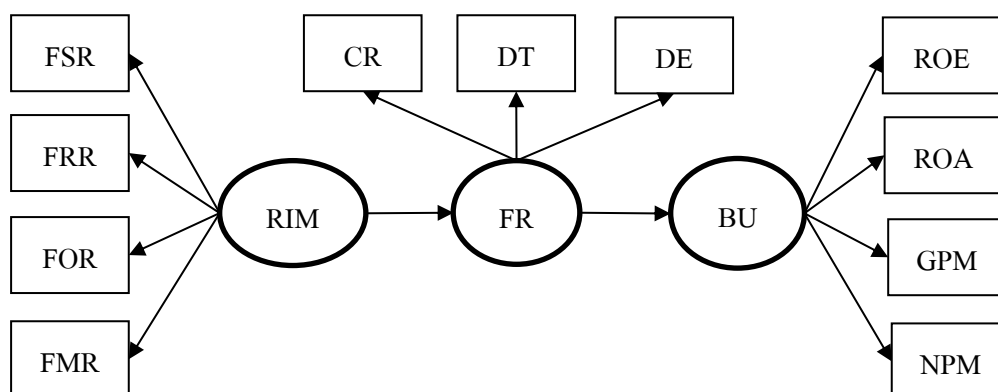
12. จากการทบทวนผลงานวิจัยในอดีตเกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงมีอิทธิพลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง พบว่า บริษัทที่ประสบความสำเร็จมีระบบการบริหารความเสี่ยงและระบบการวัดผลการปฏิบัติงานที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพทางการเงินของบริษัท การกำหนดแผนการบริหารความเสี่ยงให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินงาน

ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย การได้เปรียบคู่แข่ง และการสร้างการเติบโตให้กับบริษัท ประสิทธิภาพของการบริหารความเสี่ยงด้านลูกหนี้และความสามารถในการชำระหนี้ของบริษัท ช่วยให้การหมุนเวียนเงินของบริษัทดี บริษัทไม่ขาดสภาพคล่อง สรุปได้ว่าประสิทธิภาพของการบริหารความเสี่ยงช่วยลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน การได้เปรียบคู่แข่ง และการเติบโตอย่างต่อเนื่องของบริษัทโดยวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) ผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) และการทำกำไร (Laisaikorn & Rompho, 2014; Bezzina, Grima & Mamo, 2014; Armeanu et al, 2017; Pierce & Goldstein, 2018; Ndikubwimana & Dukunde, 2020) ดังนั้นการบริหารความเสี่ยงมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาเป็นสมมติฐานข้อที่ 12

ตารางที่ 23 สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางอ้อม (IE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 12

ตัวแปร	RIM				FRR			BUR				รวม
	FSR	FER	FOR	FMR	CR	DT	DE	ROE	ROA	GPM	NPM	
Fasika, 2012			✓		✓					✓	✓	4
Mehta ea al., 2012				✓	✓					✓	✓	4
Bezzina, Grima & Mamo, 2014	✓	✓			✓			✓				4
Kanhai & Ganesh, 2014	✓		✓		✓	✓		✓				5
Noor & Abdalla, 2014				✓				✓	✓	✓		4
Spuchlakova, 2015,	✓			✓	✓			✓			✓	5
Laisaikorn & Rompho, 2014					✓			✓	✓	✓	✓	5
Armeanu et al., 2017	✓							✓	✓			3
Daniel, 2017				✓	✓					✓	✓	4
Pierce & Goldstein, 2018	✓							✓	✓			3
Ndikubwimana & Dukunde, 2020		✓			✓	✓		✓	✓			5
รวม	5	2	2	4	8	2	5	7	3	3	5	46

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 12 การบริหารความเสี่ยง มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน ผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

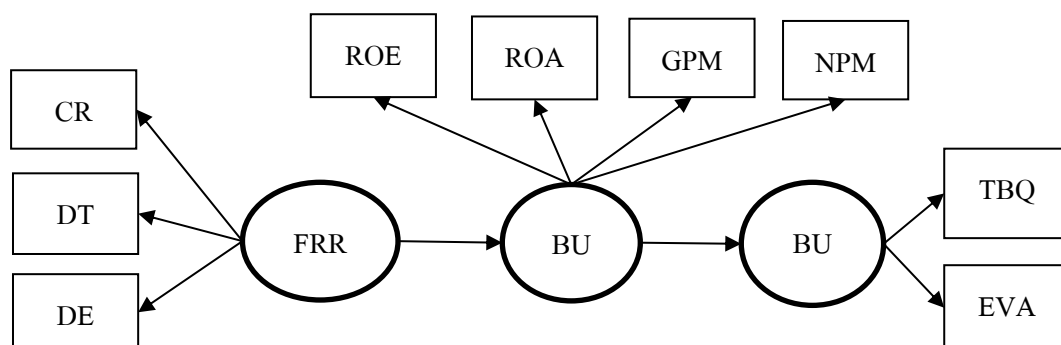

13. จากการทบทวนผลงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวกับลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีอิทธิพลทางอ้อมต่อมูลค่ากิจการผ่านผลการดำเนินงาน พบว่า ความเสี่ยงด้านเครดิตมีผลกระทบต่อสภาพคล่องของบริษัท (Spuchlakova, 2015) เป็นความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อผลการดำเนินงาน (Brow & Moles, 2016) และยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นต่อการดำเนินกิจการในอนาคต (Corbelt, 2018) การบริหารจัดการความเสี่ยงด้านการเงินมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไรของบริษัท (Daniel, 2017) สรุปได้ว่าประสิทธิภาพของลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานขององค์กร โดยวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) ผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) และกำไรต่อหุ้น (EPS) ความสามารถในการทำกำไรเป็นตัววัดผลการปฏิบัติงานของบริษัท (Gill & John, 2012; Choi et al, 2013; Alghifari, Triharjono & Juhaeni, 2013) ซึ่งผลที่ได้แสดงให้เห็นว่าเมื่อบริษัทสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพช่วยลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องได้ เมื่อบริษัทมีสภาพคล่องดี ธุรกิจสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง เป็นตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน และเป็นตัวผลักดันให้เกิดมูลค่าเพิ่มต่อบริษัท (Haniffa & Hudaib, 2006) ดังนั้นลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการผ่านผลการดำเนินงาน ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาเป็นสมมติฐานข้อที่ 13

ตารางที่ 24 สรุปการสังเคราะห์อิทธิพลทางอ้อม (IE) ของตัวแปรแฝงตามสมมติฐานข้อที่ 13

ตัวแปร	FRR			BUR			BUV		รวม	
	CR	DT	DE	ROE	ROA	GPM	NPM	TBQ		EVA
Haniffa & Hudaib, 2006			✓	✓	✓			✓	✓	5
Choi et al, 2013	✓	✓		✓	✓			✓		5
Gill & John, 2012	✓		✓	✓	✓			✓		5
Alghifari et al, 2013	✓			✓	✓			✓	✓	5
Bezzina, Grima & Mamo, 2014			✓							1
Kanhai & Ganesh, 2014			✓							1
Noor & Abdalla, 2014			✓	✓	✓					3
Spuchlakova, 2015	✓						✓	✓		3
Brow & Moles, 2016	✓	✓		✓	✓			✓		5
Armeanu et al., 2017	✓			✓	✓				✓	4
Daniel, 2017	✓		✓	✓	✓				✓	5
Corbelt, 2018		✓		✓	✓			✓	✓	5
Pierce & Goldstein, 2018	✓			✓	✓					3
Postula et al., 2020	✓	✓	✓	✓	✓				✓	6
รวม	9	4	7	11	11	1	1	6	6	56

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 13 ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการผ่านผลการดำเนินงาน

การใช้แบบประเมินความเสี่ยง

ความหมาย

การใช้แบบประเมินความเสี่ยง หมายถึง วิธีปฏิบัติแต่ละขั้นตอน หรือวิธีการปฏิบัติงาน การประเมินความเสี่ยงที่ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในด้านการบริหารจัดการกับปัจจัยความเสี่ยงจากการดำเนินธุรกิจของบริษัท เพื่อควบคุม ป้องกัน หรือลดความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อการไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กรให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

ความสำคัญของการประเมินความเสี่ยง

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ให้ความสำคัญกับระบบการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่ดี บริษัทที่มีระบบที่ดีสามารถบริหาร จัดการ ป้องกัน ความเสี่ยงหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อบริษัทหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยคณะกรรมการบริษัทมีหน้าที่ต้องดำเนินการให้มีระบบการบริหารจัดการความเสี่ยง ระบบการควบคุมภายใน และระบบการตรวจสอบภายในอย่างเหมาะสม เพียงพอและครอบคลุมทุกกิจกรรม ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ภายใต้ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถป้องกันการทุจริต หรือความเสียหายต่อทรัพย์สิน รวมถึงการจัดทำรายงานทางการเงินที่ถูกต้องเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ลงทุน

การบริหารจัดการความเสี่ยง

การบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นหนึ่งในข้อกำหนดของแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี/รายงานประจำปี (แบบ 56-1 One Report) ซึ่งจะเปิดเผยข้อมูลและรายงานไว้ในส่วนที่ 1 “การประกอบธุรกิจและผลการดำเนินงาน” การบริหารจัดการความเสี่ยงที่ต้องแสดงไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ประกอบด้วย

1) นโยบายและแผนการบริหารความเสี่ยง เป็นการอธิบายถึงนโยบาย กรอบการดำเนินงานและแผนการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร เพื่อแสดงว่าบริษัทมีการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือกลยุทธ์ ในการดำเนินงานของบริษัท รวมถึงระบุมাত্রการรองรับความเสี่ยง ให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้อย่างต่อเนื่อง โดยให้อธิบายถึงความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญ

2) ปัจจัยความเสี่ยงต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท แบ่งได้ 3 ด้านลักษณะของความเสี่ยง

(1) ความเสี่ยงต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัทหรือกลุ่มบริษัททั้งในปัจจุบันและที่อาจเกิดขึ้นใหม่ (Emerging risk) ในอีก 3-5 ปีข้างหน้า โดยต้องระบุและอธิบายถึงปัจจัยที่อาจทำให้เกิดความเสี่ยง อย่างมีนัยสำคัญต่อการประกอบธุรกิจ การดำเนินงาน ฐานะการเงินและ

ผลการดำเนินงาน หรือความดำรงอยู่ของบริษัทหรือกลุ่มบริษัท รวมถึงประเด็นความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ที่ครอบคลุมถึงการเคารพสิทธิมนุษยชน และการกำกับดูแลกิจการที่ดี เช่น ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความเสี่ยงด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ความเสี่ยงจากกรณีพิพาทกับชุมชน ความเสี่ยงจากการทุจริต คอร์รัปชัน ความเสี่ยงจากโรคระบาด ร้ายแรง เป็นต้น

(2) ความเสี่ยงต่อการลงทุนของผู้ถือหุ้นหลักทรัพย์ ต้องระบุและอธิบายความเสี่ยงที่อาจทำให้ผู้ถือหุ้นหลักทรัพย์ไม่ได้รับผลตอบแทนหรือสิทธิที่ควรจะได้รับหรือสูญเสียเงินลงทุน ทั้งจำนวน หรือบางส่วน

(3) ความเสี่ยงต่อการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ (กรณีผู้ออกหลักทรัพย์เป็นบริษัทต่างประเทศ) ให้ระบุและอธิบายลักษณะความเสี่ยงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ รวมทั้งข้อจำกัดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจากการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ เช่น การฟ้องร้องดำเนินคดีทางกฎหมาย สิทธิความคุ้มครองผู้ลงทุนเกี่ยวกับการบริหารจัดการบริษัท (Corporate Matter) ข้อจำกัดเกี่ยวกับการส่งเงินออกนอกประเทศ (ถ้ามี) เป็นต้น

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ส่วนใหญ่ใช้หลักการบริหารความเสี่ยงตามหลักมาตรฐานสากล (Committee of Sponsoring Organization: COSO) โดยใช้นโยบายการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร (COSO ERM) ที่พนักงานทุกคนต้องถือปฏิบัติอย่างเชื่อมโยงกันทุกระดับของกระบวนการในการดำเนินธุรกิจ มีระบบงานด้านการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการกำกับการปฏิบัติ ตามกฎหมาย และกฎระเบียบ ข้อบังคับของบริษัท (Governance, Risk and Compliance: GRC) ซึ่งการประเมินความเสี่ยงเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการบริหารจัดการความเสี่ยงที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง ที่จะกำหนดนโยบายและแผนการบริหารความเสี่ยง รวมถึงการประเมินความเสี่ยงและการประเมินผลความเสี่ยงทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อเป็นการสนับสนุนให้บริษัทบรรลุเป้าหมายภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ในการดำเนินธุรกิจ ตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย เป็นการป้องกันความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นจากจากความไม่แน่นอนต่าง ๆ และเพื่อแสวงหาโอกาสในการเพิ่มมูลค่าทางธุรกิจ อย่างยั่งยืน

การประเมินความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารความเสี่ยง เป็นการประเมินและจัดลำดับปัจจัยความเสี่ยงต่าง ๆ จากสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมถึงแนวโน้มด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การเมือง เทคโนโลยี คู่แข่ง กระบวนการต่าง ๆ ของอุตสาหกรรม และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้คณะกรรมการบริหารกำหนดมาตรการในการควบคุม ป้องกัน หรือ

ลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่บริษัทยอมรับได้ โดยให้อธิบายถึง ปัจจัยความเสี่ยงที่เปิดเผยมต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัททั้งในปัจจุบันและที่อาจเกิดขึ้นใหม่ เช่น ปัจจัยความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ปัจจัยความเสี่ยงด้านการลงทุน ปัจจัยความเสี่ยงด้านบุคลากรและโครงสร้างองค์กร ปัจจัยความเสี่ยงด้านด้านสินค้าและบริการ ปัจจัยความเสี่ยงด้านชื่อเสียงบริษัท ปัจจัยความเสี่ยงด้านวิกฤติเศรษฐกิจและความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน ปัจจัยความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับปัจจัยความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีหรือความมั่นคงทางไซเบอร์และปัจจัยเสี่ยงต่อการลงทุนของผู้ถือหุ้น หรือผู้ถือหุ้นหลักทรัพย์ ซึ่งแต่ละบริษัทจะมีวิธีปฏิบัติในการประเมินความเสี่ยงแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละประเภทอุตสาหกรรมหรือประเภทธุรกิจ

การประเมินความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญโดยตระหนักถึงความเสี่ยงที่มีอยู่ ทั้งจากปัจจัยภายในและจากปัจจัยภายนอกที่อาจกระทบต่อการดำเนินธุรกิจและผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งการปฏิบัติหรือวิธีการประเมินความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่เปิดเผยไว้ในแบบแสดงข้อมูลรายงานประจำปีแบบ 56-1 สรุปได้ดังนี้

1) วิธีการการประเมินความเสี่ยง

- การประเมินความเสี่ยงโดยใช้แผนที่ความเสี่ยง (Risk Map)
- การพิจารณาจากระยะเวลาหรือ โอกาส (Opportunity) ที่จะเกิดผลกระทบ (Impact)
- การพิจารณาโอกาสเกิด (Likelihood) และระดับความรุนแรง (Degree of Risk)

2) การกำหนดเกณฑ์ของระดับความเสี่ยง

- การกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite)
- การกำหนดขอบเขตสูงสุดที่ยอมรับได้ (Risk Limit)

3) การวัดค่าความเสี่ยง

- ดัชนีชี้วัดความเสี่ยงที่สำคัญ (Key Risk Indicator: KRI)
- การสร้างตารางเมทริกซ์ (Risk Matrix)

4) การติดตามและประเมินผล (Action plan)

- การติดตามและประเมินผลการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง ด้วยแผนบริหารความเสี่ยง (Mitigation Plan)
- การบ่งชี้ผลกระทบต่อผลประโยชน์ในรูปแบบมูลค่าความเสี่ยง (Value at Risk: VaR)

แบบประเมินความเสี่ยง

แบบประเมินความเสี่ยงจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการประเมินความเสี่ยงที่ผู้ประเมินต้องใช้ในการปฏิบัติงานทุกครั้ง แบบประเมินความเสี่ยงที่จะต้องสอดคล้องกับแผนการบริหารความเสี่ยงรูปแบบของแบบประเมินที่จัดทำขึ้นนั้นเพื่อใช้ภายในบริษัทเท่านั้น ซึ่งแต่ละบริษัทอาจมีรายละเอียดหรือรูปแบบแตกต่างกันตามปัจจัยความเสี่ยงที่มีอยู่ตามสถานะการในปัจจุบันที่อาจมีผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจและผลการดำเนินงานของบริษัท แบบประเมินจัดทำโดยฝ่ายตรวจสอบภายในที่สร้างขึ้นตามแผนการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในของบริษัท โดยมีรายละเอียดที่สำคัญ ดังนี้

1) เกณฑ์การประเมินความเสี่ยง เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ระดับของความเสี่ยง

- (1) ผลกระทบของความเสี่ยง
- (2) ระดับของความเสียหาย
- (3) โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง
- (4) ความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้น

2) เกณฑ์ในการประเมินระดับของความเสี่ยง เพื่อใช้ในการวิเคราะห์การวางแผนควบคุม ป้องกัน หรือลดผลกระทบจากความเสี่ยงดังกล่าว

3) การประเมินความเสี่ยง

(1) ข้อคำถาม เป็นการกำหนดหรือสร้างข้อคำถามตามลักษณะของปัจจัยโดยให้ครอบคลุมถึงเหตุการณ์ กระบวนการในทุกกิจกรรมของการดำเนินการในเรื่องนั้นเพื่อให้ทราบถึงสาเหตุ โอกาสที่จะเกิดผลกระทบ หรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้น และระดับความเสี่ยง หรือเป็นการบ่งชี้ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น

(2) ลักษณะความเสี่ยง เป็นการพิจารณาจากเหตุการณ์หรือปัจจัยเสี่ยงที่เกิดขึ้นที่จะมีผลกระทบต่อลักษณะของความเสี่ยงนั้น ๆ เช่น ปัจจัยเสี่ยงต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัท ในด้านกลยุทธ์ หรือด้านการลงทุน เป็นต้น

(3) การควบคุมภายใน เป็นการพิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปตามแผนการควบคุมภายในที่วางแผนไว้เพื่อเป็นการทบทวนถึงความเหมาะสมและเพียงพอของการควบคุมภายใน

(4) ระดับของความเสี่ยง เป็นการพิจารณาระดับความรุนแรงของความเสี่ยงจากผลกระทบของความเสี่ยงที่เกิดขึ้นตามเกณฑ์การพิจารณาที่ได้กำหนดไว้ เพื่อกำหนดมาตรการในการควบคุม ป้องกันหรือลดความเสี่ยงนั้น ๆ ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

(5) กิจกรรมควบคุม เป็นการกำหนดมาตรการการควบคุม ป้องกัน แก้ไข หรือลดความเสี่ยงนั้น ๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศิลปพร ศรีปั้นเพชร (2555) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงกับการกำกับดูแลกิจการ ได้กล่าวว่า สิ่งที่ผู้บริหารควรตระหนักไว้เสมอคือ การบริหารความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่ต้องปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและต้องมีการทบทวนอยู่เสมอ เพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องที่จะประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องอาศัยการรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องและภายในระยะเวลาที่เหมาะสม

กิตติพงษ์ โกษณะสมบัติ (2557) ได้ทำการศึกษาถึงการประเมินผลระบบควบคุมภายในตามแนวคิด COSO กรณีศึกษา หน่วยงานในสังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผลการศึกษาในภาพรวมพบว่าหน่วยงานในสังกัด สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการมีระบบควบคุมภายในที่ดี เมื่อพิจารณาในองค์ประกอบ ทั้ง 5 ด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามและประเมินผลมีระบบการควบคุมภายในอยู่ในระดับดีในด้านของปัญหาและอุปสรรค ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่ยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมภายในเท่าที่ควร ทำให้กิจกรรมการควบคุมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลลดลง ด้านการประเมินความเสี่ยงพบว่าบางหน่วยงานการประเมินความเสี่ยงยังไม่ครอบคลุมในทุกกิจกรรม ด้านกิจกรรมการควบคุมพบว่าสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอาจส่งผลกระทบต่อกิจกรรมการควบคุมที่มีอยู่ ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่าบางหน่วยงานยังมีการปฏิบัติงาน ด้านการเงิน การบัญชีไม่ถูกต้องเนื่องจากยังขาดความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติ ด้านการติดตามและประเมินผล พบว่า ยังไม่มีมาตรการที่เข้มงวดชัดเจนในการติดตามการปรับปรุงแก้ไข บางหน่วยงานไม่ตระหนักถึงความสำคัญ ทำให้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขล่าช้า

Klapper & Love (2004, pp. 429-444) ได้ใช้การจัดอันดับการกำกับดูแลกิจการที่จัดทำโดย Credit Lyonnais Securites Asia (CLSA) มาหาความสัมพันธ์ระหว่าง การกำกับดูแลกิจการกับผลการดำเนินงาน การทำวิจัยนี้ได้ค้นพบว่า การจัดให้มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานของบริษัทที่สูงกว่า โดยวัดจากค่า Return On Assets และยังส่งผลให้มูลค่าของกิจการสูงขึ้นตามไปด้วย โดยวัดจาก Tobin's Q ซึ่งเป็นมุมมองของตลาด นอกจากนี้ความสัมพันธ์ดังกล่าวจะยังมีเพิ่มมากขึ้นในประเทศที่มีกระบวนการทางกฎหมายที่แข็งแกร่ง

Matthews (2008) กล่าวว่า ความเสี่ยงที่เกิดจากบุคลากรภายในองค์กรและการปฏิบัติงาน หรือหน้าที่ภายในองค์กรนั้น นำไปสู่ผลเสียหายต่อการดำเนินกิจการและการบริหารงานภายใน องค์กร ทั้งในรูปแบบการบริหารจัดการและรายได้ ตลอดจนทุกภาคส่วนขององค์กร

Nikolaou (2009) กล่าวว่า สิ่งสำคัญในการขจัดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องอย่างเป็นระบบ และมีความโปร่งใส นั้นควรนำการกำกับดูแลที่ดีและการควบคุมมาเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการ จัดการกับความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

Pagach & Warr (2010) กล่าวว่า องค์กรที่มีการปรับใช้การจัดการความเสี่ยง (ERM) ลดความผันผวนของกำไร ช่วยลดความเสียหายที่จะก่อให้เกิดความสูญเสีย โดยให้บุคลากร ในองค์กรตระหนักเห็นความสำคัญว่าการจัดการความเสี่ยงทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้น

Jokipii (2010, pp. 115-144) ศึกษาวิจัยเรื่อง Determinants and consequences of internal control in firm: a contingency theory based analysis มีวัตถุประสงค์เพื่อสืบค้นปัจจัยและผลที่ตามมา ของการควบคุมภายในของบริษัทในฟินแลนด์จำนวน 741 บริษัท ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของกิจกรรม ความน่าเชื่อถือของข้อมูล และการปฏิบัติตามกฎหมายที่บังคับใช้ บริษัทต้องมีการควบคุมภายในที่เพียงพอ มีการเลือกปรับ โครงสร้างการควบคุมภายในของตน โดยการประเมินประสิทธิผลของการควบคุมโดยฝ่ายบริหารอยู่ในเชิงที่ดีขึ้น ในขณะที่องค์ประกอบ ของการควบคุมภายในได้รับการตรวจสอบระบุว่าบริษัทต่าง ๆ ปรับโครงสร้างการควบคุมภายใน เพื่อจัดการกับความไม่แน่นอนของสิ่งแวดล้อมและเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการควบคุมที่สังเกตได้ นอกจากนี้ ยังพบว่า กลยุทธ์นี้มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติต่อโครงสร้างการควบคุมภายใน

Basel Committee on Banking Supervision (2011) กล่าวว่า การนำหลักเกี่ยวกับการบริหาร ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการมาใช้ในการดำเนินการควบคู่กับการบริหารจัดการในงานปกติประจำวัน หรือระหว่างปฏิบัติงาน ย่อมนำไปสู่การบริหารจัดการภายในองค์กรที่มีประสิทธิภาพต่อไปได้

Basel Committee on Banking Supervision (2011) ศึกษาวิจัยเรื่อง Principles for the Sound Management of Operational Risk ผลการศึกษาพบว่า ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการเป็นความเสี่ยงที่เกิด ความเสียหายอันเนื่องมาจากการขาดการกำกับดูแลกิจการที่ดีหรือขาดธรรมาภิบาลในองค์กร ตลอดจนการขาดการควบคุมที่ดี โดยอาจเกี่ยวข้องกับกระบวนการปฏิบัติงานภายใน คน ระบบงาน หรือเหตุการณ์ภายนอก และส่งผลกระทบต่อรายได้และเงินกองทุนขององค์กร โดยเกิดจากปัจจัย สำคัญที่ประกอบด้วย (1) ความเสี่ยงที่เกิดจากบุคลากร (People Risk) (2) ความเสี่ยงที่เกิดจาก

กระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Process Risk) (3) ความเสี่ยงที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยี (Technology Risk) (4) ความเสี่ยงที่เกิดจากเหตุการณ์ภายนอก (External Risk) ดังนั้น เพื่อให้องค์กรเกิดปัญหาไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการทุจริตภายในองค์กร การบริหารจัดการพนักงาน การมอบหมายงานไม่ตรงกับความสามารถ เป็นต้น การนำหลักเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการมาใช้ในการดำเนินการควบคู่กับการบริหารจัดการในงานปกติประจำวันหรือระหว่างปฏิบัติงาน ย่อมนำไปสู่การบริหารจัดการภายในองค์กรที่มีประสิทธิภาพต่อไปได้

Hoyt & Liebenberg (2011) ศึกษา The Value of Enterprise Risk Management พบว่า มูลค่าของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการใช้ ERM กล่าวคือ การใช้ ERM ทำให้มูลค่าของกิจการเพิ่มขึ้นสูงกว่าปกติ ประมาณร้อยละ 20 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติและทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้การจัดการความเสี่ยงขององค์กรสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผู้ถือหุ้นและเป็นประโยชน์ในระดับบริษัท

Khatab (2011, pp. 795-822) ศึกษาเรื่อง Corporate Governance and Firm Performance: A Case study of Karachi Stock Market ผลการศึกษาพบว่า มูลค่า Tobin's Q สามารถถูกยืนยันถึงผลกระทบที่สำคัญจากการวัดประสิทธิภาพของบริษัทด้วยอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)

Khumpaisal, S. (2011, pp. 261-271) กล่าวว่า การพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ของประเทศไทย ความเสี่ยงส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยทางสังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจที่เกิดขึ้นรอบกลุ่มธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ เครื่องมือการประเมินความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ และเทคนิคการบริหารความเสี่ยงในทางปฏิบัติเป็นวิธีเพื่อจัดการกับความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ แบบจำลองการประเมินความเสี่ยง แนวทางการวิเคราะห์เพื่อสนับสนุนนักพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ในการตัดสินใจจัดการกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนาโครงการ และเทคนิคในการจัดการกับผลที่ตามมาของความเสี่ยง เครื่องมือการประเมินความเสี่ยงเป็นการสนับสนุนแนวทางการบริหารความเสี่ยงอย่างครอบคลุมสำหรับนักพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ของไทย เพื่อรับมือกับความผันผวนของสถานการณ์เศรษฐกิจโลก

Alghifari, Triharjono & Juhaeni (2012, pp. 722-725) ศึกษาเรื่อง Effect of Return on Assets (ROA) Against Tobin's Q: Studies in Food and Beverage Company in Indonesia Stock Exchange Years 2007-2012 มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบผลกระทบของ Return On Assets (ROA) ที่มีต่อ Tobin's Q ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์อินโดนีเซีย (BEI) กลุ่มอาหารและเครื่องดื่ม ในปี 2550-2554 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง วิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาและวิเคราะห์การถดถอย

เชิงพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) มีผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ต่อ Tobin's Q

Moradi (2012, 1640-1648) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินมูลค่ากับมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศอิหร่าน พบว่าอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนสินทรัพย์รวม กำไรสุทธิต่อหุ้น ไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจ แต่มูลค่าเพิ่มทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจ

Obradovich & Gill. (2012) ศึกษาผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการและความเสี่ยงทางการเงินกับมูลค่าของบริษัทอเมริกัน ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานของ CEO แบบคู่ขนานของคณะกรรมการบริหาร และความเสี่ยงทางการเงิน (วัดจากหนี้สินหารด้วยสินทรัพย์รวม) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ มูลค่ากิจการที่วัดโดยใช้ Tobin's Q และพบความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างคณะกรรมการตรวจสอบกับมูลค่ากิจการ

Alghifari, Trihariono & Juhaeni (2013, pp. 722-725) ได้ศึกษาผลกระทบของอัตราผลตอบแทนสินทรัพย์ต่อมูลค่ากิจการ (Tobin's Q) ของธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มในตลาดหลักทรัพย์ ประเทศอินโดนีเซีย (BEI) ระหว่างปี พ.ศ.2550-2554 ผลการวิจัยพบว่าอัตราผลตอบแทนสินทรัพย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่ากิจการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Cerrone (2013, pp. 16-27) ให้ความหมายว่า ระบบการควบคุมภายในเป็นเครื่องมือควบคุมการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ช่วยป้องกันและรักษาทรัพย์สินขององค์กร และช่วยให้การปฏิบัติงานในขั้นตอนต่าง ๆ เป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม รวมทั้งป้องกัน หลีกเลี่ยง หรือลดความเสี่ยงให้เหลือน้อยที่สุดระบบการควบคุมภายในจึงมีความจำเป็นและเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กรอย่างมาก

Deloitte Touche Tohmatsu Limited. (2013) ศึกษาวิจัยเรื่อง Exploring Strategic Risk ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ ถือเป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของบริษัท อย่างไรก็ตาม ด้วยสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เต็มไปด้วยความเสี่ยง จึงอาจเป็นเรื่องยากสำหรับผู้บริหารในการที่จะมั่นใจว่าแผนและกลยุทธ์ที่ได้มีการกำหนดไว้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ ยกตัวอย่างเช่น ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ซึ่งเป็นการวางแผนเกี่ยวกับกลยุทธ์ของกิจการว่าเป็นไปในทิศทางเดิมหรือมีการปรับเปลี่ยนในส่วนใดบ้าง แต่ด้วยแนวโน้มเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงตามการสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรมจนทำให้โมเดลธุรกิจที่กิจการใช้อยู่ไม่

เหมาะสมหรือจะเป็นในเรื่องของการแข่งขันทางการตลาด เป็นต้น ดังนั้นเมื่อธุรกิจหรือกิจการใดก็ตามได้มีการนำแนวคิดการบริหารจัดการความเสี่ยงมาใช้ในธุรกิจดังกล่าวย่อมส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจนั้น

Exploring Strategic Risk: A global survey. (2013) กล่าวว่า เมื่อธุรกิจหรือกิจการใดก็ตามได้มีการนำแนวคิดการบริหารจัดการความเสี่ยงมาใช้ในธุรกิจดังกล่าว ย่อมส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจนั้น

Wani & Dar (2015, pp. 1424- 1433) ศึกษาเรื่อง Relationship between Financial Risk and Financial Performance: An Insight of Indian Insurance Industry ผลการศึกษาพบว่า ความเสี่ยงcapital management risk, solvency risk, liquidity risk มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงาน (ROA) ดังนั้นบริษัทประกันชีวิตในประเทศอินเดียสามารถจัดการความเสี่ยงเฉพาะด้านการจัดการเงินทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยการขยายขนาดบริษัทด้วยการเพิ่มจำนวนทรัพย์สิน เนื่องจากพบว่าขนาดเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่ออำนาจการแข่งขันและประสิทธิภาพทางการเงิน

Borhan, Mohamed & Azmi (2014, pp. 154-160) ศึกษาผลกระทบของอัตราส่วนทางการเงินต่อประสิทธิภาพทางการเงินของบริษัทเคมีแห่งหนึ่งในประเทศอินเดีย นอกจากนี้ในด้านความเสี่ยงทางการเงินแล้ว ยังพบว่าอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่ากิจการอีกด้วย

Charles (2014) ศึกษาเรื่อง Effects of Financial Risk Management on Firm's Profitability: Panel Data Econometrics of Selected Micro-Financial Institutions in Kenya พบว่า แนวทางการจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยมีองค์ประกอบสำคัญ คือ วัฒนธรรมองค์กร โครงสร้างการบริหารความเสี่ยง กระบวนการบริหารความเสี่ยงและปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ โดยทั่วไปการบริหารความเสี่ยงมุ่งที่การจัดลำดับความสำคัญหรือความรุนแรงของความเสี่ยงเพื่อใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดในการบริหารจัดการกับสิ่งที่มีความสำคัญมาก่อน ซึ่งมีการพิจารณาถึงต้นทุนที่ต้องเสียไปกับผลประโยชน์ที่จะได้รับ ดังนั้น การบริหารความเสี่ยงถือเป็นเครื่องมือสนับสนุนการบริหารองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ตามวิสัยทัศน์ขององค์กร โดยการประเมินวิเคราะห์เหตุการณ์ การคาดการณ์ การพยากรณ์เหตุการณ์ หรือวิเคราะห์ทั้งปัจจัยภายในและภายนอกที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กร โดยเฉพาะการจัดลำดับความสำคัญเพื่อจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสมซึ่งใช้วิธีการที่เป็นเหตุเป็นผลเชิงวิทยาศาสตร์ผสมผสานกับความเชี่ยวชาญและประสบการณ์เพื่อประกอบการบ่งชี้และประเมิน

ความรุนแรงของผลกระทบ รวมถึงการเฝ้าระวังติดตามความเสี่ยงและสื่อสารความเสี่ยงที่แฝงในการดำเนินงานทั่วทั้งองค์กร สำหรับความเสี่ยงเกิดขึ้นจากเหตุปัจจัยความเสี่ยง

Munteanu & Zaharia (2014, pp. 2239-2242) ศึกษาวิจัยเรื่อง Current Trends in Internal Audit ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้ตรวจสอบภายในเริ่มให้ความสำคัญกับการประเมินการจัดการความเสี่ยงองค์กร ในปี 2000 ต่อมาการตรวจสอบภายในสร้างคุณค่าเพิ่มให้แก่องค์กร ซึ่งผู้ตรวจสอบภายในจำเป็นต้องมีความรู้ในการปฏิบัติงานและปรับปรุงการปฏิบัติงาน เพื่อความเข้าใจและการประเมินการควบคุมภายในและการวิเคราะห์ความเสี่ยงองค์กร และยังพบว่า บทบาทของการตรวจสอบภายในคือความสามารถของการจัดการความเสี่ยงทางการเงิน ซึ่งหน่วยงานตรวจสอบภายในขององค์กรในประเทศหรือองค์กรข้ามชาติขนาดใหญ่จะต้องเพิ่มความสามารถในการควบคุมความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk) และเป็นความท้าทายแบบใหม่ซึ่งเกิดจากแนวโน้มของตลาดและผู้ถือหุ้นอีกด้วย

Ndifon & Patrick (2014, pp. 133-143) ศึกษาเรื่อง The Impact of Internal Control Activities on Financial Performance of Tertiary Institutions in Nigeria ผลการศึกษาพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างการควบคุมภายในและผลการดำเนินงาน การศึกษาแนะนำว่าผู้บริหารของสถาบันควรจัดฝึกอบรมพนักงานเกี่ยวกับกลไกการควบคุมอย่างสม่ำเสมอ

Noor & Abdalla (2014, pp. 97-101) ศึกษาเรื่อง The Impact of Financial Risks on the Firms' Performance ผลการศึกษาพบว่า ความเสี่ยงด้านการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม Return on Asset, Return on Equity and Net Interest Margin เนื่องจากความเสี่ยงทางการเงินสามารถควบคุมและจัดการเพื่อให้ผู้ถือหุ้นได้รับผลกำไรสูงสุด

Shad (2015, pp. 1-11) ศึกษาเรื่อง A Conceptual Framework for Enterprise Risk Management performance measure through Economic Value Added Factors ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยง คือ การสนับสนุนจากผู้บริหาร ความเข้าใจในระบบบริหารความเสี่ยง การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารความเสี่ยง กระบวนการบริหารความเสี่ยง การสื่อสาร การวัดผล ความเสี่ยง การฝึกอบรม และการติดตามกระบวนการบริหารความเสี่ยง ส่งผลให้การบริหารความเสี่ยงมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จมากที่สุดคือ การปฏิบัติตามแนวทางการบริหารความเสี่ยง

Spuchlakova (2015, pp. 675-681) กล่าวว่า ความเสี่ยงด้านเครดิตเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการที่ลูกหนี้หรือคู่สัญญาไม่สามารถชำระหนี้ ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจเป็นผลมาจากการประสบปัญหาทางการเงินของลูกหนี้

Agustina & Baroroh (2016, pp. 128-138) ศึกษาเรื่อง The Relationship Between Enterprise Risk Management (ERM) And Firm Value Mediated Through the Financial Performance ผลการศึกษาพบว่า ERM ไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อมูลค่ากิจการและความสามารถในการทำกำไร ในขณะที่ความสามารถในการทำกำไรมีอิทธิพลที่สำคัญและมีผลกระทบเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ

Gilandeh (2016, pp. 92-98) ศึกษาเรื่อง Studying the Effectiveness of the Internal Control System on the Corporate Value and Dividend in Listed Companies in Tehran Stock Exchange ผลการศึกษาพบว่า ระบบการควบคุมภายในมีผลกระทบเชิงบวกต่อมูลค่าเพิ่มกิจการที่วัดด้วย EVA, Market value, Tobin's Q และ Earning of per share และงานวิจัยยังระบุว่าระบบการควบคุมภายในมีผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อมูลค่ากิจการที่เกิดจากกิจกรรมการดำเนินงานของบริษัท

Rahman (2016, pp. 166-184) ศึกษาเรื่อง Financial Performance Analysis of Scheduled Commercial Banks in Bangladesh มีวัตถุประสงค์ประเมินผลการดำเนินงานทางการเงินบริษัทธนาคารพาณิชย์ในประเทศบังกลาเทศ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Cross sectional data) วิเคราะห์ผลการดำเนินงานทางการเงิน ผลการศึกษาพบว่า EVA มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงินที่วัดด้วย ROA, ROE, EPS, P/E

Sabol (2016, pp. 19-27) ศึกษาเรื่อง A Review of the Economic Value-added Literature and Application ผลการศึกษาพบว่า การคำนวณการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจเป็นหนึ่งในมาตรการที่ใช้กันอย่างกว้างขวางและเป็นที่ยอมรับของผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งได้รับความนิยมมากขึ้น

Shahimi (2016, pp. 720-735) ศึกษาเรื่อง Value Added Services of Internal Auditors: An Exploratory Study on Consulting Role in Malaysian Environment ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตรวจสอบภายในให้คำปรึกษาตามคำร้องขอของฝ่ายบริหารคณะกรรมการบริษัท หรือคณะกรรมการตรวจสอบ เพื่อช่วยปรับปรุงการดำเนินงานธุรกิจและบรรลุมิติประสงค์ขององค์กร ดังนั้น การตรวจสอบภายในเป็นกลไกหนึ่งในการกำกับดูแลกิจการและเป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหารในการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่การบรรลุมิติประสงค์และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กร เพื่อให้องค์กรได้เกิดประโยชน์สูงสุดดังกล่าว ผู้ตรวจสอบภายในจะต้องมีความรู้ความเข้าใจถึงภาพรวมเกี่ยวกับงานตรวจสอบ

ภายใน รวมทั้งเรื่องหลักการ แนวคิดวิธีการ และเทคนิคการตรวจสอบ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบภายในที่ยอมรับโดยทั่วไป

Dawuda (2017, pp. 1-4) ศึกษาเรื่อง An Exploratory Study on Management Support Services and Its effects on the Quality Service Delivery of Internal Auditors in the Northern Ghana ผลการศึกษาพบว่า การจัดการและการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในมีความสัมพันธ์เชิงบวกที่มีอิทธิพลต่อการตรวจสอบภายในคือความมุ่งมั่นของฝ่ายบริหารในการทำงานกับผู้ตรวจสอบเพื่อพัฒนาผู้ตรวจสอบภายในและให้บริการอย่างเพียงพอ ดังนั้นฝ่ายบริหารควรให้ความสำคัญกับหน่วยงานตรวจสอบภายในเป็นหน่วยธุรกิจเชิงกลยุทธ์ในการสร้างมูลค่าและให้การสนับสนุนที่จำเป็น หน่วยงานตรวจสอบภายในควรปรับโครงสร้างใหม่เพื่อให้การบริหารงานภายในเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

Lai (2017, pp. 338-347) ศึกษาเรื่อง Economic Value-Added Analysis for Enterprise Risk Management ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการของการบริหารความเสี่ยงองค์กรนั้นมีความสำคัญในเชิงบวก ผลกระทบในการลด WACC และเพิ่ม NOPAT และ ROIC ของบริษัทที่จดทะเบียนในเบอร์ซา มาเลเซีย ดังนั้นการนำแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงองค์กรมาใช้กับองค์กรย่อมเป็นการสร้างมูลค่ากิจการ

Hafizuddin-Syeh (2017) ศึกษาเรื่อง The Effect of Enterprise Risk Management on Firm Value: Evidence from Malaysian Technology Firms มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ERM และมูลค่ากิจการบริษัทในประเทศมาเลเซีย เก็บตัวอย่างตั้งแต่ปี 2004 ถึง 2012 วิเคราะห์ข้อมูล Cross sectional – Time series พบผลการศึกษา ERM มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อมูลค่าของกิจการวัดด้วย Tobin's Q

Syou-Ching Lai (2017, pp. 82-95) ศึกษาเรื่อง The Influence of Internal Control Weaknesses on Firm Performance ผลการศึกษาพบว่า การควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพจะทำให้การบริหารจัดการภายในองค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย (1) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน (2) ความน่าเชื่อถือการรายงานทางการเงินและ (3) การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ดังนั้นจึงเห็นควรใช้ระบบการควบคุมภายในเป็นเครื่องมือควบคุมการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ช่วยป้องกันและรักษาทรัพย์สินขององค์กร และช่วยให้การปฏิบัติงานในขั้นตอนต่าง ๆ เป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม รวมทั้งป้องกัน หลีกเลี่ยง หรือลดความเสี่ยงให้เหลือน้อยที่สุด ระบบการควบคุมภายในจึงมีความจำเป็นและเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กรอย่างมาก

Corbett (2018, pp. 207-217) ศึกษาวิจัยเรื่อง Buy-side liquidity risk management best practices ผลการศึกษาพบว่า ความเสี่ยงด้านสภาพคล่องถือเป็นความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อทุกกิจการ เพราะหากกิจการใดเกิดปัญหาเกี่ยวกับการจัดหาเงินทุนหรือที่เรียกว่าการจัดหาเงินทุนไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ในกิจการ หรือต้นทุนในการจัดหาเงินทุนสูงกว่าสถานการณ์ปกติ อาจจะเนื่องมาจากความไม่สอดคล้องระหว่างสินทรัพย์และหนี้สิน หรือมีกระแสการไหลออกของเงินทุนเกินกว่าความคาดหมายและเงินทุนที่เตรียมไว้ในกิจการ นอกจากนั้นความเสี่ยงด้านสภาพคล่องยังอาจมาจากสถานการณ์ของตลาดที่กระทบให้สภาพคล่องของกิจการจนทำให้กิจการขาดสภาพคล่อง โดยไม่ได้เกี่ยวข้องกับทางการค้าปกติของกิจการ ดังนั้น การบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่องด้วยการจัดวางระบบที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกิจการ เพราะนอกจากจะเป็นหลักประกันต่อการดำเนินธุรกิจแล้ว ยังเป็นการสร้างความมั่นใจต่อระบบกิจการและการดำเนินกิจการทางการค้าปกติในปัจจุบันและอนาคต

Ghaleb (2018) ศึกษาเรื่อง Effective Internal Controls for Recognizing Contracting Revenues ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้ตระหนักถึงความจำเป็นในนำการควบคุมภายในไปใช้ในการพัฒนาและนำไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพสำหรับการรับรู้รายได้ตามสัญญา การควบคุมภายในสร้างความน่าเชื่อถือของงบการเงิน ซึ่งอาจนำไปสู่การเพิ่มจำนวนการเข้าถึงเงินทุน การชำระหนี้ และเพิ่มโอกาสการจ้างงานในประเทศกาตาร์

Chethan Jayantha. (2018, pp. 82-90) ERM ได้รับการปรับปรุงใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการทางธุรกิจ ERM Framework เป็นหนึ่งในกรอบงานการจัดการความเสี่ยงที่ได้รับการยอมรับและนำไปใช้มากที่สุดในโลก องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกัน 5 รายการ และหลักการของกรอบงาน COSO ใหม่ นำมาใช้ในการบริหารความเสี่ยงในบริษัทในอินเดีย พบว่า ERM มีข้อได้เปรียบในการแข่งขันเหนือการบริหารความเสี่ยง

Marc (2018, pp. 68-84) ศึกษาเรื่อง Is Enterprise Risk Management a Value-Added Activity ผลการศึกษาพบว่า การมีระบบการประเมินความเสี่ยง กำหนดบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้รับผิดชอบความเสี่ยงแต่ละเรื่อง สนับสนุนให้มีการกำหนดวาระเรื่องความเสี่ยงในการประชุมหลัก ๆ ของแต่ละบริษัท ย่อมส่งผลให้การบริหารงานภายในองค์กรมีประสิทธิภาพ ดังนั้น องค์กรควรมีการนำกรอบการบริหารความเสี่ยงมาใช้ในการดำเนินงาน

Sanmugam (2018, pp. 1-12) ศึกษาเรื่อง Implementation of Enterprise Risk Management (ERM) Framework in Enhancing Business Performances in Oil and Gas Sector ผลการศึกษาพบว่า

การบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรมีความสำคัญอย่างมากเพื่อให้องค์กรได้มาซึ่งมูลค่ากิจการและกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนให้องค์กรดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

Rosikah, Dzulfikri, Muh, & Miswar (2018, pp. 06-14) ศึกษาเรื่อง Effects of Return on Asset, Return on Equity, Earning Per Share on Corporate Value ผลการศึกษาพบว่า ผลตอบแทนของสินทรัพย์ (ROA) มีผลกระทบเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อมูลค่ากิจการ ผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น (ROE) มีผลกระทบเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ และอัตรากำไรต่อหุ้น (EPS) มีผลกระทบเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญต่อมูลค่ากิจการ

Khan, Nouman & Imran (2019, pp. 1-32) ศึกษาเรื่อง Determinants of financial performance of financial sectors (An assessment through economic value added) ผลการวิจัยพบว่าสภาพความเสี่ยงและกระบวนการจัดการความเสี่ยงด้านการเงินของธุรกิจ ได้แก่ ความเสี่ยงด้านต้นทุนบุคลากร ดังนั้นการควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในเพื่อให้เกิดระบบการควบคุมภายในที่ดี ทั้งทางด้านระบบบัญชีและการเงิน การสร้างระบบการจัดการความเสี่ยงด้านการเงินให้มีความน่าเชื่อถือเป็นมาตรฐาน เหมาะกับสภาพ สังคม เศรษฐกิจ เป็นสิ่งสำคัญที่องค์กรธุรกิจควรดำเนินการเพื่อให้เกิดระบบการควบคุมภายในที่ดี

Ndiaye (2019, pp. 41-51) ศึกษาเรื่อง The Impact of Internal Control on the Profitability of Microfinance Institutions in Senegal ผลการศึกษาพบว่า การควบคุมภายในมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับกำไรต่อหุ้น (EPS) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) อัตราผลตอบแทนส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) และกำไรขั้นต้น การศึกษาแนะนำให้รัฐบาลเซเนกัลกำหนดกรอบนโยบายเพื่อตรวจสอบให้แน่ใจว่า Modified Fatigue Impact Scale : MFIS ปฏิบัติตามข้อกำหนดของธนาคารกลางเซเนกัลเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในของสถาบันการเงินทุกแห่งในประเทศ

Shad (2019, p. 49) ศึกษาเรื่อง Enterprise Risk Management Implementation and Firm Performance: Evidence from the Malaysian Oil and Gas Industry ผลลัพธ์บ่งชี้ว่า องค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยง ได้แก่ สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) ข้อมูลสารสนเทศ และการสื่อสารในองค์กร (Information and Communication) และการติดตามและประเมินผล (Monitoring) เป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับประสิทธิภาพและประสิทธิผลของบริษัท ดังนั้น การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยงเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินการของบริษัทน้ำมันและก๊าซ

Simon Ashby (2019, pp. 1-40) ศึกษาเรื่อง Risk and performance: Embedding risk management ผลการศึกษาพบว่า ฝ่ายบริหารจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการความเสี่ยงองค์กร เพื่อให้องค์กรมีการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีคุณภาพและมาตรฐานตาม แนวทางการกำกับดูแลของหน่วยงานหรือองค์กร โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายการดำเนินงานขององค์กรด้วย ดังนั้น การบริหารความเสี่ยงองค์กรนั้น สามารถสะท้อนให้เห็นถึงนโยบายการบริหารจัดการ และการกำกับดูแลกิจการของแต่ละองค์กร โดยหากองค์กรมีการบริหารความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์องค์กร ทั้งในเชิงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน

Horvey & Ankamah (2020, pp. 1-22) ศึกษาเรื่อง Enterprise risk management and firm performance: Empirical evidence from Ghana equity market ผลการศึกษา ERM และผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในประเทศกานามีความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นเชิงเส้น โดย งานวิจัยนี้แนะนำว่า บริษัทต่าง ๆ ควรใช้เทคนิคการบริหารความเสี่ยงเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ของ ERM ที่ดีขึ้น

Lisboa (2020, pp. 20-36) ศึกษาเรื่อง Impact of corporate governance on firm's performance the case of the Portuguese Listed Firms. ผลการศึกษาพบว่าขนาดและความเป็นอิสระของคณะกรรมการมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัทซึ่งในมุมมองทางการบัญชีอธิบายว่า คณะกรรมการอิสระไม่ก็คนสามารถส่งผลกระทบต่อการทำงาน อาจนำไปสู่การเพิ่มรายได้และผลกำไรในมุมมองของมูลค่าตลาดมากขึ้น ทั้งนี้การวิจัยในอนาคตควรศึกษามุมมองที่กระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจเพิ่ม (EVA) เพื่อดูว่าลักษณะการกำกับดูแลกิจการและตัวแปรทางบัญชีได้มีผลต่อสร้างมูลค่ากิจการ

Phana, Danga, Nguyena, Ngoa, & Hoanga (2020, pp. 473-480) ศึกษาเรื่อง The Effect of enterprise risk management on firm value: Evidence from Vietnam industry listed enterprises มีวัตถุประสงค์ประเมินความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงองค์กร (ERM) และมูลค่ากิจการบริษัทอุตสาหกรรมประเทศเวียดนามจำนวน 77 บริษัท ตั้งแต่ปี 2555 ถึง 2561 พบว่า การบริหารความเสี่ยงองค์กร (ERM) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่ากิจการ

บทที่ 3

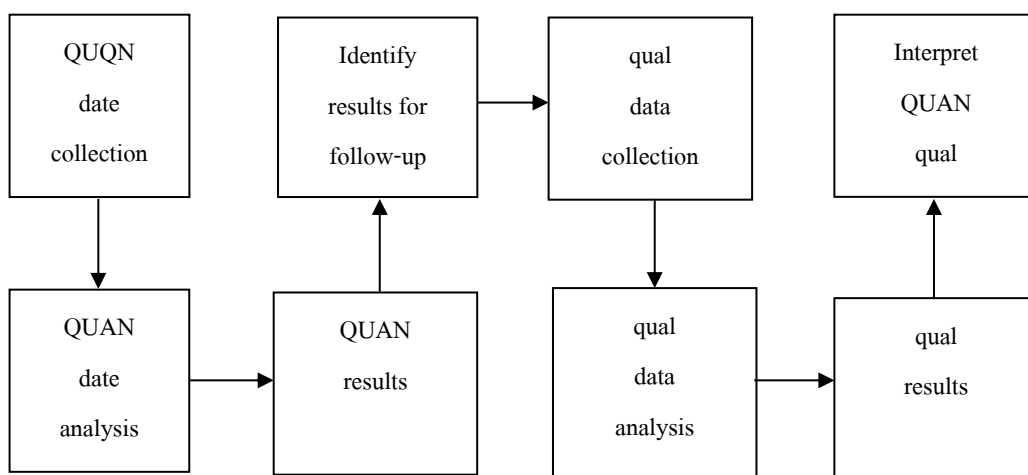
ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ หนังสือ ตำรา วารสาร เอกสารงานวิจัย และข้อมูลจากเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำมาพัฒนาและกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยเน้นผลการทดสอบจากการวิจัยเชิงปริมาณตามด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบการประเมินความเสี่ยง ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้อย่างยั่งยืน เพื่อให้การวิจัยนี้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเพื่อให้สามารถตอบคำถามในการวิจัยได้ครบถ้วน ผู้วิจัยมีเนื้อหากล่าวถึงประเด็นดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. การวิจัยเชิงปริมาณ
 - 2.1 ประชากรและตัวอย่าง
 - 2.2 เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือการวิจัย
 - 2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
3. การวิจัยเชิงคุณภาพ
 - 3.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย
 - 3.2 เครื่องมือการวิจัย
 - 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
4. ตัวแปรในการวิจัย
5. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) โดยเลือกการออกแบบการวิจัยแบบผสมเชิงอธิบาย (Explanatory Mixed Methods Designs) ใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณก่อนเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณ (Qualitative Research) ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบบันทึกข้อมูล และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quantitative Research) ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นการยืนยันถึงความเหมาะสมของโมเดลสมการ โครงสร้างที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ และรวบรวมความคิดเห็นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาวิธีการใช้แบบประเมินความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ภาพประกอบที่ 13 การวิจัยแบบผสมเชิงอธิบาย: โมเดลติดตาม (Follow-up Explanations Model (เน้นวิธีการเชิงปริมาณ QUAN emphasized)

ที่มา: Creswell John. W. & Plano Clark Vicki L., 2007

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มี 7 กลุ่มอุตสาหกรรม ดังนี้ (1) กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (2) กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค (3) กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม (4) กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (5) กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร (6) กลุ่ม

อุตสาหกรรมบริการ และ (7) กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ประจำปี 2559-2563 มีจำนวนบริษัททั้งสิ้น 744 บริษัท (ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2564) โดยจำนวนดังกล่าวไม่รวมถึง

1. กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน จำนวน 73 บริษัท เนื่องจากกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินมีการปฏิบัติทางการบัญชีที่แตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น มีกฎหมาย หลักเกณฑ์อื่น ๆ การกำกับดูแล และระบบการกำกับดูแลกิจการของธนาคารพาณิชย์ที่มีลักษณะเฉพาะรูปแบบงบการเงินที่แตกต่างจากธุรกิจอื่น

2. กลุ่มบริษัทที่อยู่ระหว่างการกำลังฟื้นฟูกิจการ จำนวน 6 บริษัท เนื่องจากต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการดำเนินและจัดทำแผนฟื้นฟูกิจการตามที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด

การพิจารณาความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการพิจารณาถึงขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่มีความเหมาะสมกับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติ โดยการใช้เครื่องมือทางเทคนิคสถิติการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามกฎแห่งความชัดเจน (Rule of Thumb) ตามข้อเสนอของ Hair et al (1998) และแนะนำว่าขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมคือ 200-300 ตัวอย่าง โดย Golob (2003) และ Hair et al (1998, p. 11) แนะนำเพิ่มเติมว่าขนาดตัวอย่างควรมีอย่างน้อย 10-20 ตัวอย่างต่อหนึ่งตัวแปรสังเกตได้ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้จำนวน 22 ตัวแปร ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมและเพียงพอจึงควรมีอย่างน้อย $22 \times 10 = 220$ ถึง $22 \times 20 = 440$ ตัวอย่างตามแนวทางของ Golob (2003) และจำนวนตัวอย่างที่ได้มีจำนวนสอดคล้องกับแนวทางของ Hair et al (1998) จึงถือว่ามีเหมาะสม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานฝ่ายบริหารความเสี่ยง ฝ่ายควบคุมภายใน และฝ่ายตรวจสอบภายในของบริษัทที่มีผลการดำเนินงานต่อเนื่องติดต่อกันทุกปีจนถึงมิถุนายนปี 2564 การสุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า จำนวนประชากรที่เข้าเกณฑ์มีจำนวน 425 บริษัท ดังนั้นจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่างจากทั้งหมดตามจำนวนประชากรทั้งหมด 425 บริษัทตามกลุ่มอุตสาหกรรม สามารถแสดงจำนวนตัวอย่างได้ดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 จำนวนตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

รายชื่อกลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนประชากร ทั้งหมด	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ตามเกณฑ์ที่กำหนด
1. กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร	65	48
2. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค	54	36
3. กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	131	81
4. กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	196	91
5. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	73	44
6. กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	169	92
7. กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	56	33
รวม	744	425

ที่มา : จากรายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์, โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2564

เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนแรก เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงปริมาณ โดยแบ่งได้ 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสำรวจ (Check List) ซึ่งข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อและข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการควบคุมภายในของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นคำถามปลายเปิด

จากแบบสอบถามทั้งหมด 5 ตอน จะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 2, 3 และ 4

เกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อคำถาม

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ผู้วิจัยใช้มาตรวัดการประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert Scale ในการสอบถามความคิดเห็น ทั้งนี้คะแนนที่ได้รับในแต่ละข้อจะถูกนำมาหาค่าเฉลี่ยของแต่ละปัจจัย เพื่อทำการสรุปผลโดยจะใช้เกณฑ์ในการประเมินผลดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น (Interval)} &= \frac{\text{พิสัย (Range)}}{\text{จำนวนชั้น (Class)}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ดังนั้นจึงให้ปรับเกณฑ์เฉลี่ยระดับความคิดเห็นของทุกตัวแปรสังเกตได้ดังต่อไปนี้ คือ

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มาก
ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80	กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อยที่สุด

ตารางที่ 26 การแสดงตัวแปร ข้อคำถาม และแหล่งข้อมูลการพัฒนาคำถามของการวิจัย

ตัวแปร / จำนวนข้อคำถาม	แหล่งข้อมูลการพัฒนาคำถามของการวิจัย
การบริหารความเสี่ยง (Risk Management)	
- ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์	5 ข้อคำถาม Miller & Modigliani (1963); Nocco & Stulz
- ความเสี่ยงด้านการเงิน	5 ข้อคำถาม (2006); Yung (2008); Pagach & Warr (2011);
- ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ	5 ข้อคำถาม Kirogo, Ngahu & wagoki (2014); Munteanua &
- ความเสี่ยงด้านตลาด	5 ข้อคำถาม Zahariab (2014); Liebenberg Laisasikom & Rompho (2014); Elizabeth & James (2018)
การควบคุมภายใน (Internal Control)	
- สภาพแวดล้อมการควบคุม	5 ข้อคำถาม Nocco & Stulz (2006); Yung (2008); Pagach &
- การประเมินความเสี่ยง	5 ข้อคำถาม Warr (2011); Laisasikom & Rompho (2014);
- กิจกรรมการควบคุม	5 ข้อคำถาม Turgaeva, Kashirskaya, Zurnadzhlyants,
- สารสนเทศและการสื่อสาร	5 ข้อคำถาม Latysheva, Usstokhina & Sevbitov (2020);
- การติดตามและประเมินผล	5 ข้อคำถาม COSO (2013)
การตรวจสอบภายใน (Internal Audit)	
- การตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี	5 ข้อคำถาม Spira (2003); Krishnan (2005); Fadzil, Haron &
- การตรวจสอบการปฏิบัติการ	5 ข้อคำถาม Jantan (2005); Nocco & Stulz (2006); Pagach &
- การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด	5 ข้อคำถาม Warr (2011)
- การตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ	5 ข้อคำถาม Laisasikom & Rompho (2014); Munteanua & Zahariab (2014); Luzina et al (2019)

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และการทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม เพื่อนำมาปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความชัดเจนและเหมาะสม ดังนี้

การทดสอบค่าความเที่ยงตรง (Validity)

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ด้วยการนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เป็นนักวิชาการ 3 ท่านวิชาชีพ 2 ท่าน

เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ระหว่างข้อคำถามกับคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการวัดเกณฑ์ที่ใช้ตัดสินความสอดคล้องกันเป็นรายข้อคำถามได้โดยคำนวณจากสูตร (ถัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์, 2545) ดังนี้

$$\text{สูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ

IOC = ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence)

$\sum R$ = ผลของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อคำถาม

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยมีการกำหนดคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้ดังนี้

+1 หมายถึง คำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือนิยามเชิงปฏิบัติการ

-1 หมายถึง คำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือนิยามเชิงปฏิบัติการ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือนิยามเชิง

ปฏิบัติการ

เกณฑ์การแปลความหมายมีดังนี้

ค่า $IOC \geq 0.50$ หมายความว่า คำถามตรงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ค่า $IOC < 0.50$ หมายความว่า คำถามไม่ตรงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความครอบคลุมของแบบสอบถาม ความเหมาะสมและความชัดเจนของการใช้ภาษาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามทั้งฉบับ พบว่าข้อคำถามมีความตรงและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามมีค่าอยู่ที่ 0.6 - 1 ตามเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ค่าที่คำนวณได้จะต้องมากกว่า 0.50 ($IOC > 0.50$) (ศิริชัย กาญจนวาสิ, 2545) แสดงว่าข้อคำถามทุกข้อในแบบสอบถามฉบับนี้มีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการวัดมีความตรงตามเนื้อหา ครอบคลุมเนื้อหาที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา พร้อมทั้งผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงข้อคำถามตามประเด็นที่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านแนะนำแก้ไข เช่น การแก้ไขประเด็นข้อคำถามให้มี

ความชัดเจน กระชับขึ้น เพื่อสื่อความหมายที่ตรงกับความหมายในนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ และ นิยามเชิงทฤษฎี

การทดสอบหาความเที่ยง (Reliability)

ผู้วิจัยดำเนินการโดยวัดค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน (Internal consistency reliability) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ (Cronbach's Alpha Coefficient) ดัชนีวัดความเที่ยงของครอนบาค ด้วยการนำแบบสอบถามที่ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทำการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 ชุด (Pilot test) ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเพื่อตรวจสอบว่าข้อคำถามสามารถสื่อความหมายตรงตามความต้องการและมีความเหมาะสมหรือไม่ จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach's reliability coefficient alpha) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1990: 204) ดังนี้

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ

α	= ค่าความเชื่อมั่น
k	= จำนวนข้อของแบบวัด
S_i^2	= ความแปรปรวน (variance) ของคะแนนแต่ละข้อ
S_x^2	= ความแปรปรวนของคะแนนรวม

โดยคัดเลือกข้อคำถามที่ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) มีค่ามากกว่า 0.7 ขึ้นไป ถือว่าข้อคำถามมีความเชื่อมั่น (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์และอัจฉรา ชำนิประศาสน์, 2545)

ผลจากการตรวจสอบความเชื่อมั่นของประเด็นคำถาม พบว่า ข้อคำถามมีค่าความเชื่อมั่นสามารถนำไปใช้ในการศึกษาได้และเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยง (Reliability) ความเชื่อมั่นของประเด็นคำถามที่ใช้ในการวิจัยของมาตรวัดสำหรับข้อมูลจริง (n=40)

ตัวแปร	จำนวน ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha
ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (SR)	5	SR1	.472	.768
		SR2	.638	
		SR3	.691	
		SR4	.394	
		SR5	.550	
ความเสี่ยงด้านการเงิน (MR)	5	MR1	.607	.917
		MR2	.911	
		MR3	.911	
		MR4	.872	
		MR5	.688	
ความเสี่ยงด้านปฏิบัติงาน (FR)	5	FR1	.707	.815
		FR2	.603	
		FR3	.591	
		FR4	.619	
		FR5	.583	
ความเสี่ยงด้านตลาด (OR)	5	OR1	.743	.863
		OR2	.744	
		OR3	.884	
		OR4	.808	
		OR5	.349	
การตรวจสอบด้านการเงิน การ บัญชี (FA)	5	FA1	.623	.810
		FA2	.770	
		FA3	.779	
		FA4	.632	
		FA5	.367	

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha
การตรวจสอบด้านการปฏิบัติการ (PA)	5	PA2	.692	.860
		PA2	.831	
		PA3	.645	
		PA4	.632	
		PA5	.669	
การตรวจสอบด้านการปฏิบัติตาม ข้อกำหนด (CA)	5	CA1	.691	.771
		CA2	.435	
		CA3	.558	
		CA4	.587	
		CA5	.516	
การตรวจสอบด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ (IA)	5	IA1	.546	.776
		IA2	.632	
		IA3	.535	
		IA4	.575	
		IA5	.540	
สภาพแวดล้อมของการควบคุม (CA)	5	CA1	.775	.954
		CA2	.947	
		CA3	.913	
		CA4	.945	
		CA5	.807	
การประเมินความเสี่ยง (RA)	5	RA1	.747	.874
		RA2	.734	
		RA3	.800	
		RA4	.711	
		RA5	.689	

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน ตัวชี้วัด	ตัวชี้วัด	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha
กิจกรรมการควบคุม (CT)	5	CT1	.888	.965
		CT2	.928	
		CT3	.922	
		CT4	.859	
		CT5	.914	
สารสนเทศและการสื่อสาร (IC)	5	IC1	.675	.823
		IC2	.473	
		IC3	.709	
		IC4	.618	
		IC5	.652	
ติดตามและประเมินผล (MT)	5	MT1	.736	.878
		MT2	.664	
		MT3	.784	
		MT4	.664	
		MT5	.767	

จากตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงของแต่ละตัวแปรได้ค่าตามมาตรฐานที่กำหนดคือ สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคมีค่ามากกว่า 0.70 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่ามากกว่า 0.3 ทั้งนี้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคมีค่าอยู่ระหว่าง ค่าต่ำสุด 0.771 ถึงค่าสูงสุด 0.965 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่าอยู่ระหว่าง ค่าต่ำสุด 0.349 ถึง ค่าสูงสุด 0.947 แสดงได้ว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามกลุ่มตัวอย่างที่ได้คำนวณไว้จริง

ส่วนที่สอง รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากงบการเงินรายปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจากฐานข้อมูลงบการเงินของบริษัทจำนวน 5 ปี จากแบบ 56-1 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 ถึงปี พ.ศ. 2563 ในส่วนของลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 28 แสดงตัวแปรและการวัดค่าตัวแปร

ตัวแปร	การวัดค่าตัวแปร
ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (Reduce Liquidity Risk)	<p>1. อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio: CA/CL) โดยคำนวณจาก สินทรัพย์หมุนเวียน/หนี้สินหมุนเวียน</p> <p>2. อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (Total Debt to Total Asset Ratio :TD/TA) โดยคำนวณจาก หนี้สินรวม/สินทรัพย์รวม</p> <p>3. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity Ratio: D/E) โดยคำนวณจาก หนี้สิน/ส่วนของผู้ถือหุ้น</p>
ผลการดำเนินงาน (Performance)	<p>1. อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity Ratio: ROE) โดยคำนวณจาก (กำไรสุทธิ / ส่วนของผู้ถือหุ้น) (ที่มาจาก SETSMART)</p> <p>2. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Assets: ROA) โดยคำนวณจาก (กำไรสุทธิ/สินทรัพย์รวม) (ที่มาจาก SETSMART)</p> <p>3. อัตรากำไรขั้นต้น Gross Profit Margin) โดยคำนวณจาก (ขายสุทธิ – ต้นทุนขาย / ขายสุทธิ) x 100 (ที่มาจาก SETSMART)</p> <p>4. อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin) โดยคำนวณจาก (กำไรสุทธิ / ขายสุทธิ) x 100 (ที่มาจาก SETSMART)</p>
มูลค่ากิจการ (Value)	<p>1. Tobin's Q โดยคำนวณจาก มูลค่าตลาดของหลักทรัพย์บวกมูลค่าทางบัญชีของ หนี้สินหารด้วยมูลค่าสินทรัพย์ (MVE+MVP+DEBT)/TA</p> <p>2. มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ โดยคำนวณจาก $EVA = NOPAT - WACC$</p>

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์แบบสอบถามจากทางหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม
2. ติดต่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถาม
3. จัดส่งแบบสอบถามผ่านช่องทางไปรษณีย์ โดยขอความอนุเคราะห์ให้ตอบกลับภายใน 2 สัปดาห์โดยแนบซองเปล่าและติดแสตมป์จำหน่ายของกลับคืนมายังผู้วิจัยเพื่อจับคู่แบบสอบถามตามชุดที่ได้กำหนดรหัสไว้แล้ว
4. ติดตามแบบสอบถามที่ไม่ตอบกลับตามระยะเวลา
5. นำข้อมูลที่ได้จากการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปมาช่วยวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผลของข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดสถิติที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลทางสถิติเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัยที่ตั้งไว้โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ความโด่ง และค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรสังเกตได้รวมทั้งตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ โดยใช้สูตร

ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรอิลิปสันและคณะ (Elifson and Others, 1990, p.39)

$$\text{ร้อยละ} = \left[\frac{f}{N} \right] \times 100$$

เมื่อ f แทน ความถี่ของรายการนั้นทั้งหมด

N แทน ความถี่ทั้งหมด

ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตรเฟอร์กูสัน (Ferguson, 1981, p. 49)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ \bar{x} แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรเฟอร์กูสัน (Ferguson ,1981, p. 68)

$$SD = \frac{\sqrt{n \sum x^2 - (\sum X)^2}}{n(n-1)}$$

เมื่อ SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบของตัวแปรแฝงภายในและภายนอก เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อสร้างคะแนนองค์ประกอบด้วยน้ำหนักของตัวแปรตามความสำคัญของตัวแปรที่ได้จากการวิเคราะห์สถิติแบบการหาค่าเฉลี่ย โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) เป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่ต้องการวัดกับคะแนนที่เป็นผลจากการวัดตามตัวบ่งชี้ที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ด้วยการใช้วิธีการสกัดองค์ประกอบ (Factor Extracction) ที่สามารถนำค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ไปคำนวณหาค่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ได้ใกล้เคียงกับเมทริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ด้วยวิธี Principal Component Analysis โดยกำหนดจำนวนองค์ประกอบเป็น 1 องค์ประกอบสำหรับแต่ละปัจจัยที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรสังเกตได้มากที่สุด เกณฑ์ในการพิจารณาจำนวนองค์ประกอบ ได้แก่ ค่าไอแกน (Eigan values) มากกว่าหนึ่ง และร้อยละของความแปรปรวนสะสม 60 ขึ้นไป (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542, หน้า 40)

3. ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัด (Measurement Model) เพื่อยืนยันว่าเครื่องมือที่สร้างขึ้นหรือเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นมีโครงสร้างตามองค์ประกอบที่ได้กำหนดไว้และเชื่อมั่นได้ว่าตัวแปรสังเกตได้แต่ละกลุ่มนั้น เป็นตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมสำหรับตัวแปรแฝงที่กำหนดไว้ โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirm factor analysis) ในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคของการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) ทำให้สามารถเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ว่ามีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงหรือไม่ รวมถึงสามารถระบุทิศทางของความสัมพันธ์และขนาดของความสัมพันธ์นั้น มีค่าในระดับใด ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานทางการวิเคราะห์โมเดลการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงานและ

มูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่สามารถบอกระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์โดยใช้ตัวเลขของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ซึ่งถ้าหากค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์มีค่าที่เข้าใกล้ 1 หรือ 1 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงในทางกลับกันถ้าหากมีค่าที่เข้าใกล้ 0 หรือ 0 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับที่น้อยหรือไม่มีเลย ดังนั้นค่าความสัมพันธ์ควรไม่เกิน 0.8 หลักเกณฑ์ในการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543) อาจใช้เกณฑ์ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 29 หลักเกณฑ์ในการพิจารณาค่าประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับของความสัมพันธ์
$r \geq 0.80$	มีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงมาก
$0.60 \leq r < 0.80$	มีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูง
$0.40 \leq r < 0.60$	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
$0.20 \leq r < 0.40$	มีความสัมพันธ์กันในระดับที่ต่ำ
$r < 0.2$	มีความสัมพันธ์กันในระดับที่ต่ำมาก

ซึ่งเครื่องหมายบวก (+) หรือ ลบ (-) ข้างหน้าตัวเลขสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะบ่งบอกถึงทิศทางความสัมพันธ์ โดย

ถ้า r เป็นบวก (+) หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันหรือทิศทางบวก

ถ้า r เป็นลบ (-) หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้ามหรือทิศทางลบ

และทดสอบนัยสำคัญด้วยค่าที (T-test) เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างต่อไป

การวิเคราะห์การพัฒนา ผู้วิจัยได้ทำวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรปัจจัยที่เป็นสาเหตุประกอบด้วย (1) การบริหารความเสี่ยงมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านปฏิบัติงาน และความเสี่ยงด้านตลาด (2) การตรวจสอบภายใน มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การตรวจสอบด้านการเงิน การบัญชี การตรวจสอบด้านการปฏิบัติการ การตรวจสอบด้านการปฏิบัติตามข้อกำหนด และการตรวจสอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ (3) การควบคุมภายใน มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และติดตามและประเมินผล ปัจจัยส่งผ่านประกอบด้วย ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม และปัจจัยที่เป็น

ตัวแปรตาม ประกอบด้วย (1) ผลการดำเนินงาน มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตรากำไรขั้นต้น และอัตราส่วนกำไรสุทธิ และ (2) มูลค่ากิจการ มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ Tobin's Q และมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ ด้วยวิธีการ Maximum Likelihood จากโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อทำการเปรียบเทียบถึงความกลมกลืนระหว่างโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยเกณฑ์ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์และเพื่อให้เกิดความกลมกลืนระหว่างโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการปรับโมเดล (Model Modification) โดยพิจารณาจากคำแนะนำในการปรับพารามิเตอร์ในโมเดลด้วยค่าดัชนีปรับโมเดล (Model Modification Indices: MI) จากนั้นปรับพารามิเตอร์โดยยินยอมให้ผ่อนคลายข้อตกลงเบื้องต้นให้ค่าความคลาดเคลื่อนสัมพันธ์กันได้จนกระทั่งค่าดัชนีความกลมกลืนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยรายละเอียดของการปรับแก้โมเดลเพื่อให้มีความสอดคล้องกลมกลืน (Model Fit) กับข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อวิเคราะห์โมเดลตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ถ้าผลการวิเคราะห์พบว่า โมเดลตามสมมติฐานไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ผู้วิจัยจะดำเนินการการปรับโมเดลใหม่โดยอาศัยเหตุผลเชิงทฤษฎีและดัชนีปรับโมเดล (Model Modification Indices) เพื่อให้ได้โมเดลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ดีที่สุดจากค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ค่าสถิติในการตรวจสอบ ดังต่อไปนี้

การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้ค่าไค-สแควร์ (Chi-square goodness of-fit index) ในกรณีทดสอบความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าไค-สแควร์ที่คำนวณได้ควรน้อยกว่าค่าไค-สแควร์ตารางหรือพิจารณาจากค่าความน่าจะเป็น (p) ต้องมากกว่า 0.05 ในงานวิจัยนี้กำหนดให้อัตราส่วนระหว่างไค-สแควร์กับระดับความเป็นอิสระ มีค่าต่ำกว่า 2 ถือว่าโมเดลตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (พูลพงษ์ สุขสว่าง, 2556, หน้า 15)

ดัชนีวัดความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GF) ดัชนี GF เป็นอัตราส่วนของผลต่างระหว่างฟังก์ชันความสอดคล้องจากโมเดลก่อนปรับและหลังปรับโมเดล มีค่าอยู่ระหว่าง 0 และ 1 ดัชนี GFI ที่มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า โมเดลตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าที่เข้าใกล้ 1 สูงจะบ่งบอกว่า โมเดลมีความสอดคล้องข้อมูลเชิงประจักษ์สูง

ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjust Goodness of Fit Index =AGFI) เป็นการนำดัชนี GFI มาปรับแก้โดยคำนึงถึงระดับความเป็นอิสระ (df) ซึ่งรวมทั้งจำนวนตัวแปรและขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยค่าดัชนี AGFI มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับ GFI

ดัชนีรากมาตรฐานค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Standard Root Mean Squared Residual = SRMR) ดัชนี SRMR เป็นดัชนีบอกความคลาดเคลื่อนจากการเปรียบเทียบระดับความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดัชนี SRMR มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ถ้ามีค่าต่ำกว่า 0.05 แสดงว่า โมเดลตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความแตกต่างโดยประมาณ (Root Mean Squared Error of Approximation = RMSEA) เป็นค่าสถิติจากข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับค่าไค-สแควร์ว่า โมเดลอิสระตามสมมติฐานมีความเที่ยงตรงไม่สอดคล้องกับความจริงและเมื่อเพิ่มพารามิเตอร์อิสระแล้วค่าสถิติมีค่าลดลง เนื่องจากค่าสถิติตัวนี้ขึ้นอยู่กับประชากรและระดับความเป็นอิสระดัชนี RMSEA มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ถ้ามีค่าต่ำกว่า 0.05 หรือไม่เกิน 0.08 แสดงว่า โมเดลตามสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่า CN (Critical N) เป็นดัชนีที่ระบุความเพียงพอของขนาดกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งใช้สำหรับการทดสอบโมเดลมากกว่าการทดสอบความสอดคล้องของโมเดล ที่ทำให้ค่า Fit function (F) ส่งผลให้การทดสอบไค-สแควร์มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ การปฏิเสธสมมติฐานว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงมีข้อเสนอแนะว่า ค่า CN ควรจะมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 200

ตารางที่ 30 แสดงเกณฑ์ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ดัชนีความกลมกลืน	เกณฑ์การพิจารณา
χ^2 (Chi - Square)	< 3.00
Relative Chi - Square Ratio	> 0.90
Chi - Square/df	< 2.00 สอดคล้องกลมกลืนดี
Chi - Square (χ^2)	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (P > 0.05)
GFI	≥ 0.95 สอดคล้องกลมกลืนดี
AGFI	≥ 0.95 สอดคล้องกลมกลืนดี
CFI	≥ 0.95 สอดคล้องกลมกลืนดี
SRMR	≤ 0.05 สอดคล้องกลมกลืนดี
RMSEA	≤ 0.05
CN	≥ 200

สถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังแสดงในตารางที่ 30 นั้นใช้พิจารณาโมเดลตามภาวะสันนิษฐานที่ได้ตั้งไว้หากค่าสถิติที่คำนวณได้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดก็จะต้องทำการปรับโมเดลใหม่ โดยอาศัยเหตุผลเชิงทฤษฎีและค่าดัชนีดัดแปลงโมเดล (Model Modification Indices) ซึ่งเป็นค่าสถิติเฉพาะของพารามิเตอร์แต่ละตัว มีค่าเท่ากับค่าไค-สแควร์ที่ลดลง เมื่อกำหนดให้พารามิเตอร์ตัวนั้น เป็นพารามิเตอร์อิสระหรือมีการผ่อนคลายข้อกำหนดเงื่อนไขบังคับของพารามิเตอร์นั้น ข้อมูลที่ได้ก็นำไปใช้ในการปรับโมเดลจนได้โมเดลที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์และได้ค่าสถิติตามเกณฑ์ที่กำหนด

นำเสนอค่าอิทธิพลของตัวแปรในโมเดล โดยแสดงอิทธิพลทางตรง (Direct effect) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effect) และอิทธิพลรวม (Total effect)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึกในครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 5 ท่าน จาก 7 กลุ่มอุตสาหกรรม โดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) โดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

1. ตำแหน่งงาน ได้แก่ ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารความเสี่ยง หรือผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบภายใน หรือผู้อำนวยการฝ่ายควบคุมภายใน หรือผู้อำนวยการฝ่ายการเงิน หรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. ประสบการณ์การทำงานในกลุ่มอุตสาหกรรมนั้น ๆ อย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ตามแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างที่พัฒนาจากสมมติฐานการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสัมภาษณ์ระบุข้อความแบบปลายเปิดซึ่งเป็นข้อความสอบถามใน 4 ประเด็น ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตอนที่ 3 ผู้วิจัยนำเสนอข้อค้นพบในลักษณะโมเดลสมการโครงสร้าง พร้อมขอความเห็น

เกี่ยวกับร่างรูปแบบประเมินความเสี่ยงและวิธีการใช้แบบประเมินความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับงานวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยตนเองเพื่อให้สามารถเพิ่มเติมคำถามที่ควรถามหากมีประเด็นที่น่าสนใจเพิ่มเติมไปจากคำถามโครงสร้างที่วางไว้และบันทึกคำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์เพิ่มเติม เมื่อดำเนินการเข้าสัมภาษณ์ครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยทำการถอดเทปพร้อมลดทอนข้อมูล (Reduced data) และให้ดัชนีข้อมูล (Index data) และสรุปผล เพื่อการยืนยันโมเดลที่ทำการศึกษาลงทุนการเสริมประเด็นต่าง ๆ ให้ครอบคลุมในการศึกษาวิจัยมากขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย

ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นการบรรยายเนื้อหาของข้อความหรือเอกสารโดยใช้วิธีการเชิงปริมาณอย่างเป็นระบบและเน้นความเป็นวัตถุวิสัย (Objectivity) อิงกรอบทฤษฎีการบรรยายจะเน้นเนื้อหาตามที่ปรากฏไม่เน้นการตีความหรือการหาความหมายที่ซ่อนไว้

ตัวแปรในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการสังเคราะห์งานวิจัยจนได้ตัวแปรดังกล่าว (แสดงรายละเอียดไว้ในบทที่ 2) ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 31 แสดงรายละเอียดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

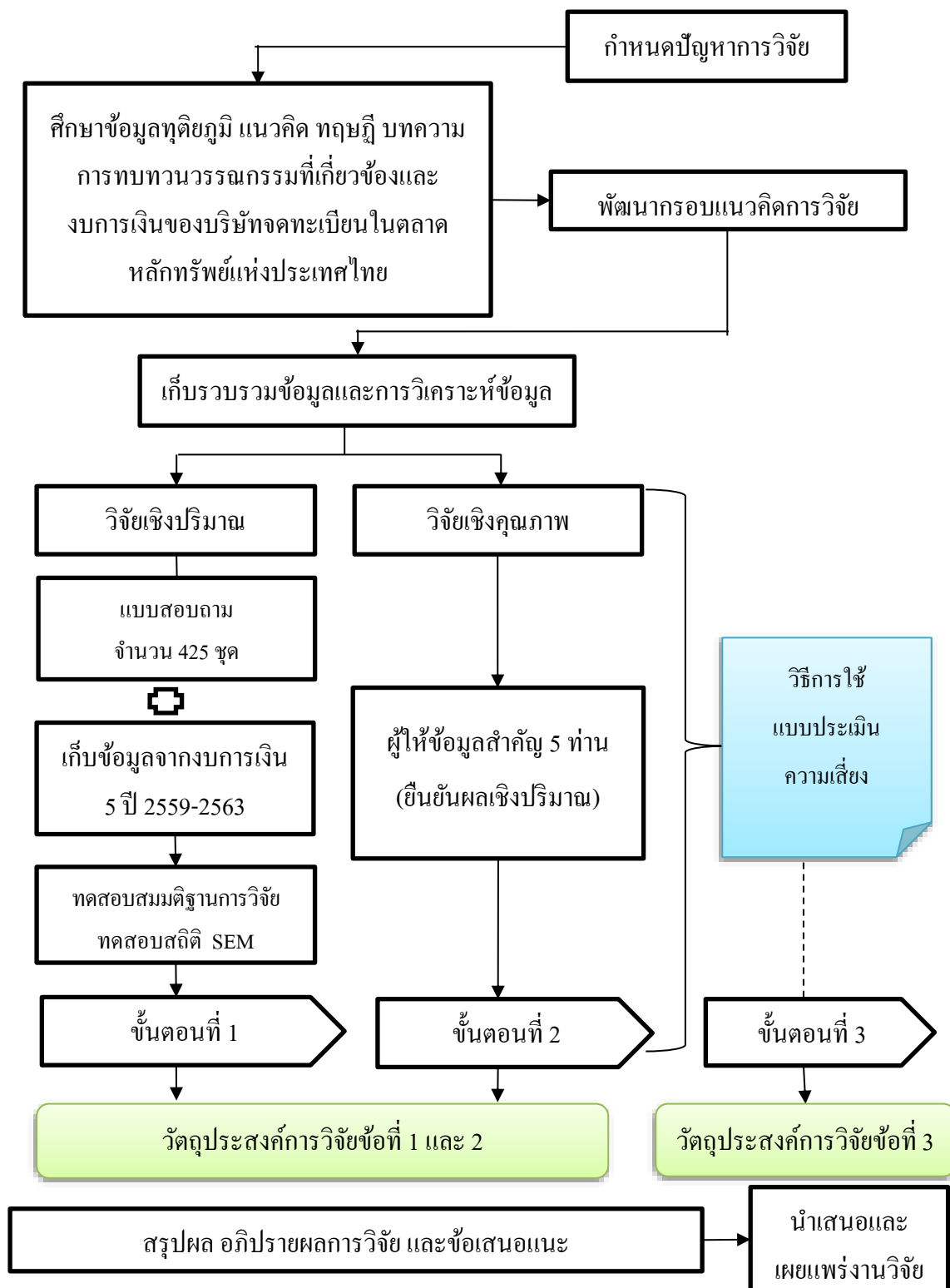
ตัวแปรแฝง (Latent variable)	สัญลักษณ์	ตัวแปรสังเกตได้ (Observed variable)
การบริหารความเสี่ยง (RIM)	SR	1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk)
	FR	4. ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk)
	OR	2. ความเสี่ยงด้านปฏิบัติงาน (Operational Risk)
	MR	3. ความเสี่ยงด้านตลาด (Marketing Risk)

ตารางที่ 31 (ต่อ)

ตัวแปรแฝง (Latent variable)	สัญลักษณ์	ตัวแปรสังเกตได้ (Observed variable)
การควบคุมภายใน (ICON)	FCE	1. สภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment)
	FRA	2. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)
	FACA	3. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)
	FIC	4. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication)
	FMO	5. ติดตามและประเมินผล (Monitoring)
การตรวจสอบภายใน (INA)	FFA	1. การตรวจสอบด้านการเงิน การบัญชี (Financial, Accounting Auditing)
	FPA	2. การตรวจสอบปฏิบัติการ (Performance Auditing)
	FCA	3. การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด (Compliance Auditing)
	FIA	4. การตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Auditing)
ลดความเสี่ยงด้าน สภาพคล่อง(FRR)	CR	1. อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio)
	DT	2. อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (Total Debt to Total Asset Ratio)
	DE	3. อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Debt to Equity ratio)
ผลการดำเนินงาน (BUR)	ROE	1. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity)
	ROA	2. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Assets)
	GPM	3. อัตรากำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin)
	NPM	4. อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin)
มูลค่ากิจการ(BUV)	TBQ	1. Tobin's Q
	EVA	2. มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ (Economic Value Added)

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการในการดำเนินงานวิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

ภาพประกอบที่ 14 สรุปขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษา “เรื่อง การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” นำเสนอผลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ตามลำดับวัตถุประสงค์ สมมติฐาน และตัวแปร ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 32 สัญลักษณ์ทางสถิติและความหมายของสัญลักษณ์ค่าสถิติและตัวแปร

สัญลักษณ์	ความหมาย
\bar{X}	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean)
S.D.	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
MIN	คะแนนต่ำสุด (Minimum)
MAX	คะแนนสูงสุด (Maximum)
t-value	ค่าสถิติทดสอบซึ่งมีการแจกแจงแบบ t
P-value	ค่าสัดส่วนของความผิดพลาดที่เกิดขึ้นจากการปฏิเสธสมมติฐานและเป็นค่าที่คำนวณได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์ (Observed Significance Level)
R	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
ρ_c	ความเที่ยงของตัวแปรแฝง (Construct Reliability)
ρ_v	ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ (Average Variance Extracted)
χ^2	ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนประเภทค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square)
Df	องศาความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
R ²	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (Coefficient of Determination)
P	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
N	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
CFI	ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative Fit Index)
GFI	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index)
AGFI	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index)

ตารางที่ 32 (ต่อ)

สัญลักษณ์	ความหมาย
RMSEA	ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ
SRMR	ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน
RIM	การบริหารความเสี่ยง
FSR	ด้านกลยุทธ์
FFR	ด้านการเงิน
FOR	ด้านปฏิบัติงาน
FMR	ด้านตลาด
ICON	การควบคุมภายใน
FCE	สภาพแวดล้อมของการควบคุม
FRA	การประเมินความเสี่ยง
FACA	กิจกรรมการควบคุม
FIC	สารสนเทศและการสื่อสาร
FMO	ติดตามผลและประเมินผล
INA	การตรวจสอบภายใน
FFA	การตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี
FPA	การตรวจสอบการปฏิบัติการ
FCA	การตรวจสอบการปฏิบัติการตามข้อกำหนด
FIA	การตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ
FRR	ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง
CR	อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน
DE	อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
DT	อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม
BUR	ผลการดำเนินงาน
ROE	อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
ROA	อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์
GPM	อัตรากำไรขั้นต้น
NPM	อัตรากำไรสุทธิ
BUV	มูลค่ากิจการ
TBQ	อัตราส่วนทางการเงินกับมูลค่ากิจการ (Tobin's Q)
EVA	มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์

แสดงลักษณะข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลในการศึกษา

ผลการศึกษาศึกษาลักษณะข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน แสดงดังต่อไปนี้

ตารางที่ 33 แสดงลักษณะข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูลสำคัญของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

รายละเอียด	จำนวน (425)	ร้อยละ(100)
เพศ		
ชาย	62	14.59
หญิง	363	85.41
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	139	32.71
30-40 ปี	144	33.88
มากกว่า 40-50 ปี	114	26.82
ตั้งแต่ 51 ปีขึ้นไป	28	6.59
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	32	7.53
ปริญญาโท	244	57.41
ปริญญาเอก	149	35.06
หน่วยงาน		
ฝ่ายบริหารความเสี่ยง	179	42.12
ฝ่ายตรวจสอบภายใน	144	33.88
ฝ่ายควบคุมภายใน	59	13.88
ฝ่ายบัญชีและการเงิน	43	10.12
ประสบการณ์ทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	127	29.88
5-10 ปี	69	16.24
มากกว่า 10-15 ปี	40	9.41
15 ปีขึ้นไป	189	44.47

จากตารางที่ 33 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรที่ใช้ในการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 85.41 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-40 ปี และต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.38 และ 32.71

ตามลำดับ ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 57.41 และ 35.026 ตามลำดับ ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานฝ่ายบริหารความเสี่ยงและฝ่ายตรวจสอบภายในคิดเป็น ร้อยละ 42.12 และ 33.38 ตามลำดับ และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงาน 15 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 44.47

แสดงลักษณะข้อมูลทั่วไปขององค์กรที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษา

ผลการศึกษาศึกษาลักษณะข้อมูลทั่วไปของบริษัทกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ประเภทของอุตสาหกรรม และระยะเวลาของการประกอบการ แสดงดังต่อไปนี้

ตารางที่ 34 แสดงลักษณะข้อมูลทั่วไปของบริษัทที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษา

รายละเอียด	จำนวน (425)	ร้อยละ(100)
ประเภทของอุตสาหกรรม		
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	48	11.30
ทรัพยากร	44	10.35
เทคโนโลยี	33	7.76
บริการ	92	21.65
สินค้าอุตสาหกรรม	81	19.06
อุปโภคบริโภค	36	8.47
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	91	21.41
ระยะเวลาของการประกอบการ		
ตั้งแต่ 5-7 ปี	86	20.24
ตั้งแต่ 7-10 ปี	155	36.47
ตั้งแต่ 10-12 ปี	104	24.47
ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป	80	18.82

จากตารางที่ 34 พบว่า ประเภทของอุตสาหกรรมที่ใช้ในการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มบริการ คิดเป็นร้อยละ 21.65 รองลงมาเป็นอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง คิดเป็นร้อยละ 21.41 และต่ำที่สุดเป็นกลุ่มเทคโนโลยี คิดเป็นร้อยละ 7.76 ส่วนใหญ่ระยะเวลาของการประกอบการตั้งแต่ 7-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.47 รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีตั้งแต่ 10-12 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.47

การบริหารความเสี่ยง

ผลการศึกษา การบริหารความเสี่ยงในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) ด้านการเงิน (Financial Risk) ด้านปฏิบัติการ (Operational Risk) และด้านตลาด (Market Risk) นำเสนอผลทั้งในภาพรวมและรายด้านดังนี้

ตารางที่ 35 แสดงระดับการบริหารความเสี่ยงขององค์กร

การบริหารความเสี่ยง (RIM)	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
ด้านกลยุทธ์ (FSR)	3.82	0.87	มาก
ด้านการเงิน (FFR)	3.93	0.81	มาก
ด้านปฏิบัติงาน (FOR)	2.81	0.89	มาก
ด้านตลาด (FMR)	3.66	0.91	มาก
รวม	3.56	0.75	มาก

จากตารางที่ 35 พบว่า ภาพรวมระดับความเสี่ยงขององค์กรมีค่าเท่ากับ 3.56 อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าสูงที่สุด ได้แก่ ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) มีค่าเท่ากับ 3.93 อยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) มีค่าเท่ากับ 3.82 อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุดคือความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ (Operational Risk) มีค่าเท่ากับ 2.81 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 36 แสดงระดับการบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ขององค์กร

รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ที่มีความสำคัญต่อการวางแผนธุรกิจและบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้	4.02	.99	มาก
2. การทบทวนแผนกลยุทธ์อย่างต่อเนื่องช่วยให้องค์กรปรับแผนธุรกิจได้ทันตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันได้	3.80	.99	มาก
3. การวางแผนกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพช่วยลดความเสี่ยงด้านการเงิน และความสามารถในการทำกำไรจะสูงขึ้น	3.77	1.02	มาก
4. แผนกลยุทธ์เชื่อมโยงกับวงจรรายได้ ความต่อเนื่องของรายได้ มีความสำคัญกับสภาพคล่องของกิจการและแผนทางธุรกิจในระยะยาว	3.76	1.13	มาก
5. แผนกลยุทธ์ต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจของบริษัท	3.74	1.18	มาก
รวม	3.82	0.87	มาก

จากตารางที่ 36 พบว่า ภาพรวมระดับความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ขององค์กรมีค่าเท่ากับ 3.82 อยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีค่าสูงที่สุด ได้แก่ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ที่มีความสำคัญต่อการวางแผนธุรกิจและบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้มีค่าเท่ากับ 4.02 อยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นเรื่องการทบทวนแผนกลยุทธ์อย่างต่อเนื่องช่วยให้องค์กรปรับแผนธุรกิจได้ทันตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันได้มีค่าเท่ากับ 3.80 อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุดคือแผนกลยุทธ์ต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจของบริษัทมีค่าเท่ากับ 3.74 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 37 แสดงระดับการบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน

รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
6. บริษัทเตรียมแผนการสำรองเงินระยะสั้นและระยะยาวให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และอัตราดอกเบี้ย เป็นต้น	4.07	0.99	มาก
7. บริษัทให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าอย่างสม่ำเสมอและมีการทบทวน ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน	4.11	0.92	มาก
8. บริษัทประเมินสภาพคล่องจากการเปรียบเทียบการเบิกจ่ายตามแผนงบประมาณเพื่อลดความเสี่ยงจากการจัดสรรงบประมาณที่ไม่เหมาะสม	3.99	0.91	มาก
9. บริษัทปรับแผนวงจรรายได้ตามสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องช่วยให้กิจการสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง	3.74	1.18	มาก
10. บริษัทเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการบริหารความเสี่ยงทางการเงินครบถ้วน เป็นความจริงทุกปี	3.77	1.12	มาก
รวม	3.93	0.81	มาก

จากตารางที่ 37 พบว่า ภาพรวมระดับความเสี่ยงด้านการเงินมีค่าเท่ากับ 3.93 อยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีค่าสูงที่สุดได้แก่บริษัทให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าอย่างสม่ำเสมอและมีการทบทวน ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันมีค่าเท่ากับ 4.11 อยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นเรื่องบริษัทเตรียมแผนการสำรองเงินระยะสั้นและระยะยาวให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และอัตราดอกเบี้ย เป็นต้นมีค่าเท่ากับ 4.07 อยู่ในระดับมากและต่ำที่สุดคือบริษัทปรับแผนวงจรรายได้ตามสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องช่วยให้กิจการสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องมีค่าเท่ากับ 3.74 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 38 แสดงระดับการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติงาน

รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
11. บริษัทจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานตามโครงสร้างและสอดคล้องกับนโยบายของบริษัทอย่างละเอียด	3.39	1.03	ปานกลาง
12. มีการทบทวนกระบวนการปฏิบัติงานขององค์กรอย่างสม่ำเสมอช่วยลดความเสี่ยงที่จะเกิดข้อผิดพลาดปฏิบัติการได้	2.81	0.98	ปานกลาง
13. การลดข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติการช่วยให้กิจการสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างราบรื่นต่อเนื่องตามเป้าหมายได้	2.80	1.01	ปานกลาง
14. การส่งเสริมด้านเทคโนโลยี และระบบสารสนเทศให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันช่วยให้ระบบการปฏิบัติการและการควบคุมขององค์กรมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น	2.75	1.02	ปานกลาง
15. การลดโอกาสที่เกิดการทุจริตหรือข้อผิดพลาดต่าง ๆ ช่วยให้อาชีพลักษณะขององค์กรดีและสร้างมูลค่าเพิ่มให้สูงขึ้นได้	2.28	1.21	น้อย
รวม	2.81	0.89	ปานกลาง

จากตารางที่ 38 พบว่า ภาพรวมระดับความเสี่ยงขององค์กรด้านปฏิบัติงานมีค่าเท่ากับ 2.81 อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรื่องที่มีค่าสูงที่สุดได้แก่ บริษัทจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานตามโครงสร้างของบริษัทอย่างละเอียดมีค่าเท่ากับ 3.39 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาเป็นเรื่องมีการทบทวนกระบวนการปฏิบัติงานขององค์กรอย่างสม่ำเสมอช่วยลดความเสี่ยงที่จะเกิดข้อผิดพลาดปฏิบัติการได้มีค่าเท่ากับ 2.81 อยู่ในระดับปานกลาง และต่ำที่สุดคือเรื่องการลดโอกาสที่เกิดการทุจริตหรือข้อผิดพลาดต่างๆ ช่วยให้อาชีพลักษณะขององค์กรดีและสร้างมูลค่าเพิ่มให้สูงขึ้น ได้มีค่าเท่ากับ 2.28 อยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 39 แสดงระดับการบริหารความเสี่ยงด้านตลาด

รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
16. อัตราผลตอบแทนลดลงแสดงถึงความสามารถในการทำกำไรลดลงจากการบริ โภคและความเชื่อมั่นของผู้บริ โภคลดลงจากความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจ	3.53	1.04	มาก
17. การลดความเสี่ยงจากสถานะตลาดที่เปลี่ยนแปลงในด้านของ คุณภาพและราคาวัตถุดิบเพื่อลดความความผันผวนของ ต้นทุนสินค้าที่เป็นรายได้หลัก	3.59	1.05	มาก
18. สถานะตลาดที่เปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหันเป็นความเสี่ยงที่ ควบคุมไม่ได้ เช่น ความผันผวนของอัตราดอกเบี้ย	3.68	1.00	มาก
19. บริษัทวางกลยุทธ์ทางการตลาดที่เหนือกว่าคู่แข่งในอุตสาหกรรม เดียวกันเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาด	3.77	1.04	มาก
20. รายได้ที่ลดลงจากสถานะวิกฤติของส่วนแบ่งทางการตลาด เกิดจากความเสียหายทางพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป	3.79	1.13	มาก
รวม	3.66	0.91	มาก

จากตารางที่ 39 พบว่า ภาพรวมระดับความเสี่ยงด้านตลาดมีค่าเท่ากับ 3.66 อยู่ในระดับมาก โดยเรื่องรายได้ที่ลดลงจากสถานะวิกฤติของส่วนแบ่งทางการตลาดเกิดจากความเสียหายทางพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปมีค่าเท่ากับ 3.79 อยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นเรื่องบริษัทวางกลยุทธ์ทางการตลาดที่เหนือกว่าคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกันเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดมีค่าเท่ากับ 3.77 อยู่ในระดับมากและต่ำที่สุดคือเรื่องอัตราผลตอบแทนลดลงแสดงถึงความสามารถในการทำกำไรลดลงจากการบริ โภคและความเชื่อมั่นของผู้บริ โภคลดลงจากความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจมีค่าเท่ากับ 3.53 อยู่ในระดับมาก

การควบคุมภายใน

ผลการศึกษาการควบคุมภายใน การศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment) ด้านการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) ด้านกิจกรรมการควบคุม (Control Activity) ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communications) และด้านติดตามและประเมินผล (Monitoring) นำเสนอผลทั้งในภาพรวมและรายด้านดังนี้

ตารางที่ 40 แสดงระดับการควบคุมภายในขององค์กร

การควบคุมภายใน (ICON) ด้าน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
สภาพแวดล้อมของการควบคุม (FCE)	4.18	0.95	มาก
การประเมินความเสี่ยง (FRA)	3.98	0.93	มาก
กิจกรรมการควบคุม (FACA)	4.07	0.96	มาก
สารสนเทศและการสื่อสาร (FIC)	3.67	0.78	มาก
ติดตามและประเมินผล (FMO)	3.60	0.89	มาก
รวม	3.90	0.81	มาก

จากตารางที่ 40 พบว่า ภาพรวมของระดับการควบคุมภายในมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 อยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment) มีค่าเท่ากับ 4.18 อยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็น ด้านกิจกรรมการควบคุม (Control Activity) มีค่าเท่ากับ 4.07 อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุดคือด้านติดตามและประเมินผล (Monitoring) มีค่าเท่ากับ 3.60 อยู่ในระดับมากเช่นกัน

ตารางที่ 41 แสดงระดับการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม (Control Environment) ขององค์กร

รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
21. บริษัทให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กลยุทธ์การดำเนินงานไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้พนักงานทราบทั่วกัน	4.21	1.04	มาก
22. บริษัทตระหนักถึงคุณค่าของความซื่อสัตย์และจริยธรรมขององค์กร กำหนดวิธีการปฏิบัติชัดเจน และมีบทลงโทษตามควรเมื่อไม่มีการปฏิบัติตามนโยบายการควบคุมภายในทั่วทั้งบริษัท	4.18	0.99	มาก
23. หน่วยงานกำกับดูแลและดำเนินการควบคุมภายในต้องมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารในการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลตามระบบการควบคุมภายในที่กำหนดไว้อย่างเหมาะสม	4.22	0.97	มาก
24. บริษัทได้มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนตามโครงสร้างบริษัทและตามสายการบังคับบัญชา เช่น การอนุมัติรายการเบิกจ่ายบัญชีต้องอนุมัติโดยผู้มีอำนาจ เป็นต้น	4.20	0.97	มาก
25. บริษัทมีแผนการพัฒนาและเปิดโอกาสความก้าวหน้าให้บุคลากรที่มีความสามารถสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของบริษัทเป็นการสร้างแรงจูงใจเพื่อรักษาบุคลากรเหล่านั้นไว้	4.12	0.99	มาก
รวม	4.18	0.95	มาก

จากตารางที่ 41 พบว่า ภาพรวมของระดับการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 อยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่เรื่องหน่วยงานกำกับดูแลและดำเนินการควบคุมภายในต้องมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารในการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลตามระบบการควบคุมภายในที่กำหนดไว้อย่างเหมาะสมมีค่าเท่ากับ 4.22 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นเรื่องบริษัทให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กลยุทธ์การดำเนินงานไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้พนักงานทราบทั่วกันมีค่าเท่ากับ 4.21 อยู่ในระดับมากที่สุด และต่ำที่สุดในเรื่องบริษัทมีแผนการพัฒนาและเปิดโอกาสความก้าวหน้า

ให้บุคลากรที่มีความสามารถสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของบริษัทเป็นการสร้างแรงจูงใจเพื่อรักษาบุคลากรเหล่านั้นไว้มีค่าเท่ากับ 4.12 อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 42 แสดงระดับการควบคุมภายในด้านการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) ขององค์กร

รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
26. บริษัทกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการดำเนินงานในแผนประจำปีอย่างชัดเจน สามารถวัดผลได้และเผยแพร่ให้บุคลากรทุกระดับทราบและเข้าใจตรงกัน	4.08	1.00	มาก
27. บริษัทมีการระบุความเสี่ยง วิเคราะห์ความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยง กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาระดับความสำคัญของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงจากภายนอกและภายในที่ครอบคลุมทุกประเด็นปัญหา	4.11	1.02	มาก
28. บริษัทกำหนดแผนการป้องกันความเสี่ยง จัดทำแนวทางและกำหนดวิธีการในการควบคุมความเสี่ยงที่เกิดขึ้นที่สามารถปฏิบัติได้จริง	4.19	0.95	มาก
29. บริษัทมีการประเมินความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพลดความเสี่ยงด้านการเงินได้ช่วยให้องค์กรมีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้นสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายขององค์กรได้	3.74	1.18	มาก
30. การรายงานผลการปฏิบัติงานการตรวจสอบการประเมินความเสี่ยงอย่างถูกต้อง ทันทเวลา ช่วยให้ผู้บริหารสามารถกำหนดวิธีการควบคุมภายในได้อย่างเหมาะสม ลดผลกระทบต่อการไม่บรรลุถึงเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ขององค์กรได้	3.76	1.13	มาก
รวม	3.98	0.93	มาก

จากตารางที่ 42 พบว่า ภาพรวมของระดับการควบคุมภายในด้านการประเมินความเสี่ยงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 อยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ เรื่องบริษัทกำหนดแผนการป้องกันความเสี่ยง จัดทำแนวทางและกำหนดวิธีการในการควบคุมความเสี่ยงที่เกิดขึ้นที่สามารถปฏิบัติได้จริงมีค่าเท่ากับ 4.19 อยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นเรื่องบริษัทมีการระบุความเสี่ยง วิเคราะห์ความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยง กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาระดับความสำคัญของความเสี่ยงที่

อาจเกิดขึ้น รวมถึงโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย จากภายนอกและภายในที่ครอบคลุมทุกประเด็นปัญหา มีค่าเท่ากับ 4.11 อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุดในเรื่องบริษัทมีการประเมินความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ ลดความเสี่ยงด้านการเงินได้ช่วยให้องค์กรมีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้นสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายขององค์กรได้มีค่าเท่ากับ 3.74 อยู่ในระดับมากเช่นกัน

ตารางที่ 43 แสดงระดับการควบคุมภายในด้านกิจกรรมการควบคุม (Control Activity) ขององค์กร

รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
31. การกำหนดผลสำเร็จจากการควบคุมการปฏิบัติตามข้อกำหนดของกระบวนการดำเนินงานตามหน่วยกิจกรรม ช่วยให้บริษัทสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้	4.16	0.99	มาก
32. บริษัทกำหนดสายการบังคับบัญชาและทางเดินเอกสารไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน	4.09	1.01	มาก
33. บริษัทมีการพัฒนาเทคโนโลยีให้ทันสมัยเหมาะสมกับระบบการควบคุมภายในเพื่อสนับสนุนให้บริษัทสามารถบรรลุถึงเป้าหมายตามวัตถุประสงค์	4.10	1.05	มาก
34. บริษัทได้มีการกำหนดระบบควบคุมการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศเป็นลำดับขั้นตามสายการบังคับบัญชา	4.00	1.00	มาก
35. บริษัทออกแบบกิจกรรมการควบคุมให้สอดคล้องกับระดับการประเมินความเสี่ยงในระดับที่ยอมรับได้ ครอบคลุมการปฏิบัติการณ์ทุกระดับขององค์กร	4.00	1.05	มาก
รวม	4.07	0.96	มาก

จากตารางที่ 43 พบว่า ภาพรวมของระดับการควบคุมภายในด้านกิจกรรมการควบคุม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 อยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่เรื่องการกำหนดผลสำเร็จจากการควบคุมการปฏิบัติตามข้อกำหนดของกระบวนการดำเนินงานตามหน่วยกิจกรรมช่วยให้บริษัทสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้มีค่าเท่ากับ 4.16 อยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นเรื่องบริษัทมีการพัฒนาเทคโนโลยีให้ทันสมัยเหมาะสมกับระบบการควบคุมภายในเพื่อสนับสนุนให้บริษัทสามารถบรรลุถึงเป้าหมายตามวัตถุประสงค์มีค่าเท่ากับ 4.10 อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุดในเรื่องบริษัทได้มีการกำหนดระบบควบคุมการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศเป็นลำดับขั้นตามสายการบังคับบัญชา และในเรื่องบริษัทออกแบบกิจกรรมการควบคุมให้สอดคล้องกับระดับการประเมินความเสี่ยง

ในระดับที่ยอมรับได้ครอบคลุมการปฏิบัติการทั่วทุกระดับขององค์กรมีค่าเท่ากับ 4.00 อยู่ในระดับมากเช่นกัน

ตารางที่ 44 แสดงระดับการควบคุมภายในด้านสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communications) ขององค์กร

รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
36. บริษัทกำหนดวิธีการให้บุคลากรที่รับผิดชอบระบบสารสนเทศต้องมีการติดต่อสื่อสารข่าวสารที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ ทันเหตุการณ์ สะดวกในการเข้าถึง และปลอดภัยต่อระบบสารสนเทศที่สำคัญของบริษัท	3.29	0.89	มาก
37. การสื่อสารช่วยให้บุคลากรในบริษัทมีความเข้าใจถึงความรับผิดชอบและความสำคัญของการควบคุมภายใน	3.86	1.08	มาก
38. ทุกครั้งที่มีการนำข้อมูลเข้าระบบ บริษัทจะทำการสอบทานข้อมูลให้เป็นปัจจุบันเพื่อให้การประมวลผลเป็นไปอย่างถูกต้องและเชื่อถือได้	3.60	1.00	มาก
39. บริษัทจัดหาระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง เหมาะสมและเพียงพอในแต่ละหน่วยงานช่วยให้การดำเนินการเป็นไปตามแผนการควบคุมการดำเนินงานของบริษัทได้	3.96	0.97	มาก
40. บริษัทกำหนดวิธีการปฏิบัติการในการควบคุมการใช้ข้อมูลการดำเนินงานทั้งจากภายในและภายนอกอย่างเหมาะสม	3.69	0.98	มาก
รวม	3.67	0.78	มาก

จากตารางที่ 44 พบว่า ภาพรวมของระดับการควบคุมภายในด้านสารสนเทศและการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 อยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ เรื่องบริษัทจัดหาระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง เหมาะสมและเพียงพอในแต่ละหน่วยงานช่วยให้การดำเนินการเป็นไปตามแผนการควบคุมการดำเนินงานของบริษัทได้มีค่าเท่ากับ 3.96 อยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นเรื่องการสื่อสารช่วยให้บุคลากรในบริษัทมีความเข้าใจถึงความรับผิดชอบและความสำคัญของการควบคุมภายในมีค่าเท่ากับ 3.86 อยู่ในระดับมากและต่ำที่สุดในเรื่องบริษัทกำหนดวิธีการให้บุคลากรที่รับผิดชอบระบบสารสนเทศต้องมีการติดต่อสื่อสารข่าวสารที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ ทันเหตุการณ์

สะดวกในการเข้าถึง และปลอดภัยต่อระบบสารสนเทศที่สำคัญของบริษัทมีค่าเท่ากับ 3.29 อยู่ในระดับมากเช่นกัน

ตารางที่ 45 แสดงระดับการควบคุมภายในด้านติดตามและประเมินผล (Monitoring) ขององค์กร

รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
41. บริษัทมีการติดตามและกำกับดูแลการปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรม และรายงานผลตามข้อเท็จจริงอย่างเป็นอิสระตรงไปตรงมา ไม่ปิดบังสิ่งผิดปกติอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม	3.47	1.02	มาก
42. การกำหนดรูปแบบการติดตามประเมินผลในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง	3.42	0.99	มาก
43. บริษัทติดตามและประเมินผลระหว่างการปฏิบัติงานเพื่อให้มั่นใจว่าการปฏิบัติการเป็นไปตามหลักการในแต่ละองค์ประกอบของการควบคุมภายในครบถ้วนจากหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก	3.63	1.01	มาก
44. บริษัทกำหนดให้มีการแก้ไขและติดตามผลของทุกกิจกรรมการควบคุมอย่างทันเวลาหากเกิดความผิดพลาดหรือผลการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามแผน	3.77	1.12	มาก
45. บริษัทดำเนินการแก้ไขประเด็นของการควบคุมภายในที่ยังบกพร่องภายในช่วงเวลาที่เหมาะสม	3.79	1.13	มาก
รวม	3.60	0.89	มาก

จากตารางที่ 45 พบว่า ภาพรวมของระดับการควบคุมภายในด้านติดตามและประเมินผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 อยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่เรื่องบริษัทดำเนินการแก้ไขประเด็นของการควบคุมภายในที่ยังบกพร่องภายในช่วงเวลาที่เหมาะสมมีค่าเท่ากับ 3.79 อยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นเรื่องบริษัทกำหนดให้มีการแก้ไขและติดตามผลของทุกกิจกรรมการควบคุมอย่างทันเวลาหากเกิดความผิดพลาดหรือผลการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามแผนมีค่าเท่ากับ 3.77 อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุดในเรื่องการกำหนดรูปแบบการติดตามและประเมินผลในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องอย่างมีนัยสำคัญมีค่าเท่ากับ 3.42 อยู่ในระดับมากเช่นกัน

การตรวจสอบภายใน

ผลการศึกษการตรวจสอบภายใน การศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี (Financial, Accounting Audit) ด้านการตรวจสอบการปฏิบัติการ (Operational Audit) ด้านการตรวจสอบการปฏิบัติการตามข้อกำหนด (Compliance Audit) และด้านการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) นำเสนอผลทั้งในภาพรวมและรายด้านดังนี้

ตารางที่ 46 แสดงระดับการตรวจสอบภายใน

การตรวจสอบภายใน (INA) ด้าน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
การตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี (FFA)	3.78	0.84	มาก
การตรวจสอบการปฏิบัติการ (FPA)	3.74	0.84	มาก
การตรวจสอบการปฏิบัติการตามข้อกำหนด (FCA)	3.75	0.83	มาก
การตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ (FIA)	3.69	0.86	มาก
รวม	3.76	0.80	มาก

จากตารางที่ 46 พบว่าภาพรวมของระดับการตรวจสอบภายในมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 อยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ด้าน การตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี (Financial, Accounting Audit) มีค่าเท่ากับ 3.78 อยู่ในระดับมากรองลงมาเป็น ด้านการตรวจสอบการปฏิบัติการตามข้อกำหนด (Compliance Audit) มีค่าเท่ากับ 3.75 อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุดด้านการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) มีค่าเท่ากับ 3.69 อยู่ในระดับมากเช่นกัน

ตารางที่ 47 แสดงระดับการตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี (Financial, Accounting Audit)

รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
46. ข้อมูลทางการเงินสามารถแสดงถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจการได้อย่างครบถ้วน ถูกต้องและทันเวลา	4.02	0.92	มาก
47. บริษัทมีการทบทวนความเพียงพอของระบบการควบคุมทรัพยากร และบุคลากรในระบบงานต่างๆ เพื่อป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลทางการเงิน และการสูญหายของทรัพย์สินต่าง ๆ ได้	3.66	0.96	มาก
48. บริษัทให้ความสำคัญกับการรายงานผลการปฏิบัติงานการตรวจสอบทางการเงิน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับบริษัท เพราะความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลทางการเงินมีความสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ใช้ข้อมูลทางการเงิน	3.77	0.93	มาก
49. การตรวจสอบทางการเงินช่วยลดจุดอ่อนของการควบคุม และสามารถใช้ในการทบทวนความเพียงพอของระบบการป้องกันความเสี่ยงของบริษัทได้	3.67	0.94	มาก
50. บริษัทมีการควบคุมและประเมินราคาสินทรัพย์ตามรายงานทะเบียนทรัพย์สิน	3.86	1.06	มาก
รวม	3.78	0.84	มาก

จากตารางที่ 47 พบว่า ภาพรวมของระดับการตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 อยู่ในระดับมากโดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ เรื่องข้อมูลทางการเงินสามารถแสดงถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจการได้อย่างครบถ้วน ถูกต้องและทันเวลามีค่าเท่ากับ 4.02 อยู่ในระดับมากรองลงมาเป็นเรื่องบริษัทมีการควบคุมและประเมินราคาสินทรัพย์ตามรายงานทะเบียนทรัพย์สินมีค่าเท่ากับ 3.86 อยู่ในระดับมากและต่ำที่สุดคือเรื่องบริษัทมีการทบทวนความเพียงพอของระบบการควบคุมทรัพยากร และบุคลากรในระบบงานต่างๆ เพื่อป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลทางการเงิน และการสูญหายของทรัพย์สินต่าง ๆ ได้มีค่าเท่ากับ 3.66 อยู่ในระดับมากเช่นกัน

ตารางที่ 48 แสดงระดับการตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบการปฏิบัติการ

รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
51. บริษัทมีการควบคุมแผนการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนกลยุทธ์ของบริษัทช่วยให้ผลประกอบการบรรลุตามเป้าหมายได้	3.87	0.91	มาก
52. ผลของการตรวจสอบขั้นตอนและขบวนการการปฏิบัติงานของฝ่ายผลิตหรือส่วนปฏิบัติการช่วยลดโอกาสการสูญเสียที่ควบคุมได้และควบคุมไม่ได้จากการปฏิบัติการ	3.57	0.97	มาก
53. บริษัทให้ความสำคัญกับการรายงานผลการตรวจสอบการปฏิบัติการตามวัตถุประสงค์ช่วยให้บริษัทลดความเสี่ยงและสามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพสร้างมูลค่าเพิ่มได้	3.77	0.85	มาก
54. บริษัทมีการทบทวนแผนการปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแผนการควบคุมช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องลดผลกระทบจากการสูญเสยรายได้ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบัน	3.78	1.12	มาก
55. แผนปฏิบัติการสอดคล้องตามวัตถุประสงค์และมุ่งเน้นสู่เป้าหมาย	3.89	0.99	มาก
รวม	3.74	0.84	มาก

จากตารางที่ 48 พบว่า ภาพรวมของระดับการตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบการปฏิบัติการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 อยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ เรื่องแผนปฏิบัติการสอดคล้องตามวัตถุประสงค์และมุ่งเน้นสู่เป้าหมายมีค่าเท่ากับ 3.89 อยู่ในระดับมากรองลงมาเป็นเรื่องบริษัทมีการควบคุมแผนการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนกลยุทธ์ของบริษัทช่วยให้ผลประกอบการบรรลุตามเป้าหมายได้มีค่าเท่ากับ 3.87 อยู่ในระดับมากและต่ำที่สุดคือเรื่องผลของการตรวจสอบขั้นตอนและขบวนการการปฏิบัติงานของฝ่ายผลิตหรือส่วนปฏิบัติการช่วยลดโอกาสการสูญเสียที่ควบคุมได้และควบคุมไม่ได้จากการปฏิบัติการ มีค่าเท่ากับ 3.57 อยู่ในระดับมากเช่นกัน

ตารางที่ 49 แสดงระดับการตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบการปฏิบัติการตามข้อกำหนด
(Compliance Audit)

รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
56. บริษัทป้องกันข้อผิดพลาดจากการทำผิดกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับช่วยลดโอกาสที่บริษัทจะละเมิดกฎหมาย หรือถูกฟ้องร้องจนเกิดผลเสียทางการเงินได้	3.72	0.91	มาก
57. บริษัทมีการตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างสม่ำเสมอ ช่วยให้ผู้บริหารสามารถปรับระบบการควบคุมต่าง ๆ ได้ทันตามการเปลี่ยนแปลง	3.76	0.96	มาก
58. บริษัทมีการดำเนินการที่เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ข้อกำหนดและจริยธรรมที่ดีช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กิจการได้อย่างยั่งยืน	3.75	0.99	มาก
59. บริษัทให้ความสำคัญในการปฏิบัติตามหลักกฎหมาย เงื่อนไขต่าง ๆ ข้อกำหนด และข้อบังคับต่าง ๆ เช่น การปฏิบัติตาม พ.ร.บ. การส่งเสริมการลงทุนช่วยลดความเสี่ยงจากการเสียชีวิตจากการได้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ได้	3.74	1.18	มาก
60. บริษัทให้ความสำคัญกับการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามนโยบายของบริษัทต้องอยู่ในกรอบของกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเชิงป้องกัน	3.76	1.13	มาก
รวม	3.75	0.83	มาก

จากตารางที่ 49 พบว่า ภาพรวมของระดับการตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบการปฏิบัติการตามข้อกำหนดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 อยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ เรื่องบริษัทมีการตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างสม่ำเสมอช่วยให้ผู้บริหารสามารถปรับระบบการควบคุมต่างๆ ได้ทันตามการเปลี่ยนแปลง และเรื่องบริษัทให้ความสำคัญกับการตรวจสอบการปฏิบัติงานตามนโยบายของบริษัทต้องอยู่ในกรอบของกฎหมายที่เกี่ยวข้องในเชิงป้องกันมีค่าเท่ากับ 3.76 อยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นเรื่องบริษัทมีการดำเนินการที่เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องข้อกำหนดและจริยธรรมที่ดีช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กิจการได้อย่างยั่งยืนมีค่าเท่ากับ 3.75 อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุดคือเรื่องบริษัทป้องกันข้อผิดพลาดจากการทำผิดกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับช่วยลดโอกาส

ที่บริษัทจะละเมิดกฎหมาย หรือถูกฟ้องร้องจนเกิดผลเสียหายทางการเงินได้มีค่าเท่ากับ 3.72 อยู่ในระดับมากเช่นกัน

ตารางที่ 50 แสดงระดับการตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology)

รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
61. บริษัทมีการตรวจสอบและควบคุมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และทันเวลา	3.73	0.94	มาก
62. บริษัทมุ่งเน้นในการตรวจสอบระบบความปลอดภัย และการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศทางการเงินเชิงป้องกันเพิ่มความมั่นใจในการรั่วไหลของข้อมูลทางการเงินได้	3.79	0.96	มาก
63. บริษัทให้ความสำคัญกับการรายงานผลการปฏิบัติงานการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประเมินความเสี่ยงพอในการควบคุมเพื่อปรับปรุงระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	3.41	1.08	มาก
64. การให้ความสำคัญกับการอบรมเพิ่มเติมความรู้กับผู้ปฏิบัติการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง	3.74	1.18	มาก
65. บริษัทให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาตรวจสอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็นในการดำเนินงาน	3.76	1.13	มาก
รวม	3.69	.86	มาก

จากตารางที่ 50 พบว่า ภาพรวมของระดับการตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 อยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่เรื่องบริษัทมุ่งเน้นในการตรวจสอบระบบความปลอดภัย และการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศทางการเงินเชิงป้องกันเพิ่มความมั่นใจในการรั่วไหลของข้อมูลทางการเงินได้มีค่าเท่ากับ 3.79 อยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นเรื่องบริษัทให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาตรวจสอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็นในการดำเนินงานมีค่าเท่ากับ 3.76 อยู่ในระดับมากและต่ำที่สุดคือเรื่องบริษัทให้ความสำคัญกับการรายงานผลการปฏิบัติงานการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประเมิน

ความเพียงพอในการควบคุมเพื่อปรับปรุงระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นมีค่าเท่ากับ 3.41 อยู่ในระดับมากเช่นกัน

ผลประกอบการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลประกอบการของบริษัทในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการ ได้ผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 51 แสดงผลประกอบการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

รายละเอียด	Min	Max	\bar{X}	S.D.
ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR)				
อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR)	.060	216.060	3.018	7.982
อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (DT)	.010	26.790	1.135	1.592
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (DE)	.003	1.616	0.424	0.214
ผลการดำเนินงาน (BUR)				
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA)	-245.040	107.700	5.570	20.068
อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE)	-64.860	75.060	5.617	8.956
อัตรากำไรขั้นต้น (GPM)	-179.750	99.230	23.872	18.848
อัตรากำไรสุทธิ (NPM)	-426.080	1649.580	6.110	48.536
มูลค่ากิจการ (BUV)				
Tobin's Q (TBQ)	.280	27.010	1.506	1.327
มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ (EVA)	-90831.820	171709.970	727.350	8257.679

จากตารางที่ 51 พบว่า ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องในส่วนของอัตราเงินทุนหมุนเวียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.018 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.424 และอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.135 ผลการดำเนินงานด้านอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.617 ด้านอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.570 อัตรากำไรขั้นต้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 23.872 และด้านอัตรากำไรสุทธิมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.110 และมูลค่ากิจการในด้าน Tobin's Q มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.501 และมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 727.350

การวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อสร้างคะแนนองค์ประกอบ

การวิเคราะห์องค์ประกอบนี้ใช้สร้างคะแนนองค์ประกอบจากการวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยน้ำหนักของตัวแปรซึ่งมีน้ำหนักตามความสำคัญของตัวแปรที่ได้จากการวิเคราะห์สถิติโดยมีได้กำหนดเท่ากันทุกตัวแปรแบบการหาค่าเฉลี่ยได้ดังนี้

องค์ประกอบย่อย ทั้ง 22 องค์ประกอบ ซึ่งมีตัวแปรแน่นอนแล้ว จึงใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยการใช้วิธีการสกัดปัจจัยด้วยวิธี Principal Component Analysis โดยกำหนดจำนวนองค์ประกอบเป็น 1 องค์ประกอบ สำหรับแต่ละปัจจัย ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ตารางที่ 52 แสดงระดับการบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ขององค์กร

รายละเอียด	น้ำหนักองค์ประกอบ
1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์มีความสำคัญต่อการวางแผนธุรกิจและบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ (SR1)	.808
2. การทบทวนแผนกลยุทธ์อย่างต่อเนื่องช่วยให้องค์กรปรับแผนธุรกิจได้ทันตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันได้ (SR2)	.884
3. การวางแผนกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพช่วยลดความเสี่ยงด้านการเงินและความสามารถในการทำกำไรที่สูงขึ้น (SR3)	.866
4. แผนกลยุทธ์เชื่อมโยงกับวงจรรายได้ ความต่อเนื่องของรายได้มีความสำคัญกับสภาพคล่องของกิจการและแผนทางธุรกิจในระยะยาว (SR4)	.760
5. แผนกลยุทธ์ต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจของบริษัท (SR5)	.767
Eigenvalues = 3.350, Variance Explained = 66.996 , KMO = .765	
Bartlett's Test of Sphericity $\chi^2 = 6616.947$, p-value = .000	

จากตารางที่ 52 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้ค่า KMO เท่ากับ 0.765 การทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity มีค่า ไค-สแควร์ เท่ากับ 6616.947 มีค่า P-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่าข้อมูลมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการทดสอบพบว่า ตัวแปรทั้ง 5 สามารถอธิบายความผันแปรองค์ประกอบด้านกลยุทธ์ขององค์กรได้ร้อยละ 66.996 โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักมากที่สุดได้แก่ เรื่องการทบทวนแผนกลยุทธ์อย่างต่อเนื่องช่วยให้องค์กรปรับแผนธุรกิจได้ทันตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันได้ (SR2) มีค่าน้ำหนัก

องค์ประกอบเท่ากับ 0.884 รองลงมาเป็นเรื่อง การวางแผนกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพช่วยลดความเสี่ยงด้านการเงิน และความสามารถในการทำกำไรที่สูงขึ้น (SR3) มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.866 ส่วนตัวแปรที่มีน้ำหนักปัจจัยน้อยที่สุด คือแผนกลยุทธ์เชื่อมโยงกับวงจรรายได้ ความต่อเนื่องของรายได้มีความสำคัญกับสภาพคล่องของกิจการและแผนทางธุรกิจในระยะยาว (SR4) 0.760

ตารางที่ 53 แสดงระดับการบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน

รายละเอียด	น้ำหนักองค์ประกอบ
6. บริษัทเตรียมแผนการสำรองเงินระยะสั้นและระยะยาวให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และอัตราดอกเบี้ย เป็นต้น (FR1)	.829
7. บริษัทให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าอย่างสม่ำเสมอและมีการทบทวน ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน (FR2)	.860
8. บริษัทประเมินสภาพคล่องจากการเปรียบเทียบการเบิกจ่ายตามแผนงบประมาณเพื่อลดความเสี่ยงจากการจัดสรรงบประมาณที่ไม่เหมาะสม (FR3)	.693
9. บริษัทปรับแผนวงจรรายได้ตามสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องช่วยให้กิจการสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง (FR4)	.765
10. บริษัทเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการบริหารความเสี่ยงทางการเงิน ครบถ้วน เป็นความจริงทุกปี (FR5)	.805
Eigenvalues = 3.141 KMO = .713	
Variance Explained = 62.825, Bartlett's Test of Sphericity $\chi^2 = 6040.892$, p-value = .000	

จากตารางที่ 53 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้ค่า KMO เท่ากับ 0.713 การทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity มีค่า ไค-สแควร์ เท่ากับ 6040.892 มีค่า P-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่าข้อมูลมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการทดสอบพบว่า ตัวแปรทั้ง 5 สามารถอธิบายความผันแปรองค์ประกอบด้านการเงินได้ร้อยละ 62.825 โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักมากที่สุด ได้แก่เรื่องบริษัทให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าอย่างสม่ำเสมอและมีการทบทวน ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน (FR2) มีค่า

น้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.860 รองลงมาเป็นเรื่องบริษัทเตรียมแผนการสำรองเงินระยะสั้นและระยะยาวให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และอัตราดอกเบี้ย เป็นต้น (FR1) มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.829 ส่วนตัวแปรที่มีน้ำหนักปัจจัยน้อยที่สุด คือบริษัทประเมินสภาพคล่องจากการเปรียบเทียบการเบิกจ่ายตามแผนงบประมาณเพื่อลดความเสี่ยงจากการจัดสรรงบประมาณที่ไม่เหมาะสม (FR3) มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.693

ตารางที่ 54 แสดงระดับการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติงาน

รายละเอียด	น้ำหนักองค์ประกอบ
11. บริษัทจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานตามโครงสร้างและสอดคล้องกับนโยบายของบริษัทอย่างละเอียด (MR1)	.708
12. บริษัทมีการทบทวนกระบวนการปฏิบัติงานขององค์กรอย่างสม่ำเสมอช่วยลดความเสี่ยงที่จะเกิดข้อผิดพลาดปฏิบัติการได้ (MR2)	.943
13. การลดข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติการช่วยให้กิจการสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างราบรื่นต่อเนื่องตามเป้าหมายได้ (MR3)	.923
14. การส่งเสริมด้านเทคโนโลยี และระบบสารสนเทศให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันช่วยให้ระบบการปฏิบัติการและการควบคุมขององค์กรมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น (MR4)	.923
15. การลดโอกาสที่เกิดการทุจริตหรือข้อผิดพลาดต่างๆ ช่วยให้ภาพลักษณ์ขององค์กรดีและสร้างมูลค่าเพิ่มให้สูงขึ้นได้ (MR5)	.755
Eigenvalues = 3.663	KMO = .872
Variance Explained = 73.263, Bartlett's Test of Sphericity $\chi^2 = 8622.419$, p-value = .000	

จากตารางที่ 54 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้ค่า KMO เท่ากับ 0.872 การทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity มีค่า ไค-สแควร์ เท่ากับ 8622.419 มีค่า P-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่าข้อมูลมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการทดสอบพบว่า ตัวแปรทั้ง 5 สามารถอธิบายความผันแปรองค์ประกอบด้านปฏิบัติงาน ได้ร้อยละ 73.263 โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักมากที่สุดได้แก่ เรื่องบริษัทมีการทบทวนกระบวนการปฏิบัติงานขององค์กรอย่างสม่ำเสมอช่วยลดความเสี่ยงที่จะเกิดข้อผิดพลาดปฏิบัติการได้ (MR2) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.943 รองลงมาเป็นเรื่องการลดข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติการช่วยให้กิจการสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างราบรื่นต่อเนื่องตามเป้าหมายได้ (MR3) และการลดข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติการช่วยให้กิจการสามารถ

ดำเนินธุรกิจได้อย่างราบรื่นต่อเนื่องตามเป้าหมายได้ (MR4) มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.923 ส่วนตัวแปรที่มีน้ำหนักปัจจัยน้อยที่สุด คือบริษัทจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานตามโครงสร้างและสอดคล้องกับนโยบายของบริษัทอย่างละเอียด (MR1) มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.708

ตารางที่ 55 แสดงระดับการบริหารความเสี่ยงด้านตลาด

รายละเอียด	น้ำหนักองค์ประกอบ
16. อัตราผลตอบแทนลดลงแสดงถึงความสามารถในการทำกำไรลดลงผลจากการบริโภคและความเชื่อมั่นของผู้บริโภคลดลงจากความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจ(OR1)	.900
17. การลดความเสี่ยงจากสถานะตลาดที่เปลี่ยนแปลงในด้านของคุณภาพและราคาวัตถุดิบเพื่อลดความความผันผวนของต้นทุนสินค้าที่เป็นรายได้หลัก (OR2)	.919
18. สถานะตลาดที่เปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหันเป็นความเสี่ยงที่ควบคุมไม่ได้ เช่น ความผันผวนของอัตราดอกเบี้ย (OR3)	.945
19. บริษัทวางกลยุทธ์ทางการตลาดที่เหนือกว่าคู่แข่งในอุตสาหกรรมเดียวกัน เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาด (OR4)	.897
20. รายได้ที่ลดลงจากสถานะวิกฤติของส่วนแบ่งทางการตลาดเกิดจากความเสี่ยงทางพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป (OR5)	.715
Eigenvalues = 3.864 KMO = .862	
Variance Explained = 77.277, Bartlett's Test of Sphericity $\chi^2 = 9546.915$, p-value = .000	

จากตารางที่ 55 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้ค่า KMO เท่ากับ 0.862 การทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity มีค่า ไค-สแควร์ เท่ากับ 9546.915 มีค่า P-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่าข้อมูลมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการทดสอบพบว่า ตัวแปรทั้ง 5 สามารถอธิบายความผันแปรองค์ประกอบด้านตลาดได้ร้อยละ 77.277 โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักมากที่สุดได้แก่ เรื่องสถานะตลาดที่เปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหันเป็นความเสี่ยงที่ควบคุมไม่ได้ เช่น ความผันผวนของอัตราดอกเบี้ย (OR3) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.945 รองลงมาเป็นเรื่องการลดความเสี่ยงจากสถานะตลาดที่เปลี่ยนแปลงในด้านของคุณภาพและราคาวัตถุดิบเพื่อลดความความผันผวนของต้นทุนสินค้าที่เป็นรายได้หลัก (OR2)มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.919 ส่วนตัวแปรที่มี

น้ำหนักปัจจัยน้อยที่สุด คือรายได้ที่ลดลงจากสภาวะวิกฤติของส่วนแบ่งทางการตลาดเกิดจากความเสียหายทางพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป (OR5) มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.715

ตารางที่ 56 แสดงระดับการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม

รายละเอียด	น้ำหนักองค์ประกอบ
21. บริษัทให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กลยุทธ์การดำเนินงานไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้พนักงานทราบทั่วกัน (CAE1)	.937
22. บริษัทตระหนักถึงคุณค่าของความซื่อสัตย์และจริยธรรมขององค์กร กำหนดวิธีการปฏิบัติชัดเจน และมีบทลงโทษตามควรเมื่อไม่มีการปฏิบัติตามนโยบายการควบคุมภายในทั่วทั้งบริษัท (CAE2)	.964
23. หน่วยงานกำกับดูแลและดำเนินการควบคุมภายในต้องมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารในการตรวจสอบติดตามและประเมินผลตามระบบการควบคุมภายในที่กำหนดไว้อย่างเหมาะสม (CAE3)	.977
24. บริษัทได้มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนตามโครงสร้างบริษัทและตามสายการบังคับบัญชา เช่น การอนุมัติรายการเบิกจ่ายบัญชีต้องอนุมัติโดยผู้มีอำนาจ เป็นต้น (CAE4)	.953
25. บริษัทมีแผนการพัฒนาและเปิดโอกาสความก้าวหน้าให้กับบุคลากรที่มีความสามารถสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของบริษัทเป็นการสร้างแรงจูงใจเพื่อรักษามูลค่าเหล่านั้นไว้ (CAE5)	.949
Eigenvalues = 4.571 KMO = .909	
Variance Explained = 91.411, Bartlett's Test of Sphericity $\chi^2 = 16583.313$, p-value = .000	

จากตารางที่ 56 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้ค่า KMO เท่ากับ 0.909 การทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity มีค่า ไค-สแควร์ เท่ากับ 16583.313 มีค่า P-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่าข้อมูลมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการทดสอบพบว่า ตัวแปรทั้ง 5 สามารถอธิบายความผันแปรองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ขององค์กรได้ร้อยละ 91.411 โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักมากที่สุด ได้แก่ เรื่องหน่วยงานกำกับดูแลและดำเนินการควบคุมภายใน ต้องมีความเป็นอิสระจากฝ่ายบริหารในการตรวจสอบติดตามและประเมินผลตามระบบการควบคุมภายในที่กำหนดไว้อย่างเหมาะสม (CAE3) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.977 รองลงมาเป็นเรื่อง

บริษัทตระหนักถึงคุณค่าของความซื่อสัตย์และจริยธรรมขององค์กร กำหนดวิธีการปฏิบัติชัดเจน และมีบทลงโทษตามควรเมื่อไม่มีการปฏิบัติตาม นโยบายการควบคุมภายในทั่วทั้งบริษัท (CAE2) มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.964 ส่วนตัวแปรที่มีน้ำหนักปัจจัยน้อยที่สุด คือ บริษัทให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์เป้าหมาย กลยุทธ์การดำเนินงานไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้พนักงานทราบทั่วกัน (CAE1) มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.937

ตารางที่ 57 แสดงระดับการควบคุมภายในด้านการประเมินความเสี่ยงขององค์กร

รายละเอียด	น้ำหนักองค์ประกอบ
26. บริษัทกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการดำเนินงานในแผนประจำปีอย่างชัดเจน สามารถวัดผลได้และเผยแพร่ให้บุคลากรทุกระดับทราบและเข้าใจตรงกัน (RA1)	.922
27. บริษัทมีการระบุความเสี่ยง วิเคราะห์ความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยง กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาระดับความสำคัญของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง จากภายนอกและภายในที่ครอบคลุมทุกประเด็นปัญหา (RA2)	.932
28. บริษัทกำหนดแผนการป้องกันความเสี่ยง จัดทำแนวทางและกำหนดวิธีการในการควบคุมความเสี่ยงที่เกิดขึ้นที่สามารถปฏิบัติได้จริง (RA3)	.938
29. บริษัทมีการประเมินความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพลดความเสี่ยงด้านการเงินได้ช่วยให้องค์กรมีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้นสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายขององค์กรได้ (RA4)	.798
30. การรายงานผลการปฏิบัติงานการตรวจสอบการประเมินความเสี่ยงอย่างถูกต้อง ทันท่วงที ช่วยให้ผู้บริหารสามารถกำหนดวิธีการควบคุมภายในได้อย่างเหมาะสม ลดผลกระทบต่อการไม่บรรลุถึงเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ (RA5)	.823
Eigenvalues = 3.911 KMO = .811	
Variance Explained = 78.214, Bartlett's Test of Sphericity $\chi^2 = 11075.883$, p-value = .000	

จากตารางที่ 57 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้ค่า KMO เท่ากับ 0.811 การทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity มีค่า ไค-สแควร์ เท่ากับ 11075.883 มีค่า P-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่าข้อมูลมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการทดสอบพบว่า ตัวแปรทั้ง 5 สามารถอธิบายความผันแปรองค์ประกอบด้านการประเมินความเสี่ยง ขององค์กร ได้ร้อยละ 78.214

โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักมากที่สุดได้แก่ บริษัทกำหนดแผนการป้องกันความเสี่ยง จัดทำแนวทางและกำหนดวิธีการในการควบคุมความเสี่ยงที่เกิดขึ้นที่สามารถปฏิบัติได้จริง (RA3) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.938 รองลงมาเป็นเรื่องบริษัทมีการระบุความเสี่ยง วิเคราะห์ความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยง กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาระดับความสำคัญของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง จากภายนอกและภายในที่ครอบคลุมทุกประเด็นปัญหา (RA2) มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.932 ส่วนตัวแปรที่มีน้ำหนักปัจจัยน้อยที่สุด คือบริษัทมีการประเมินความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพลดความเสี่ยงด้านการเงินได้ช่วยให้องค์กรมีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายขององค์กรได้ (RA4) มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.798

ตารางที่ 58 แสดงระดับการควบคุมภายในด้านกิจกรรมการควบคุมขององค์กร

รายละเอียด	น้ำหนักองค์ประกอบ
31. การกำหนดผลสำเร็จจากการควบคุมการปฏิบัติการตามข้อกำหนดของกระบวนการดำเนินงานตามหน่วยกิจกรรมช่วยให้บริษัทสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ (CT1)	.925
32. บริษัทกำหนดสายการบังคับบัญชาและทางเดินเอกสารไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน (CT2)	.960
33. บริษัทมีการพัฒนาเทคโนโลยีให้ทันสมัยเหมาะสมกับระบบการควบคุมภายในเพื่อสนับสนุนให้บริษัทสามารถบรรลุถึงเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ (CT3)	.957
34. บริษัทได้มีการกำหนดระบบควบคุมการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศเป็นลำดับขั้นตามสายการบังคับบัญชา (CT4)	.943
35. บริษัทออกแบบกิจกรรมการควบคุมให้สอดคล้องกับระดับการประเมินความเสี่ยงในระดับที่ยอมรับได้ครอบคลุมการปฏิบัติการทั่วทุกระดับขององค์กร (CT5)	.932
Eigenvalues = 4.451 KMO = .861	
Variance Explained = 89.015, Bartlett's Test of Sphericity $\chi^2 = 14979.793$, p-value = .000	

จากตารางที่ 58 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้ค่า KMO เท่ากับ 0.861 การทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity มีค่า ไค-สแควร์ เท่ากับ 14979.793 มีค่า P-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่าข้อมูลมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการทดสอบ พบว่า ตัวแปรทั้ง 5

สามารถอธิบายความผันแปรองค์ประกอบด้านกิจกรรมการควบคุมขององค์กร ได้ร้อยละ 89.015 โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักมากที่สุด ได้แก่ เรื่องบริษัทกำหนดสายการบังคับบัญชาและทางเดินเอกสาร ไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน (CT2) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.960 รองลงมาเป็นเรื่อง บริษัทมีการพัฒนาเทคโนโลยีให้ทันสมัยเหมาะสมกับระบบการควบคุมภายในเพื่อสนับสนุนให้ บริษัทสามารถบรรลุถึงเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ (CT3) มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.957 ส่วนตัวแปรที่มีน้ำหนักปัจจัยน้อยที่สุด คือการกำหนดผลสำเร็จจากการควบคุมการปฏิบัติการตามข้อกำหนด ของกระบวนการดำเนินงานตามหน่วยกิจกรรมช่วยให้บริษัทสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ (CT1) มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.925

ตารางที่ 59 แสดงระดับการควบคุมภายในด้านสารสนเทศและการสื่อสารขององค์กร

รายละเอียด	น้ำหนักองค์ประกอบ
36. บริษัทกำหนดวิธีการให้บุคลากรที่รับผิดชอบระบบสารสนเทศต้องมีการติดต่อสื่อสารข่าวสารที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ ทันเหตุการณ์ สะดวกในการเข้าถึง และปลอดภัยต่อระบบสารสนเทศที่สำคัญของบริษัท (IC1)	.734
37. การสื่อสารช่วยให้บุคลากรในบริษัทมีความเข้าใจถึงความรับผิดชอบและความสำคัญของการควบคุมภายใน (IC2)	.802
38. ทุกครั้งที่มีการนำข้อมูลเข้าระบบ บริษัทจะทำการสอบทานข้อมูลให้เป็นปัจจุบันเพื่อให้การประมวลผลเป็นไปอย่างถูกต้องและเชื่อถือได้ (IC3)	.828
39. บริษัทจัดหาระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง เหมาะสมและเพียงพอในแต่ละหน่วยงานช่วยให้การดำเนินการเป็นไปตามแผนการควบคุมการดำเนินงานของบริษัทได้ (IC4)	.799
40. บริษัทกำหนดวิธีการปฏิบัติการในการควบคุมการใช้ข้อมูลการดำเนินงานทั้งจากภายในและภายนอกอย่างเหมาะสม (IC5)	.829
Eigenvalues = 3.193 KMO = .830	
Variance Explained = 63.858, Bartlett's Test of Sphericity $\chi^2 = 4636.749$, p-value = .000	

จากตารางที่ 59 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้ค่า KMO เท่ากับ 0.830 การทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity มีค่า ไค-สแควร์ เท่ากับ 4636.749 มีค่า P-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่าข้อมูลมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการทดสอบพบว่า ตัวแปรทั้ง 5 สามารถอธิบายความผันแปรองค์ประกอบด้านสารสนเทศและการสื่อสาร ขององค์กร ได้ร้อยละ 63.858 โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักมากที่สุด ได้แก่ เรื่องบริษัทกำหนดวิธีการปฏิบัติการในการควบคุม

การใช้ข้อมูลการดำเนินงานทั้งจากภายในและภายนอกอย่างเหมาะสม (IC5) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.829 รองลงมาเป็นเรื่องทุกครั้งที่มีการนำข้อมูลเข้าระบบ บริษัทจะทำการสอบทานข้อมูลให้เป็นปัจจุบันเพื่อให้การประมวลผลเป็นไปอย่างถูกต้องและเชื่อถือได้ (IC3) มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.828 ส่วนตัวแปรที่มีน้ำหนักปัจจัยน้อยที่สุด คือ บริษัทกำหนดวิธีการให้บุคลากรที่รับผิดชอบระบบสารสนเทศต้องมีการติดต่อสื่อสารข่าวสารที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ ทันเหตุการณ์ สะดวกในการเข้าถึง และปลอดภัยต่อระบบสารสนเทศที่สำคัญของบริษัท (IC1) มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.734

ตารางที่ 60 แสดงระดับการควบคุมภายในด้านติดตามและประเมินผลขององค์กร

รายละเอียด	น้ำหนักองค์ประกอบ
41. บริษัทมีการติดตามและกำกับดูแลการปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรม และรายงานผลตามข้อเท็จจริงอย่างเป็นอิสระตรงไปตรงมา ไม่ปิดบังสิ่งผิดปกติอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม (MT1)	.905
42. บริษัทมีการกำหนดรูปแบบการติดตาม ประเมินผลในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง (MT2)	.848
43. บริษัทติดตามและประเมินผลระหว่างการปฏิบัติงานเพื่อให้มั่นใจว่าการปฏิบัติการเป็นไปตามหลักการในแต่ละองค์ประกอบของการควบคุมภายในครบถ้วนจากหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก (MT3)	.884
44. บริษัทกำหนดให้มีการแก้ไขและติดตามผลของทุกกิจกรรมการควบคุมอย่างทันเวลาหากเกิดความผิดพลาดหรือผลการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามแผน (MT4)	.785
45. บริษัทดำเนินการแก้ไขประเด็นของการควบคุมภายในที่ยังบกพร่องภายในช่วงเวลาที่เหมาะสม (MT5)	.810
Eigenvalues = 3.592 KMO = .819	
Variance Explained = 71.838, Bartlett's Test of Sphericity $\chi^2 = 7809.486$, p-value = .000	

จากตารางที่ 60 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้ค่า KMO เท่ากับ 0.819 การทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity มีค่า ไค-สแควร์ เท่ากับ 7809.486 มีค่า P-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่าข้อมูลมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการทดสอบพบว่า ตัวแปรทั้ง 5 สามารถอธิบายความผันแปรองค์ประกอบด้านติดตามและประเมินผลขององค์กร ได้ร้อยละ 71.838 โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักมากที่สุดได้แก่ เรื่อง บริษัทมีการติดตามและกำกับดูแลการปฏิบัติงาน

ในแต่ละกิจกรรม และรายงานผลตามข้อเท็จจริงอย่างเป็นอิสระตรงไปตรงมา ไม่ปิดบังสิ่งผิดปกติอย่างต่อเนืองและเหมาะสม (MT1) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.905 รองลงมาเป็นเรื่องบริษัทติดตามและประเมินผลระหว่างการปฏิบัติงานเพื่อให้มั่นใจว่าการปฏิบัติการเป็นไปตามหลักการในแต่ละองค์ประกอบของการควบคุมภายในครบถ้วนจากหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอก (MT3) มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.884 ส่วนตัวแปรที่มีน้ำหนักปัจจัยน้อยที่สุด คือบริษัทกำหนดให้มีการแก้ไขและติดตามผลของทุกกิจกรรมการควบคุมอย่างทันเวลาหากเกิดความผิดพลาดหรือผลการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามแผน (MT4) มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.785

ตารางที่ 61 แสดงระดับการตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี

รายละเอียด	น้ำหนักองค์ประกอบ
46. ข้อมูลทางการเงินสามารถแสดงถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกิจการได้อย่างครบถ้วน ถูกต้องและทันเวลา (FA1)	.850
47. บริษัทมีการทบทวนความเพียงพอของระบบการควบคุมทรัพยากรและบุคลากรในระบบงานต่างๆ เพื่อป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลทางการเงิน และการสูญหายของทรัพย์สินต่างๆ ได้ (FA2)	.901
48. บริษัทให้ความสำคัญกับการรายงานผลการปฏิบัติงานการตรวจสอบทางการเงิน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับบริษัท เพราะความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลทางการเงินมีความสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ใช้ข้อมูลทางการเงิน (FA3)	.916
49. การตรวจสอบทางการเงินช่วยลดจุดอ่อนของการควบคุม และสามารถใช้ในการทบทวนความเพียงพอของระบบการป้องกันความเสี่ยงของบริษัทได้ (FA4)	.914
50. บริษัทมีการควบคุมและประเมินราคาสินทรัพย์ตามรายงานทะเบียนทรัพย์สิน (FA5)	.774
Eigenvalues = 3.808 KMO = .890	
Variance Explained = 76.155 , Bartlett's Test of Sphericity $\chi^2=8198.710$, p-value = .000	

จากตารางที่ 61 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้ค่า KMO เท่ากับ 0.890 การทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity มีค่า ไค-สแควร์ เท่ากับ 8198.710 มีค่า P-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05

สรุปได้ว่าข้อมูลมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการทดสอบ พบว่า ตัวแปรทั้ง 5 สามารถอธิบายความผันแปรองค์ประกอบด้านการตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี ได้ร้อยละ 76.155 โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักมากที่สุดได้แก่ บริษัทให้ความสำคัญกับการรายงานผลการปฏิบัติงาน การตรวจสอบทางการเงิน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับบริษัท เพราะความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลทางการเงินมีความสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้ใช้ข้อมูลทางการเงิน (FA3) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.916 รองลงมาเป็นเรื่องการตรวจสอบทางการเงินช่วยลดจุดอ่อนของการควบคุม และสามารถใช้ในการทบทวนความเสี่ยงพอของระบบการป้องกันความเสี่ยงของบริษัทได้ (FA4) มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.914 ส่วนตัวแปรที่มีน้ำหนักปัจจัยน้อยที่สุดคือบริษัทมีการควบคุมและประเมินราคาสินทรัพย์ตามรายงานทะเบียนทรัพย์สิน (FA5) มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.774

ตารางที่ 62 แสดงระดับการตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบการปฏิบัติการ

รายละเอียด	น้ำหนักองค์ประกอบ
51. บริษัทมีการควบคุมแผนการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนกลยุทธ์ของบริษัทช่วยให้ผลประกอบการบรรลุตามเป้าหมายได้ (PA1)	0.884
52. ผลของการตรวจสอบขั้นตอนและขบวนการการปฏิบัติงานของฝ่ายผลิตหรือส่วนปฏิบัติการช่วยลดโอกาสการสูญเสียที่ควบคุมได้และควบคุมไม่ได้จากการปฏิบัติการ (PA2)	0.857
53. บริษัทให้ความสำคัญกับการรายงานผลการตรวจสอบการปฏิบัติการตามวัตถุประสงค์ช่วยให้บริษัทลดความเสี่ยงและสามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพสร้างมูลค่าเพิ่มได้ (PA3)	0.889
54. บริษัทมีการทบทวนแผนการปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแผนการควบคุมช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องลดผลกระทบจากการสูญเสียรายได้ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ปัจจุบัน (PA4)	0.824
55. แผนปฏิบัติการสอดคล้องตามวัตถุประสงค์และมุ่งเน้นสู่เป้าหมาย (PA5)	0.846
Eigenvalues = 3.702 KMO = .813	
Variance Explained = 74.034, Bartlett's Test of Sphericity $\chi^2 = 8431.601$, p-value = 0.000	

จากตารางที่ 62 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้ค่า KMO เท่ากับ 0.813 การทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity มีค่า ไค-สแควร์ เท่ากับ 8431.60 มีค่า P-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05

จากตารางที่ 63 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้ค่า KMO เท่ากับ 0.737 การทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity มีค่า ไค-สแควร์ เท่ากับ 6650.247 มีค่า P-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่าข้อมูลมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการทดสอบพบว่า ตัวแปรทั้ง 5 สามารถอธิบายความผันแปรองค์ประกอบด้านการตรวจสอบการปฏิบัติการตามข้อกำหนดได้ร้อยละ 64.953 โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักมากที่สุดได้แก่ เรื่องบริษัทมีการตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างสม่ำเสมอช่วยให้ผู้บริหารสามารถปรับระบบการควบคุมต่าง ๆ ได้ทันตามการเปลี่ยนแปลง (CA2) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.869 รองลงมาเป็นเรื่องบริษัทมีการดำเนินการที่เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ข้อกำหนดและจริยธรรมที่ดีช่วยสร้างมูลค่ากิจการได้อย่างยั่งยืน (CA3) มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.866 ส่วนตัวแปรที่มีน้ำหนักปัจจัยน้อยที่สุดคือบริษัทให้ความสำคัญในการปฏิบัติตามหลักกฎหมาย เงื่อนไขต่าง ๆ ข้อกำหนด และข้อบังคับต่างๆ เช่น การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการส่งเสริมการลงทุนช่วยลดความสูญเสียจากการเสียชีวิตจากการได้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ได้ (CA4) มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.709

ตารางที่ 64 แสดงระดับการตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ

รายละเอียด	น้ำหนักองค์ประกอบ
61. บริษัทมีการตรวจสอบและควบคุมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และทันเวลา (IA1)	.895
62. บริษัทมุ่งเน้นในการตรวจสอบระบบความปลอดภัย และการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศทางการเงินซึ่งป้องกันเพิ่มความมั่นใจในการรั่วไหลของข้อมูลทางการเงินได้ (IA2)	.901
63. บริษัทให้ความสำคัญกับการรายงานผลการปฏิบัติงานการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประเมินความเพียงพอในการควบคุมเพื่อปรับปรุงระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (IA3)	.804
64. การให้ความสำคัญกับการอบรมเพิ่มเติมความรู้กับปฏิบัติการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง (IA4)	.712
65. บริษัทให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาตรวจสอบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็นในการดำเนินงาน (IA5)	.775
Eigenvalues = 3.366	
KMO = .742	
Variance Explained = 67.321, Bartlett's Test of Sphericity $\chi^2 = 8291.764$, p-value = .000	

จากตารางที่ 64 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลให้ค่า KMO เท่ากับ 0.742 การทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity มีค่า ไค-สแควร์ เท่ากับ 8291.764 มีค่า P-value เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 สรุปได้ว่าข้อมูลมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการทดสอบพบว่า ตัวแปรทั้ง 5 สามารถอธิบายความผันแปรองค์ประกอบด้านการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้ร้อยละ 67.321 โดยตัวแปรที่มีน้ำหนักมากที่สุดได้แก่ เรื่องบริษัทมุ่งเน้นในการตรวจสอบระบบความปลอดภัย และการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศทางการเงินเชิงป้องกันเพิ่มความมั่นใจในเรื่องการรั่วไหลของข้อมูลทางการเงินได้ (IA2) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.901 รองลงมาเป็นเรื่องบริษัทมีการตรวจสอบและควบคุมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และทันเวลา (IA1) มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.895 ส่วนตัวแปรที่มีน้ำหนักปัจจัยน้อยที่สุด คือ การให้ความสำคัญกับการอบรมเพิ่มเติมความรู้กับผู้บริหารตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง (IA4) มีค่าน้ำหนักปัจจัยเท่ากับ 0.712

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกต

1. การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกต สำหรับตรวจสอบ การแจกแจงแบบปกติของข้อมูล ซึ่งเป็นข้อตกลงเบื้องต้นก่อนวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความเบ้ (SK) ค่าความโด่ง (KU) (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ซึ่งตัวแปรบ่งชี้หรือตัวแปรสังเกตของตัวแปรแฝง (Latent variable) จำนวน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การบริหารความเสี่ยง (RIM) การควบคุมภายใน (ICON) การตรวจสอบภายใน (INA) ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) ผลการดำเนินงาน (BUR) และมูลค่ากิจการ (BUV) มีจำนวนทั้งสิ้น 22 ตัว

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพรรณนาลักษณะของตัวแปรสังเกตได้ในรูปแบบค่ามาตรฐานพบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0 และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1 ทุกตัว ดังแสดงในตารางที่ 65 เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ (Skewness) หรือความสมมาตรของการแจกแจงในภาพรวมพบว่า ตัวแปรสังเกตได้ที่มีอยู่ในแบบจำลองส่วนใหญ่แล้วมีการแจกแจงในลักษณะค่อนข้างสมมาตร (ค่าความเบ้ใกล้เคียงกับ 0) มีค่าความเบ้อยู่ระหว่าง -1.3889 ถึง 1.9646 ซึ่งถือว่ามีค่าความเบ้ไม่มาก เมื่อพิจารณาค่าความโด่ง (Kurtosis) พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ที่มีอยู่ในแบบจำลองส่วนใหญ่มีค่าความโด่งค่อนข้างปกติ (Platy Krikor Leptokurtic distribution) โดยค่าความโด่งที่คำนวณได้ต่างจากศูนย์ มีค่าความโด่งอยู่ระหว่าง -.8344 ถึง 6.3426 เมื่อพิจารณาค่าสูงสุดและค่าต่ำที่สุด พบว่า ค่าพบว่าหลายตัวแปรอยู่นอกช่วง -3 และ +3 จึงใช้วิธีการตัดค่าที่สูงผิดปกติ

หรือต่ำกว่าปกติออกแล้วแทนด้วยค่าเฉลี่ยตามหลักการ Replace Missing แล้วนำไปใช้ในการวิเคราะห์
สมการเชิงโครงสร้าง

ตารางที่ 65 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้

	MIN	MAX	\bar{X}	S.D.	SK	KU
FSR	-3.2654	1.3622	.0000	1.0000	-.9381	1.1332
FOR	-2.8941	1.4447	.0000	1.0000	-.5297	.0852
FFR	-3.4237	1.3012	.0000	1.0000	-.9192	1.0888
FMR	-2.8251	2.3391	.0000	1.0000	-.1568	.2076
FFA	-3.3379	1.4472	.0000	1.0000	-.9523	1.4235
FPA	-3.3451	1.4775	.0000	1.0000	-.6555	.2525
FCA	-3.3329	1.5197	.0000	1.0000	-.7770	.8536
FIA	-3.1384	1.5287	.0000	1.0000	-.8753	1.0841
FRA	-3.2483	1.0795	.0000	1.0000	-1.0850	1.1871
FCE	-3.1858	.9676	.0000	1.0000	-1.1835	1.3689
FACA	-3.3635	.8606	.0000	1.0000	-1.3889	1.8811
FIC	-3.5528	1.6326	.0000	1.0000	-1.1475	2.1634
FMO	-2.9193	1.5703	.0000	1.0000	-.7710	.7792
CR	-4.7505	4.9770	.0000	1.0000	-.2699	2.9888
DE	-1.0619	5.4727	.0000	1.0000	1.9646	5.2285
DT	-2.6422	3.0625	.0000	1.0000	.0538	-.8344
ROE	-3.7572	3.7234	.0000	1.0000	-.4422	1.1103
ROA	-3.5445	3.5239	.0000	1.0000	-.1190	.7248
GPM	-3.3180	3.8824	.0000	1.0000	.1969	.3092
NPM	-3.9281	4.1209	.0000	1.0000	.0700	1.3843
TBQ	-5.7239	6.1320	.0000	1.0000	1.3171	5.4793
EVA	-3.6445	6.1085	.0000	1.0000	1.3195	6.3426

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation :R) เป็นข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง คือ ตัวแปรต้องมีความสัมพันธ์กันเชิงเส้น และตัวแปรทั้งหมดต้องมีความสัมพันธ์กันมากพอเพื่อรวมกันเป็นองค์ประกอบ ซึ่งการตรวจสอบในการศึกษานี้ ใช้ค่าสถิติทดสอบ 2 ค่า คือ Kaiser-Mayer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) และสถิติ Bartlett's test of sphericity เพื่อทดสอบว่าตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดเป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity Matrix) หรือไม่ (สุภมาส อังสุโชติ และคณะ, 2554) ผลการวิเคราะห์สามารถนำเสนอได้ ดังนี้

จากตารางที่ 65 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 22 ตัวแปร พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมด 231 คู่ ซึ่งเป็นตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันและความสัมพันธ์ของตัวแปรทุกคู่มีทิศทางเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นความสัมพันธ์ทางบวก มีขนาดของความสัมพันธ์หรือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.221 - 0.959 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้วัดตัวแปรเดียวกัน พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ทางบวก) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยตัวแปรสังเกตได้ที่มีระดับความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก ($r > 0.8$) มีจำนวน 22 คู่ มีระดับความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($0.6 < r < 0.8$) จำนวน 6 คู่ ตัวแปรสังเกตได้คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงมากที่สุด คือ มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์(EVA) และTobin's Q (TBQ) ในองค์ประกอบ มูลค่ากิจการ (BUV) ($r = 0.959$) ส่วนตัวแปรคู่ที่มีความสัมพันธ์กันต่ำที่สุด คือตัวแปรอัตรากำไรสุทธิ (NPM) และ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) ในองค์ประกอบผลการดำเนินงาน (BUR)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้วัดตัวแปรต่างกัน พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน (ทางบวก) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยตัวแปรสังเกตได้ที่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก ($r > 0.8$) จำนวน 47 คู่ ตัวแปรสังเกตได้ที่มีความสัมพันธ์กันในมีระดับความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($0.6 < r < 0.8$) จำนวน 58 คู่ ระดับปานกลาง ($0.4 < r < 0.6$) จำนวน 49 คู่ และตัวแปรสังเกตได้ที่มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ ($0.2 < r < 0.4$) จำนวน 52 คู่ ตัวแปรสังเกตได้ คู่ที่มีความสัมพันธ์กันสูงมากที่สุด คือตัวแปร อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น(DE) ในองค์ประกอบ ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) กับ ด้านกลยุทธ์ (FSR) เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่ในภาพรวม พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกคู่ส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่า 0.80 ความสัมพันธ์ดังกล่าวแสดงให้เห็น

เห็นว่าตัวแปรสังเกตได้มีระดับความสัมพันธ์ไม่สูงมาก จึงไม่เกิดปัญหา Multicollinearity และตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดอยู่บนองค์ประกอบร่วมกัน ดังนั้น มีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง

เมื่อพิจารณาค่าสถิติ Bartlett's test of sphericity พบว่า มีค่าเท่ากับ 71684.114 $df = 105$ ($p = 0.00$) แสดงว่า เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity matrix) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอย่างเพียงพอที่จะสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ซึ่งมีค่าใกล้ 1 (0.956) แสดงให้เห็นว่าตัวแปรสังเกตได้มีความสัมพันธ์กันมาก เหมาะสมในการนำไปใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนกับโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ต่อไป เนื่องจาก ค่าดัชนีมีค่า 0.80 ขึ้นไป แสดงว่า ข้อมูลเหมาะสมที่จะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ดีมาก (สุภมาส อังสุโชติ และคณะ, 2554 อ้างถึงใน Hair et al., 2006)

ตารางที่ 66 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกต

	FSR	FOR	FFR	FMR	FFA	FPA	FCA	FIA	FRA	FCE	FACA	FIC	FMO	CR	DE	DT	ROE	ROA	GPM	NPM	TBO	
FOR	.849**																					
FFR	.931**	.846**																				
FMR	.808**	.831**	.813**																			
FFA	.873**	.746**	.811**	.729**																		
FPA	.896**	.785**	.849**	.770**	.868**																	
FCA	.884**	.790**	.822**	.772**	.864**	.927**																
FIA	.853**	.776**	.793**	.754**	.849**	.894**	.946**															
FRA	.839**	.736**	.785**	.719**	.818**	.839**	.829**	.810**														
FCE	.816**	.698**	.756**	.678**	.806**	.791**	.793**	.760**	.928**													
FACA	.797**	.644**	.723**	.627**	.780**	.751**	.745**	.718**	.871**	.884**												
FIC	.901**	.761**	.846**	.749**	.835**	.839**	.830**	.807**	.821**	.812**	.781**											
FMO	.880**	.779**	.828**	.769**	.846**	.894**	.901**	.907**	.821**	.776**	.721**	.836**										
CR	.838**	.724**	.792**	.728**	.785**	.814**	.785**	.773**	.786**	.763**	.715**	.813**	.803**									
DE	.767**	.661**	.716**	.701**	.714**	.759**	.727**	.711**	.709**	.671**	.627**	.754**	.739**	.910**								
DT	.920**	.804**	.856**	.787**	.844**	.896**	.868**	.841**	.864**	.833**	.783**	.860**	.867**	.898**	.885**							
ROE	.324**	.280**	.301**	.280**	.296**	.326**	.325**	.301**	.285**	.279**	.227**	.294**	.313**	.343**	.351**	.373**						
ROA	.592**	.510**	.561**	.505**	.554**	.571**	.553**	.532**	.563**	.546**	.520**	.571**	.556**	.596**	.552**	.623**	.464**					
GPM	.559**	.473**	.533**	.470**	.520**	.544**	.523**	.499**	.528**	.518**	.479**	.541**	.524**	.574**	.538**	.585**	.458**	.752**				
NPM	.511**	.442**	.492**	.448**	.488**	.492**	.462**	.445**	.478**	.471**	.437**	.488**	.485**	.577**	.535**	.543**	.403**	.734**	.712**			
TBO	.360**	.305**	.331**	.311**	.310**	.357**	.348**	.323**	.322**	.317**	.259**	.330**	.333**	.379**	.404**	.414**	.734**	.375**	.381**	.337**		
EVA	.315**	.267**	.292**	.272**	.266**	.307**	.302**	.279**	.277**	.278**	.221**	.288**	.292**	.326**	.346**	.361**	.740**	.323**	.332**	.299**	.959**	

Bartlett's test of Sphericity Chi-Square =71684.114, df = 231 , p = 0.000, KMO = 0.956

หมายเหตุ * p < .05 ** p < .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัด (Construct Validity)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและถูกต้องของโมเดลสมการเชิงโครงสร้างประกอบด้วย การพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ และค่า R^2 ตรวจสอบความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้ นำเสนอผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ (1) การวิเคราะห์องค์ประกอบตัวแปรแฝงภายนอก การบริหารความเสี่ยง (RIM) และการควบคุมภายใน (ICON) และ (2) การวิเคราะห์องค์ประกอบตัวแปรแฝงภายใน การตรวจสอบภายใน (INA) ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) ผลการดำเนินงาน (BUR) และมูลค่ากิจการ (BUV) ดังนี้

(1) การวิเคราะห์องค์ประกอบตัวแปรแฝงภายนอก

ตัวแปรแฝงภายนอกประกอบด้วย การบริหารความเสี่ยง (RIM) และ การควบคุมภายใน (ICON) จำแนกเป็น 9 ด้าน ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ (FSR) ด้านการเงิน (FFR) ด้านปฏิบัติงาน (FOR) และด้านตลาด (FMR) สภาพแวดล้อมของการควบคุม (FCE) การประเมินความเสี่ยง (FRA) กิจกรรมการควบคุม (FACA) สารสนเทศและการสื่อสาร (FIC) และติดตามและประเมินผล (FMO) ผลการตรวจสอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทั้ง 9 ด้าน จำนวน 36 คู่ พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าความสัมพันธ์กันในระดับสูง คือ

ด้านการเงิน (FFR) กับด้านกลยุทธ์ (FSR) ($r = 0.931$) ผลการวิเคราะห์เมตริกซ์สหสัมพันธ์ด้วย ค่าของ Chi-Square Bartlett's test = 27786.954 $df = 36$, $p = 0.000$ ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า เมตริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ไม่ใช่เมตริกซ์เอกลักษณะ และตัวแปรมีความสัมพันธ์กันมากพอที่จะสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ และค่าดัชนี KMO = .937 แสดงว่า ตัวแปรมีความเหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบได้

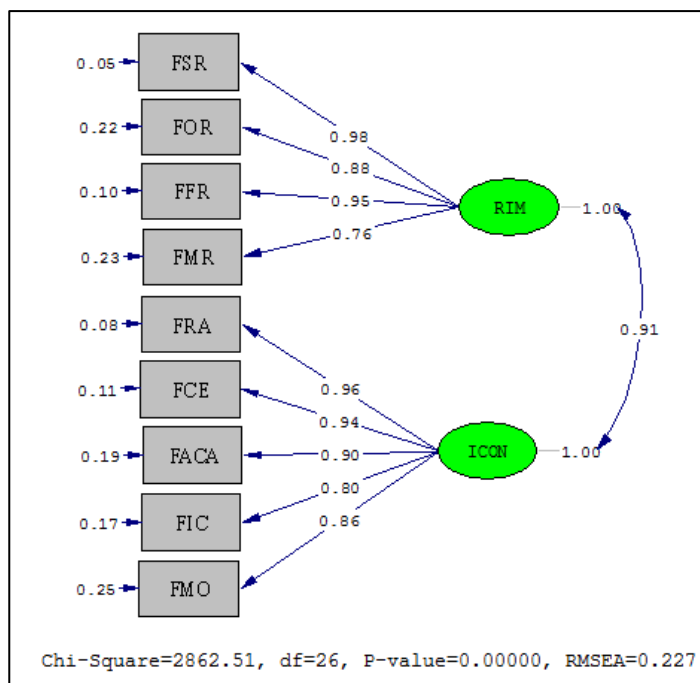
ตารางที่ 67 แสดงเมทริกซ์สหสัมพันธ์ ของตัวแปรสังเกตได้ของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงภายนอก

	FSR	FOR	FFR	FMR	FRA	FCE	FACA	FIC
FOR	.849**							
FFR	.931**	.846**						
FMR	.808**	.831**	.813**					
FRA	.839**	.736**	.785**	.719**				
FCE	.816**	.698**	.756**	.678**	.928**			
FACA	.797**	.644**	.723**	.627**	.871**	.884**		
FIC	.901**	.761**	.846**	.749**	.821**	.812**	.781**	
FMO	.880**	.779**	.828**	.769**	.821**	.776**	.721**	.836**

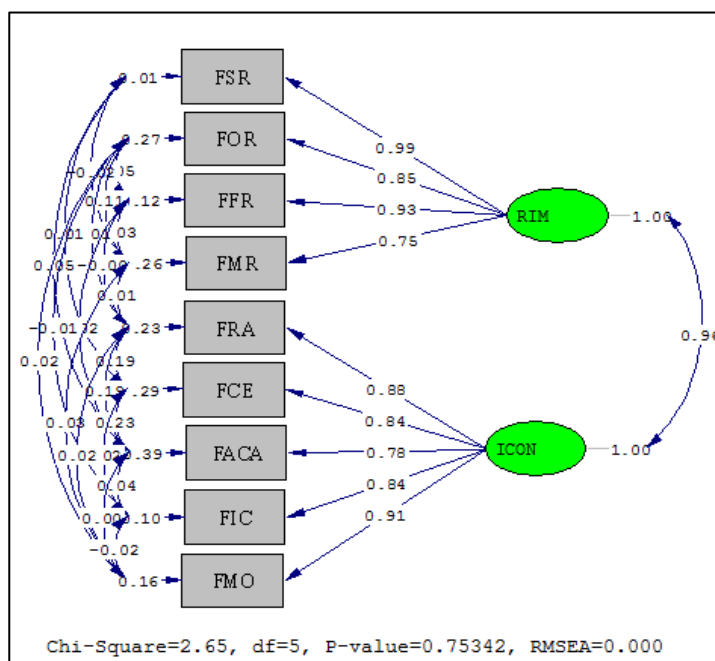
Bartlett's test of Sphericity Chi-Square = 27786.954, df = 36, p = 0.000, KMO = 0.937

หมายเหตุ * p < .05 ** p < .01

ผลการวิเคราะห์โมเดลการวัดได้ค่า Chi-Square = 2.65 , df = 5, p = 0.75342, RMSEA = 0.000, GFI = 1.00, AGFI = 0.99 แสดงให้เห็นว่าโมเดลการวัดตัวแปรแฝงภายนอกกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของตัวแปรแฝงภายนอก พบว่า ตัวแปรมีน้ำหนักความสำคัญในการบ่งชี้การบริหารความเสี่ยง (RIM) และ การควบคุมภายใน (ICON) ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ (FSR) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.99 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้การบริหารความเสี่ยง (RIM) ร้อยละ 99.0 รองลงมาเป็น ด้านการเงิน (FFR) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.93 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้การบริหารความเสี่ยง (RIM) ร้อยละ 87.0 น้อยที่สุด คือ ด้านตลาด (FMR) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.75 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้การบริหารความเสี่ยง (RIM) ร้อยละ 69.0 ดังภาพประกอบที่ 15 แสดงโมเดลการวัดตัวแปรแฝงภายนอก และตารางที่ 68 แสดงผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงภายนอก

ก่อนปรับ

หลังปรับ

ภาพประกอบที่ 15 แสดงโมเดลการวัดองค์ประกอบตัวแปรแฝงภายนอก

ตารางที่ 68 แสดงผลการตรวจสอบความตรงของ โมเดลการวัดตัวแปรแฝงภายนอก

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ				
	สัมประสิทธิ์	SE	t	คะแนนองค์ประกอบ	R ²
FSR	0.99	0.015	64.21	0.96	0.99
FOR	0.85	0.017	49.11	-0.04	0.73
FFR	0.93	0.016	57.22	0.02	0.87
FMR	0.75	0.017	45.16	0.06	0.69
FRA	0.88	0.017	50.86	0.18	0.77
FCE	0.84	0.018	47.19	0.05	0.71
FACA	0.78	0.019	40.39	-0.16	0.61
FIC	0.84	0.015	57.06	0.36	0.88
FMO	0.91	0.017	54.56	0.21	0.84

Chi-Square = 2.65, df = 5, p = 0.75342, RMSEA = 0.000, GFI = 1.00, AGFI = 0.99

ตารางที่ 69 แสดงการปรับโมเดลการวัดตัวแปรแฝงภายนอก

ค่าดัชนี	เกณฑ์	ก่อนปรับ		หลังปรับ	
		ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา	ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา
χ^2/df	< 2.00	110.907	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.530	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	< 0.05	0.230	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.000	ผ่านเกณฑ์
GFI	> 0.95	0.770	ไม่ผ่านเกณฑ์	1.000	ผ่านเกณฑ์
AGFI	> 0.90	0.600	ไม่ผ่านเกณฑ์	1.000	ผ่านเกณฑ์

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรองค์ประกอบเชิงยืนยันสำหรับ องค์ประกอบตัวแปรแฝงภายนอกพบว่า โมเดลการวัดการบริหารความเสี่ยง (RIM) และ การควบคุมภายใน(ICON) ทั้ง 2 โมเดล มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่าดัชนีความกลมกลืนทั้ง 4 ดัชนีที่ผ่านเกณฑ์การยอมรับ คือค่าดัชนี $\chi^2/df = 0.530$ GFI = 1.000 AGFI = 1.000 และ RMSEA = 0.000 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า โมเดลแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้างมีความเหมาะสม กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

(2) การวิเคราะห์องค์ประกอบตัวแปรแฝงภายใน ดังนี้

ตัวแปรแฝงภายในประกอบด้วย การตรวจสอบภายใน (INA) ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) ผลการดำเนินงาน (BUR) และมูลค่ากิจการ (BUV) จำแนกเป็น 13 ด้าน ได้แก่

การตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี (FFA) การตรวจสอบการปฏิบัติการ (FPA) การตรวจสอบการปฏิบัติการตามข้อกำหนด (FCA) การตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ (FIA) อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR) อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (DT) อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (DE) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) อัตรากำไรขั้นต้น (GPM) อัตรากำไรสุทธิ (NPM) Tobin's Q (TBQ) และมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ (EVA) ผลการตรวจสอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทั้ง 13 ด้านจำนวน 78 คู่ พบว่า ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าความสัมพันธ์กันในระดับสูง คือ Tobin's Q (TBQ) และมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ (EVA) ($r = 0.959$) ผลการวิเคราะห์เมตริกซ์สหสัมพันธ์ด้วยค่าของ Chi-Square Bartlett's test = 36698.788 df = 78, $p = 0.000$ ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า เมตริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ไม่ใช่เมตริกซ์เอกลักษณะ และตัวแปรมีความสัมพันธ์กันมากพอที่จะสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ และค่าดัชนี KMO = 0.909 แสดงว่า ตัวแปรมีความเหมาะสมที่จะวิเคราะห์องค์ประกอบได้

ตารางที่ 70 แสดงเมตริกซ์สหสัมพันธ์ ของตัวแปรสังเกตได้ของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงภายใน

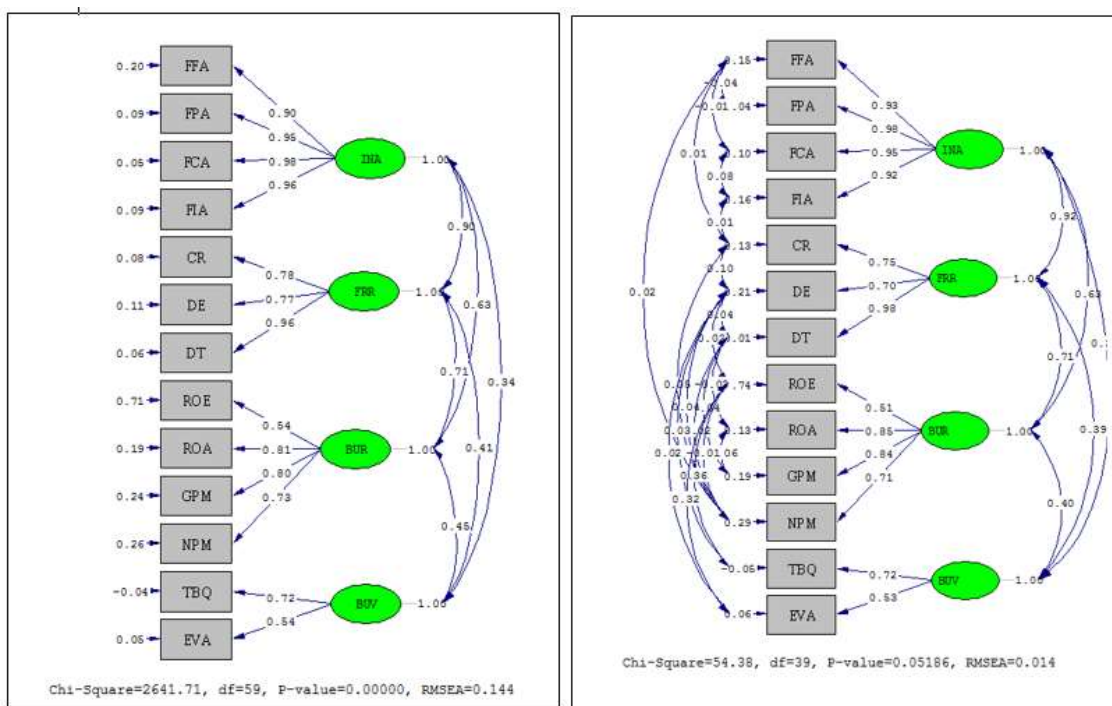
	FFA	FPA	FCA	FIA	CR	DE	DT	ROE	ROA	GPM	NPM	TBQ
FPA	.868**											
FCA	.864**	.927**										
FIA	.849**	.894**	.946**									
CR	.785**	.814**	.785**	.773**								
DE	.714**	.759**	.727**	.711**	.910**							
DT	.844**	.896**	.868**	.841**	.898**	.885**						
ROE	.296**	.326**	.325**	.301**	.343**	.351**	.373**					
ROA	.554**	.571**	.553**	.532**	.596**	.552**	.623**	.464**				
GPM	.520**	.544**	.523**	.499**	.574**	.538**	.585**	.458**	.752**			
NPM	.488**	.492**	.462**	.445**	.577**	.535**	.543**	.403**	.734**	.712**		
TBQ	.310**	.357**	.348**	.323**	.379**	.404**	.414**	.734**	.375**	.381**	.337**	
EVA	.266**	.307**	.302**	.279**	.326**	.346**	.361**	.740**	.323**	.332**	.299**	.959**

Bartlett's test of Sphericity Chi-Square = 36698.788, df = 78, $p = 0.000$, KMO = 0.909

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

ผลการวิเคราะห์โมเดลการวัดได้ค่า Chi-Square = 54.38, df = 39, $p = 0.05186$, RMSEA = 0.014, GFI = 1.00, AGFI = 0.99 แสดงให้เห็นว่าโมเดลการวัดตัวแปรแฝงภายใน

กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของตัวแปรแฝงภายใน พบว่า ตัวแปร มีน้ำหนักความสำคัญในการบ่งชี้การตรวจสอบภายใน (INA) ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) ผลการดำเนินงาน (BUR) และมูลค่ากิจการ (BUV) ได้แก่ การตรวจสอบการปฏิบัติการ (FPA) และ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (DE) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.98 ทั้ง 2 ด้านและ มีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้การตรวจสอบภายใน (INA) และลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) ร้อยละ 96.0 และ 99.0 ตามลำดับ รองลงมาเป็นด้านการตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี (FFA) โดยมี ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.93 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้การตรวจสอบภายใน (INA) ร้อยละ 85.0 น้อยที่สุด คือ ด้านอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.51 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน (BUR) ร้อยละ 26.0 ดัง ภาพประกอบที่ 16 แสดงโมเดลการวัดตัวแปรแฝงภายในและตารางที่ 71 แสดงผลการตรวจสอบ ความตรงของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงภายใน

ก่อนปรับ

หลังปรับ

ภาพประกอบที่ 16 แสดงโมเดลการวัดองค์ประกอบการตัวแปรแฝงภายใน

ตารางที่ 71 แสดงผลการตรวจสอบความตรงของ โมเดลการวัดตัวแปรแฝงภายใน

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ				
	สัมประสิทธิ์	SE	t	คะแนนองค์ประกอบ	R ²
FFA	0.93	0.017	55.37	.24	0.85
FPA	0.98	0.016	61.86	.52	0.96
FCA	0.95	0.016	58.65	.17	0.90
FIA	0.92	0.017	55.14	.00	0.84
CR	0.75	0.014	53.86	.28	0.82
DE	0.70	0.015	47.27	-.37	0.71
DT	0.98	0.015	63.64	1.05	0.99
ROE	0.51	0.021	24.56	.54	0.26
ROA	0.85	0.017	48.59	.05	0.84
GPM	0.84	0.018	45.87	.48	0.79
NPM	0.71	0.017	41.42	.40	0.64
TBQ	0.72	0.011	64.15	.03	1.10
EVA	0.53	0.010	51.83	3.62	0.84

Chi-Square = 54.38, df = 39 , p = 0.05186, RMSEA = 0.014, GFI = 1.00, AGFI = 0.99

ตารางที่ 72 แสดงการปรับโมเดลการวัดตัวแปรแฝงภายใน

ค่าดัชนี	เกณฑ์	ก่อนปรับ		หลังปรับ	
		ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา	ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา
χ^2/df	< 2.00	44.775	ไม่ผ่านเกณฑ์	1.394	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	< 0.08	0.144	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.014	ผ่านเกณฑ์
GFI	> 0.95	0.840	ไม่ผ่านเกณฑ์	1.000	ผ่านเกณฑ์
AGFI	> 0.90	0.750	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.990	ผ่านเกณฑ์

ผลการวิเคราะห์ตัวแปรองค์ประกอบเชิงยืนยันสำหรับ องค์ประกอบการตรวจสอบภายใน (INA) ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) ผลการดำเนินงาน (BUR) และมูลค่ากิจการ (BUV) พบว่า โมเดลการวัดตัวแปรแฝงทั้ง 4 โมเดล มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่าดัชนีความกลมกลืนทั้ง 4 ดัชนีที่ผ่านเกณฑ์การยอมรับ คือค่าดัชนี $\chi^2/df = 1.394$ GFI = 1.00 AGFI = 0.990 และ RMSEA = 0.014 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า โมเดลแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้าง มีความเหมาะสม กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงของตัวแปรแฝง (Construct Reliability: ρ_c) และค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ (Average Variance Extracted: ρ_v)

ตัวแปรแฝงในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง ตรวจสอบจากตัวชี้วัด 2 ตัว ได้แก่ ความเที่ยงของตัวแปรแฝง (ρ_c) และค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ (ρ_v) โดยเกณฑ์มาตรฐานคือ ค่าความเที่ยงของตัวแปรแฝง (ρ_c) ควรมีค่ามากกว่า 0.60 และค่าเฉลี่ยของการผันแปรที่ถูกสกัดได้ (ρ_v) ควรมีค่ามากกว่า 0.50 (สุกมาศ อังศุโชติ และคณะ, 2554 อ้างอิงจาก Diamantopoulos & Siguaw, 2000) ซึ่งจะสรุปว่า การผันแปรในตัวชี้วัดส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากตัวแปรสร้างมากกว่าเป็นข้อผิดพลาดของมาตรวัด ซึ่งแสดงว่าตัวแปรแฝง มีความเที่ยง ซึ่งสามารถแสดงผลการวิเคราะห์ได้ดังตารางที่ 73 ตารางที่ 73 แสดงความเที่ยงของตัวแปรแฝงและค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ (ρ_c & ρ_v) ตัวแปรแฝง

ตัวแปรแฝง	ความเที่ยงตัวแปรแฝง (ρ_c) (>0.60)	ความแปรปรวนเฉลี่ยที่สกัดได้ ด้วยองค์ประกอบ (ρ_v) (>0.50)
RIM	0.954	0.840
ICON	0.981	0.911
INA	0.971	0.892
FRR	0.968	0.912
BUR	0.835	0.566
BUV	0.934	0.879

จากตารางที่ 73 แสดงให้เห็นว่าความเที่ยงของตัวแปรแฝงทุกตัวมีค่าสูง โดยมีค่า ρ_c อยู่ระหว่าง 0.835 - 0.981 ซึ่งมากกว่า 0.60 และค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ด้วยองค์ประกอบ มีค่า ρ_v อยู่ระหว่าง 0.566 - 0.912 ซึ่งมากกว่า 0.50 แสดงว่า จากการประเมินโมเดลมาตรวัดได้หลักฐานที่ชัดเจนว่า การนิยามปฏิบัติการตัวแปรแฝงทั้งหมดถูกต้องและเชื่อถือได้

3. ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างตามสมมติฐาน

การบริหารความเสี่ยง (RIM) ส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อการตรวจสอบภายใน (INA) และส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) การควบคุมภายใน (ICON) ส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อการตรวจสอบภายใน (INA) และส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) การตรวจสอบภายใน (INA) ส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) ส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน

(BUR) และผลการดำเนินงาน (BUR) ส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ (BUV) การบริหารความเสี่ยง (RIM) ส่งผลทางอ้อมเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) ส่งผ่านการตรวจสอบภายใน (INA) และส่งผลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน (BUR) ส่งผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) การควบคุมภายใน (ICON) ส่งผลทางอ้อมเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) ส่งผ่านการตรวจสอบภายใน (INA) และส่งผลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน (BUR) ส่งผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) การตรวจสอบภายใน (INA) ส่งผลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน (BUR) ส่งผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) และลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) ส่งผลทางอ้อมเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ (BUV) ส่งผ่านผลการดำเนินงาน (BUR) ผู้วิจัยได้ทำวิเคราะห์ ด้วยวิธีการ Maximum Likelihood ด้วย โปรแกรมสำเร็จรูป LISREL 8.80 เพื่อทำการเปรียบเทียบถึงความสอดคล้องระหว่างโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเกณฑ์ในการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยพิจารณาจากค่าสถิติ ได้แก่ ประกอบด้วย ดังนี้ ค่า $\chi^2 = 7951.87$, $df = 201$, $p\text{-value} = 0.000$, $CFI = 0.960$, $GFI = 0.750$, $AGFI = 0.680$, $RMSEA = 0.135$ และ $SRMR = 0.043$ ค่าสถิติที่สำคัญไม่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ (Joreskog; & Sorbom, 1996) แต่ค่า P- value ยังน้อยกว่า .05 ดังตารางที่ 74 และรูปที่ 18

เพื่อให้เกิดความกลมกลืนระหว่างข้อมูลเชิงประจักษ์กับรูปแบบผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการปรับโมเดล (Model Modification) โดยพิจารณาจากคำแนะนำในการปรับพารามิเตอร์ในโมเดล ด้วยค่าดัชนีปรับโมเดล (Model Modification Indices: MI) จากนั้นปรับพารามิเตอร์โดยผ่อนคลายข้อตกลงเบื้องต้นยอมเกิดความสัมพันธ์ระหว่างค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ จนค่าดัชนีความกลมกลืนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ผลดังตารางที่ 74 และรูปที่ 18

ตารางที่ 74 แสดงการปรับโมเดลการวัดตัวแปรแฝงภายนอก

ค่าดัชนี	เกณฑ์	ก่อนปรับ		หลังปรับ	
		ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา	ค่าสถิติ	ผลการพิจารณา
χ^2/df	< 2.00	39.561	ไม่ผ่านเกณฑ์	1.978	ผ่านเกณฑ์
CFI	> 0.95	0.960	ผ่านเกณฑ์	1.000	ผ่านเกณฑ์
GFI	> 0.95	0.750	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.960	ผ่านเกณฑ์
AGFI	> 0.90	0.680	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.920	ผ่านเกณฑ์
RMSEA	< 0.08	0.135	ไม่ผ่านเกณฑ์	0.045	ผ่านเกณฑ์
SRMR	< 0.05	0.043	ผ่านเกณฑ์	0.014	ผ่านเกณฑ์

เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดล พบว่าโมเดลสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่าดัชนีความกลมกลืนทั้ง 6 ดัชนีที่ผ่านทั้งเกณฑ์ 6 เกณฑ์การยอมรับ ได้แก่ CFI = 1.000, GFI = 0.960, AGFI = 0.920, RMSEA = 0.045 และ SRMR = 0.014 ค่า $\chi^2/df = 1.978$ สรุปได้ว่า โมเดลแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้างมีความเหมาะสมกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

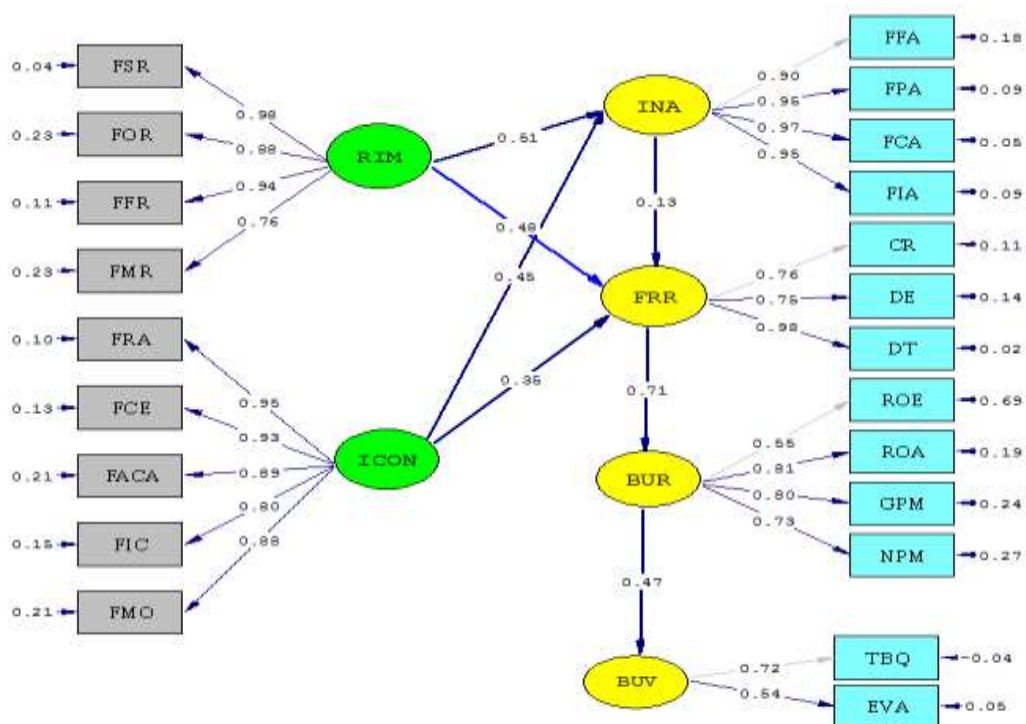
(1) ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 1.978 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจาก ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์มีค่าน้อยกว่า 2.00

(2) ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ (Comparative Fit Index: CFI) มีค่าเท่ากับ 1.000 แสดงว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ เนื่องจากค่า CFI มีค่า 0.90 ขึ้นไป

(3) ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสมบูรณ์ (Absolute Fit Index) ที่ผู้วิจัยพิจารณาค่า 2 ดัชนี คือ ดัชนีวัดความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) มีค่าเท่ากับ 0.960 และดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้ไขแล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.920 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากค่า GFI และค่า AGFI มีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 และค่า GFI และค่า AGFI ที่ยอมรับได้มีค่ามากกว่า 0.90

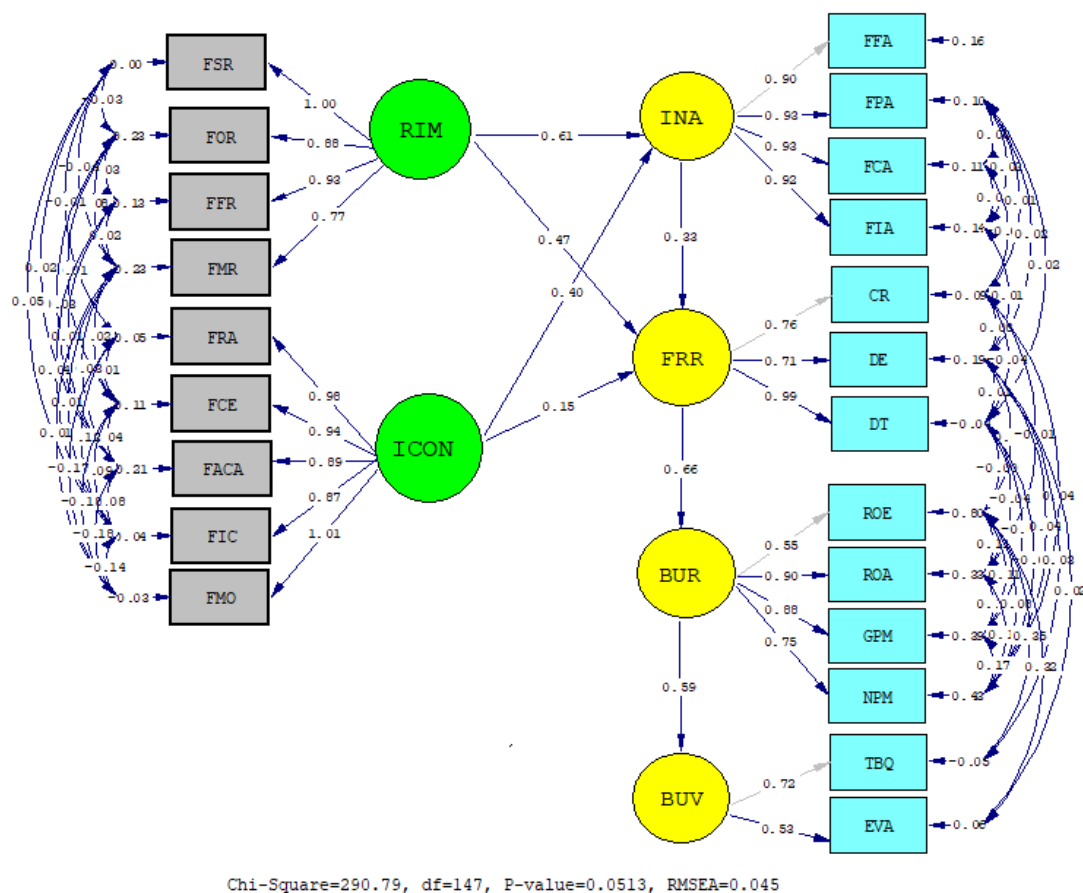
(4) ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.045 หมายถึง โมเดลสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจาก ค่า RMSEA มีค่าน้อยกว่า 0.05 หรือมีค่าระหว่าง 0.05 ถึง 0.08

(5) ดัชนีวัดความสอดคล้องกลมกลืนในรูปความคลาดเคลื่อน โดยดัชนีที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการพิจารณา คือ รากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (Standardized Root Mean Square Residual: SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.014 แสดงว่า โมเดลสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจาก มีค่าน้อยกว่า 0.05

Chi-Square=7951.87, df=201, P-value=0.00000, RMSEA=0.135

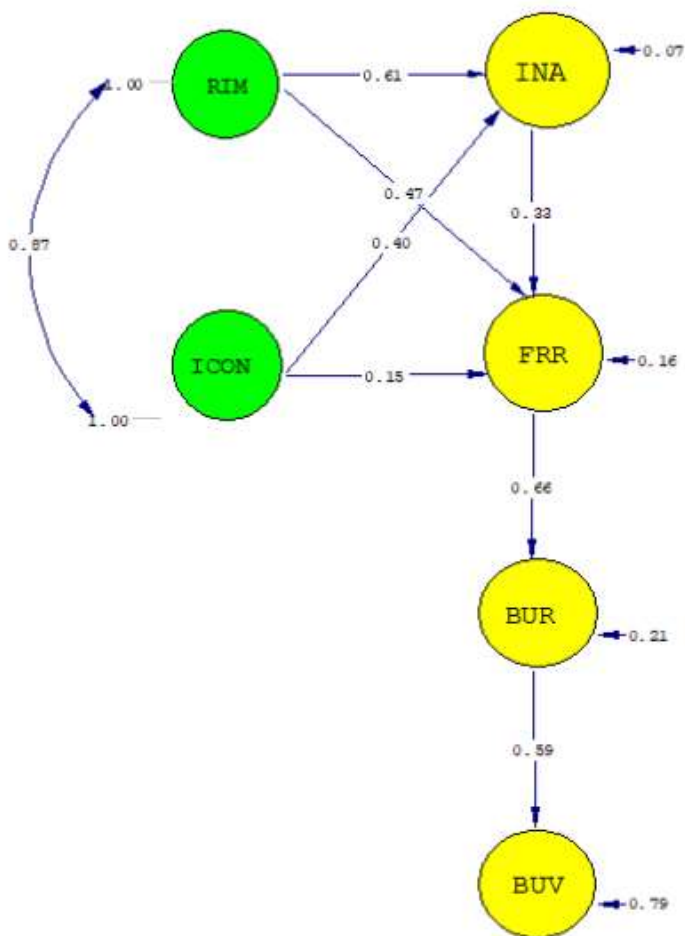
ภาพประกอบที่ 17 แสดงโมเดล การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ก่อนปรับ)

ภาพประกอบที่ 18 แสดง โมเดล การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (หลังปรับ)

4. ผลการวิเคราะห์เส้นทาง

ผู้วิจัยนำเสนอผลของอิทธิพลทางตรง (Direct Effects: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effects: IE) และอิทธิพลรวม (Total Effects: TE) เพื่อทำการตอบคำถามการวิจัยและสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ได้ดังตารางที่ 75

Chi-Square=290.79, df=147, P-value=0.0513, RMSEA=0.045

ภาพประกอบที่ 19 แสดงการวิเคราะห์เส้นทางของโมเดลตัวแปรแฝง

ตารางที่ 75 แสดงการวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในโมเดลการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ปัจจัยผล	ปัจจัยเหตุ														
	RIM			ICON			INA			FRR			BUR		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
INA	0.61**	-	0.61**	0.40**	-	0.40**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	(0.02		(0.02	(0.01		(0.01									
FRR	0.67**	0.20**	0.47**	0.28**	0.13**	0.15**	0.33**	-	0.33**	-	-	-	-	-	-
	(0.02	(0.02	(0.03	(0.01	(0.02	(0.01	(0.03		(0.03						
BUR	0.44**	0.44**	-	0.18**	0.18**	-	0.22**	0.22**	-	0.66**	-	0.66**	-	-	-
	(0.02	(0.02		(0.01	(0.01		(0.02	(0.02		(0.03		(0.03			
BUV	0.26**	0.26**	-	0.11**	0.11**	-	0.13**	0.13**	-	0.39**	0.39**	--	0.59**	-	0.59
	(0.01	(0.01		(0.00	(0.00		(0.02	(0.02		(0.02	(0.02		(0.02		**

$\chi^2/df = 1.978$, CFI = 1.000, GFI = 0.960, AGFI = 0.920, RMSEA = 0.045, SRMR = 0.014

จากตารางที่ 75 แสดงการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผ่านเกณฑ์ 6 ตัวบ่งชี้ ดังตารางที่ 75 (CFI = 1.000, GFI = 0.960, AGFI = 0.920, RMSEA = 0.045 และ SRMR = 0.014 $\chi^2/df = 1.978$) นั่นคือยอมรับสมมติฐานหลัก โมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการของบริษัทที่พัฒนาขึ้นค่อนข้างสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยรายละเอียดของอิทธิพลการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอธิบายได้ดังนี้

องค์ประกอบการตรวจสอบภายใน (INA) จากการศึกษาพบว่าการบริหารความเสี่ยง (RIM) และการควบคุมภายใน (ICON) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบ การตรวจสอบภายใน (INA) ได้ร้อยละ 93.0 การตรวจสอบภายใน (INA) ได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05 จากการบริหารความเสี่ยง (RIM) และการควบคุมภายใน (ICON) โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.61 และ 0.40 ตามลำดับ เขียนเป็นโมเดลได้ดังนี้

$$\text{การตรวจสอบภายใน (INA)} = 0.61(\text{RIM}) + 0.40(\text{ICON})$$

องค์ประกอบลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) จากการศึกษา พบว่า การบริหารความเสี่ยง (RIM) การควบคุมภายใน (ICON) และการตรวจสอบภายใน (INA) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) ได้ร้อยละ 84.0 ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) ได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05 จากการบริหารความเสี่ยง (RIM) การควบคุมภายใน (ICON) และการตรวจสอบภายใน (INA) โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.47 0.15 และ 0.33 ตามลำดับ และได้รับอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกจากการบริหารความเสี่ยง (RIM) การควบคุมภายใน (ICON) ส่งผ่านการตรวจสอบภายใน (INA) อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.20 และ 0.13 ตามลำดับ เขียนเป็นโมเดลได้ดังนี้

$$\text{ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR)} = 0.47(\text{RIM}) + 0.15(\text{ICON}) + 0.33(\text{INA})$$

องค์ประกอบผลการดำเนินงาน (BUR) จากการศึกษาพบว่าการบริหารความเสี่ยง (RIM) การควบคุมภายใน (ICON) การตรวจสอบภายใน (INA) และลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบ ผลการดำเนินงาน (BUR) ได้ร้อยละ 78.0 ได้รับ

อิทธิพลทางตรงเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05 จากลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.66 และได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากการบริหารความเสี่ยง (RIM) การควบคุมภายใน (ICON) การตรวจสอบภายใน (INA) ส่งผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.44 0.18 และ 0.22 ตามลำดับ เขียนเป็น โมเดลได้ดังนี้

$$\text{ผลการดำเนินงาน (BUR)} = 0.66 (\text{FRR})$$

องค์ประกอบมูลค่ากิจการ (BUV) จากการศึกษาพบว่า การบริหารความเสี่ยง (RIM) การควบคุมภายใน (ICON) การตรวจสอบภายใน (INA) ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) และผลการดำเนินงาน (BUR) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบ มูลค่ากิจการ (BUV) ได้ร้อยละ 22.0 มูลค่ากิจการ (BUV) ได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 จากผลการดำเนินงาน (BUR) ด้วยขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.59 และได้รับอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวก จากการบริหารความเสี่ยง (RIM) การควบคุมภายใน (ICON) การตรวจสอบภายใน (INA) และลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) ส่งผ่านผลการดำเนินงาน (BUR) อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05 ด้วยขนาดอิทธิพล 0.26 0.11 0.13 และ 0.39 ตามลำดับ เขียนเป็น โมเดลได้ดังนี้

$$\text{มูลค่ากิจการ (BUV)} = 0.59(\text{BUR})$$

ตารางที่ 76 แสดงค่าพารามิเตอร์ของตัวแปรสังเกตได้ของโมเดล

ตัวแปร	พารามิเตอร์ของตัวแปรสังเกตได้					สัมประสิทธิ์ คะแนนองค์ประกอบ
	b	bata	SE	t	R ²	
การบริหารความเสี่ยง (RIM)						
FSR	1.00**	1.00	0.015	64.68	1.00	1.13
FOR	0.88**	0.88	0.017	50.26	0.77	0.03
FFR	0.93**	0.93	0.016	56.97	0.87	-0.04
FMR	0.77**	0.85	0.016	47.60	0.72	0.13

ตารางที่ 76 (ต่อ)

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ					สัมประสิทธิ์คะแนน องค์ประกอบ
	b	bata	SE	t	R ²	
การควบคุมภายใน (ICON)						
FRA	0.98 ^{**}	0.98	0.016	61.22	0.95	0.44
FCE	0.94 ^{**}	0.94	0.017	56.75	0.89	0.14
FACA	0.89 ^{**}	0.89	0.017	52.30	0.79	0.20
FIC	0.87 ^{**}	0.97	0.015	57.97	0.95	0.76
FMO	1.00 ^{**}	1.00	0.016	61.73	1.00	1.24
การตรวจสอบภายใน (INA) = 0.61*RIM + 0.40*ICON, R² = 0.93						
FFA	0.90 ^{**}	0.92	-	-	0.84	0.14
FPA	0.93 ^{**}	0.95	0.011	81.53	0.90	0.17
FCA	0.93 ^{**}	0.94	0.012	80.62	0.89	0.10
FIA	0.92 ^{**}	0.93	0.012	75.85	0.86	0.08
ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) = 0.47*RIM + 0.15*ICON + 0.33*INA, R² = 0.85						
CR	0.76 ^{**}	0.93	-	-	0.87	0.59
DE	0.71 ^{**}	0.85	0.0080	88.33	0.73	-0.75
DT	0.99 ^{**}	1.00	0.011	90.37	1.00	1.78
ผลการดำเนินงาน (BUR) = 0.66(FRR) , R² = 0.68						
ROE	0.55 ^{**}	0.45	-	-	0.20	-0.08
ROA	0.90 ^{**}	0.79	0.047	19.00	0.62	0.22
GPM	0.88 ^{**}	0.75	0.047	18.71	0.56	0.18
NPM	0.75 ^{**}	0.68	0.043	17.62	0.46	0.07
มูลค่ากิจการ (BUV) = 0.59*BUR, R² = 0.22						
TBQ	0.72 ^{**}	1.00	-	-	1.00	3.64
EVA	0.53 ^{**}	0.91	0.0087	62.02	0.84	-0.97
$\chi^2/df = 1.978$, CFI = 1.000, GFI = 0.960, AGFI = 0.920, RMSEA = 0.045, SRMR = 0.014						

(1) การบริหารความเสี่ยง (RIM) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของการบริหารความเสี่ยง (RIM) พบว่า ตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญในการบ่งชี้การบริหารความเสี่ยง (RIM) มากที่สุด ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ (FSR) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.00 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้การบริหารความเสี่ยง (RIM) ร้อยละ 100 รองลงมาเป็นด้านการเงิน (FFR) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.93 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้การบริหารความเสี่ยง (RIM) ร้อยละ 87.0 ตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญในการบ่งชี้การบริหารความเสี่ยง (RIM) และน้อยที่สุด คือ ด้านตลาด (FMR) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.77 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้การบริหารความเสี่ยง (RIM) ร้อยละ 72.0 ตารางที่ 66

(2) การควบคุมภายใน (ICON) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยการควบคุมภายใน (ICON) พบว่า ตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญในการบ่งชี้การควบคุมภายใน (ICON) มากที่สุด ได้แก่ ติดตามและประเมินผล (FMO) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 1.00 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้ การควบคุมภายใน (ICON) ร้อยละ 100.00 รองลงมาเป็น ด้านการประเมินความเสี่ยง (FRA) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.98 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้ การควบคุมภายใน (ICON) ร้อยละ 95.0 และน้อยที่สุด คือ สารสนเทศและการสื่อสาร (FIC) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.87 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้ การควบคุมภายใน (ICON) ร้อยละ 95.0

(3) การตรวจสอบภายใน (INA) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยการตรวจสอบภายใน (INA) พบว่าตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญในการบ่งชี้ การตรวจสอบภายใน (INA) มากที่สุด ได้แก่ การตรวจสอบการปฏิบัติการ (FPA) และการตรวจสอบการปฏิบัติการตามข้อกำหนด (FCA) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.93 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้ การตรวจสอบภายใน (INA) ร้อยละ 90.0 และ 0.89 ตามลำดับ รองลงมาเป็น ด้านการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ (FIA) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.92 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้ การตรวจสอบภายใน (INA) ร้อยละ 86.0 และน้อยที่สุด คือ การตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี (FFA) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.90 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้ การตรวจสอบภายใน (INA) ร้อยละ 84.0

(4) ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) พบว่า ตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญในการบ่งชี้ ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) มากที่สุด ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (DE) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.99 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้ ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) ร้อยละ 100 รองลงมาเป็น ด้านอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.76 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้ ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) ร้อยละ 87.0 และน้อยที่สุด คือ อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม (DT) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.71

และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้ ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) ร้อยละ 73.0

(5) ผลการดำเนินงาน (BUR) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยผลการดำเนินงาน (BUR) พบว่า ตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญในการบ่งชี้ ผลการดำเนินงาน (BUR) มากที่สุด ได้แก่ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.90 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้ ผลการดำเนินงาน (BUR) ร้อยละ 62.00 รองลงมาเป็น ด้านอัตรากำไรขั้นต้น (GPM) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.88 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้ ผลการดำเนินงาน (BUR) ร้อยละ 56.0 และน้อยที่สุด คือ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.55 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้ ผลการดำเนินงาน (BUR) ร้อยละ 20.0

(6) มูลค่ากิจการ (BUV) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยมูลค่ากิจการ (BUV) พบว่า ตัวแปร Tobin's Q (TBQ) มีน้ำหนักความสำคัญในการบ่งชี้ มูลค่ากิจการ (BUV) เท่ากับ 0.72 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้ มูลค่ากิจการ (BUV) ร้อยละ 100 ส่วนตัวแปร EVA โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.53 และมีความผันแปรร่วมของตัวบ่งชี้ มูลค่ากิจการ (BUV) ร้อยละ 84.0

ผลการวิเคราะห์ตามสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถนำเสนอผลการวิจัยเพื่อตอบสมมติฐานการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผลจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า

1. การบริหารความเสี่ยงมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05 ต่อการตรวจสอบภายใน ด้วยน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.61 สอดคล้องกับ สมมติฐานข้อที่ 1
2. การควบคุมภายใน มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05 ต่อการตรวจสอบภายใน ด้วยน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.40 สอดคล้องกับ สมมติฐานข้อที่ 2
3. การบริหารความเสี่ยงมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05 ต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ด้วยน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.47 สอดคล้องกับ สมมติฐานข้อที่ 3
4. การควบคุมภายในมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05 ต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ด้วยน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.15 สอดคล้องกับ สมมติฐานข้อที่ 4
5. การตรวจสอบภายใน มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05 ต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ด้วยน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.33 สอดคล้องกับ สมมติฐานข้อที่ 5
6. ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ต่อผลการดำเนินงานด้วยน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.66 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 6

7. ผลการดำเนินงานมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05 ต่อมูลค่ากิจการด้วยน้ำหนักริทธิพลเท่ากับ 0.59 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 7

8. การบริหารความเสี่ยงมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องผ่านการตรวจสอบภายในด้วยน้ำหนักริทธิพลเท่ากับ 0.20 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 8

9. การควบคุมภายในมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05 ต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องผ่านการตรวจสอบภายในด้วยน้ำหนักริทธิพลเท่ากับ 0.13 สอดคล้องกับสมมติฐานสมมติฐานข้อที่ 9

10. การตรวจสอบภายในมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05 ต่อผลการดำเนินงานผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องด้วยน้ำหนักริทธิพลเท่ากับ 0.22 สอดคล้องกับสมมติฐานสมมติฐานข้อที่ 10

11. การควบคุมภายในมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05 ต่อผลการดำเนินงานผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องด้วยน้ำหนักริทธิพลเท่ากับ 0.18 สอดคล้องกับสมมติฐานสมมติฐานข้อที่ 11

12. การบริหารความเสี่ยงมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ต่อผลการดำเนินงานผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องด้วยน้ำหนักริทธิพลเท่ากับ 0.44 สอดคล้องกับสมมติฐานสมมติฐานข้อที่ 12

13. ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05 ต่อมูลค่ากิจการผ่านผลการดำเนินงานด้วยน้ำหนักริทธิพลเท่ากับ 0.39 สอดคล้องกับสมมติฐานสมมติฐานข้อที่ 13

ตารางที่ 77 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ข้อที่	สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
1	การบริหารความเสี่ยงมีอิทธิพลต่อทางตรงเชิงบวกต่อการตรวจสอบภายใน	ยอมรับ
2	การควบคุมภายในมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการตรวจสอบภายใน	ยอมรับ
3	การบริหารความเสี่ยงมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง	ยอมรับ
4	การควบคุมภายในมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง	ยอมรับ

ตารางที่ 77 (ต่อ)

ข้อที่	สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
5	การตรวจสอบภายในมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง	ยอมรับ
6	ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน	ยอมรับ
7	ผลการดำเนินงานมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ	ยอมรับ
8	การบริหารความเสี่ยงมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องผ่านการตรวจสอบภายใน	ยอมรับ
9	การควบคุมภายในมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องผ่านการตรวจสอบภายใน	ยอมรับ
10	การตรวจสอบภายในมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง	ยอมรับ
11	การควบคุมภายในมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง	ยอมรับ
12	การบริหารความเสี่ยง มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง	ยอมรับ
13	ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการผ่านผลการดำเนินงาน	ยอมรับ

ผลการวิเคราะห์การศึกษาเชิงคุณภาพ

การดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเลือกใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้แบบสัมภาษณ์แบบปลายเปิดที่มีคำถามชัดเจน โดยผู้วิจัยได้พิจารณาประเด็นข้อคำถามจากผลการวิจัยเชิงปริมาณ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญหลัก (Key Information) จำนวน 5 ท่าน จากกลุ่ม 7 อุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยพิจารณาจากตำแหน่งงานและประสบการณ์การทำงานเป็นหลักเพื่อยืนยัน การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยสามารถสรุปผลการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 78 และตารางที่ 79

ตารางที่ 78 สรุปข้อมูลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	ตำแหน่งงาน	ประสบการณ์	วันที่ให้ข้อมูล
ท่านที่ 1	Head of Internal Audit	5-10 ปี	18 มกราคม 2565
ท่านที่ 2	กรรมการตรวจสอบ	5-10 ปี	20 มกราคม 2565
ท่านที่ 3	ผู้อำนวยการฝ่ายการเงิน	2 ปี	13 มกราคม 2565
ท่านที่ 4	Internal Audit	5-10 ปี	24 มกราคม 2565
ท่านที่ 5	Manager, Internal Audit and Complainer	5 ปี	21 มกราคม 2565

ตารางที่ 79 สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก

หัวข้อที่ 1 การบริหารความเสี่ยงส่งผลต่อการตรวจสอบภายใน และการลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของบริษัท	
คำถาม 1.1 ปัจจัยของการบริหารความเสี่ยงประกอบด้วย (1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (2) ด้านการเงิน (3) ด้านปฏิบัติงาน และ (4) ด้านตลาด มีความสำคัญต่อการตรวจสอบภายในเกี่ยวกับเรื่องการตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี การตรวจสอบการปฏิบัติการ การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด และการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศของบริษัทช่วยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ทางธุรกิจในระยะยาวได้อย่างไร เห็นด้วยหรือไม่	
ผู้ให้ข้อมูล	ทัศนคติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
สำคัญหลัก	
ท่านที่ 1	เห็นด้วย ผู้บริหารหรือคณะกรรมการบริษัทเป็นผู้กำหนดกลยุทธ์ของการบริหารความเสี่ยง มีการประชุมบอร์ดเพื่อพิจารณาเรื่องความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องในแต่ละช่วงเวลาเพื่อกำหนดแผนกลยุทธ์ เช่น ความเสี่ยงทางด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับแผนที่จะลงทุนหรือแผนที่จะขยายธุรกิจต่างๆ ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ความเสี่ยงทางด้านตลาด การหาลูกค้า โดยทีมบริหารความเสี่ยงจะแยกไปจากทีม Audit มีคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง 4-5 ท่าน เช่น

ตารางที่ 79 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล สำคัญหลัก	ทัศนะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
ท่านที่ 2	<p data-bbox="592 506 1402 607">บริษัทมีแนวโน้มขยายสินค้า snack ธุรกิจเครื่องดื่มให้พลังงานในรูปแบบธุรกิจที่เป็น personal care ขยายไปในตู้ vending machines</p> <p data-bbox="592 618 1402 1991">การบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ช่วยให้บริษัทสามารถดำเนินธุรกิจไปตามแผนหรือเป้าหมายที่ได้วางไว้ และปรับแนวทางของบริษัทเมื่อมีปัจจัยหรือสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปให้ยังคงสามารถไปตามเป้าหมายทางธุรกิจในระยะยาวที่ได้วางไว้ ความเสี่ยงด้านการเงินมีความสำคัญ และช่วยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้การจะไปถึงเป้าหมายระยะยาวได้จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรเงินในการลงทุนต่าง ๆ เพื่อให้ไปถึงเป้าหมาย หากยังมีความเสี่ยงทางการเงินอยู่ในระดับสูงบางครั้งอาจจะทำให้ขาดทรัพยากรนำมาใช้ในการลงทุน หรืออาจจะต้องกู้เงินด้วยต้นทุนทางการเงินที่สูงกว่าปกติ ทำให้ไม่สามารถไปถึงเป้าหมายทางธุรกิจในระยะยาวได้การบริหารความเสี่ยงในด้านการปฏิบัติงานก็เป็นหัวใจที่ทำให้การดำเนินการของธุรกิจโดยรวมเป็นไปอย่างราบรื่นลดโอกาสสูญเสียผลกระทบ จากความทุจริตหรือข้อผิดพลาดต่าง ๆ ช่วยให้เป้าหมายระยะสั้นที่กำหนดไว้ในแต่ละช่วงประสบความสำเร็จและนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายทางธุรกิจระยะยาว ความเสี่ยงด้านตลาดเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างรายได้ซึ่งเป็นหัวใจหลักขององค์กร การลดความเสี่ยงทางด้านตลาดจะทำให้สามารถสร้างรายได้และช่วยลดส่วนสูญเสียที่ไม่จำเป็นที่อาจจะสามารถเข้าถึงลูกค้าได้อย่างตรงจุดมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้สามารถไปถึงเป้าหมายระยะยาวที่ได้วางไว้ได้ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์เป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนธุรกิจ การกำหนดกลยุทธ์ของกิจการในอนาคตว่ายังเหมือนเดิม หรือต้องมีการปรับเปลี่ยนในส่วนใดบ้าง หากมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นระหว่างทาง เช่น สภาพเศรษฐกิจจากผลกระทบโควิดกับธุรกิจบริการ การบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ที่ดี ทำให้มีหนทางใหม่ ๆ ในการปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานจะทำให้กิจการยังดำเนินต่อไปตามแผนโดยได้รับ</p>

ตารางที่ 79 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล สำคัญหลัก	ทักษะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
ท่านที่ 3	<p>เห็นด้วย ผลกระทบน้อยที่สุด หรือแทบจะไม่ได้รับผลกระทบเลย ความเสี่ยงทางการเงิน เกี่ยวพันกันกับสภาพคล่องทางการเงิน เช่น ความเสี่ยงจากการจัดสรรงบประมาณไม่เหมาะสม การตั้งงบประมาณผิดพลาด และใช้งบประมาณเกิน รวมทั้งความเสี่ยงจากความผันผวนของปัจจัยทางตลาด ความเสี่ยงจากการเรียกเก็บตามภาระผูกพันของ คู่สัญญา และการมีเงินสำรองเพื่อรองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง จะทำให้ธุรกิจสามารถปรับเปลี่ยนการดำเนินการได้ทันท่วงที โดยไม่มีผลกระทบ การมีแผนฉุกเฉินรองรับกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด การปรับตัวที่รวดเร็วของผู้บริหาร สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการในการดำเนินธุรกิจ เพื่อไม่ให้ธุรกิจหยุดชะงักได้ และการสื่อสารกับทีมงานอยู่เสมอจะทำให้การปฏิบัติงานดำเนินต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง โดยเกิดปัญหาน้อยที่สุดในสภาวะตลาดเปลี่ยนแปลงอย่างกะทันหันถือเป็นความเสี่ยงที่ควบคุมไม่ได้ แต่สามารถปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินการได้ให้สอดคล้องกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้น หากมีการวางแผนความเสี่ยงด้านตลาดที่ดี เช่น ทำอย่างไรให้ธุรกิจบริการสามารถดำเนินต่อไปได้ในสถานการณ์ โควิดที่มีการปิดประเทศ การที่ลูกค้ามาหาเราไม่ได้ และเราก็ไม่หาลูกค้าไม่ได้ การมีแผนการทำงานที่รองรับข้อจำกัดนี้ สามารถทำให้ธุรกิจดำเนินต่อไปได้โดยไม่สูญเสียลูกค้า</p>
ท่านที่ 4	<p>เห็นด้วย ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ย่อมสำคัญกับแนวทางการดำเนินงานของบริษัท ถ้าหากปราศจากการบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์แล้ว ย่อมทำให้กิจการมีโอกาสในการดำเนินตามแนวทางที่มีความเสี่ยงสูง ที่จะส่งผลให้ผลประกอบการไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ และไม่มีเงินทุนสำรองในกรณีที่ผลประกอบการไม่เป็นไปตามแผนงาน ความเสี่ยงด้านการเงิน เป็นปัจจัยหลักที่จะส่งผลกระทบต่อสำคัญ สำหรับการบริหารการเงิน จะเป็นแนวทางในการเดินตามแนวทางของธุรกิจ เพื่อให้เป็นไปตาม Mission ที่ตั้งไว้ หากเกิดความผิดพลาดด้านการปฏิบัติงานเช่นผลิตไม่ได้ ประสิทธิภาพ ส่งผลให้ไม่เกิดกำไร และถ้าเกิดนานไปจะทำให้ขาดทุน</p>

ตารางที่ 79 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล สำคัญหลัก	ทัศนะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
	และจะส่งผลกระทบต่อการเงินจนอาจต้องใช้การกู้และเสียผลประโยชน์มากที่สุด ความเสี่ยงด้านตลาดมีความสำคัญ และช่วยให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างไร แน่แน่นอนที่เป็นแหล่งรายได้หลัก ถ้าเกิดมีโอกาสเกิดความเสียหายแล้วจะส่งผลกระทบต่ออย่างหนักต่อกิจการจนถึงขั้นขายสินค้า/บริการไม่ได้จนเป็นผลขาดทุนสะสม
ท่านที่ 5 เห็นด้วย	ช่วยให้บริษัทวางแผนและกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับ vision และ mission ของบริษัท รวมถึงสามารถพัฒนาได้ตามปัจจัยทางด้านตลาด คู่แข่งภายนอกได้ทันเวลา ความเสี่ยงด้านการเงินมีความสำคัญในเรื่องป้องกัน หรือช่วยลดผลกระทบ จากการขาดสภาพคล่องทางการเงินทำให้บริษัท บรรลุเป้าหมายได้เร็วขึ้น เป็นการป้องกันช่วยลดความผิดพลาดในระดับปฏิบัติการ การขาดบุคลากร การละเมิดกฎหมาย กฎระเบียบ ที่จะลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นต่อทรัพยากรของกฎหมาย กฎระเบียบ ที่จะลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นต่อทรัพยากรของบริษัท การจัดการความเสี่ยงด้านตลาดที่ดี ทำให้บริษัทเพิ่มโอกาสเติบโตทางธุรกิจ สามารถรักษาหรือเพิ่มส่วนแบ่งการตลาดไว้
คำถาม 1.2	ท่านคิดว่า การบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ด้านการเงิน ด้านปฏิบัติงาน และด้านตลาด มีความสำคัญในการส่งเสริมความสำเร็จต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง และสามารถเพิ่มโอกาสให้องค์กรมีสภาพคล่องมากขึ้นได้อย่างไร เห็นด้วยหรือไม่
ท่านที่ 1 เห็นด้วย	ความเสี่ยงด้านการเงินของบริษัทฯ ไม่ค่อยมีเพราะไม่มีเงินกู้เกี่ยวกับเรื่อง การเปิด product ใหม่ เรื่องการลงทุนสร้างโรงงานที่ต่างประเทศจะมีความเสี่ยงจากการกู้ยืมเงินเพื่อมาลงทุนก่อสร้างบ้าง โดยทางบริษัทมีการประเมินอัตราดอกเบี้ย เช่น ผู้บริหารจะเปรียบเทียบอัตราดอกเบี้ยจากการกู้ยืมแบงก์กับระยะเวลาการคืนทุนมีส่วนเป็นอย่างไร
ท่านที่ 2 เห็นด้วย	การจัดการความเสี่ยงทางด้านกลยุทธ์ ช่วยให้องค์กรมีสภาพคล่องเพิ่มได้มากขึ้นจากการรักษาผลประโยชน์การให้สามารถอยู่ในระดับที่บริษัทได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ได้ โดยหากบริษัทไม่สามารถจัดการความเสี่ยงทางด้าน

ตารางที่ 79 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล สำคัญหลัก	ทัศนะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
	<p>กลยุทธ์อาจจะทำให้องค์กรไม่สามารถปรับตัวได้เหมาะสมกับสภาพการณ์การแข่งขัน กระแสสังคม การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้มีกระแสเงินจากการดำเนินงานลดลงจนอาจส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของกิจการ การแก้ไขสภาพคล่องของบริษัทด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การติดตามทวงถามการรับชำระหนี้จากลูกค้า การขอยืดระยะเวลาจ่ายหนี้กับทาง Supplier การทำประมาณการกระแสเงินสดเพื่อดูกระแสเงินเข้าออกล่วงหน้า การหาแหล่งวงเงินกู้ ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการมีความสำคัญช่วยลดความเสี่ยงที่เกิดจากการทุจริตและความผิดพลาดของพนักงาน ความบกพร่องของการปฏิบัติงาน และการใช้ระบบสารสนเทศ ช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้อย่างราบรื่น และลดความสูญเสียของทรัพยากรทางการเงิน ทำให้มีสภาพคล่องมากขึ้น</p>
<p>ท่านที่ 3 เห็นด้วย</p>	<p>การบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ จะช่วยในการวางแผนการปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบาย เป้าหมายกลยุทธ์ สภาพการแข่งขัน สภาพแวดล้อม และทรัพยากรที่กิจการมีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การบริหารความเสี่ยงทางการเงินที่ดี สามารถทำให้กิจการสามารถพัฒนา ปรับเปลี่ยนวิธีการ แผนกลยุทธ์ให้ทันต่อสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ทันท่วงที โดยไม่กระทบกับสภาพคล่องของกิจการ การบริหารความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงานที่ดี เช่น การกำหนดแผนงบประมาณประจำปี ลดการใช้จ่ายที่ไม่เหมาะสม จัดให้มีกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบได้ จะช่วยลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน ที่ช่วยลดต้นทุนที่จะเกิดขึ้นได้ หากมีการบริหารความเสี่ยงด้านตลาดอย่างสม่ำเสมอ เฝ้าระวังและวิเคราะห์เหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อธุรกิจของกิจการ จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้รองรับกับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้น และมีแผนการทำงานที่ปรับเปลี่ยนได้โดยไม่ให้กระทบกับการดำเนินงาน และผู้รับบริการ รวมถึงการติดตามสื่อสารกับลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ</p>

ตารางที่ 79 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล สำคัญหลัก	ทัศนคติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
ท่านที่ 4	เห็นด้วย ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์มีความสำคัญ แนวทางในการดำเนินธุรกิจจะต้องเหมาะสมกับปัจจัยอื่น ๆ ที่อยู่ในองค์กร เพราะฉะนั้น เมื่อมีการบริหารความเสี่ยง และปิดความเสี่ยงที่ดี ย่อมจะทำให้องค์กร มีโอกาสปิดตัวลงน้อยมาก ความเสี่ยงด้านการเงินมีความสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องขององค์กร มีเงินไม่ขาดมือ สามารถลงทุนดำเนินกิจการได้แล้วยังสามารถพร้อมที่จะลงทุนทุกเมื่อ ถ้ามีโอกาส ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง พร้อมที่จะรองรับลูกค้าได้ทุกสถานการณ์ การขายและการส่งเสริมการขาย เป็นหัวใจของการดำเนินกิจการเพื่อก่อให้เกิดรายได้ ถ้าขาดซึ่งรายได้แล้วก็จะยอมขาดสภาพคล่อง เพราะฉะนั้นจะต้องมีการบริหารและจัดการความเสี่ยงที่ดีที่สุด เพื่อรักษาสภาพคล่องขององค์กรให้มีความเหมาะสม
ท่านที่ 5	เห็นด้วย การบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ที่ดี เป็นเหมือนการกำหนดกรอบในการดำเนินงาน ซึ่งรวมถึงการลงทุน และการจัดหาเงินทุนที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ การประเมินความเสี่ยงและวางแผนการจัดการความเสี่ยงที่ดี ช่วยลดโอกาสการเกิดหรือลดความเสียหายจากการขาดสภาพคล่องได้ ด้านการปฏิบัติการที่ดีช่วยลดการสูญเสียด้านทรัพยากร จะช่วยเพิ่มสภาพคล่อง ความเสี่ยงด้านตลาดช่วยให้บริษัทมีส่วนแบ่งทางการตลาดเพิ่มขึ้น เมื่อองค์กรมีรายได้เพิ่มจะช่วยด้านสภาพคล่องได้
หัวข้อที่ 2 การควบคุมภายในส่งผลต่อการตรวจสอบภายใน และลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของบริษัท	
คำถาม 2.1 ท่านคิดว่า การควบคุมภายใน ประกอบด้วย (1) สภาพแวดล้อมของการควบคุม (2) การประเมินความเสี่ยง (3) กิจกรรมการควบคุม (4) สารสนเทศและการสื่อสาร และ (5) ติดตามและประเมินผล ช่วยให้ผู้ฝ่ายบริหารควบคุมระบบต่างๆ รวมถึงกิจกรรมการตรวจสอบภายในของบริษัทได้อย่างไร เห็นด้วยหรือไม่	

ตารางที่ 79 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล สำคัญหลัก	ทักษะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
ท่านที่ 1 เห็นด้วย	<p>ในเรื่องการควบคุมที่เป็นทีมเล็ก ๆ กิจกรรมการควบคุมจะพิจารณาจากเป้าหมายของกลยุทธ์ต่าง ๆ เช่น มีการขยายของประเภทสินค้าเพิ่ม มีความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงของลูกค้า ช่องทางการจัดจำหน่าย การบริหารจัดการเรื่องความเสี่ยงเพื่อประเมินการควบคุมที่จะใส่เข้าไป เช่น ต้องมีการพิจารณาการตกลงเงื่อนไขการค้ากับ Agency หรือ Sub-Agency ว่ามีความเสี่ยงในเรื่องไหนบ้างและต้องควบคุมอย่างไร มีอะไรที่ต้องทำเพิ่มในสัญญาเดิมที่เคยเจรจาเฉพาะการซื้อขายสินค้าหรือมีเรื่องโลจิสติกส์ในการจ้างขนส่งสินค้า ต้องมีการประเมินหรือการทบทวนที่จะไปทำสัญญาให้ครอบคลุมใหม่ หรือแม้กระทั่งการทำสัญญากับทางผู้ผลิตของตัวสินค้าใหม่ ๆ ต้องมีการทบทวนความเสี่ยงเพื่อจัดทำแผนการควบคุมเพิ่มหรือต้องปรับปรุงแก้ไขเพิ่ม</p>
ท่านที่ 2 เห็นด้วย	<p>การควบคุมภายในตาม 5 องค์ประกอบ สภาพแวดล้อมของการควบคุม เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการวางรากฐานของการมีระบบการควบคุมภายในที่ดี โดยทุกคนควรจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับการควบคุมภายใน การประเมินความเสี่ยงจะช่วยให้ฝ่ายบริหารสามารถหาสาเหตุของการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ หาสาเหตุของความผิดพลาด ความเสียหายต่าง ๆ หรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ เพื่อที่จะใช้บ่งชี้และประเมินความเสี่ยงนั้น ๆ และสามารถเตรียมการแก้ไขได้ กิจกรรมการควบคุมที่สอดคล้องเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงที่ได้ประเมินไว้ สารสนเทศและการสื่อสารในการชี้แจงข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน การปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างชัดเจนให้บุคลากรทราบถึงความสำคัญและความรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน การเฝ้าติดตามประเมินผลเพื่อให้มั่นใจได้ว่ากิจกรรมการควบคุมภายในที่จัดให้มีขึ้นนั้นได้ถูกนำไปปฏิบัติใช้อย่างสม่ำเสมอ และการควบคุมนั้นยังสามารถตอบสนองความเสี่ยงได้อยู่หรือไม่ เพราะในบางครั้งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เกิดขึ้นทำให้การควบคุมภายในที่มีอยู่เดิมไม่สามารถจัดการความเสี่ยงได้</p>

ตารางที่ 79 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล สำคัญหลัก	ทักษะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
ท่านที่ 3	<p>เห็นด้วย การจัดให้มีสภาพแวดล้อมการควบคุม ส่งผลต่อทัศนคติ และความตระหนักถึงความจำเป็น ความสำคัญของการควบคุมภายใน สื่อสารให้ทุกคนเข้าใจความรับผิดชอบ และขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตนเอง มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน รวมถึงการยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ วิธีการทำงานต่าง ๆ ที่กิจการกำหนดไว้ ทำให้ผู้บังคับบัญชาสามารถสอบถามการปฏิบัติงานได้ทันทีที่สามารถบ่งชี้และประเมินความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม ก็จะช่วยให้สามารถเตรียมการแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้ทันที การกำหนดให้มีนโยบายและกระบวนการเกี่ยวกับการควบคุมภายใน และนำไปปฏิบัติตามภายในกิจการอย่างทั่วถึง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และป้องกัน/ลดความเสี่ยง และผลเสียหายที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เวลาและการสื่อสารที่เหมาะสม ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจ การบริหารจัดการ และการปฏิบัติงาน ระบบสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย ช่วยให้การติดตามเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของกิจการได้ทันเวลา และได้รับข้อมูลอย่างเพียงพอ ถูกต้อง ภายใต้รูปแบบที่เหมาะสม การติดตามประเมินผลมีความจำเป็น เพื่อให้มั่นใจว่าได้มีการปฏิบัติตามการควบคุมภายในนั้นอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอาจมีผลกระทบต่อความเสี่ยงในการดำเนินงาน และความเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงไป อาจจำเป็นต้องปรับปรุงการควบคุมภายในให้เหมาะสมด้วย จึงจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้</p>
ท่านที่ 4	<p>เห็นด้วย สภาพแวดล้อมของการควบคุม ในเรื่องนโยบาย ระเบียบวิธีปฏิบัติ เพื่อให้เป็นไปตามทิศทางที่กำหนดของผู้บริหาร การประเมินความเสี่ยง เป็นปัจจัยหนึ่งที่ใช้สำหรับประเมินระบบควบคุมภายในที่มีความเสี่ยง เป็นปัจจัยหนึ่งที่ใช้สำหรับประเมินระบบควบคุมภายในที่มีความจำเป็นต่อองค์กร กิจกรรมการควบคุมจะมีผลในเรื่องของความ</p>

ตารางที่ 79 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล สำคัญหลัก	ทัศนะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
	<p>ถูกต้องเชื่อถือได้ของงบการเงิน สารสนเทศและการสื่อสารในเรื่องของข้อมูลทางการเงิน ถ้าองค์กรใช้ระบบสารสนเทศอย่างเต็มรูปแบบ ทั้งการบัญชี และการเงิน สามารถติดตามประเมินผลได้ถึงแม้สภาพแวดล้อมเปลี่ยน แนวทางการปฏิบัติงาน นโยบาย ระเบียบวิธีปฏิบัติถ้ามีการเปลี่ยนแปลงส่งผลกระทบต่อระบบควบคุมภายในที่วางไว้ เพราะฉะนั้นจะต้องติดตามและประเมินผลระบบควบคุมภายในเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพและปรับให้ทันเวลา</p>
<p>ท่านที่ 5</p>	<p>เห็นด้วย การควบคุมภายในที่ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และติดตามและประเมินผล ซึ่งระบบงานต่าง ๆ เหล่านี้หากดำเนินงานได้มีประสิทธิภาพ ทันเวลา ช่วยลดการสูญเสีย ทำให้สามารถจัดการผลกระทบจากความเสี่ยงด้านสภาพคล่องได้ทัน</p>
<p>คำถาม 2.2</p>	<p>ท่านคิดว่า การควบคุมภายในเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องเพื่อเป็นการพัฒนาบริษัทให้ประสบความสำเร็จและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันได้อย่างไร เห็นด้วยหรือไม่</p>
<p>ท่านที่ 1</p>	<p>เห็นด้วย กิจกรรมที่มีเงินทุนหมุนเวียนสูงจะไม่มีปัญหาการกู้ยืม ทีมการควบคุมจะพิจารณาแผนการควบคุมในเรื่องการปฏิบัติการ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ซึ่งเป็นความเสี่ยงใหม่ ๆ การป้องกันการแพร่กระจายด้วยการ Work from home หรือจากคำสั่งรัฐบาลเกี่ยวกับการปฏิบัติการของพนักงานที่เปลี่ยนแปลงไป ฝ่ายบริหารต้องมีการกำหนดวิธีการปฏิบัติงานและแผนการควบคุมใหม่ๆ หรือถ้าเป็นโรงงานที่ต้องพึ่งพาแรงงานคนจำเป็นต้องเข้ามาปฏิบัติงาน บริษัทต้องมีแผนในการควบคุมเชิงป้องกัน เช่น การฉีดวัคซีน การตรวจ ATK เมื่อพบผู้ติดเชื้อต้องพักงานทันที เป็นต้น เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายจนไม่สามารถผลิตสินค้าได้ หรือการควบคุมความเสี่ยงในยุคของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลง</p>

ตารางที่ 79 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล สำคัญหลัก	ทัศนะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
	จากการบริโภคเครื่องคัมนูกำลังเป็นการหันไปสนใจน้ำกระชายแทนในช่วงโควิด-19 หรือความเสี่ยงในเรื่องการกระจายสินค้า โดยเพิ่มช่องทาง e-commerce แทน
ท่านที่ 2	เห็นด้วย การที่บริษัทมีการควบคุมภายในที่ดีสามารถช่วยลดโอกาสหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ทำให้บริษัทสามารถดำเนินกิจการได้อย่างราบรื่นเมื่อเปรียบเทียบกับบริษัทที่มีการควบคุมภายในที่ไม่ดี
ท่านที่ 3	เห็นด้วย กิจกรรมที่มีสภาพคล่องที่ดี จะช่วยลดอุปสรรคในการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงวิธีการ หรือเพิ่มเทคโนโลยีการผลิตที่หลากหลายในการดำเนินงาน การขยายสายงาน/ การบูรณาการอย่างไร้รอยต่อของสายงานที่หลากหลายมากขึ้น เนื่องจากมีทรัพยากรอย่างเพียงพอจากการบริหารความเสี่ยงด้านการเงินสามารถลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง
ท่านที่ 4	เห็นด้วย การควบคุมภายในเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ช่วยให้การพัฒนาบริษัทประสบความสำเร็จ และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันได้ ผู้มีส่วนได้เสียสามารถใช้ข้อมูลทางการเงินได้อย่างมั่นใจถูกต้อง เชื่อถือได้ และทันเวลา สามารถนำไปพิจารณาแนวทางในการดำเนินงาน แผนงาน รวมไปถึงแผนการลงทุนต่างๆ
ท่านที่ 5	เห็นด้วย ทำให้เห็นจุดอ่อนของการควบคุมภายใน รวมถึงความเพียงพอของระบบการควบคุมความเสี่ยง ช่วยให้ฝ่ายบริหารสามารถนำไปทบทวนเพื่อเพิ่มการควบคุมที่ประสิทธิภาพมากขึ้น ด้านการปฏิบัติงานช่วยให้ฝ่ายบริหารสามารถพัฒนาระบบการควบคุมที่จะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพลดการสูญเสียทรัพยากร ฝ่ายบริหารสามารถนำมาแก้ไขระบบงานให้ปฏิบัติการได้ตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ลดการสูญเสียทางการเงิน เช่น ค่าปรับ หรือการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย เป็นต้น การปรับปรุงระบบสารสนเทศให้เหมาะสม และคุ้มค่ากับการลงทุน ช่วยป้องกันการเสียหายของข้อมูลและการมีระบบการรักษาความปลอดภัยและการเข้าถึงข้อมูลที่ดี

ตารางที่ 79 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล สำคัญหลัก	ทักษะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
หัวข้อที่ 3	การตรวจสอบภายในส่งผลต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของบริษัท
	คำถาม 3.1 ท่านคิดว่า ประเภทของการตรวจสอบภายในประกอบด้วย (1) การตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี (2) การตรวจสอบการปฏิบัติการ (3) การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด และ (4) การตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ครอบคลุมทุกกิจกรรมสามารถลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของบริษัทได้อย่างไร เห็นด้วยหรือไม่
ท่านที่ 1	เห็นด้วย ผู้ตรวจสอบต้องเตรียมพร้อมการตรวจสอบให้สอดคล้องกับการประเมินความเสี่ยง และการควบคุม โดยเข้าไปตรวจสอบประเมินตามแผนการตรวจสอบ แต่เมื่อมีความเสี่ยงและการควบคุมใหม่ ๆ ผู้ตรวจสอบจะยังไม่เข้าไปตรวจสอบทันทีที่มีการปรับกลยุทธ์ แต่ต้องศึกษากลยุทธ์ที่เพิ่มขึ้นใหม่ก่อน ต้องเก็บรวบรวมข้อมูล หรือขอบเขตทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง และเพิ่มการประเมินความเสี่ยงในแผนการตรวจสอบเพื่อกำหนดวิธีการตรวจสอบให้ครอบคลุมทุกกิจกรรมที่เปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเข้ามาในแต่ละด้าน แต่ละขบวนการแต่ละขั้นตอน เช่น มีความเสี่ยงเรื่องอะไร และควบคุมอย่างไรเพื่อให้มั่นใจว่าขบวนการที่กำหนดมีการควบคุมภายในที่ดี การทำแผนแนวทางการตรวจประเมินกระบวนการต่าง ๆ ของการเปิดตัวผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อวางแผนไปสู่การลดความเสี่ยงด้านการเงินและสภาพคล่องในอนาคต
ท่านที่ 2	เห็นด้วย การตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี ช่วยให้สามารถตรวจสอบความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือของข้อมูลและตัวเลขต่าง ๆ ในรายงานทางการเงินได้ ซึ่งรวมถึงการประเมินความเสี่ยงพหุของระบบการควบคุมภายใน เช่น ระบบการทำรับเงิน จ่ายเงิน ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงของความผิดพลาดและทุจริตที่จะส่งผลกระทบต่อทรัพย์สินของบริษัทได้ การตรวจสอบทางการเงินการปฏิบัติการช่วยให้บริษัทสามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่น ลดโอกาสและผลกระทบของปัญหาต่าง ๆ ทำให้บริษัทมีกระแสเงินสดจากการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเป็นการ

ตารางที่ 79 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล สำคัญหลัก	ทักษะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
	<p>ช่วยลดความเสี่ยงทางด้านสภาพคล่องของบริษัท การตรวจสอบทางการปฏิบัติตามข้อกำหนด สามารถลดความเสี่ยงทางการเงินของบริษัทได้โดยจะช่วยลดโอกาสในการที่บริษัทจะละเมิดกฎหมาย หรือถูกฟ้องร้องซึ่งอาจจะก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายต่างในการเยียวยาหรือฟ้องร้อง การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการดำเนินงานจะช่วยลดโอกาสของการทุจริตหรือการผิดพลาดของมนุษย์ ทั้งนี้หากบริษัทมีการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอย่างดีช่วยลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องได้</p>
<p>ท่านที่ 3</p> <p>เห็นด้วย</p>	<p>การตรวจสอบทางการเงิน การบัญชีช่วยลดความเสี่ยงในการที่จะนำตัวเลขไปใช้ประกอบการตัดสินใจผิดพลาดได้ เนื่องจากการตรวจสอบจะทำให้ผู้ใช้ตัวเลขมีความเชื่อถือในตัวเลขมากขึ้น การตรวจสอบการปฏิบัติการช่วยลดความเสี่ยงในการสิ้นเปลืองทรัพยากร และช่วยให้บริษัทมีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อตัวเลขทางการเงินที่ดีขึ้น การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนดช่วยลดความเสี่ยงในเรื่องการเสียค่าปรับหรือการทำผิดกฎหมายที่อาจทำให้เกิดผลเสียหายทางการเงิน เป็นการตรวจเชิงป้องกันซึ่งจะส่งผลต่อตัวเลขทางการเงินที่ดีขึ้น การตรวจสอบด้าน IT ช่วยให้บริษัทมีความสามารถในการแข่งขันมากยิ่งขึ้น และลดปัญหาในการทำงานที่อาจหยุดชะงักจากการใช้งานระบบ</p>
<p>ท่านที่ 4</p> <p>เห็นด้วย</p>	<p>การตรวจสอบทางการเงิน การบัญชีอาจไม่ถึงกับลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของบริษัทโดยตรง เพียงแต่ช่วยให้รู้ทันเวลาเพื่อหาแนวทางในการแก้ไข การตรวจสอบการปฏิบัติการสามารถลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของบริษัทได้ การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนดช่วยลดความเสี่ยงได้ แต่เมื่อพบความผิดปกติแล้วอาจไม่สามารถกลับไปแก้ไขได้ เพียงแต่เป็นการหาแนวทางเพื่อไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก</p>

ตารางที่ 79 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล สำคัญหลัก	ทัศนะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
ท่านที่ 5	เห็นด้วย การควบคุมในทุกด้าน รวมถึงความเพียงพอของระบบการควบคุม ความเสี่ยง เพื่อให้ฝ่ายบริหารสามารถนำไปทบทวนเพื่อเพิ่มแผนการ ควบคุมที่ประสิทธิภาพมากขึ้น โดยให้ครอบคลุมด้านการปฏิบัติการ ช่วยทำให้การปฏิบัติการมีประสิทธิภาพสามารถลดการสูญเสีย ทรัพยากร สามารถปฏิบัติการได้ตามข้อกำหนดเพื่อลดการสูญเสีย ทางการเงิน รวมถึงการพัฒนาาระบบสารสนเทศทางบัญชีและ การเงินให้มีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมต่อสภาพแวดล้อมของ องค์กรเพื่อสร้างความคุ้มค่าในการใช้งาน รวมถึงการมีระบบการ รักษาความปลอดภัยและการเข้าถึงข้อมูลเพื่อเป็นการ ป้องกันความ เสี่ยงที่จะเกิดความเสียหายของข้อมูลจากการเข้าถึงข้อมูลได้
หัวข้อที่ 4 การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในมีผลต่อลดความ เสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการของบริษัท	
คำถาม 4.1 ท่านคิดว่า การจัดการการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบ ภายในที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้บริหารควบคุมระบบการบริหารจัดการ ระบบบัญชี และอื่นๆ ช่วยลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของบริษัทเพิ่มขึ้น กิจการมีกระแสเงินสดเพียงพอสำหรับการ ดำเนินงานเพิ่มขึ้น สภาพคล่องเพิ่มขึ้น และความสามารถในการชำระหนี้ของบริษัทเพิ่มขึ้น ได้ อย่างไร เห็นด้วยหรือไม่ (โดยวิเคราะห์จากอัตราเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วน ของผู้ถือหุ้น และอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม)	
ท่านที่ 1	เห็นด้วย การเปิดตัวผลิตภัณฑ์ใหม่อาจไม่กระทบความเสี่ยงด้านการเงินเพราะ ไม่ได้มีความเสี่ยงเรื่องเงินกู้ยืมในการลงทุน แต่การมีผลิตภัณฑ์ที่ตอบ กระแสความต้องการตามเหตุการณ์ปัจจุบันได้ เพื่อเป็นการเพิ่มการยึด ฐานลูกค้าไว้ เช่น การผลิตวิตามินซี C-Vid มาตอบสนองความต้องการ ลูกค้าในยุคโควิด
ท่านที่ 2	เห็นด้วย การบริหารจัดการความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบ ภายในที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้บริหารควบคุมระบบการจัดการ ระบบบัญชี และอื่นๆ เป็นการลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของ

ตารางที่ 79 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล สำคัญหลัก	ทัศนะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
	<p>บริษัทช่วยให้กิจการมีกระแสเงินสดเพียงพอสำหรับการดำเนินงานเพิ่มขึ้น มีสภาพคล่องเพิ่มขึ้น และความสามารถในการชำระหนี้ของบริษัทเพิ่มขึ้นได้ ช่วยลด โอกาสการทุจริตลงหรือการเกิดข้อผิดพลาด รวมไปถึงการเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเงินสำหรับนำมาใช้วางแผนการบริหาร ทำให้การบริหารงานได้อย่างตรงจุดมากขึ้น ทั้งนี้อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้นเนื่องจากการที่บริษัทมีกระแสเงินสดหรือมีสภาพคล่องมากขึ้น อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นจะลดลง เนื่องจากบริษัทมีผลประกอบการที่ดีขึ้นทำให้กำไรสะสมเพิ่มมากขึ้นส่วนของผู้ถือหุ้นจึงมากขึ้นตามไปด้วย และบริษัทมีความสามารถในการชำระหนี้เพิ่มขึ้นเจ้าหนี้จะลดลงตามไปด้วย และในที่สุดท้ายอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมจะลดลง เนื่องจากบริษัทมีกระแสเงินรับจากการดำเนินงานที่เพิ่มมากขึ้นส่งผลให้สินทรัพย์เพิ่มขึ้น</p>
ท่านที่ 3	<p>เห็นด้วย กระแสเงินสดสำหรับการดำเนินงานเกิดจากการบริหารทางการเงินเป็นหลัก ซึ่งการจัดการการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายในเป็นองค์ประกอบรองเท่านั้นในการบริหารกระแสเงินสด</p>
ท่านที่ 4	<p>เห็นด้วย การจัดการการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้บริหารควบคุมระบบการจัดการ ระบบบัญชี และอื่นๆ การลดความเสี่ยงด้านการเงินของบริษัทที่เพิ่มขึ้น ช่วยให้เกิดกิจการมีกระแสเงินสดเพียงพอสำหรับการดำเนินงานเพิ่มขึ้น สภาพคล่องเพิ่มขึ้น และความสามารถในการชำระหนี้ของบริษัทเพิ่มขึ้นได้ จะมีอีกหลาย ๆ เรื่อง เช่น การบริหารดอกเบี้ยได้ดี เป็นต้น</p>
ท่านที่ 5	<p>เห็นด้วย มีส่วนช่วยแต่ไม่ใช่ทั้งหมด</p>

ตารางที่ 79 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล สำคัญหลัก	ทัศนะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
คำถาม 4.2	ท่านคิดว่า ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องที่เพิ่มขึ้นมีบทบาทสำคัญทำให้ผลการดำเนินงานดีขึ้นตามไปด้วยได้อย่างไร เห็นด้วยหรือไม่ โดยวิเคราะห์ได้จากอัตราส่วนทางการเงิน (วัดโดย ROE, ROA, GPM และ NPM)
ท่านที่ 1	เห็นด้วย เนื่องจากบริษัทไม่มีเรื่องเงินกู้ยืมในการลงทุน เงินสำรองที่กั้นไว้มีเพียงพอต่อการลดความเสี่ยงที่บริษัทจะเปิดผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อตอบสนองตามเหตุการณ์ในปัจจุบันเพื่อตอบสนองความต้องการลูกค้า
ท่านที่ 2	เห็นด้วย การเปิดตัวผลิตภัณฑ์ใหม่อาจไม่กระทบความเสี่ยงด้านสภาพคล่องในส่วนของ ROE, ROA และ NPM คาดว่ามีแนวโน้มที่จะดีขึ้นได้ อย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากผลประกอบการที่ดีขึ้น และยังสามารถช่วยลดต้นทุนการสูญเสียหรือต้นทุนทางการเงินให้ถูกลงได้ แต่ในส่วนของ GPM อาจจะไม่ได้เห็นผลมากนักในการที่ความเสี่ยงทางด้านสภาพคล่องลดลง
ท่านที่ 3	เห็นด้วย การลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องนั้น รวมไปถึงการลดความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน (operational risk) ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานของกิจการดีขึ้น และตัวเลขอัตราส่วนทางการเงินก็ดีขึ้นด้วยเช่นกัน
ท่านที่ 4	เห็นด้วย ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องที่เพิ่มขึ้นมีบทบาทสำคัญทำให้ผลการดำเนินงานดีขึ้น แต่เป็นเพียงแนวทางในการพิจารณาเท่านั้น
ท่านที่ 5	เห็นด้วย ไม่ใช่ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องอย่างเดียว แต่ต้องดูปัจจัยด้านอื่นด้วย หากละเอียดด้านอื่นๆ การดำเนินงานก็แย่งได้เช่นกัน
คำถาม 4.2	ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร หากลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีผลทำให้ผลการดำเนินงานของกิจการและมูลค่ากิจการสูงขึ้นได้อย่างไร เห็นด้วยหรือไม่ โดยวิเคราะห์จาก Tobin's Q และ EVA
ท่านที่ 1	เห็นด้วย โครงการการสร้างโรงงานในต่างประเทศที่เกี่ยวกับเรื่องการเงิน ซึ่งโครงการนี้ผู้บริหารจะเปรียบเทียบอัตราดอกเบี้ยกับแนวโน้มของความสามารถที่จะสร้างรายได้ ได้เมื่อไหร่ โดยการเปรียบเทียบความเสี่ยงจาก ROE ที่จะคืนทุนเมื่อเทียบกับอัตราที่ต้องจ่ายว่าคุ้มไหม เพื่อ

ตารางที่ 79 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล สำคัญหลัก	ทักษะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
	จะพิจารณาว่าควรกู้ยืมแทนที่จะใช้เงินสดลงทุน เพราะฉะนั้น การประเมินความเสี่ยงของการที่จะเลือกใช้เงินต้องพิจารณาว่า วิธีไหนที่จะประหยัดต้นทุนทางการเงินมากกว่า หรือ ผลตอบแทนที่ได้ดีกว่าการใช้เงินสดของบริษัทเมื่อเทียบกับการ จ่ายดอกเบี้ยไปส่วนหนึ่ง
ท่านที่ 2	เห็นด้วย
	การลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องช่วยลดโอกาสการสูญเสีย ทรัพยากรทางการเงิน ลดต้นทุนทางการเงิน หรือลดผลกระทบ ต่าง ๆ ที่อาจจะทำให้ฐานะทางการเงินหรือกระแสเงินรับได้รับ ผลกระทบ ถ้าลดความเสี่ยงเหล่านี้ได้ก็ทำให้มูลค่ากิจการสูงขึ้น โดย ROE จะมากขึ้นด้วย เมื่อ Return เพิ่มสูงขึ้น และช่วยให้ P/E อาจจะมีสูงขึ้นด้วยเนื่องจากนักลงทุนมีความเชื่อมั่นใน กระบวนการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ของกิจการ รวมถึงความการดำเนินงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ ของตัวเลขในงบการเงิน จากการทำบริษัทมีระบบการควบคุม ภายในที่ดี
ท่านที่ 3	เห็นด้วย
	หากวิเคราะห์ด้วย Tobin's Q และ EVA จะสามารถระบุได้อย่าง ชัดเจน อย่างเช่นบริษัท Shopee ที่มีผลขาดทุนติดต่อกันมาหลาย ปี แต่มูลค่าบริษัทกลับเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถ้าการเติบโต ระดับนี้ก็มากพอที่นักลงทุนจะคงมองข้ามผลขาดทุนและใช้เพียง การวิเคราะห์ Tobin's Q และ EVA
ท่านที่ 4	เห็นด้วย
	ผลของลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีผลทำให้ ผลการ ดำเนินงานของกิจการและมูลค่ากิจการสูงขึ้นโดยวิเคราะห์จาก Tobin's Q และ EVA
ท่านที่ 5	เห็นด้วย
	แต่ต้องดูปัจจัยด้านอื่นด้วย

ตารางที่ 79 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล สำคัญหลัก	ทักษะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
หัวข้อที่ 5 ความเห็นเกี่ยวกับวิธีการใช้แบบประเมินความเสี่ยง	
คำถาม 5.1 ท่านคิดว่าปัจจัยใดบ้างที่เป็นปัญหา อุปสรรค และ/หรือข้อจำกัดในการดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพเชิงพาณิชย์ (เพื่อเป็นแนวทางในการร่างแบบประเมินความเสี่ยง)	
ท่านที่ 1	การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่ไม่อาจดำเนินการได้ตามแผนกลยุทธ์ รวมถึงแผนการตลาดตามสถานการณ์อาจเกิดความเสี่ยงในด้านการลงทุน เช่น การหาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่รองรับผู้บริโภคจากตลาดในสถานการณ์ปัจจุบันได้ (ผู้บริโภคยังเป็นตัวแปรสำคัญ) การเสริมสร้างพันธมิตรทางธุรกิจแบบ partner การเป็นคู่ค้าร่วมกันเพื่อประหยัดต้นทุน
ท่านที่ 2	ผลประโยชน์ทับซ้อน พนักงานบางคนเลือกตัดสินใจดำเนินธุรกรรมขององค์กรในทางที่ตนเองได้รับประโยชน์มากกว่าที่จะเลือกผลประโยชน์สูงสุดขององค์กรเป็นหลัก กฎหมาย/ผู้มีอำนาจที่เอื้ออำนวยหรือเปิดช่องว่างให้บุคคลหรือนิติบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้เปรียบเหนือคู่แข่งอื่นๆ ในตลาด
ท่านที่ 3	<ol style="list-style-type: none"> 1. การตลาด 2. คุณภาพของงาน 3. คู่แข่งทางธุรกิจ 4. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
ท่านที่ 4	ต้องมีให้ครบทุกองค์ประกอบ คอร์รัปชันของประเทศไทยส่งผลให้ความโปร่งใสไม่มีอยู่จริง และทำให้ประสิทธิภาพเชิงพาณิชย์ฝืดเคืองไปอย่างที่ควรจะเป็น
ท่านที่ 5	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทักษะของผู้บริหาร 2. ทรัพยากร
คำถาม 5.2 ท่านมีความเห็นอย่างไรในเรื่อง การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการดำเนินธุรกิจและการปฏิบัติงาน (เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินความเสี่ยง)	
ท่านที่ 1	มีความสำคัญต่อสถานการณ์ปัจจุบันค่อนข้างมาก เช่น ปัจจุบันการแพร่ระบาดของโควิด ฝ่ายบัญชีการเงินต้องทำงานที่บ้านสิ่งที่เกิดความเสี่ยงด้านการบริหารจัดการในเรื่องการเบิกจ่าย หรือ เคลมอะไรต่างๆ ที่ต้องใช้กระดาษต้องพัฒนาเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ (การแสกนการอนุมัติ ผ่าน work flow ต่าง ๆ) จำเป็นต้องมี

ตารางที่ 79 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล สำคัญหลัก	ทัศนะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
	<p>การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการปฏิบัติการให้ดีขึ้น ซึ่งปัจจุบันการตรวจสอบบัญชี auditor เองก็เริ่มปรับการตรวจผ่านระบบสารสนเทศมากขึ้น ช่วยให้เกิดวิธีการปฏิบัติการใหม่ ๆ เรียกว่า New way of Working New way of Audit เพิ่มขึ้น การสร้างเครื่องมือในการประเมินความเสี่ยงที่สามารถปฏิบัติงานได้สะดวกขึ้น ทั้งนี้ความเสี่ยงทางด้านเทคโนโลยีทาง IT ต้องพร้อมที่จะประเมินว่าการส่งผ่านข้อมูลในช่องทางต่างๆ มีการป้องกันและควบคุมไว้อย่างดี เมื่อมีการพัฒนาเทคโนโลยีหรือระบบอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ต้องมีการเพิ่มในเรื่องของ Security ที่มีความแข็งแรงเข้าไปด้วย</p>
ท่านที่ 2	<p>การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการดำเนินธุรกิจเป็นสิ่งจำเป็น รวมถึงการสร้างเครื่องมือต่าง ๆ ในการช่วยให้การปฏิบัติการสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันมากขึ้นและช่วยลดเวลาในการดำเนินงาน เนื่องจากโลกมีการปรับตัวไปอย่างรวดเร็วหากไม่สามารถพัฒนาเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมต่าง ๆ เข้ามาใช้ อาจทำให้ไม่สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ในระยะยาว</p>
ท่านที่ 3	<p>เทคโนโลยีเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาธุรกิจให้เติบโตอย่างก้าวหน้า เนื่องจากเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันมีส่วนสำคัญในการปฏิบัติงานของทุกบริษัท อีกทั้งยังช่วยแก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆ และช่วยลดภาระการทำงานของพนักงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โลกในยุคปัจจุบันนั้นมีการเปลี่ยนแปลงธุรกิจอย่างรวดเร็วเพื่อให้ก้าวทันโลก เราควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้ทันสมัยอยู่เสมอ</p>
ท่านที่ 4	<p>ปัจจุบันในโลก Digital นั้นมีความเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว การวางแผนธุรกิจให้รัดกุมจึงมีความจำเป็นมาก โดยจะต้องมองเป้าธุรกิจในระยะยาวอย่างมาก แต่ก็ไม่ได้ทิ้งระยะสั้น เพื่อให้อยู่รอดในยุคโรกระบาด เช่นนี้</p>
ท่านที่ 5	<p>สนับสนุนให้มีการพัฒนาเทคโนโลยี หากพิจารณาแล้วสร้างความคุ้มค่ากับการลงทุน</p>
คำถาม 5.3	<p>ท่านมีความเห็นอย่างไร หากผลการดำเนินงานไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายทางธุรกิจที่วางไว้ (เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดแผนการควบคุมและการตรวจสอบ)</p>

ตารางที่ 79 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล สำคัญหลัก	ทัศนะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
ท่านที่ 1	มีหลายปัจจัย ที่ผู้บริหารเองต้องทบทวนนโยบาย ปรับกลยุทธ์ทางธุรกิจ การลดต้นทุนจากแผนการประเมินความเสี่ยงในด้านต่างๆ การกำกับดูแล การควบคุมและการตรวจสอบ รวมถึงการเพิ่มโอกาสทางธุรกิจ
ท่านที่ 2	เป็นเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นได้เป็นปกติ เพียงแต่สิ่งสำคัญคือ บริษัทควรต้องนำสิ่งนั้นมาวิเคราะห์ต่อว่าเหตุใดที่ทำให้ผลการดำเนินงานนั้นไม่สามารถบรรลุเป้าหมายในระยะเวลาต่างๆ ได้ และนำสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์ หาวิธีการปรับปรุงแก้ไข เพื่อที่จะได้สามารถบรรลุเป้าหมายได้ในช่วงเวลาต่อไป
ท่านที่ 3	วิเคราะห์ปัญหาว่าเกิดจากการเป้าหมายธุรกิจที่สูงเกินไป โปรแกรมที่ใช้งานไม่สามารถตอบสนองความต้องการของเราได้ พนักงานไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องทำให้ไม่สามารถดำเนินธุรกิจตามที่วางแผนไว้ หลังจากทราบปัญหาแล้วดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องและตรงจุด
ท่านที่ 4	ไม่ออกความเห็น
ท่านที่ 5	เกิดจากปัจจัยภายนอกที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อยู่ที่การจัดการอย่างไร เมื่อเกิดผลกระทบ
คำถาม 5.4 ท่านมีความเห็นอย่างไร เกี่ยวกับลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง และการเพิ่มมูลค่ากิจการ	
ท่านที่ 1	การลดต้นทุนจากการดำเนินงาน การบริหารจัดการลูกหนี้ การหาโอกาสทางธุรกิจเพื่อเพิ่มยอดขาย
ท่านที่ 2	การเพิ่มรายได้ และลดรายจ่าย ซึ่งการจะทำได้บางครั้งอาจจำเป็นต้องมีการลงทุนไม่ว่าจะลงทุนในด้านของเครื่องจักร เทคโนโลยี ทักษะของพนักงาน หรือด้านอื่น ๆ อาจจะต้องพิจารณาถึงเรื่องเงินในการลงทุน และผลตอบแทนที่จะได้รับคืน
ท่านที่ 3	การสร้างโอกาสในการสร้างรายได้ การจัดการแหล่งเงินทุน การบริหารลูกหนี้ การเพิ่มมูลค่าของกิจการเป็นเพียงการสะท้อนภาพของค่าความนิยม ไม่ได้บ่งบอกถึงผลกำไรขาดทุนแต่ทั้งนี้ การที่เรามีมูลค่ากิจการที่สูง บ่งบอกถึงความเชื่อมั่นของนักลงทุนที่มีต่อบริษัท
ท่านที่ 4	การเพิ่มรายได้ การบริหารหนี้ และงานตรวจสอบภายในเป็นงาน Add Value ดังนั้นงาน IA จึงสามารถช่วยเพิ่มมูลค่าให้กิจการได้

ตารางที่ 79 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล สำคัญหลัก	ทัศนคติของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
ท่านที่ 5	เป็นเป้าหมายหลักของกิจการ
หัวข้อที่ 6	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
คำถาม	6.1 ท่านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้
ท่านที่ 1	ควรมีการพัฒนาบุคลากรให้พร้อมรับกับทุกสถานการณ์
ท่านที่ 2	ไม่มี
ท่านที่ 3	ไม่มี
ท่านที่ 4	ไม่มี
ท่านที่ 5	ไม่มี

จากตารางที่ 79 ผลของการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือก
ครั้งนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังต่อไปนี้

หัวข้อที่ 1 ความเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง พบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเห็นด้วยกับ
การบริหารปัจจัยเสี่ยงที่ครอบคลุมทุกกิจกรรมและทุกกระบวนการดำเนินงานเพื่อลดโอกาสที่
อาจจะทำให้บริษัทเกิดความเสียหายในอนาคตที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ การ
บริหารความเสี่ยงเป็นการลดระดับของความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นทั่วทั้งองค์กรในอนาคตให้อยู่ใน
ระดับยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมและตรวจสอบได้อย่างเป็นระบบโดยคำนึงถึงการบรรลุ
เป้าหมายและการเพิ่มมูลค่ากิจการของบริษัทเป็นสำคัญ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหลักทุกท่านเห็นด้วยกับ
ลักษณะการบริหารความเสี่ยงที่ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ (1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic
Risk) (2) ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk) (3) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk)
และ (4) ความเสี่ยงด้านตลาด (Market Risk) ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญยังมีเพิ่มเติมข้อเสนอแนะในเรื่อง
ของปัจจัยความเสี่ยงใหม่ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดในสภาวะการที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันที่
ผู้บริหารความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องปรับนโยบายการบริหารความเสี่ยงให้ทันอยู่ตลอดเวลา

หัวข้อที่ 2 ความเห็นเกี่ยวกับการควบคุมภายใน พบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเห็นด้วยกับการ
ควบคุมภายในตามมาตรฐานสากลของ COSO 2013 เป็นกรอบแนวทางในการกำหนด ประเมินและ
ปรับปรุงระบบการควบคุมภายในของบริษัทประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) สภาพแวดล้อม
ของการควบคุม (Control Environment) (2) การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) (3) กิจกรรม

การควบคุม (Control Activities) (4) สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) และ (5) กิจกรรมการติดตามและประเมินผล (Monitoring Activities)

หัวข้อที่ 3 การตรวจสอบภายใน พบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเห็นด้วยกับแนวทางการตรวจสอบภายในที่ครอบคลุมทุกกิจกรรมของบริษัทอย่างเป็นระบบการตรวจสอบภายในเป็นหลักประกันของบริษัทในด้านการประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสม ทั้งในด้านการเงิน การบัญชีและการบริหารงาน คู่มือให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่าที่สุด วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการตรวจสอบแต่ละระบบงานหรือแต่ละกิจกรรมประกอบด้วย 4 ประเภท ได้แก่ (1) การตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี (Financial, Accounting Audit) (2) การตรวจสอบการปฏิบัติการ (Operational Audit) (3) การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด (Compliance Auditing) และ (4) การตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information System Auditing)

ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องของประเภทการตรวจสอบภายในในด้านการตรวจสอบการดำเนินงานและการตรวจสอบการบริหาร เพิ่มเติมแต่ในคำแนะนำดังกล่าวยังคิดประเด็นในเรื่องของการกำหนดแผนการตรวจสอบจากตำแหน่งงานในระดับผู้บริหารเองด้วยจึงแค่ฝากคำแนะนำไว้ให้พิจารณา และยังพบว่าการตรวจสอบภายในของบริษัทจะต้องคำนึงถึงการควบคุมในแต่ละกระบวนการทำงานหรือหน่วยงานของบริษัทเป็นหลักเกณฑ์อาจจะไม่ได้ใช้ทั้ง 5 องค์ประกอบอย่างครบถ้วนแต่ผู้ตรวจสอบหรือฝ่ายบริหารต้องเข้าไปประเมินกิจกรรมนั้น ๆ ว่ามีการควบคุมภายในเพียงพอและอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

หัวข้อที่ 4 การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในมีผลต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการของบริษัท พบว่าผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่มีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่ดีมีประสิทธิภาพช่วยลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องได้ การควบคุมภายในเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการต่าง ๆ ของบริษัท เมื่อมีการควบคุมภายในตั้งแต่จุดเริ่มต้นการนำเข้าข้อมูล การประมวล และ out put หรือผลของการปฏิบัติงานที่ออกมา นั้นย่อมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้บริษัทมีการดำเนินการได้ดี หรือสามารถปิดความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานได้ด้วย ดังนั้นงบการเงินของบริษัทก็จะอยู่ในระดับที่มีความน่าเชื่อถือ ยอมรับได้ และแน่นอนว่าก็จะส่งผลกระทบต่อผู้ใช้งบการเงิน การบริหารจัดการที่ดีช่วยลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของกิจการจะสะท้อนให้เห็นในงบการเงิน ผลการดำเนินงานที่ดีย่อมมีผลต่อมูลค่ากิจการ เมื่อบริษัทมีการจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพผลที่แสดงออกมานั้นก็จะชัดเจน การควบคุมความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ด้านการเงิน ด้านการปฏิบัติการ และด้านตลาดให้อยู่ในระดับยอมรับได้ สามารถลดความ

สูญเสียทางการเงินที่ไม่เกิดประโยชน์หรือลดต้นทุนลงได้ เช่น ด้านเครดิต ด้านการขาย ด้านลูกหนี้ การลงทุนเมื่อมีการบริหารจัดการที่ดีแล้วช่วยส่งเสริมสภาพคล่องของกิจการได้อย่างแน่นอนเมื่อกิจการมีสภาพคล่องดี ผลประกอบการก็ดีขึ้น อัตราผลตอบแทนสูงขึ้นมูลค่ากิจการสูงขึ้นตามไปด้วย

หัวข้อที่ 5 ความเห็นเกี่ยวกับวิธีการใช้แบบประเมินความเสี่ยง พบว่า แบบประเมินความเสี่ยงควรครอบคลุมทุกกิจกรรมการควบคุมภายในเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดความเสียหายต่อสภาพคล่อง เช่น วงจรรายได้ วงจรรายจ่าย การบริหารลูกหนี้ การงบประมาณ การลงทุน รวมถึง การกั้นเงินสำรองสำหรับเหตุการณ์ไม่ปกติที่อาจเกิดขึ้น เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดอยู่ในขอบเขตของลักษณะการบริหารความเสี่ยงที่ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ (1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) (2) ความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk) (3) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk) และ (4) ความเสี่ยงทางด้านตลาด (Market Risk) แบบประเมินที่กรอกข้อมูลแล้วควรแสดงผลการประเมินความเสี่ยงในระดับ สูง กลาง ต่ำ เพื่อวางแผนบริหารจัดการความเสี่ยงนั้น ๆ และการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ผลการดำเนินงานเพื่อสะท้อนถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานและการสร้างมูลค่ากิจการ

วิธีการที่แบบประเมินความเสี่ยง ควรพัฒนาเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมการปฏิบัติงานด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความจำเป็นและสำคัญต่อการดำเนินงานในสภาวะการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว รวมถึงสภาพของการปฏิบัติงานที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ธุรกิจสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน

หัวข้อที่ 6 ข้อเสนอแนะอื่นเพิ่มเติม พบว่า ควรมีการพัฒนาบุคลากรให้พร้อมรับกับทุกการเปลี่ยนแปลงภายใต้สภาวะการณ์ปัจจุบัน

จากข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ผู้วิจัยสามารถนำผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เพื่อยืนยันผลการวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 80 ผลการวิเคราะห์การยืนยันผลการวิจัยเชิงปริมาณ

วัตถุประสงค์การวิจัย	สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบ	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
1. เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน ที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	ข้อที่ 1, 2, 3, 4 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13	ยอมรับ	สอดคล้อง
2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	ข้อที่ 1, 2, 3, 4 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13	ยอมรับ	สอดคล้อง
3. เพื่อศึกษาวิธีการใช้แบบประเมินความเสี่ยงของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	ข้อที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13	ยอมรับ	สอดคล้อง

วิธีการใช้แบบประเมินความเสี่ยง

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ส่วนใหญ่ใช้หลักการบริหารความเสี่ยงตามหลักมาตรฐานสากล (Committee of Sponsoring Organization : COSO) โดยใช้นโยบายการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร (COSO ERM) ที่พนักงานทุกคนต้องถือปฏิบัติอย่างเชื่อมโยงกันทุกระดับของกระบวนการในการดำเนินธุรกิจ มีระบบงานด้านการกำกับดูแล การบริหารความเสี่ยง และการกำกับปฏิบัติตามกฎหมาย และกฎระเบียบ ข้อบังคับของบริษัท (Governance, Risk and Compliance: GRC) ซึ่งการประเมินความเสี่ยงเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการบริหารจัดการความเสี่ยงที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง ที่จะกำหนดนโยบายและแผนการบริหารความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยงและการประเมินผลความเสี่ยงทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ รวมถึงการสร้างเครื่องมือและการนำเครื่องมือมาใช้ในการประเมินความเสี่ยงเพื่อเป็นการ

สนับสนุนให้บริษัทบรรลุเป้าหมายได้ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจ ตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย ป้องกันความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นจากความไม่แน่นอนต่าง ๆ และเพื่อแสวงหาโอกาสในการเพิ่มมูลกิจการอย่างยั่งยืน ดังนั้นแนวทางการใช้แบบประเมินความเสี่ยง มีรายละเอียดดังนี้

1. วิธีการประเมินความเสี่ยง
 - แบบประเมินความเสี่ยง
2. การกำหนดเกณฑ์ของระดับความเสี่ยง
 - การกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (Risk Appetite)
 - การกำหนดขอบเขตสูงสุดที่ยอมรับได้ (Risk Limit)
3. การวัดค่าความเสี่ยง
 - การสร้างตารางเมทริกซ์ (Risk Matrix)
4. ติดตามและประเมินผล
 - ติดตามและประเมินผลการบริหารความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง ด้วยแผนบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน
 - การบ่งชี้ผลกระทบต่อผลประโยชน์ในรูปแบบการจัดลำดับความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยง
5. การดำเนินการทำการประเมินความเสี่ยง
 - รูปแบบการประเมินความเสี่ยงและวิธีปฏิบัติ

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่มีต่อการลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1-13) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายในมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการตรวจสอบภายในและการลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง และการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในมีอิทธิทางอ้อมเชิงบวกต่อการลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องผ่านการตรวจสอบภายในที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ทั้งนี้ผลการวิจัยเชิงคุณภาพจากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดเห็นด้วยกับลักษณะของการบริหารความเสี่ยงที่ประกอบด้วยความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านปฏิบัติงาน และความเสี่ยงด้านตลาด โดยการพิจารณาถึงเหตุการณ์หรือปัจจัยเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อลักษณะความเสี่ยงทั้ง 4 ลักษณะเป็นสำคัญ และเห็นด้วยกับการนำมาตรฐานการควบคุมภายในตามมาตรฐานสากล (COSO) มาเป็น

แนวทางในการกำหนด ประเมิน และควบคุมระบบการควบคุมภายในของบริษัทที่ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดแผนการตรวจสอบภายในเพื่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องที่อาจมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ดังนั้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์เชิงลึกสามารถยืนยันผลการวิจัยเชิงปริมาณ และผู้วิจัยสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำวิธีการใช้แบบประเมินความเสี่ยง และเพื่อออกแบบประเมินลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยผลการวิจัยที่ได้ พบว่า แบบประเมินลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องควรครอบคลุมทุกกิจกรรมของการควบคุมภายในที่อาจส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ และความเสี่ยงด้านตลาด และการควบคุมภายในตามมาตรฐานสากล 5 องค์ประกอบ ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และติดตามและประเมินผล โดยพิจารณาถึง โอกาส (ความถี่) ความรุนแรง (ผลกระทบ) และการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย และเหตุการณ์เหล่านั้น (ความเสี่ยง) ที่อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการ โดยมุ่งเน้นเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจจะเกิดความเสียหายด้านสภาพคล่องเป็นสำคัญ เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับวงจรรายได้ วงจรรายจ่าย การบริหารลูกหนี้ การบริหารงบประมาณ การบริหารการลงทุน รวมถึงการกั้นเงินสำรองสำหรับเหตุการณ์ไม่ปกติที่อาจเกิดขึ้น เป็นต้น

การพัฒนาแบบประเมินลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผู้วิจัยยึดหลักแนวคิดจากแบบประเมินความเพียงพอของระบบการควบคุมภายในจากคู่มือการจัดทำรายงานประจำปี 56-1 One Report ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และจัดทำขึ้นตามแนวคิดของกระบวนการบริหารความเสี่ยงองค์กร COSO ERM 2017 ซึ่งองค์ประกอบของ COSO ได้ปรับปรุงกรอบแนวคิดการบริหารความเสี่ยงองค์กร ภายใต้ชื่อ การบูรณาการระหว่างกลยุทธ์และผลการดำเนินงาน (Enterprise Risk Management – Integrating with Strategy and Performance Framework) หรือ COSO ERM 2017 เป็นการปรับปรุงเพื่อให้กรอบแนวคิด (Frame Work) ช่วยอธิบายและสนับสนุนการจัดการยุทธศาสตร์และการดำเนินงานเชื่อมโยงการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรเข้ากับการวางแผนเชิงกลยุทธ์ทำให้เกิดการเพิ่มมูลค่าให้กับองค์กรได้อย่างชัดเจน (Pierce & Goldstein, 2018, pp. 5-59) โดยให้ความสำคัญในการเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสม (Strategy Selection) เพื่อตอบสนองวิสัยทัศน์ พันธกิจ และการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ (สรันยู ชูเกียรติ และคณะ, 2563) กรอบแนวคิดการบริหารความเสี่ยงขององค์กรประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ

20 หลักการ ที่มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน จากหลักการการบริหารความเสี่ยงตามแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยได้เลือกลักษณะที่มีความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจมากที่สุดประกอบด้วย (1) การบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (2) ความเสี่ยงด้านการเงิน (3) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการและ (4) ความเสี่ยงด้านตลาดไว้เป็นขอบเขตของการประเมินความเสี่ยง และได้ใช้หลักแนวทางการควบคุมภายในตามองค์ประกอบของ COSO 2013 ทั้ง 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย (1) สภาพแวดล้อมของการควบคุม (2) การประเมินความเสี่ยง (3) กิจกรรมการควบคุม (4) สารสนเทศและการสื่อสาร และ (5) การติดตามประเมินผลเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ใช้ปฏิบัติในการประเมินความเสี่ยงเพื่อใช้ภายในบริษัท โดยการพิจารณาหรือวิเคราะห์จากปัจจัยและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ของบริษัท

การออกแบบประเมินลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องนี้ ผู้วิจัยมุ่งเน้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายบริหารและหน่วยงานบริหารความเสี่ยงได้นำผลจากแบบประเมินที่ได้ไปดำเนินการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องที่อาจมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการได้อย่างทันเวลาและสอดคล้องกับสถานะการณ์ปัจจุบัน แบบประเมินความเสี่ยงที่กรอกข้อมูลแล้ว จะแสดงผลการประเมินความเสี่ยงในระดับ สูง กลาง ต่ำ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงนั้น ๆ โดยการนำผลการประเมินที่ได้มาวิเคราะห์ผลการดำเนินงานเพื่อสะท้อนถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานและการสร้างมูลค่ากิจการ

แบบประเมินลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง และการกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงประกอบด้วย

1. เกณฑ์การประเมินความเสี่ยง เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ระดับของความเสียหายหรือระดับของความเสียหายโดยพิจารณาจาก 1) ผลกระทบของความเสียหาย 2) ระดับของความเสียหาย 3) โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย และ 4) ความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้น โดยการกำหนดเป็น 5 ระดับ (ตามตัวอย่างแบบประเมิน)

2. เกณฑ์ในการประเมินระดับของความเสียหาย เพื่อใช้ในการวิเคราะห์การวางแผนควบคุมป้องกัน หรือลดผลกระทบจากความเสียหายดังกล่าว โดยวิธีการกำหนดตารางเมตริกซ์สำหรับใช้ประเมินระดับความเสี่ยงและโอกาสที่จะเกิดผลกระทบ และการจัดลำดับความเสี่ยง (ตามตัวอย่างแบบประเมิน)

3. การประเมินความเสี่ยง

3.1 ข้อคำถามหรือการระบุความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นให้ระบุรายละเอียด รูปแบบพฤติกรรมหรือเป็นความเสี่ยงเฉพาะ เป็นการกำหนดหรือสร้างข้อคำถามตามลักษณะของปัจจัย

โดยให้ครอบคลุมถึงเหตุการณ์ กระบวนการในทุกกิจกรรมของการดำเนินการในเรื่องนั้น (พัฒนาจากแบบประเมินความเสี่ยงพอของระบบการควบคุมภายในจากคู่มือการจัดทำรายงาน ประจำปี 56-1 One Report ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ) เพื่อให้ทราบถึงสาเหตุ โอกาสที่จะเกิดผลกระทบ หรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้น และระดับความเสี่ยง หรือเป็นการบ่งชี้ ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น เช่น การพิจารณากระบวนการของวงจรรายได้/ลูกหนี้ หรือ วงจรรายจ่าย/ เจ้าหนี้ การจัดหาเงินทุนและการลงทุนตามตัวอย่างแบบประเมิน

3.2 ลักษณะความเสี่ยง เป็นการพิจารณาจากเหตุการณ์หรือปัจจัยเสี่ยงที่เกิดขึ้นที่จะมีผลกระทบต่อลักษณะของความเสี่ยงนั้น ๆ ประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ และความเสี่ยงด้านตลาดตามตัวอย่างแบบประเมิน

3.3 การควบคุมภายใน เป็นการพิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปตามแผนการควบคุมภายในที่วางแผนไว้เพื่อเป็นการทบทวนถึงความเหมาะสมและเพียงพอของการควบคุมภายใน ตามหลักแนวคิดของการควบคุมภายใน COSO 2013 ทั้ง 5 องค์ประกอบ ประกอบด้วย (1) สภาพแวดล้อมของการควบคุม (2) การประเมินความเสี่ยง (3) กิจกรรมการควบคุม (4) สารสนเทศ และการสื่อสาร และ (5) การติดตามประเมินผลตามตัวอย่างแบบประเมิน

3.4 ระดับของความเสี่ยง เป็นการพิจารณาระดับความรุนแรงของความเสี่ยงจากผลกระทบของความเสี่ยงที่เกิดขึ้นตามเกณฑ์การพิจารณาที่ได้กำหนดไว้ เพื่อกำหนดมาตรการในการควบคุม ป้องกันหรือลดความเสี่ยงนั้นๆให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ประกอบด้วย 1) ระดับความถี่ของโอกาสเกิดความเสียหาย (likelihood) 2) ระดับของผลกระทบจากความเสียหาย (Impact) 3) ระดับของความเสี่ยง (Risk Score) โดยพิจารณาจากการสร้างตารางเมทริกซ์ (ระดับความเสี่ยง (Risk Score) เท่ากับ โอกาสในการเกิดความเสียหายต่าง ๆ (likelihood) คูณด้วย ผลกระทบของเหตุการณ์ต่าง ๆ (Impact) และ 4) ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Risk Level) ตามตัวอย่างแบบประเมิน

3.5 กิจกรรมควบคุม เป็นการกำหนดมาตรการการควบคุม ป้องกัน แก้ไข หรือลดความเสี่ยงนั้น ๆ

ตัวอย่างแบบประเมินความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นดังนี้

1. เกณฑ์การประเมินความเสี่ยง

ผลกระทบของความเสี่ยง = ระดับของความเสี่ยง

ระดับ	1	2	3	4	5
ผลกระทบ (Impact)	ต่ำมาก (Very Low)	ต่ำ (Low)	ปานกลาง (Moderate)	สูง (High)	สูงมาก (Very High)
I1 มูลค่าความเสียหายที่เป็นตัวเงิน	ไม่ส่งผลกระทบต่อตัวเงิน	0 - 1,000 บาท	1,001 - 10,000 บาท	10,001 - 100,000 บาท	มากกว่า 100,001 บาท
I2 ผลกระทบต่อชื่อเสียง/ภาพลักษณ์ ของบริษัท	ไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหมายและไม่ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสีย	ไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหมายแต่อาจกระทบต่อการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสีย	เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหมาย มีโทษปรับมูลค่าต่ำแต่ไม่มีโทษทางอาญา	เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหมาย มีโทษปรับมูลค่าสูงแต่ไม่มีโทษทางอาญา	เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎหมายที่มีโทษทางอาญา
I3 ความต่อเนื่องของการดำเนินงาน	ไม่มีการชะงักงันของกระบวนการและการดำเนินงานทางธุรกิจ	มีการชะงักงันของกระบวนการและการดำเนินงานทางธุรกิจไม่เกินครึ่งวัน	มีการชะงักงันของกระบวนการและการดำเนินงานทางธุรกิจไม่เกิน 1 วัน	มีการชะงักงันของกระบวนการและการดำเนินงานทางธุรกิจตั้งแต่ 1 - 3 วัน	มีการชะงักงันของกระบวนการและการดำเนินงานทางธุรกิจตั้งแต่ 4 วันขึ้นไป
I4 ระยะเวลาที่ล่าช้าในการทำงานและการดำเนินธุรกิจ	ส่งผลกระทบต่อความล่าช้าในการทำงาน ไม่เกิน 1 วัน	ส่งผลให้การทำงานล่าช้าเล็กน้อย หรือ 1 - 5 วัน	ส่งผลให้การทำงานล่าช้าปานกลาง หรือ 6 - 15 วัน	ส่งผลให้การทำงานล่าช้ามาก หรือ 16-30 วัน	ส่งผลให้การทำงานล่าช้ามากกว่า 30 วัน

โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง = ความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้น

ระดับ	1	2	3	4	5
โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)	ต่ำมาก (Very Low)	ต่ำ (Low)	ปานกลาง (Moderate)	สูง (High)	สูงมาก (Very High)
L1 แนวทางการปฏิบัติงาน/ระดับการควบคุม	-	ถือปฏิบัติตามแนวทาง ระเบียบ ข้อบังคับทั้งหมด	กำหนดชัดเจนสอดคล้องกับ นโยบาย ระเบียบบางส่วน	กำหนดขึ้นเอง	ไม่มีการกำหนด

2. ระดับความเสี่ยงและโอกาส

ตารางสำหรับใช้ประเมินระดับความเสี่ยงและโอกาสที่จะเกิดผลกระทบ

Risk Matrix ระดับความเสี่ยง		Impact ระดับของผลกระทบที่เกิดความเสี่ยง				
		1	2	3	4	5
likelihood ระดับความถี่ที่จะเกิดความเสี่ยง	5	5	10	15	20	25
	4	4	8	12	16	20
	3	3	6	9	12	15
	2	2	4	6	8	10
	1	1	2	3	4	5

การจัดลำดับความเสี่ยงและการจัดการความเสี่ยง

Risk Score	Risk Level	Action
20 - 25	Extreme	ความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้ จำเป็นต้องมีการจัดการ ปรับปรุงแก้ไขกระบวนการ โดยเร่งด่วน/ทันที
15 - 19	High	ความเสี่ยงที่ยอมรับไม่ได้ โดยต้องมีการกำหนดแนว ทางการจัดการ ปรับปรุงต่อไป
9 - 14	Medium	ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ โดยต้องมีการควบคุมเพื่อป้องกัน ไม่ให้ความเสี่ยงเปลี่ยนไปในระดับที่ไม่สามารถยอมรับไม่ได้
1 - 8	Low	ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ โดยไม่ต้องเพิ่มขึ้นตอนการ ควบคุมความเสี่ยงหรือไม่ต้องมีการจัดการเพิ่มเติม

3. แบบประเมินลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

บริษัท เอบีซี จำกัด (มหาชน)

กระบวนการ / หน่วยงานที่รับการประเมิน แผนกบัญชี / แผนกจัดซื้อ / แผนกขาย

เครื่องมือ/แบบประเมินความเสี่ยง : ผู้ประเมินพิจารณาจากกระบวนการและหัวข้อความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น โดยทำให้เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง

การประเมินแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ วงจรรายได้ / ลูกหนี้; วงจรค่าใช้จ่าย / เจ้าหนี้; กระบวนการจัดหาเงิน และกระบวนการลงทุน

การประเมินประกอบด้วย 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 พิจารณาความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นผลกระทบจากความเสียด้านใด (ด้านกลยุทธ์ ด้านการเงิน ด้านการดำเนินงาน หรือด้านตลาด)

ส่วนที่ 2 พิจารณาจากความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นมีผลกระทบจากการควบคุมภายในด้านใด (ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร หรือด้านการติดตามและประเมินผล)

ส่วนที่ 3 พิจารณาจากความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นมีระดับความเสี่ยงและโอกาสที่จะเกิดขึ้นมากเพียงใด (โดยพิจารณาได้จากหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ลงในช่อง likelihood และ Impact)

ส่วนที่ 4 ระบุแนวทางแก้ไข ป้องกันเพื่อลดผลกระทบและโอกาสของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น เมื่อผลของ Risk level อยู่ในเกณฑ์ที่มีสีแดง (เสี่ยงสูง)

ลำดับ	กระบวนการ	ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	ผลกระทบจากความเสียด้านใด				ผลกระทบจากการควบคุมภายใน (COSO) ด้านใด					ระดับความเสี่ยง/ ผลกระทบของความเสี่ยง				กำหนดกิจกรรม ควบคุมเพื่อลดหรือ ป้องกันความเสี่ยง (ส่วนที่ 4)
			กลยุทธ์	การเงิน	ปฏิบัติงาน	ตลาด	สภาพ แวดล้อม	การ ประเมิน ความ เสี่ยง	กิจกรรม การควบคุม	สารสนเทศ และการ สื่อสาร	การติดตาม และ ประเมินผล	likelihood	Impact	Risk Score	Risk Level	
1	วงจรรายได้/ลูกหนี้															
1.1	การเปิดหน้าบัญชี ลูกค้า	1.การเปิดหน้าบัญชีให้กับลูกค้าที่ไม่มีหลักฐาน หรือเอกสารไม่ครบถ้วน กระบวนการเปิดหน้า บัญชีไม่สามารถพิสูจน์หรือยืนยันตัวตนของลูกค้า ได้	✓		✓	✓			✓	✓	✓	4	5	20		ควบคุมให้มีการแนบ เอกสารหลักฐานจากลูกค้า ให้ครบก่อนอนุมัติให้ เปิดบัญชีลูกค้าใหม่
		2.ไม่มีการพิจารณาสอบถาม หรืออนุมัติก่อนการ บันทึกสร้างฐานข้อมูลลูกค้าเข้าระบบ อาจจะมีการ สร้างรายการทางการค้าที่ไม่สามารถหาแหล่งที่มาได้			✓	✓		✓	✓	✓	3	5	15			
		3.มีการกำหนดหน้าที่ให้ผู้บันทึกข้อมูลและผู้สอบ ทานเป็นบุคคลเดียวกัน	✓		✓	✓		✓	✓	✓	4	3	12			

ส่วนที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ	กระบวนการ	ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น	ผลกระทบจากความเสี่ยงด้านใด				ผลกระทบจากการควบคุมภายใน (COSO) ด้านใด					ระดับความเสี่ยง/ ผลกระทบของความเสียหาย				กำหนดกิจกรรมควบคุม เพื่อลดหรือป้องกัน ความเสี่ยง (ส่วนที่ 4)
			กลยุทธ์	การเงิน	ปฏิบัติงาน	ตลาด	สภาพ แวดล้อม	การ ประเมิน ความเสี่ยง	กิจกรรม การควบคุม	ด้าน สารสนเทศ และการ สื่อสาร	ด้านการ ติดตามและ ประเมินผล	likelihood	Impact	Risk Score	Risk Level	
1.2	การพิจารณา สินเชื่อและเครดิต	1. ไม่มีกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางสำหรับการให้สินเชื่อและเครดิต	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	3	5	15		
		2. ไม่มีกำหนดผู้มีอำนาจหน้าที่สำหรับพิจารณาและอนุมัติการให้สินเชื่อและเครดิต	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	4	5	20		มีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้ชัดเจน
		3. ไม่ได้กำหนดให้มีการทบทวนสินเชื่อและเครดิตสำหรับลูกค้าเก่า	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	3	3	9		
1.3	การรับคำสั่งซื้อและการออกเอกสารการขาย	1. ไม่มีคำสั่งซื้อจากลูกค้าเป็นลายลักษณ์อักษรหรืออ้างอิงคำสั่งซื้อที่ชัดเจน หรือนำเชื่อถือ			✓	✓		✓	✓	✓	✓	3	3	9		
		2. ไม่มีการกำหนดกระบวนการยืนยันคำสั่งซื้อกับลูกค้าก่อนที่จะมีการสร้าง Sale order	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	4	5	20		กำหนดให้มีการยืนยันคำสั่งซื้อในคู่มือปฏิบัติงาน
		3. การออกคำสั่งขายเชื่อ โดยไม่มีการสอบถามสินเชื่อหรืออนุมัติการขายก่อน		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	3	3	9		
1.4	การจัดเตรียม สินค้า	1. การเบิกสินค้าออกจากคลังสินค้าโดยไม่มีคำสั่งขาย			✓		✓	✓	✓	✓	✓	5	5	25		ควบคุมการรายงานการนำสินค้าออกจากคลัง
		2. มีการเบิกสินค้าผิดประเภทจากคำสั่งขาย และดำเนินการจัดส่งให้ลูกค้าทำให้เสียค่าขนส่งและค่าดำเนินการ		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	5	4	20		ควบคุมการรายงานการนำสินค้าออกจากคลัง
1.5	การขนส่งสินค้า	1. ไม่มีการจัดทำแผนเส้นทางการจัดส่งสินค้า โดยพนักงานจัดส่งดำเนินการเองตามความพึงพอใจ	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	4	4	16		
		2. การจัดประเภทขนส่งไม่เหมาะสมต่อปริมาณการขนส่ง ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายมากกว่าจำเป็น	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	4	3	12		

ส่วนที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ	กระบวนการ	ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	ผลกระทบจากความเสถียรด้านใด				ผลกระทบจากการควบคุมภายใน (COSO) ด้านใด					ระดับความเสี่ยง/ ผลกระทบของความเสี่ยง				กำหนดกิจกรรม ควบคุมเพื่อลดหรือ ป้องกันความเสี่ยง (ส่วนที่ 4)
			กลยุทธ์	การเงิน	ปฏิบัติงาน	ตลาด	สภาพ แวดล้อม	การ ประเมิน ความ เสี่ยง	กิจกรรม การควบคุม	ด้าน สารสนเทศ และการ สื่อสาร	ด้านการ ติดตามและ ประเมินผล	likelihood	Impact	Risk Score	Risk Level	
		3.มีการส่งมอบสินค้าให้ลูกค้าเงินสดก่อนการชำระเงิน	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	4	4	16		
		4.สามารถยื่นยันหรือพิสูจน์การรับสินค้าของลูกค้าได้อย่างถูกต้องชัดเจน	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	4	3	12		
1.6	การรับชำระหนี้	1.ไม่มีการบันทึกรายการ หนี้ที่มีกรขายเป็นเงินสด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	5	5	25	ควบคุมให้มีการบันทึก รายการขายทุกรายการ	
		2.ไม่มีการจัดทำทะเบียนควบคุมการรับเช็คจากการ รับชำระหนี้จากลูกค้า	✓	✓	✓			✓	✓			4	4	16		
		3.ไม่มีการกำหนดหน้าที่ผู้สอบการรับชำระหนี้และ การบันทึกการขายประจำ	✓	✓	✓			✓	✓			4	4	16		
		4.ไม่มีการกำหนดให้มีการสรุปรายการรับชำระหนี้ ประจำวัน สัปดาห์ เดือน	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	5	5	25	จัดทำรายงานและเสนอต่อ ผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง	
		5.ตั้งแต่กระบวนการเปิดหน้าบัญชี ออกค่าส่งขาย และบันทึกรับชำระหนี้ดำเนินการโดยพนักงานเพียง 1 คน			✓		✓	✓	✓	✓	✓	3	5	15		
1.7	การควบคุมลูกหนี้	1.ไม่มีการกำหนดแนวทางหรือหลักเกณฑ์สำหรับการ ติดตาม ทวงถามหนี้		✓	✓			✓	✓	✓		5	5	25	กำหนดให้มีการติดตาม หนี้ทุกวันสิ้นเดือน	
		2.มีฝ่ายการจัดทำรายหนี้ที่เกินกำหนดชำระ และ ส่งไปยังลูกค้าอย่างสม่ำเสมอ โดยอิสระจาก เจ้าหน้าที่เก็บเงินและเจ้าหน้าที่ขาย		✓	✓		✓	✓	✓			5	5	25	สรุปรายงานลูกหนี้ราย ตัวเพื่อติดตามหนี้ที่เกิน กำหนดชำระ	
		3.ไม่มีการจัดทำรายละเอียดการวิเคราะห์อายุลูกหนี้ การค้า (Aging Analysis)	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	5	5	25	จัดทำรายละเอียดการ วิเคราะห์ลูกหนี้	

ส่วนที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ	กระบวนการ	ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	ผลกระทบจากความเสียด้านใด				ผลกระทบจากการควบคุมภายใน (COSO) ด้านใด					ระดับความเสี่ยง/ ผลกระทบของความเสี่ยง				กำหนดกิจกรรม ควบคุมเพื่อลดหรือ ป้องกันความเสี่ยง (ส่วนที่ 4)
			กลยุทธ์	การเงิน	ปฏิบัติงาน	ตลาด	สภาพ แวดล้อม	การ ประเมิน ความ เสี่ยง	กิจกรรม การควบคุม	สารสนเทศ และการ สื่อสาร	การติดตาม และ ประเมินผล	likelihood	Impact	Risk Score	Risk Level	
		4. ไม่มีการกำหนดให้มีการเปรียบเทียบตัวเลขและอัตราส่วนที่สำคัญเพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่เป็นสาระสำคัญและเป็นเครื่องมือในการติดตามประเมินผล	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	4	4	16		
		5. เอกสารประกอบการเป็นหนี้ไม่ได้กำหนดให้มีการจัดเก็บอย่างครบถ้วนสมบูรณ์	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	4	4	16		
		6. หนี้ที่เกินชำระ ไม่มีการรายงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้บริหารรับทราบ	✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	4	4	16		
1.8	การรับคืนสินค้าและการออกใบลดหนี้	1. ไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางสำหรับการรับคืนสินค้าที่ชัดเจน	✓	✓	✓	✓		✓	✓			5	5	20		ทำคู่มือการปฏิบัติงานในการตรวจรับสินค้า
		2. ไม่มีการตรวจเช็ครายการคืนสินค้า เปรียบเทียบประวัติการซื้อสินค้าของลูกค้าก่อนมีการรับคืน				✓		✓	✓			4	4	16		
		3. มีการจัดการตรวจนับสินค้าที่รับคืนอย่าง 100% ทุกครั้งก่อนบันทึกเข้าระบบ			✓		✓	✓				4	4	16		
		4. พนักงานที่บันทึกข้อมูลเข้าระบบ เป็นพนักงานที่ทำกรตรวจนับสินค้ารับคืน	✓		✓		✓	✓				5	5	25		ตั้งรหัสผ่านเพื่อตรวจสอบสิทธิการนำเข้าข้อมูล
		5. มีการควบคุมลำดับเลขที่ของใบรับคืน ใบลดหนี้ และจัดเก็บอย่างครบถ้วนโดยแผนกบัญชี	✓		✓			✓	✓			4	4	16		

ส่วนที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ	กระบวนการ	ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	ผลกระทบจากความเสียด้านใด				ผลกระทบจากการควบคุมภายใน (COSO) ด้านใด					ระดับความเสี่ยง/ ผลกระทบของความเสียด้านใด				กำหนดกิจกรรม ควบคุมเพื่อลดหรือ ป้องกันความเสี่ยง (ส่วนที่ 4)
			กลยุทธ์	การเงิน	ปฏิบัติงาน	ตลาด	สภาพ แวดล้อม	การ ประเมิน ความ เสี่ยง	กิจกรรม การควบคุม	สารสนเทศ และการ สื่อสาร	การติดตาม และ ประเมินผล	likelihood	Impact	Risk Score	Risk Level	
1.9	การตั้งสำรองหนี้	1.การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญมีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม โดยพิจารณาถึง - เหตุการณ์ในอดีตของการเก็บหนี้ ระยะเวลาการเก็บหนี้ ระยะเวลาของการให้สินเชื่อ - ลูกหนี้ค้างชำระเกินกำหนดปรากฏในรายละเอียดลูกหนี้ - การรับชำระหนี้ภายหลัง ที่มีการทวงถามจากลูกหนี้เกินกำหนดชำระ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	5	5	25		ให้ทำการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญร้อยละ 20 ของยอดลูกหนี้คงเหลือ
		2.การตัดหนี้สูญได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดและได้รับการอนุมัติโดยผู้มีอำนาจ		✓	✓			✓	✓			4	4	16		
ผลการประเมินเฉลี่ย												4	5	20		
2	วงจรรำจ่ายเจ้าหนี้															
2.1	การเปิดหน้าบัญชีเจ้าหนี้	1.การสร้างข้อมูลที่ไม่มีการอนุมัติหรือขาดหลักฐานอ้างอิง อาจทำให้ข้อมูลขาดความน่าเชื่อถือหรืออาจทำให้เกิดรายการที่ไม่เหมาะสม		✓	✓			✓	✓			4	4	16		
2.2	กระบวนการจัดซื้อ	1 การขอซื้อสินค้าและบริการที่ไม่เกี่ยวข้องกับกิจการอาจก่อให้เกิดการทุจริต และบริษัทสูญเสียดินโดยไม่ได้รับประโยชน์	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		4	4	16		
		2. หากมีการสั่งซื้อไม่เป็นไปตาม level อนุมัติและไม่ได้ขออนุมัติ budget ไว้ก่อน อาจก่อให้เกิดการซื้อสินค้าและบริการโดยไม่จำเป็น	✓	✓	✓		✓	✓	✓				3	3	9	

ส่วนที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ	กระบวนการ	ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	ผลกระทบจากความเสี่ยงด้านใด				ผลกระทบจากการควบคุมภายใน (COSO) ด้านใด					ระดับความเสี่ยง/ ผลกระทบของความเสี่ยง				กำหนดกิจกรรม ควบคุมเพื่อลดหรือ ป้องกันความเสี่ยง (ส่วนที่ 4)
			กลยุทธ์	การเงิน	ปฏิบัติงาน	ตลาด	สภาพ แวดล้อม	การ ประเมิน ความ เสี่ยง	กิจกรรม การควบคุม	สารสนเทศ และการ สื่อสาร	การติดตาม และ ประเมินผล	likelihood	Impact	Risk Score	Risk Level	
		3. หากไม่มีเกณฑ์ที่เป็นมาตรฐานในการพิจารณาเพื่อคัดเลือกผู้ขาย ผู้พิจารณาอาจคัดเลือกผู้ขายที่ไม่เหมาะสม เอื้อประโยชน์แก่ผู้ขายรายใดรายหนึ่ง	✓	✓	✓		✓	✓	✓			4	3	12		
		4. หากไม่มีการพิจารณาการคัดเลือกผู้ขายจากเกณฑ์ที่กำหนดอย่างครบถ้วน อาจขาดการพิจารณาบางเรื่องที่สำคัญต่อกระบวนการผลิต บริษัทสูญเสียโอกาสได้ผู้ขายรายที่ดีที่สุด เช่น ผู้ขายบางรายอาจเสนอราคาที่ดีที่สุดเมื่อเทียบกับผู้ขายรายอื่น แต่ใช้ระยะเวลาส่งสินค้านานกว่าซึ่งกระทบต่อกระบวนการผลิต	✓	✓	✓		✓	✓	✓			3	4	12		
		5. หากผู้ใช้งานเป็นผู้ต่อราคาด้วยตนเอง อาจมีเรียกรับหรือให้ผลประโยชน์จากผู้ขาย อาจทำให้บริษัทเสียประโยชน์เชิงเศรษฐกิจและไม่เป็นธรรมต่อผู้ขายทุกราย		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	3	4	12		
		6. มีการเอื้อหรือเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติให้กับผู้ขาย โดยการเรียกรับสินบน ทำให้บริษัทได้รับสินค้าที่ไม่มีคุณภาพ เกิดความเสียหายต่อบริษัท		✓	✓		✓	✓	✓			3	4	12		
		7. ไม่ได้รับราคาที่ดีที่สุด เนื่องจากผู้ขายอาจรู้ว่าราคาที่ผู้ขายรายอื่นเสนอ ทำให้ไม่เสนอราคาต่ำสุดที่แท้จริง เพียงแค่เสนอราคาที่สูงกว่าผู้ขายรายอื่นเท่านั้น		✓	✓			✓	✓			4	3	12		

ส่วนที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ	กระบวนการ	ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	ผลกระทบจากความเสี่ยงด้านใด				ผลกระทบจากการควบคุมภายใน (COSO) ด้านใด					ระดับความเสี่ยง/ ผลกระทบของความเสี่ยง				กำหนดกิจกรรม ควบคุมเพื่อลดหรือ ป้องกันความเสี่ยง (ส่วนที่ 4)
			กลยุทธ์	การเงิน	ปฏิบัติงาน	ตลาด	สภาพ แวดล้อม	การ ประเมิน ความ เสี่ยง	กิจกรรม การควบคุม	สารสนเทศ และการ สื่อสาร	การติดตาม และ ประเมินผล	likelihood	Impact	Risk Score	Risk Level	
		8. การเปรียบเทียบราคา อาจมีข้อมูลที่ไม่เป็นปัจจุบัน อาจทำให้ได้สินค้าที่มีราคาสูงกว่า เมื่อเทียบกับคุณภาพ เกิดปัญหาระหว่างการสั่งซื้อสินค้าเนื่องจากราคาสินค้าที่เปลี่ยนไป ทำให้บริษัทเสียผลประโยชน์		✓	✓			✓	✓			4	4	16		
		9. กรณีที่มีการยกเลิก การเปรียบเทียบราคาและจำเป็นต้องใช้สินค้าจากผู้ขายรายเดียว หากไม่มีกระบวนการพิจารณา และตรวจสอบว่าจำเป็นต้องเจาะจงผู้ขายรายเดียวเท่านั้น อาจเกิดความเสี่ยงที่ผู้สั่งซื้อ เลือกผู้ขายที่มีความสัมพันธ์ หรือผลประโยชน์ร่วมกัน ทำให้บริษัทสูญเสียโอกาสในการเลือกผู้ขาย และราคาสินค้าที่เหมาะสม	✓	✓	✓			✓	✓			3	4	12		
		10. ไม่มีหลักฐานอ้างอิงเพื่อเรียกร้องสิทธิ ในกรณีที่ Vendor ไม่ส่งมอบสินค้าหรือไม่ตรงตาม Specification ที่บริษัทกำหนด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		4	4	16		
		11. จำนวน/Specification ของสินค้าที่บริษัทได้รับไม่ตรงตามที่กำหนด เช่น จำนวน คุณภาพ เนื่องจากไม่สามารถสอบกลับ ด้วย 3 Way Matching ได้ (PO, Invoice, Receipt)		✓	✓		✓	✓	✓	✓		3	4	12		

ส่วนที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ	กระบวนการ	ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น	ผลกระทบจากความเสียด้านใด				ผลกระทบจากการควบคุมภายใน (COSO) ด้านใด					ระดับความเสี่ยง/ ผลกระทบของความเสี่ยง				กำหนดกิจกรรม ควบคุมเพื่อลดหรือ ป้องกันความเสี่ยง (ส่วนที่ 4)
			กลยุทธ์	การเงิน	ปฏิบัติงาน	ตลาด	สภาพ แวดล้อม	การ ประเมิน ความ เสี่ยง	กิจกรรม การควบคุม	สารสนเทศ และการ สื่อสาร	การติดตาม และ ประเมินผล	likelihood	Impact	Risk Score	Risk Level	
		12. รายละเอียดข้อมูลใน PO ไม่ครบถ้วนตามที่ ข้อมูล User ต้องการ อาจทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับ ข้อมูลผิดพลาด อาจเกิดการอนุมัติที่ไม่เหมาะสม หรือผู้อนุมัติไม่เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในการสั่งซื้อ สินค้า และอาจได้รับสินค้าไม่ตรงตามความ ต้องการ		✓	✓			✓	✓	✓		4	4	16		
		13. อาจมีการอนุมัติการสั่งซื้อสินค้า ไม่ตรงตาม อำนาจที่ SoA กำหนด อาจทำให้การสั่งซื้อสินค้า ไม่ได้รับการพิจารณาจากผู้มีอำนาจที่เหมาะสม ทำ ให้ผู้อนุมัติแท้จริงทำการอนุมัติได้ไม่ครบถ้วน และการสั่งซื้อขาดความน่าเชื่อถือ บริษัทเกิดความ เสียหาย		✓	✓			✓	✓	✓		4	4	16		
2.3	การรับสินค้า	1. มีการรับสินค้าโดยไม่มีตรวจสอบคุณภาพ ของสินค้า หรือไม่ได้กำหนดให้มีหน่วยงานที่ร้อง ขอเข้าร่วมตรวจรับสินค้า		✓	✓		✓	✓	✓		4	5	20		กำหนดบทลงโทษ เช่น การออกหนังสือ เตือน และ หัก เงินเดือนเมื่อเกิดซ้ำ	
		2. ไม่มีการกำหนดกระบวนการภายใต้ 3 way matching		✓	✓		✓	✓	✓		5	5	25		จัดกิจกรรมอบรม พนักงานในเรื่องที่ เกี่ยวข้อง	
2.4	การตั้งหนี้และจ่าย ชำระ	1.จ่ายเช็ค หรือโอนเงินเข้าบัญชี supplier ไม่ ถูกต้อง		✓	✓		✓	✓	✓		5	3	15			
		2. เอกสารประกอบการจ่ายเงินไม่ถูกต้อง ครบถ้วน ไม่สามารถอ้างอิงผู้รับเงิน		✓	✓		✓	✓	✓		4	4	16			

ส่วนที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ	กระบวนการ	ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น	ผลกระทบจากความเสียด้านใด				ผลกระทบจากการควบคุมภายใน (COSO) ด้านใด					ระดับความเสี่ยง/ ผลกระทบของความเสี่ยง				กำหนดกิจกรรม ควบคุมเพื่อลดหรือ ป้องกันความเสี่ยง (ส่วนที่ 4)
			กลยุทธ์	การเงิน	ปฏิบัติงาน	ตลาด	สภาพ แวดล้อม	การ ประเมิน ความเสี่ยง	กิจกรรม การควบคุม	สารสนเทศ และการ สื่อสาร	การเฝ้า ติดตามและ ประเมินผล	likelihood	Impact	Risk Score	Risk Level	
		3. จ่ายเงินก่อนวันครบกำหนดชำระเงิน เอื้อ ประโยชน์ให้ลูกค้า		✓	✓		✓	✓	✓			4	4	16		
		4. จ่ายชำระเงินให้กับลูกค้าที่ยังไม่ได้รับสินค้าหรือ บริการ (ยกเว้นการจ่าย advance)		✓	✓		✓	✓	✓			4	4	16		
ผลการประเมินเฉลี่ย												4	4	16		
3	กระบวนการจัดหาเงิน															
		1. ไม่มีการสอบถามความถูกต้องของแหล่งที่มา ของรายการหนี้สิน และรายงานที่เกี่ยวข้องกันใน งบการเงิน		✓	✓				✓	✓	✓	4	4	16		
		2. ไม่มีการสอบถามยอดรวมของหนี้สินแต่ละ ประเภทกับยอดรวมทั้งหมด	✓	✓	✓	✓		✓	✓			4	3	12		
		3. ขาดการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น/ ลดลงของรายการหนี้สินจากปีก่อน	✓	✓	✓	✓		✓	✓			4	4	16		
		4. ไม่มีการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน เช่น หนี้สินต่อสินทรัพย์ หนี้สินต่อผู้ถือหุ้น รายได้ต่อ ดอกเบี้ย ดอกเบี้ยต่อหนี้สิน	✓	✓	✓			✓	✓			3	2	6		
		5. ไม่มีการหาสาเหตุของการเปลี่ยนแปลง เช่น มี การเพิ่มวงเงินกู้ มีการจ่ายชำระคืนตามสัญญาหรือ เมื่อครบกำหนด รวมถึงการปรับขึ้นของอัตรา ดอกเบี้ยเงินกู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			3	3	9		
		6. มีการกู้ยืมเงินจากธนาคารหรือบุคคล และการ ออกหุ้นกู้ โดยไม่ได้รับมติจากกรรมการบริษัทให้ ดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	4	3	12		

ส่วนที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ	กระบวนการ	ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น	ผลกระทบจากความเสี่ยงด้านใด				ผลกระทบจากการควบคุมภายใน (COSO) ด้านใด					ระดับความเสี่ยง/ ผลกระทบของความเสี่ยง				กำหนดกิจกรรม ควบคุมเพื่อลดหรือ ป้องกันความเสี่ยง (ส่วนที่ 4)
			กลยุทธ์	การเงิน	ปฏิบัติงาน	ตลาด	สภาพ แวดล้อม	การประเมิน ความเสี่ยง	กิจกรรม การควบคุม	สารสนเทศ และการ สื่อสาร	การเฝ้า ติดตามและ ประเมินผล	likelihood	Impact	Risk Score	Risk Level	
		7. มีการเปิดเผยข้อมูลงบการเงินครบถ้วน เช่น ข้อกำหนด เงื่อนไข และข้อจำกัดที่สำคัญของ สัญญาเงินกู้ ภาระผูกพัน การนำทรัพย์สินของ กิจการ ไปค้ำประกัน	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	3	3	9		
ผลการประเมินเฉลี่ย											4	3	12			
4	กระบวนการลงทุน															
		1. เงินลงทุนที่บันทึกในบัญชีสินทรัพย์แสดงถึง การลงทุนที่เกิดขึ้นจริงตามยอดคงเหลือในบัญชี และรายงานทางการเงิน ณ วันสิ้นงวดบัญชี		✓	✓			✓	✓			4	2	8		
		2. รายได้ต่าง ๆ เช่น เงินปันผลและดอกเบี้ยรับ รวมถึงกำไรขาดทุนจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่า ยูติลิตี้	✓	✓	✓			✓	✓			3	2	6		
		3. เงินลงทุนทั้งหมดบันทึกรวมอยู่ในงบดุลของ กิจการในส่วนของบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน อย่างครบถ้วน	✓	✓	✓			✓	✓			4	3	12		
		4. รายการกำไรขาดทุนจากการขายเงินลงทุนที่ เกิดขึ้นในงวดบัญชีรวมเป็นส่วนหนึ่งของบัญชี กำไรขาดทุน และส่งผลกระทบต่อการแสดงยอด กำไรหรือขาดทุนในงบกำไรขาดทุนของกิจการ อย่างครบถ้วน		✓	✓			✓	✓			4	4	16		
		5. เงินลงทุนทั้งหมดที่บันทึกไว้ในบัญชี เป็นสิ่งที่ กิจการมีสิทธิเรียกร้องตามที่แสดงไว้ในงบการเงิน ของกิจการ	✓	✓	✓	✓		✓	✓			3	3	9		

ส่วนที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ	กระบวนการ	ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น	ผลกระทบจากความเสี่ยงด้านใด				ผลกระทบจากการควบคุมภายใน (COSO) ด้านใด					ระดับความเสี่ยง/ ผลกระทบของความเสี่ยง				กำหนดกิจกรรม ควบคุมเพื่อลดหรือ ป้องกันความเสี่ยง (ส่วนที่ 4)
			กลยุทธ์	การเงิน	ปฏิบัติงาน	ตลาด	สภาพ แวดล้อม	การ ประเมิน ความ เสี่ยง	กิจกรรม การควบคุม	สารสนเทศ และการ สื่อสาร	การเฝ้า ติดตามและ ประเมินผล	likelihood	Impact	Risk Score	Risk Level	
		6. งบดุลของกิจการได้แสดงผลค่าของเงินลงทุนต่าง ๆ ได้แก่ มูลค่าชุดธรรม ส่วนได้เสีย และราคาหุ้นตัดจำหน่ายอย่างเหมาะสมตามประเภทของการลงทุน	✓	✓	✓	✓		✓	✓			3	3	9	Yellow	
		7. รายได้ต่าง ๆ จากการลงทุนได้รวมและแสดงยอดคงเหลือไว้อย่างเหมาะสมในงบการเงิน	✓	✓	✓	✓		✓	✓			3	3	9	Yellow	
		8. เงินลงทุนได้แสดงรายการและจัดประเภทไว้ในงบการเงินได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	3	2	6	Green	
		9. มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเหมาะสม ได้แก่ การระบุถึงบุคคลหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนของกิจการหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการตีราคาเงินลงทุนและภาวะค้าประกันหรือจำนอง	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓	3	2	6	Green	
ผลการประเมินเฉลี่ย											4	2	8	Yellow		

สรุปผลการประเมินเพื่อกำหนดกิจกรรมการควบคุม เพื่อลด หรือ ป้องกันความเสี่ยง

ผลการประเมิน	Risk Score (เฉลี่ย)	Risk Level	กำหนดกิจกรรมการควบคุม เพื่อลด หรือ ป้องกันความเสี่ยง
1. วงจรรายได้ / ลูกหนี้	20	Red	เสี่ยงสูง ต้องควบคุม หรือ ป้องกันทันที
2. วงจรค่าใช้จ่าย / เจ้าหนี้	15	Orange	มีแนวโน้มที่เกิดความเสี่ยงสูง ทบทวนกระบวนการและแผนการการควบคุม
3. กระบวนการจัดหาเงิน	12	Yellow	เฝ้าระวัง
4. กระบวนการลงทุน	8	Green	เฝ้าระวัง

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้มีการพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานหรือวิธีการใช้แบบประเมินลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ที่เปลี่ยนจากการปฏิบัติงานด้วยมือหรือการประเมินความเสี่ยงด้วยแบบประเมินความเสี่ยงที่เป็นเอกสาร พัฒนามาเป็นการปฏิบัติงานหรือการทำการประเมินด้วยระบบคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel ด้วยวิธีการดำเนินการจัดทำแบบประเมินความเสี่ยงลงบน Excel Form การปฏิบัติงานด้วยวิธีที่พัฒนาขึ้นมาใหม่จะมีระบบการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการทำแบบประเมินทันทีที่ผู้ประเมินดำเนินการเสร็จ สามารถแสดงระดับของความเสี่ยง (Level of Risk) ที่แบ่งตามความสำคัญเป็น 4 ระดับ คือ สูงมาก (Extreme) สูง (High) ปานกลาง (Medium) น้อย (Low) ตามที่กำหนดไว้ใน Excel Form การปฏิบัติงานด้วยวิธีการที่พัฒนาขึ้นมาใหม่มีรายละเอียดดังนี้

1. มีระบบการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการประเมินโดยผู้ประเมินทันที เมื่อผู้ประเมินทำการประเมินความเสี่ยงลงในแบบประเมินที่เป็น Excel Form หลังจากทำการประเมินเสร็จ โปรแกรมแสดงผลในรูปของระดับความเสี่ยงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน Excel Form ทันที

2. สามารถส่งไฟล์แบบประเมินความเสี่ยงให้ผู้ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานผ่านช่องทางระบบออนไลน์ หรือ ทาง E-mail หรือ ทาง QR Code ได้ ทำให้สะดวกและง่ายต่อการใช้งานมากขึ้น

3. สามารถพัฒนาระบบการป้องกันความปลอดภัยในการใช้งาน โดยการสร้างรหัสผู้ใช้งานก่อนการปฏิบัติงาน กำหนดผู้ที่ได้รับมอบหมายในการปฏิบัติงานตามต้องการได้

4. ผู้บริหารสามารถพิจารณาและกำหนดแนวทางในการควบคุม ป้องกัน หรือ ลดความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้เร็วขึ้น ซึ่งความเสี่ยงดังกล่าวอาจมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานหรือการไม่บรรลุตามเป้าหมายทางธุรกิจได้ทันต่อสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

การปฏิบัติงานด้วยวิธีที่พัฒนาขึ้นมาใหม่จะช่วยในเรื่องของการลดต้นทุนด้านวัสดุสิ้นเปลือง (กระดาษ) ด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงาน (สามารถบันทึกลงใน Excel Form ได้เลย) ด้านการประมวลผลข้อมูลที่รวดเร็วขึ้น (มีการกำหนดสูตรในการประมวลผลเพื่อแสดงผลของระดับคะแนนความเสี่ยงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้และสามารถประมวลผลเพื่อแสดงระดับของความรุนแรงของผลกระทบจากเหตุการณ์หรือความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้ทันทีที่ผู้ประเมินดำเนินการประเมินในเรื่องนั้น ๆ ว่าบริษัทของท่านมีความเสี่ยงในเรื่องดังกล่าวอยู่ในระดับใด) ซึ่งผู้บริหารหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการแก้ไข ป้องกันความเสี่ยงนั้นได้ทันถ่วงที ทำให้โอกาสที่จะเกิดความสูญเสียในขั้นร้ายแรงที่จะส่งผลกระทบต่อธุรกิจในทุกมิติลดต่ำลงหรืออยู่ในระดับที่ยอมรับได้ การลดความเสี่ยงที่มีประสิทธิผล ช่วยให้อำนาจบริหารมีสภาพคล่องที่ดีทำให้การดำเนินธุรกิจมีความต่อเนื่องและยั่งยืนส่งผลโดยตรงต่อผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการอีกด้วย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน ที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 3) เพื่อศึกษาวิธีการใช้แบบประเมินความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

งานวิจัยนี้เป็นแบบผสมผสาน (Mixed Method) และเน้นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นหลัก และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นงานวิจัยสนับสนุนผลการวิจัยเชิงปริมาณให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ประชากรและกลุ่มตัวที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 425 บริษัท การเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 2 ส่วน 1) เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 425 ชุด (จาก 440 ชุด อัตราการตอบกลับคืน (Response Rate) ร้อยละ 96.59) และ 2) เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากงบการเงินจากรายงานประจำปี แบบ 56-1 โดยใช้แบบบันทึกข้อมูลเป็นเครื่องมือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุประกอบด้วย (1) การบริหารความเสี่ยงมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านปฏิบัติงาน และความเสี่ยงด้านตลาด (2) การควบคุมภายใน มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และติดตามและประเมินผล (3) การตรวจสอบภายในมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การตรวจสอบด้านการเงิน การบัญชี การตรวจสอบด้านการปฏิบัติการ การตรวจสอบด้านการปฏิบัติตามข้อกำหนด และการตรวจสอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และปัจจัยส่งผ่านประกอบด้วย ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง มี 3 ตัววัด ได้แก่ อัตราเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และ อัตรา

ส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม และปัจจัยที่เป็นตัวแปรตาม ประกอบด้วย (1) ผลการดำเนินงาน มี 4 ตัววัด ได้แก่ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตรากำไรขั้นต้น และอัตรากำไรสุทธิ และ (2) มูลค่ากิจการ มี 2 ตัววัด ได้แก่ Tobin's Q และมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ โดยการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้าง ด้วยวิธี Maximum Likelihood จากโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อทำการเปรียบเทียบถึงความกลมกลืนระหว่างโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และการทดสอบสมมติฐานในการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย สำหรับการนำเสนอเนื้อหาในบทที่ 5 นี้ ผู้วิจัยแบ่งหัวข้อการนำเสนอเป็น 4 ส่วนดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. การอภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อจำกัดการวิจัย
4. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัย สามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน ที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า

การบริหารความเสี่ยง โดยรวมขององค์กรอยู่ในระดับมาก ความเสี่ยงด้านการเงิน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ อยู่ในระดับมาก ด้านปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุดคือความเสี่ยงด้านตลาด อยู่ในระดับมาก

การควบคุมภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นด้านกิจกรรมการควบคุม อยู่ในระดับมาก ด้านข้อมูลและการสื่อสาร อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุดด้านติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับมาก

การตรวจสอบภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นด้านการตรวจสอบการปฏิบัติการตามข้อกำหนด อยู่ในระดับมาก การตรวจสอบการปฏิบัติการ อยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุดด้านการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก

ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง อัตราเงินทุนหมุนเวียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.018 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .424 และอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.135

ผลการดำเนินงาน อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.617 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.570 อัตรากำไรขั้นต้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 23.872 และอัตรากำไรสุทธิ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.110

มูลค่ากิจการ Tobin's Q มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.501 และ มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 727.350

การวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน พบว่า ข้อมูลมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบ สามารถอธิบายความผันแปรองค์ประกอบได้ การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรแฝงภายนอก พบว่า โมเดลการวัดการบริหารความเสี่ยง (RIM) และการควบคุมภายใน (ICON) ทั้ง 2 โมเดลแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้างมีความเหมาะสม กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของตัวแปรแฝงภายนอก พบว่า ตัวแปรมีน้ำหนักความสำคัญในการบ่งชี้การบริหารความเสี่ยง (RIM) และ การควบคุมภายใน (ICON) ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ (FSR) รองลงมาเป็น ด้านการเงิน (FFR) น้อยที่สุด คือ ด้านตลาด (FMR) และผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปรแฝงภายใน ประกอบด้วย การตรวจสอบภายใน (INA) ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) ผลการดำเนินงาน (BUR) และมูลค่ากิจการ (BUV) พบว่า โมเดลการวัดตัวแปรแฝงทั้ง 4 โมเดลแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้างมีความเหมาะสม กลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของตัวแปรแฝงภายใน พบว่า ตัวแปรมีน้ำหนักความสำคัญในการบ่งชี้การตรวจสอบภายใน (INA) ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (FRR) ผลการดำเนินงาน (BUR) และมูลค่ากิจการ (BUV) ได้แก่ การตรวจสอบการปฏิบัติการ (FPA) และ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (DE) รองลงมาเป็นด้านการตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี (FFA) น้อยที่สุด คือ ด้านอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA)

2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า

ค่าดัชนีความกลมกลืนของโมเดลสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าดัชนีความกลมกลืนทั้ง 6 ดัชนีที่ผ่านเกณฑ์ การยอมรับ ได้แก่ CFI = 1.000, GFI = 0.960, AGFI = 0.920, RMSEA = 0.045 และ SRMR = 0.014 ไม่ผ่านเกณฑ์การยอมรับ 1 ค่า คือ $\chi^2/df = 1.978$ โมเดลแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้างมีความเหมาะสมกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) มีค่าเท่ากับ 1.978) มีค่าน้อยกว่า 2.00 ดัชนีสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์

(Comparative Fit Index: CFI) มีค่าเท่ากับ 1.000 มากกว่า 0.90 ขึ้นไป โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนเชิงสัมพัทธ์ ดัชนีความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) มีค่าเท่ากับ 0.960 และ ดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้ไขแล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.920 ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.045 และดัชนีความสอดคล้องกลมกลืนในรูปความคลาดเคลื่อน (Standardized Root Mean Square Residual: SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.014 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ขอมรับสมมติฐานหลัก โดยรายละเอียดของอิทธิพลทางตรงเชิงบวก และทางอ้อมเชิงบวกของการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังนี้

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 การบริหารความเสี่ยงมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการตรวจสอบภายในอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ด้วยน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.61 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ผลการทดสอบ ขอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 การควบคุมภายในมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการตรวจสอบภายใน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ด้วยน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.40 สอดคล้องกับ สมมติฐานข้อที่ 2 ผลการทดสอบ ขอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 การบริหารความเสี่ยงมีอิทธิพลต่อทางตรงเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ด้วยน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.47 สอดคล้องกับ สมมติฐานข้อที่ 3 ผลการทดสอบ ขอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 การควบคุมภายในมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ด้วยน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.15 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4 ผลการทดสอบ ขอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 5 การตรวจสอบภายในมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ด้วยน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.33 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5 ผลการทดสอบ ขอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 6 การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน การตรวจสอบภายใน และลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ด้วยน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.66 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 6 ผลการทดสอบ ขอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 7 การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน การตรวจสอบภายใน ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง และผลการดำเนินงานมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ด้วยน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.59 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 7 ผลการทดสอบ ขอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 8 การบริหารความเสี่ยงมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องผ่านการตรวจสอบภายในอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ด้วยน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.20 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 8 ผลการทดสอบ ขอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 9 การควบคุมภายในมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องผ่านการตรวจสอบภายในอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ด้วยน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.13 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 9 ผลการทดสอบ ขอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 10 การตรวจสอบภายในมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ด้วยน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.22 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 10 ผลการทดสอบ ขอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 11 การควบคุมภายในมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ด้วยน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.18 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 11 ผลการทดสอบ ขอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 12 การบริหารความเสี่ยง มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ด้วยน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.44 สอดคล้องกับ สมมติฐานข้อที่ 12 ผลการทดสอบ ขอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 13 ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการผ่านผลการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ด้วยน้ำหนักอิทธิพลเท่ากับ 0.39 สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 13 ผลการทดสอบ ขอมรับสมมติฐาน

สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญหลักจำนวน 5 ท่านที่เป็นตัวแทนจาก 7 กลุ่มอุตสาหกรรมเพื่อยืนยันผลการวิจัยเชิงปริมาณ และเพื่อจัดทำวิธีการใช้แบบประเมินความเสี่ยง และเป็นแนวทางขร่างการออกแบบประเมินลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การบริหารความเสี่ยง พบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญหลักทุกท่านเห็นด้วยกับลักษณะการบริหารความเสี่ยงที่ประกอบด้วย (1) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (2) ความเสี่ยงด้านการเงิน (3) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติงาน และ (4) ความเสี่ยงด้านตลาด ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องของปัจจัยความเสี่ยงใหม่ ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดในสภาวะการที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบันทีม

ผู้บริหารความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องปรับนโยบายการบริหารความเสี่ยงให้ทันอยู่ตลอดเวลา ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเห็นด้วยกับการให้ความสำคัญกับปัจจัยความเสี่ยงที่ครอบคลุมทุกกิจกรรมและทุกระบวนการดำเนินงานของกิจการ เพื่อลดโอกาสที่เกิดความเสียหายขึ้นในอนาคต หรืออาจส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ได้ การประเมินความเสี่ยง การควบคุมและการตรวจสอบอย่างเป็นระบบเพื่อลดระดับของความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นทั่วทั้งองค์กรให้อยู่ในระดับยอมรับได้ โดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายและการเพิ่มมูลค่าของบริษัทเป็นสำคัญ

การควบคุมภายใน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเห็นด้วยกับการควบคุมภายในตามมาตรฐานสากลของ COSO 2013 เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการกำหนด ประเมินและปรับปรุงระบบการควบคุมภายในของบริษัทให้ครอบคลุมทุกกิจกรรม และทุกหน่วยงาน ประกอบด้วย (1) สภาพแวดล้อมของการควบคุม (2) การประเมินความเสี่ยง (3) กิจกรรมการควบคุม (4) สารสนเทศและการสื่อสาร และ (5) ติดตามและประเมินผล

การตรวจสอบภายใน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเห็นด้วยกับแนวทางการตรวจสอบภายในที่ครอบคลุมทุกกิจกรรมของบริษัทอย่างเป็นระบบ การตรวจสอบภายในเป็นหลักประกันของบริษัทในด้านการประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในที่เหมาะสมดูแลให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่าที่สุด การตรวจสอบแต่ละระบบงานหรือแต่ละกิจกรรมประกอบด้วย (1) การตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี (2) การตรวจสอบการปฏิบัติการ (3) การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด และ (4) การตรวจสอบระบบงานสารสนเทศ

ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องของประเภทการตรวจสอบภายในในด้านการตรวจสอบการดำเนินงาน และการตรวจสอบการบริหาร แต่ในคำแนะนำดังกล่าวยังติดประเด็นในเรื่องของการกำหนดแผนการตรวจสอบจากตำแหน่งงานในระดับผู้บริหารเองด้วย จึงแค่ฝากคำแนะนำไว้ให้พิจารณา และยังพบว่า การตรวจสอบภายในของบริษัทจะต้องคำนึงถึงการควบคุม ในแต่ละกระบวนการทำงาน หรือหน่วยงานของบริษัทเป็นหลัก เกณฑ์อาจจะไม่ได้ใช้ทั้ง 5 องค์ประกอบ แต่ผู้ตรวจสอบหรือฝ่ายบริหารต้องเข้าไปประเมินในกิจกรรมนั้น ๆ ว่ามีการควบคุมภายในเพียงพอและอยู่ในระดับที่ยอมรับได้อย่างสม่ำเสมอ

การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการของบริษัท พบว่า การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่ดี มีประสิทธิผล และมีประสิทธิภาพช่วยลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องได้ การควบคุมภายในเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการต่าง ๆ ของบริษัท เมื่อมีการควบคุมภายในตั้งแต่จุดเริ่มต้นนั้นย่อมทำให้บริษัทมีการดำเนินการที่ดี หรือสามารถปิดความเสี่ยงที่จะส่งผลต่อการดำเนินงานได้ และงบการเงินของบริษัทมีความน่าเชื่อถือ ถูกต้อง ทันเวลา

เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงิน การบริหารจัดการที่ดีช่วยลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของบริษัท โดยสะท้อนให้เห็นได้ในงบการเงินผ่านผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการ เมื่อบริษัทมีการจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพผลที่แสดงออกมานั้นก็จะชัดเจน การควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับยอมรับได้ สามารถลดความสูญเสียชีวิตที่ไม่เกิดประโยชน์หรือลดต้นทุนลงได้ เช่น ด้านเครดิต ด้านการขาย ด้านลูกหนี้ ด้านการลงทุน และเมื่อมีการบริหารจัดการที่ดีย่อมส่งเสริมสภาพคล่องของกิจการได้อย่างแน่นอนเมื่อกิจการมีสภาพคล่องดี ผลประกอบการดีขึ้นตามไปด้วย เมื่อผลการดำเนินงานดีขึ้น อัตราผลตอบแทนสูงขึ้นมูลค่ากิจการสูงขึ้นตามไปด้วย

3. เพื่อศึกษาวิธีการใช้แบบประเมินความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณและผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ข้อค้นพบที่ได้ผู้วิจัยสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำวิธีการใช้แบบประเมินความเสี่ยง และยกร่างแบบประเมินลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แบบการประเมินความเสี่ยงของบริษัทส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญโดยตระหนักถึงความเสี่ยงที่มีอยู่ ทั้งจากปัจจัยภายใน และจากปัจจัยภายนอกที่อาจกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ และผลการดำเนินงานของบริษัท และวิธีการใช้แบบประเมินความเสี่ยงหรือวิธีการประเมินความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์โดยทั่วไป ประกอบด้วย 1) วิธีการประเมินความเสี่ยง 2) การกำหนดเกณฑ์ของระดับความเสี่ยง 3) การวัดค่าความเสี่ยง และ 4) ติดตามและประเมินผล 5) การดำเนินการทำการประเมินความเสี่ยง

แบบประเมินลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ควรครอบคลุมทุกกิจกรรมของการควบคุมภายในที่อาจส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ และความเสี่ยงด้านตลาด และการควบคุมภายในทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และติดตามและประเมินผล โดยพิจารณาถึงโอกาส (ความถี่) ความรุนแรง (ผลกระทบ) และการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย และเหตุการณ์เหล่านั้น (ความเสี่ยง) ที่อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการ โดยมุ่งเน้นทุกกิจกรรมที่เกี่ยวกับผลกระทบที่อาจจะเกิดความเสียหายต่อสภาพคล่องของบริษัท เช่น วงจรรายได้ วงจรรายจ่าย การบริหารลูกหนี้ การบริหารเจ้าหนี้ การงบประมาณ และการลงทุน รวมถึงการกันเงินสำรองสำหรับเหตุการณ์ไม่ปกติที่อาจเกิดขึ้น แบบประเมินจะแสดงผลการประเมินความเสี่ยงในระดับ สูง กลาง ต่ำ ผู้บริหารจะนำผลการประเมินที่ได้มากำหนดแนวทางการป้องกัน พร้อมกับนำมาวิเคราะห์เพื่อสะท้อนถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ผู้วิจัยมุ่งเน้นออกแบบเพื่อเป็น

ประโยชน์ต่อฝ่ายบริหารและหน่วยงานบริหารความเสี่ยงได้นำผลจากแบบประเมินที่ได้ไปดำเนินการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องที่อาจมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการได้อย่างทันเวลาและปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

การพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานตามรูปแบบเดิมด้วยการประเมินความเสี่ยงด้วยเอกสารพัฒนามาเป็นการปฏิบัติงานด้วยระบบคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel ด้วยวิธีการดำเนินการจัดทำแบบประเมินความเสี่ยงและการประเมินความเสี่ยงลงบน Excel Form ที่สามารถแสดงผลในรูปของระดับความเสี่ยงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในโปรแกรมการประมวลผลข้อมูลได้ทันทีที่ประเมินเสร็จ และสามารถส่งไฟล์แบบประเมินความเสี่ยงให้ผู้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานผ่านช่องทางระบบออนไลน์ หรือ ทาง E-mail หรือ ทาง QR Code ได้

อภิปรายผล

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน ที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การบริหารความเสี่ยงด้านการเงิน ด้านกลยุทธ์ ด้านปฏิบัติการ และด้านการตลาด อยู่ในระดับมาก แสดงถึงผู้บริหารมีความตระหนักและให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงที่มีต่อแผนธุรกิจ และเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยแผนกลยุทธ์ต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจของบริษัท มีการทบทวนแผนกลยุทธ์อย่างต่อเนื่องเพื่อให้บริษัทสามารถปรับแผนธุรกิจได้ทันตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานตามโครงสร้างของบริษัทอย่างละเอียด และทบทวนกระบวนการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ช่วยให้บริษัทลดความเสี่ยงที่จะเกิดข้อผิดพลาดหรือลดโอกาสที่จะเกิดการทุจริตในการปฏิบัติงานได้ รวมถึงการให้ความสำคัญในการวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า มีการทบทวนเพื่อปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ ทำการวิเคราะห์และปรับแผนวงจรรายได้เพื่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง รวมถึงการเตรียมแผนการสำรองเงินระยะสั้นและระยะยาวให้สอดคล้องกับภาวะการณ์ในปัจจุบันเช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความผันผวนของอัตราดอกเบี้ย เป็นต้น เมื่อบริษัทมีสภาพคล่องที่ดี กิจการสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง เป็นการเพิ่มโอกาสทางตลาดให้เหนือกว่าคู่แข่ง ดังนั้นบริษัทที่มีการวางแผนการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิผลสามารถลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องได้ ทำให้มีโอกาสดำเนินธุรกิจมากขึ้นส่งผลให้ผลการดำเนินงานดีขึ้น และสร้างมูลค่ากิจการให้สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Armeanu et al (2017) พบว่า แนวทาง

ปฏิบัติในการควบคุมความเสี่ยงของผู้บริหารที่ดีมีประสิทธิภาพ ช่วยป้องกันภัยคุกคามที่ไม่คาดคิด ได้ทันเวลา และสามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสต่าง ๆ นั้นได้ตามสถานการณ์เพื่อสร้างความได้เปรียบทางธุรกิจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Spuchlakova (2015) พบว่า ความเสี่ยงที่เกิดจากการที่ลูกหนี้หรือคู่สัญญาไม่สามารถชำระหนี้เป็นผลมาจากการประสบปัญหาทางการเงินของลูกหนี้ เป็นความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อสภาพคล่องของกิจการ และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรให้สำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในธุรกิจที่วางไว้ การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการโดยมุ่งเน้นการปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ วิธีการดำเนินธุรกิจ และการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง ดังนั้นองค์กรควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานให้ตรงตามโครงสร้างของบริษัทอย่างละเอียด และมีการทบทวนกระบวนการปฏิบัติงานขององค์กรอย่างสม่ำเสมอเพื่อช่วยลดความเสี่ยงที่จะเกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติการได้ (Shad, 2015)

การควบคุมภายใน ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม กิจกรรมการควบคุม ข้อมูลและการสื่อสาร การประเมินความเสี่ยง และการติดตามผลและประเมินผล อยู่ในระดับมาก อธิบายได้ว่า หน่วยงานการควบคุมภายในมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการตรวจสอบติดตามและประเมินผล ให้เป็นไปตามระบบการควบคุมภายในที่เป็นลายลักษณ์อักษร และมีการประกาศให้พนักงานทราบทั่วกัน หรือสื่อสารให้บุคลากรในบริษัทมีความเข้าใจถึงความรับผิดชอบและความสำคัญของการควบคุมภายใน มีการดำเนินการแก้ไข ปรับแผนการควบคุมในประเด็นที่ยังบกพร่องในช่วงเวลาที่เหมาะสม และติดตามผลของทุกกิจกรรมการควบคุมอย่างทันเวลาอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำแผนการป้องกันความเสี่ยงและกำหนดวิธีการในการควบคุมความเสี่ยงที่เกิดขึ้นที่สามารถปฏิบัติได้จริง โดยให้สอดคล้องกับนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงาน จัดให้มีแผนการพัฒนาและเปิดโอกาสในการสร้างความก้าวหน้าให้บุคลากรเพื่อสร้างแรงจูงใจ และรักษามูลค่าที่มีความสามารถไว้ รวมถึงการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัย และจัดหาระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมและเพียงพอกับระบบการควบคุม ในแต่ละหน่วยงานเพื่อเป็นการสนับสนุนให้บริษัทสามารถบรรลุถึงเป้าหมายได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Turgaeva et al (2020) พบว่า การควบคุมภายในของกระบวนการทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความมั่นคงทางการเงินกับการประเมินความเสี่ยงในบริษัทประกันภัยในยุควิกฤตทางการเงินมีความเกี่ยวข้องกัน สามารถป้องกันการสูญเสยที่อาจเกิดขึ้นแก่องค์กรได้ และการตรวจสอบระบบความปลอดภัยเชิงป้องกันเป็นการเพิ่มความมั่นใจในระบบการป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลทางการเงิน เช่น การกำหนดการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศทางการเงิน (Subhi & Stannissic, 2016)

การตรวจสอบภายในด้านการตรวจสอบทางการเงิน การตรวจสอบการปฏิบัติการตามข้อกำหนด การตรวจสอบการปฏิบัติการ และการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับมาก แสดงได้ว่า การตรวจติดตามและการควบคุมแผนการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนกลยุทธ์ของบริษัทช่วยให้ผลประกอบการบรรลุตามเป้าหมาย เช่น การควบคุมและประเมินราคาสินทรัพย์ตามรายงานทะเบียนทรัพย์สินเป็นวิธีปฏิบัติเพื่อป้องกันการสูญหายของทรัพย์สินต่าง ๆ การตรวจสอบขั้นตอนและขบวนการการปฏิบัติงานของฝ่ายผลิตหรือส่วนปฏิบัติการช่วยลดโอกาสการสูญเสียที่ควบคุมได้และควบคุมไม่ได้ เป็นต้น หรือการกำหนดให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อประเมินความเพียงพอในการควบคุม และเพื่อปรับปรุงระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนดเป็นการป้องกันข้อผิดพลาดจากการทำผิดกฎหมาย หรือผิดระเบียบข้อบังคับ ลดโอกาสที่บริษัทจะละเมิดกฎหมาย หรือถูกฟ้องร้องจนเกิดผลเสียทางด้านสภาพคล่อง การดำเนินการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอช่วยให้ผู้บริหารสามารถปรับระบบการควบคุมต่างๆ ได้ทันตามการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับ Alwala & Biraori (2015) พบว่า คุณภาพการตรวจสอบภายในและประสิทธิภาพของสภาพคล่องมีส่วนทำให้กิจการมีการเติบโตขึ้น การพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการตรวจสอบภายในและผลการดำเนินงานของบริษัท รวมถึงบทบาทของหน่วยงานตรวจสอบภายในและความสำคัญของหน่วยงานตรวจสอบภายในมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้น สรุปได้ว่า การประเมินความเสี่ยงหรือการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพช่วยลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องได้ ช่วยให้องค์กรมีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายขององค์กรได้

การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน การตรวจสอบภายใน ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการ โมเดลการวัดทั้ง 6 โมเดล มีความเหมาะสม สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยของตัวแปรแฝงภายนอก พบว่า ตัวแปรมีน้ำหนักความสำคัญในการบ่งชี้การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายใน ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ รองลงมาเป็น ด้านการเงิน น้อยที่สุดคือด้านตลาด และองค์ประกอบย่อยของตัวแปรแฝงภายใน พบว่า ตัวแปรมีน้ำหนักความสำคัญในการบ่งชี้การตรวจสอบภายใน ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการ คือ การตรวจสอบการปฏิบัติการ และอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น รองลงมาเป็นด้านการตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี น้อยที่สุด คือ ด้านอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อธิบายได้ว่า (1) องค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยง ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ ด้านการเงิน ด้านปฏิบัติการ และด้านตลาด เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ หรือหากเกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่เมื่อ

เกิดขึ้นแล้วอาจส่งผลกระทบต่อ การไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจการได้ (2) องค์ประกอบของการควบคุมภายใน ประกอบด้วย ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยงขององค์กร ด้านกิจกรรมการควบคุมขององค์กร ด้านสารสนเทศและการสื่อสารขององค์กร และด้านการติดตามผลและประเมินผลเป็นองค์ประกอบหลักที่สำคัญตามมาตรฐานสากล COSO 2013 และ (3) องค์ประกอบของการตรวจสอบภายใน ประกอบด้วย ด้านการตรวจสอบทางการเงิน การบัญชี ด้านการตรวจสอบการปฏิบัติการ ด้านการตรวจสอบการปฏิบัติการตามข้อกำหนด ด้านการตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นการตรวจสอบที่ครอบคลุมทุกกระบวนการ ทุกกิจกรรมของการปฏิบัติงานของกิจการที่ฝ่ายบริหารสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบติดตาม และประเมินประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ได้อย่างดี ดังนั้น ระบบการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพช่วยลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการ โดยสามารถวัดได้จากอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งผลที่ได้จะสามารถสะท้อนถึงสภาพคล่องของกิจการว่าดีเพียงใด การวัดผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการสามารถวัดได้จาก อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROE) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROA) อัตรากำไรขั้นต้น (GPM) อัตรากำไรสุทธิ (NPM) Tobin's Q และมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Laisasikorn & Rompho (2014, pp. 81-92) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างระบบการบริหารความเสี่ยงของกิจการที่ประสบความสำเร็จกับระบบวัดผลการปฏิบัติงาน และผลการดำเนินงาน โดยวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้น (ROE) และการจัดการความเสี่ยงจะต้องบริหารจัดการให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Soileau (2010, p. 113) ที่พบว่า ระบบการบริหารความเสี่ยงที่อ่อนแอเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินในสหรัฐอเมริกา (USA) และปัจจัยของการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเป็นพื้นฐานในการกำหนดประสิทธิภาพทางการเงินโดยการชี้วัดกับผลการดำเนินงานในรูปแบบของผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) และผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (Majeed et al., 2020) หน่วยงานตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลช่วยให้บรรลุมูลค่ากิจการสูงขึ้น (Awdat, 2015, pp. 217-225) สามารถป้องกันการสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นแก่องค์กรที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพทางการเงินและสภาพคล่องของบริษัท (Subhi & Stannistic, 2016, pp. 352-356) ครอบคลุมถึงข้อมูลทางการเงินที่สมบูรณ์ มีความน่าเชื่อถือ และเป็นกลางทั้งงบการเงิน สินทรัพย์และการเปิดเผยข้อมูลการบริหารความเสี่ยง ทั้งนี้การควบคุมภายในยังช่วยต่อต้านการฟอกเงิน ตลอดจนประกันผลการดำเนินงานที่คุ้มทุนและมีประสิทธิภาพได้ (Salimova, 2016, p. 394)

2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของของการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน การตรวจสอบภายใน ที่มีต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1-13 พบว่า (1) การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายในมีผลทางตรงเชิงบวกต่อการตรวจสอบภายใน และลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง และมีผลทางอ้อมเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องผ่านการตรวจสอบภายใน และมีผลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (2) การตรวจสอบภายในมีผลทางตรงเชิงบวกต่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง และมีผลทางอ้อมเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานผ่านลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (3) ลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมีผลทางตรงเชิงบวกต่อผลการดำเนินงาน และมีผลทางอ้อมเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการผ่านผลการดำเนินงาน (4) ผลการดำเนินงานมีผลทางตรงเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ จากผลการวิจัยอธิบายได้ว่า บริษัทที่มีการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่ดี มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพจะช่วยลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องได้มากขึ้น การควบคุมภายในที่ดีตั้งแต่จุดเริ่มต้นของกระบวนการต่าง ๆ ของบริษัท ผลลัพธ์ที่ได้จากการปฏิบัติงานย่อมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นด้วย การบริหารจัดการ และควบคุมหรือป้องกันปัจจัยหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ของบริษัทให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ทำให้บริษัทมีโอกาสดีกว่าหรือสามารถปิดความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานได้ดีกว่าด้วย การจัดการ การป้องกันหรือควบคุมปัจจัยความเสี่ยงเพื่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมากขึ้น ช่วยให้บริษัทมีโอกาสขยายการลงทุน และกันเงินสำรองได้ตามวัตถุประสงค์มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Armeanu et al (2017) พบว่าประสิทธิผลของแนวทางปฏิบัติในการกำกับดูแลความเสี่ยงของคณะกรรมการ บรรษัทภิบาลที่ดีสนับสนุนการบริหารความเสี่ยงอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้มั่นใจได้ถึงความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อภัยคุกคามที่ไม่คาดคิดและใช้ประโยชน์จากโอกาสต่างๆ นั้น ทำให้มีความได้เปรียบทางการแข่งขัน (Bezzina, Grima & Mamo, 2014) นอกเหนือจากการฟื้นตัวอย่างรวดเร็วแล้ว การควบคุมภายในเป็นปัจจัยด้านยุทธศาสตร์และนวัตกรรมของการพัฒนาบริษัทที่ประสบความสำเร็จ และเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน (Akhmetshin, 2017) ERM ช่วยให้บริษัทต่าง ๆ สามารถพัฒนาความยืดหยุ่นของความเสี่ยงในสภาพแวดล้อมที่ปั่นป่วนได้ (Bogodistov & Wohlgemuth, 2017) การบริหารความเสี่ยงด้านสินเชื่อเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง และคุณภาพของสินเชื่อลดลง รวมถึงการด้อยค่าของมูลค่าหลักประกันหรือทรัพย์สินรอการขาย สอดคล้องกับ Spuchlakova (2015) พบว่า ความเสี่ยงด้านการให้สินเชื่อ ความเสี่ยงที่คู่สัญญาหรือผู้กู้ยืมไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขและข้อตกลงในสัญญา ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ที่มีต่อสถาบันการเงินเมื่อครบ

กำหนดได้ การประเมินความมั่นคงทางการเงินเป็นขั้นหนึ่งในการดำเนินการควบคุมภายในของกระบวนการทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความมั่นคงทางการเงิน (Turgaeva et al., 2020) นอกจากนี้ ระบบการควบคุมภายในควรมุ่งเป้าไปที่การบรรลุวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์งบการเงินสามารถสะท้อนถึงผลการดำเนินงานที่ดีและมูลค่าของกิจการได้ เมื่อบริษัทมีการจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ ผลที่แสดงออกมานั้นก็จะชัดเจนมาก (Akhmetshin, 2017) บริษัทที่มีการควบคุมภายในที่ดีสามารถช่วยป้องกัน บริหาร จัดการความเสี่ยงหรือความเสียหายต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับบริษัทและผู้มีส่วนได้เสียเป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2563) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการมุ่งเน้นที่การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรให้สำเร็จตามเป้าหมายในธุรกิจ เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในวิธีการดำเนิน ดังนั้นคุณภาพการตรวจสอบภายในและประสิทธิภาพทางการเงินมีส่วนทำให้กิจการเกิดการเติบโตขึ้น (Alwala & Biraori, 2015) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Shad (2015) พบว่า บทบาทของหน่วยงานตรวจสอบภายในและความสำคัญของหน่วยงานตรวจสอบภายในภายในที่เพิ่มขึ้นมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานทางการเงิน บริษัทต้องให้ความสำคัญกับการตรวจสอบทางการเงินเพื่อลดความเสี่ยงที่อาจจะส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของกิจการได้ ความเสี่ยงด้านสภาพคล่องเป็นความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อทุกกิจการ เพราะหากกิจการใดเกิดปัญหาเกี่ยวกับการจัดหาเงินทุนหรือการจัดการจัดหาเงินทุนไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ในกิจการ หรือต้นทุนในการจัดหาเงินทุนสูงกว่าสถานการณ์ปกติ หรือจากการเปลี่ยนแปลงในราคาตราสารการเงินและการผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน ก็อาจมีความเสี่ยงต่อรายได้และเงินกองทุนของบริษัท (Corbett, 2018)

สรุปได้ว่า การตรวจสอบตามแผนการควบคุมภายในที่ดี มีการกำหนดแผนการป้องกันความเสี่ยง จัดทำแนวทางและกำหนดวิธีการในการควบคุมความเสี่ยงที่สามารถปฏิบัติได้จริง มีการระบุความเสี่ยง วิเคราะห์ความเสี่ยง ประเมินความเสี่ยง กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาระดับความสำคัญของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง จากภายนอกและภายในที่ครอบคลุมทุกประเด็นได้ ช่วยให้องค์กรมีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้นสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายขององค์กรได้ (Subhi & Stannasic, 2016) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Munyuny (2013) ที่พบว่า การวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงานเป็นการสะท้อนถึงผลการปฏิบัติงาน การเติบโตของยอดขาย และส่วนแบ่งทางการตลาด โดยการวัดประสิทธิภาพทางการดำเนินงานที่ใช้กันมากที่สุดคืออัตรากำไรขั้นต้น อัตรากำไรสุทธิ และอัตรากำไรจากการดำเนินงาน การทบทวนกระบวนการปฏิบัติงานขององค์กรอย่างสม่ำเสมอช่วยลดความเสี่ยงที่จะเกิดข้อผิดพลาดการปฏิบัติการได้ การลดข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติการช่วยให้กิจการสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างราบรื่นตามเป้าหมายได้ (Brown & Moles, 2016)

สรุปได้ว่าการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในที่ดี มีประสิทธิภาพ ช่วยลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องได้ การควบคุมภายในตั้งแต่จุดเริ่มต้นนั้นย่อมมีประสิทธิผลมาก การบริหารจัดการของบริษัทไม่ว่าจะเป็นด้านการเงิน หรือด้านอื่น ๆ ทำให้บริษัทมีโอกาสในการดำเนินการ ได้ดีกว่า หรือสามารถปิดความเสี่ยงที่จะส่งผลต่อการดำเนินงาน ได้ดีกว่า ส่งผลต่อสภาพคล่องของกิจการ การขยายการลงทุน โดยการวิเคราะห์ได้จากงบการเงินที่สามารถสะท้อนถึงผลการดำเนินงานที่ดีย่อมมีผลต่อมูลค่าของกิจการ เมื่อบริษัทมีการจัดการความเสี่ยงที่มีประสิทธิผล ผลที่แสดงออกมานั้นก็จะชัดเจนมากขึ้น การควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ สามารถลดความสูญเสียทางการเงินที่ไม่เกิดประโยชน์หรือลดต้นทุนลงได้ เมื่อมีการบริหารจัดการที่ดีแล้ว ย่อมช่วยส่งเสริมสภาพคล่องของกิจการ ได้อย่างแน่นอนเมื่อกิจการมีสภาพคล่องดี ผลประกอบการ ก็ดีขึ้นตามไปด้วย เมื่อผลการดำเนินงานดีขึ้น อัตราผลตอบแทนสูงขึ้นสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้บริษัทได้อย่างยั่งยืนขึ้นตามไปด้วย

3. เพื่อศึกษาวิธีการใช้แบบประเมินความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากผลการวิจัยเชิงปริมาณและผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ข้อค้นพบที่ได้ผู้วิจัยสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำวิธีการใช้แบบประเมินความเสี่ยง และยกร่างแบบประเมินลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แบบประเมินความเสี่ยงของบริษัทส่วนใหญ่โดยทั่วไปที่เปิดเผยไว้ในแบบแสดงข้อมูลรายงานประจำปี แบบ 56-1 จะให้ความสำคัญโดยตระหนักถึงความเสี่ยงที่มีอยู่ ทั้งจากปัจจัยภายใน และจากปัจจัยภายนอกที่อาจกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ และผลการดำเนินงานของบริษัท และวิธีการใช้แบบประเมินความเสี่ยงหรือวิธีการประเมินความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์โดยทั่วไป ประกอบด้วย 1) วิธีการประเมินความเสี่ยง 2) การกำหนดเกณฑ์ของระดับความเสี่ยง 3) การวัดค่าความเสี่ยง และ 4) ติดตามและประเมินผล 5) การดำเนินการทำการประเมินความเสี่ยง

วิธีการประเมินความเสี่ยง ใช้แบบประเมินความเสี่ยงเป็นเครื่องมือ แบบประเมินความเสี่ยงที่ออกแบบ ควรครอบคลุมทุกกิจกรรมของการควบคุมภายในที่อาจส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการเงิน ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ และความเสี่ยงด้านตลาด และการควบคุมภายในทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และติดตามและประเมินผล (ผลการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ) โดยพิจารณาถึงโอกาส (ความถี่) ความรุนแรง (ผลกระทบ) และการจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย และเหตุการณ์เหล่านั้น (ความเสี่ยง) ที่อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการ โดยมุ่งเน้นทุกกิจกรรมที่เกี่ยวกับผลกระทบที่อาจจะเกิด

ความเสียหายต่อสภาพคล่องของบริษัท เช่น วงจรรายได้ วงจรรายจ่าย การบริหารลูกหนี้ การบริหารเจ้าหนี้ การงบประมาณ และการลงทุน รวมถึง การกั้นเงินสำรองสำหรับเหตุการณ์ไม่ปกติที่อาจเกิดขึ้น แบบประเมินจะแสดงผลการประเมินความเสี่ยงในระดับ สูง กลาง ต่ำ ผู้บริหารจะนำผลการประเมินที่ได้มากำหนดแนวทางการป้องกัน พร้อมกับนำมาวิเคราะห์เพื่อสะท้อนถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ผู้วิจัยมุ่งเน้นออกแบบเพื่อเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายบริหารและหน่วยงานบริหารความเสี่ยง ได้นำผลจากแบบประเมินที่ได้ไปดำเนินการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องที่อาจมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการ ได้อย่างทันเวลาและปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

การพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงจากการปฏิบัติงานตามรูปแบบเดิมด้วยการประเมินความเสี่ยงด้วยเอกสารพัฒนามาเป็นการปฏิบัติงานด้วยระบบคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel ด้วยวิธีการดำเนินการจัดทำแบบประเมินความเสี่ยงและการประเมินความเสี่ยงลงบน Excel Form ที่สามารถแสดงผลในรูปของระดับความเสี่ยงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในโปรแกรมการประมวลผลข้อมูลได้ทันทีที่ประเมินเสร็จ และสามารถส่งไฟล์แบบประเมินความเสี่ยงให้ผู้ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานผ่านช่องทางระบบออนไลน์ได้ ช่วยให้ผู้ใช้ปฏิบัติงานปฏิบัติงานได้ง่ายและสะดวก รวดเร็วมากขึ้น การประมวลผลข้อมูลมีความแม่นยำและรวดเร็ว ช่วยลดระยะเวลาลดขั้นตอนหรือกระบวนการในการปฏิบัติงาน ซึ่งเหมาะสมกับยุคดิจิทัลในปัจจุบัน

ข้อจำกัดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดที่สำคัญ ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิร่วมกับการเก็บข้อมูลแบบทฤษฎี โดยการเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิโดยใช้แบบสอบถามกระจายไปยังกลุ่มตัวอย่างบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด 19 ส่งผลให้ผู้วิจัยไม่สามารถควบคุมระยะเวลาในการตอบกลับของแบบสอบถามบางส่วนได้เนื่องจากการประกาศใช้วิธีการทำงาน work from home ทำให้ต้องขยายระยะเวลาการเก็บข้อมูล

2. การเก็บข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นตัวแทนจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยไม่อาจเข้าสัมภาษณ์แบบ face-to-face ณ สถานประกอบการของผู้ให้ข้อมูลจึงใช้วิธีการสัมภาษณ์ผ่านระบบ Zoom และวิธีการสัมภาษณ์ผ่านทางโทรศัพท์ ด้วยข้อจำกัดด้านเวลาการสัมภาษณ์ ทำให้ไม่สามารถเจาะลึกในความเสี่ยงของแต่ละอุตสาหกรรมได้เพื่อนำมาพัฒนาแบบประเมินที่มีความแตกต่างในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

ข้อเสนอแนะ

ผลของการวิจัยนำไปสู่การให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน และสามารถนำผลการวิจัยดังกล่าวมาพัฒนาวิธีการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและการออกแบบประเมินลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยจึงขอเสนอข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ปฏิบัติ

1.1 จากข้อค้นพบ จากการศึกษาระดับของการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน การตรวจสอบภายใน ลดความด้านสภาพคล่อง ผลการดำเนินงาน และมูลค่ากิจการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงได้ว่าองค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร ทั้งนี้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับองค์กร โดยเฉพาะเรื่องการบริหารความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ และด้านการเงิน เป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญ ซึ่งการปรับแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน ช่วยให้กิจการสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้ทันเวลา ช่วยลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของกิจการได้เป็นอย่างดี กิจการที่มีสภาพคล่องที่ดีสามารถเพิ่มโอกาสทางธุรกิจ การขยายธุรกิจ และการนำวิกฤตมาสร้างโอกาสได้

1.2 ข้อค้นพบ ที่ได้จากวิธีการใช้แบบประเมินความเสี่ยงที่พัฒนาให้มีความทันสมัย ใช้งานง่าย และทันต่อสถานการณ์ ด้วยการนำนวัตกรรมระบบเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่มีใช้ในการปฏิบัติงานมาประยุกต์ใช้ ด้วยการสร้างแบบประเมินลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่องด้วย Excel Form ซึ่งผลที่ได้จากการกำหนดสูตรการประมวลผลข้อมูลให้สามารถแสดงผลการประเมินความเสี่ยงในระดับ สูง กลาง ต่ำ ได้ทันทีเมื่อผู้ประเมินปฏิบัติงานเสร็จทันที ผลที่ได้จากการประเมินที่ทันถ่วงทีนี้ ช่วยให้ผู้บริหารสามารถกำหนดแนวทางการป้องกัน พร้อมกับนำมาวิเคราะห์เพื่อสะท้อนถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานได้ และผู้บริหารสามารถนำวิธีการใช้แบบประเมินความเสี่ยงที่ได้ไปพัฒนาต่อให้เหมาะสมกับกระบวนการปฏิบัติงานและเทคโนโลยีที่มีอยู่โดยให้สอดคล้องกับแผนการควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในของบริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมเพื่อประโยชน์ทางการปฏิบัติงานและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กร ทั้งนี้การประเมินความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายในเป็นเรื่องสำคัญในการลดโอกาสและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นที่ทำให้ ผลดำเนินงานไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และภารกิจขององค์กร

1.3 ด้านวิชาชีพ ผลการศึกษาที่ได้สามารถสร้างแรงผลักดันให้กับผู้บริหารหลักสูตรทางการศึกษา นักวิชาการ นักวิจัยที่สนใจสามารถนำนวัตกรรมที่ค้นพบมาค้นหากลไก วิธีการใหม่ ๆ เพื่อสร้างโอกาสในการพัฒนาระบบสารสนเทศทางการบัญชีเพื่อให้เหมาะกับยุคดิจิทัลในปัจจุบัน โดยให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่องในระยะยาว เพื่อเป็นประโยชน์ในการสร้างศักยภาพทางการแข่งขัน และพร้อมที่จะตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรงในอนาคต รวมทั้งใช้เป็นเครื่องมือขององค์กรในการพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มได้อย่างยั่งยืน และผลการศึกษาที่ได้สามารถใช้เป็นข้อมูลเพื่อให้สภาวิชาชีพ ได้นำไปพัฒนาแนวทางในการปฏิบัติงานตรวจสอบด้วยระบบคอมพิวเตอร์ รวมถึงการออกนโยบายการควบคุมการปฏิบัติงาน การตรวจสอบ การรายงาน การติดตามผลด้วยระบบสารสนเทศให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันต่อไป

1.4 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยสามารถนำแบบประเมินลดความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงและช่วยส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน ให้มีคุณภาพ และช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่กิจการในอนาคต หรือคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์สามารถนำไปใช้เพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบให้กับองค์กร เพื่อเป็นการสนับสนุนให้องค์กรเข้าใจเกี่ยวกับหลักการบริหารความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ทั้งองค์กร (COSO ERM) การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความสำคัญต่อเป้าหมายขององค์กร และสนับสนุนการบริหารความเสี่ยงให้เป็นวัฒนธรรมขององค์กรเพื่อป้องกันความเสี่ยงในระยะยาว ที่จะมีผลกระทบต่อการเติบโตอย่างยั่งยืนและประสิทธิภาพขององค์กร

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยในครั้งต่อไป ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน และการตรวจสอบภายใน เช่น การบริหารความเสี่ยงในด้านการดำเนินงานและการบริหารงาน เป็นต้น เพราะเนื่องด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ในการปฏิบัติการในด้านการดำเนินงานและการบริหารงานมีความสำคัญต่อการกำหนดนโยบาย พันธกิจและเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ขององค์กร

2.2 การศึกษาครั้งนี้วิจัยใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานจากการวิเคราะห์ความสามารถในการทำไร้อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้น การวิเคราะห์มูลค่ากิจการ Tobin's Q และมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ EVA ในการศึกษาครั้งต่อไป การวัดค่าผลการดำเนินงานและมูลค่ากิจการในมุมมองด้านการเปรียบเทียบผลตอบแทนจากการดำเนินธุรกิจกับมูลค่าทางการตลาด เช่น เปรียบเทียบกับราคาหลักทรัพย์ หรือสัดส่วนการลงทุนหรือสัดส่วนของส่วนแบ่งทางธุรกิจ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงการคลัง. (2545). **แนวปฏิบัติการตรวจสอบภายในภาครัฐราชการ**. กรุงเทพฯ: มปท..
- กาญจนา เชมรฐศิริ (2556). **การประเมินความเสี่ยงในเรื่องทุจริตกระบวนการบริหารสินค้าคงเหลือ**.
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- กิติพงษ์ โภชนะสมบัติ. (2557). **การประเมินผลระบบควบคุมภายในตามแนวคิด COSO การศึกษา
หน่วยงานในสังกัดปลัดกระทรวงศึกษาธิการ**. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กฤษฎาพร อุ่นขวัญนาคดา. (2557). **การวัดผลการดำเนินงานขององค์กรตามแนวคิดตามมูลค่าเพิ่ม
เชิงเศรษฐกิจหลักทรัพย์ของพลังงานและสาธารณูปโภค ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กรมบัญชีกลาง. (2546). **แนวปฏิบัติการตรวจสอบภายในภาครัฐราชการ**. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2563,
จากเว็บไซต์: <http://auditor0216.moi.go.th/PDF/14-1.pdf>.
- _____. (2560). **มาตรฐานการตรวจสอบภายในและจริยธรรมการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน
ของส่วนราชการ**. สืบค้นเมื่อ 8 กรกฎาคม 2562, จากเว็บไซต์:
https://www.cgd.go.th/cs/internet/internet/%E0%B8%AA%E0%B8%9E%E0%B8%95-%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%9A%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%9A.html?page=1&perpage=50&page_locale=th_TH&keyword=&adv_search=&date_start=&date_end=.
- _____. (2561). **จุดสารตรวจสอบภายใน 22 (124)**. สืบค้นเมื่อ 27 มิถุนายน 2562, จากเว็บไซต์:
<https://www.cgd.go.th>.
- _____. (2561). **จุดสารตรวจสอบภายใน 22 (125)**. สืบค้นเมื่อ 27 มิถุนายน 2562, จากเว็บไซต์:
<https://www.cgd.go.th>.
- _____. (2561). **จุดสารตรวจสอบภายใน 23 (126)**. สืบค้นเมื่อ 27 มิถุนายน 2562, จากเว็บไซต์:
<https://www.cgd.go.th>.
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. (2562). **รายงานธุรกิจบริการ**. นนทบุรี: กระทรวง
พาณิชย์.
- จันทนา สาขากร. (2548). การควบคุมภายในตามแนวคิดของโคโซ . **วารสารวิชาชีพบัญชี**, 1(2),
หน้า 44-54.
- _____. (2550). COSO: ERM กับงานตรวจสอบภายใน. **วารสารวิชาชีพบัญชี**, 3(8), หน้า 75-79.

- จันทนา สาขากร, นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ และ ศิลปพร ศรีปั้นเพชร. (2550). *การควบคุมภายในและการตรวจสอบภายใน*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็น เพรส.
- จรรยาธรรม์ อินนพคุณ และ เฉลิมพร เย็นเยือก. (2563). การจัดการความเสี่ยงในหน่วยงานภาครัฐ กรณีศึกษาหน่วยงานราชการอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 14(33), หน้า 91-104.
- จุมมาน ลิทธิผลวนิชกุล. (2561). แนวทางการบริหารความเสี่ยงองค์กร COSO Enterprise Risk. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 14(42), หน้า 111-124.
- จิตติวรรณ อินตรา. (2563). *แนวทางการบริหารความเสี่ยงองค์กร กรณีศึกษา สวทช.* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.).
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2547). *กลไกของตลาดการเงินในระบบเศรษฐกิจไทย*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- _____. (2554). *ตลาดการเงินและการลงทุนในหลักทรัพย์*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- _____. (2560). *กรอบการบริหารความเสี่ยงองค์กร (ERM Framework)*. สืบค้นเมื่อ 8 กรกฎาคม 2562, จากเว็บไซต์: https://www.set.or.th/th/about/overview/files/Risk_2015.pdf.
- ชนาภิญญา อัตตฤทธิ. (2562). การกำกับดูแลกิจการกับความเชื่อมั่นของนักลงทุนประเทศไทย ในบริษัทจดทะเบียนของประเทศไทย. *วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร*, 21(2), หน้า 1-14.
- ชวัช ภูษิตโกยไสย. (2546). *60 เรื่องราวรู้เกี่ยวกับธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: อินโนกราฟฟิกส์.
- นฤมล สะอาดโณม. (2550). *การบริหารความเสี่ยงองค์กร*. กรุงเทพฯ: ฐานการพิมพ์.
- นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ, ศิลปพร ศรีจันเพชร, ศรีณย์ ชูเกียรติ. (2550). *กระดาษทำการของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต*. กรุงเทพฯ: ทีพีเอ็น เพรส.
- นภดล รัมโพธิ์. (2550). มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ (Economic Value Added) กับการเพิ่มผลิตภาพขององค์กร. *วารสารบริหารธุรกิจ*, 30(113), หน้า 7-9.
- ประพันธ์ ศิริรัตน์ธารง. (2546). *การวางระบบบัญชี*. กรุงเทพฯ: Brand Age Book.
- ประเวศ เพ็ญวุฒิกุล. (2556). *ตัวบ่งชี้สมรรถนะของผู้วางแผนภาษีในอุตสาหกรรมพัฒนาอสังหาริมทรัพย์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ประเสริฐ อัครประดมพงศ์. (2552). *การลดความสูญเปล่าด้วยหลักการ ECRS*. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2563, จากเว็บไซต์: <https://cpico.wordpress.com/2009/11/29>.
- ปียนันท์ ฌรัฐจิโรจน์ และคณะ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันและสัดส่วนผู้ถือหุ้นที่เป็นหน่วยงานรัฐบาลกับผลการดำเนินงานของบริษัท. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 34(111), หน้า 110-125.
- พัชรี จุฑรังสี และลักกณา วงศิลปชัย. (2557). การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามแนวคิดมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจ (Economic Value Added-EVA) กรณีศึกษาการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. *วารสารวิทยาการจัดการ*, 31(2), หน้า 153-186.
- พรสรัญ รุ่งเจริญกิกกุล. (2548). ตัวชี้วัดความสำเร็จของธุรกิจ. *วารสารการเงินธนาคาร*, 24(275), หน้า 196-198.
- พลพงศ์ สุขสว่าง. (2556). *โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling)* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพร์ชวอร์เฮาส์ คูเปอร์ส. (2546). *แนวทางการบริหารความเสี่ยง*. กรุงเทพฯ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- ภรณ์ พลกุล. (2549). *การประเมินประสิทธิผลขององค์กร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียน สโตร์.
- ภัทรวรรณ วุฒิวิชญนันต์. (2551). *การวัดผลการดำเนินงานขององค์กรตามแนวคิดมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจ ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางการเงิน และมูลค่าเพิ่มทางการตลาด*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เมธา สุวรรณสาร. (2544). การสร้างกรอบการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการบริหารความเสี่ยงขององค์กร. *วารสารนักบัญชี*, 48(2), หน้า 31.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชานีประศาสน์. (2545). *ระเบียบวิธีการวิจัย*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์.
- วิทยา อินทร์สอน ปัทมาพร ท่อชู และสุรพงศ์ บางพาน. (2552). การบริหารความเสี่ยงในองค์กร (Enterprise Risk Management: ERM). *Industrial Technology Review*, 22(279), หน้า 115-112.

- ศรัณยู ชูเกียรติ จุฑาทิพ อัสสะบำรุงรัตน์ จอมสุรางค์ เรื่องประพันธ์ และ อุษารัตน์ ชีรธร. (2563). ประเด็นสำคัญของการบริหารความเสี่ยงขององค์กร : การบูรณาการร่วมกับกลยุทธ์และผลการปฏิบัติงาน (COSO ERM (2017)). *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 16(49), หน้า 60-71.
- ศิลปพร ศรีจันเพชร. (2548). *การกำกับดูแลที่ดี (Corporate Governance)* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิลปพร ศรีจันเพชร. (2555). การสอบทานข้อมูลทางการเงินระหว่างกาล. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 8(21), หน้า 12-19.
- ศิววัฒน์ สิงหสุตกร (2561). *แนวทางการควบคุมความเสี่ยงทางการเงินด้วยตัวเอง*. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2563 จากเว็บไซต์: <https://www.posttoday.com/finance-stock/money/543461/07 มี.ค.2561>.
- สันติ ธิรพัฒน์. (2544). *การบริหารความเสี่ยงทางการเงินเบื้องต้น*. เอกสารประกอบการประชุมนักบัญชีทั่วประเทศครั้งที่ 17 อาคารอิมแพ็คคอนเวนชั่น เซนเตอร์ เมืองทองธานี.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2558). *การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพและแบบผสมที่ถูกต้องได้ มาตรฐานสากล* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: หจก. สามลดดา.
- สุภมาส อังสุโชติ สมถวิล วิจิตรวรรณ และ รัชนิกกุล ภิญ โยภานุวัฒน์. (2557). *สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- สุวิมล บัวทอง. (2558). การใช้ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานทางการเงินและไม่ใช้ทางการเงินภายใต้ทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 11(31), หน้า 63-79.
- สวรส สรกล. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์และความสามารถในการทำกำไรที่มีผลต่อราคาหลักทรัพย์และผลตอบแทนหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (2560). *บรรษัทภิบาล หรือการกำกับดูแลกิจการ*. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2563 จากเว็บไซต์: <https://www.setsustainability.com/page/corporate-governance>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564*. สืบค้นเมื่อ 8 กรกฎาคม 2562, จากเว็บไซต์: https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=6420&filename=develop_issue.

- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2563). *คู่มือจัดทำแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี/ รายงานประจำปี แบบ 56-1 One Report แบบ 69-1*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์.
- อึ้งฉัญญา โสดา. (2550). *ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในกับผลการดำเนินงานบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุษณา ภัทรมนตรี. (2547). *การตรวจสอบภายในสมัยใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 5). (ฉบับปรับปรุงเนื้อหาให้ทันสมัย). กรุงเทพฯ: เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น. 2550.
- อุษณา ภัทรมนตรี. (2550). *การตรวจสอบภายในสมัยใหม่* (ฉบับปรับปรุงพิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ภาควิชาบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

BIBLIOGRAPHY

- A Manual for Investors. (2018). *The Corporate governance of Listed Companies: A Manual for Investors*. Centre for Market Integrity.
- Abdel-Azim, M.H., & Abdelmoniem, Z. (2015). Risk Management and Disclosure and their impact on firm value: The case of Egypt. *International Journal of Business, Accounting and Finance*, (Spring 2015). 9(1), pp.1-14.
- Abdullah Wahtan Alkahtani. (2016). Corporate Governance Standards in Saudi Financial Sector: Achievements and Challenges. *International Journal of Business and Social Science*, 7(12), pp.124-138.
- Abdullah Al-Mamun, Qaiser Rafique Yasser, Ashikur Rahman, Ananda Wickramasinghe & Thurai Murugan Nathan. (2014). *Relationship between Audit Committee Characteristics, External Auditors and Economic Value Added (EVA) of Public Listed Firms in Malaysia*. University of Wollongong Australia. Sydney Business School-Papers.
- Abdullah Mohammed Alzahrani (2015). Royal Family Members and Family Performance: Evidence from Kingdom of Saudi Arabia. *Accounting & Taxation*, 7(2), pp.29-42.
- Accounting Standards Board. (1994). *International Accounting Standards Board (IASB)*. Search on 2020, December 20, Retrieved: <https://www.iasplus.com/en/resources/ifrsf/iasb-ifrs-ic/iasb>.
- Agustin, L. & Baroroh N. (2016). The Relationship Between Enterprise Risk Management (ERM) And Firm Value Mediated Through the Financial Performance. *Review of Integrative Business and Economics Research*, 5(1), pp.128-138.
- Aggarwal, P. (2013). Impact of Corporate Governance on Corporate Financial Performance. *Journal of Business and Management*, 13(3), pp.01-05.
- Ahamed Hani Al-Dmour. (2018). *The Impact of the SysTrust's Framework as an Internal Control of AIS Process upon Business Performance via the Mediating Role of Financial Quality Reporting: An Integrated Model*. A Thesis Submitted for the Degree of Doctor of Philosophy.

- Ahmed Almoneef et.al (2019). Corporate governance and firm performance in the Saudi banking industry. *Banks and Bank Systems*, 14(1), p.147.
- Ai Ping Teoh., Kaih Yeang Lee & Rajendran Muthuveloo. (2017). The Impact of Enterprise Risk Management, Strategic Agility, and Quality of Internal Audit Function on Firm Performance. *International Review of Management and Marketing*, 7(1), pp.222-229.
- Akhmetshin, E. M. (2017). The System of Internal Control as a Factor in the Integration of the Strategic and Innovation Dimensions of a Company's Development. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*, 8(6), pp.1684-1692.
- Allam Hamdan et.al. (2013). The Impact of Audit Committee Characteristics on the Performance: Evidence from Jordan. *International Management Review*, 9(1), p.13.
- Almostafa Zayed (2017). Corporate Governance and Financial Firm Performance: Evidences from Jordan. *Research Journal of Finance and Accounting*, 8(10), p.217.
- Al- Matari, E. M. , AI- Swidi, A. K. , & Bt- Fadzil, F. H. (2014). The Measurements of Firm Performance's Dimensions. *Asian Journal of Finance & Accounting*, 6(1), pp.24-49.
- Alexandra Narcisa Cioban. (2015). The impact and results of the internal audit activity exercised in the public sector in Romania. *Procedia Economics and Finance*, 32, pp.394-399.
- Alghifari, E.S., Triharjono, S. & Juhaeni, Y.S. (2013). Effect of Return on Assets (ROA) Against Tobin's Q: Studies in Food and Beverage Company in Indonesia Stock Exchange Years 2007-2012. *International Journal of Science and Research (IJSR)*, 2(1), pp.722-725.
- Altintas, A.T. (2017). The Impact of Earnings Management on the Value Relevance of Earnings: Empirical Evidence from TURKEY. *Journal of International Social Research*, 10(51), pp.885-891.
- Alwala, O. L., & Biraori, O. E. (2015). Internal audit independence and share performance of firms listed in the Nairobi stock exchange. *International Journal of Recent Research in Interdisciplinary Sciences (IJRRIS)*, 2(1), pp.17-23.
- Amit Mehta, Max Neukirchen Sonja Pfetsch, Thomas Poppensieker. (2012). **Managing market risk: Today and tomorrow**. McKinsey Working Papers on Risk, Number 32.

- Andreas G. Koutoupis, Theodoros Malisiovas (2019). The Effects of Internal Control Systems on Risk, Profitability and Compliance of the US Banking Sector: A Quantitative Approach. *International Journal of Finance & Economics*, (February).
- Antonio Borghesi, Barbara Gaudenzi. (2013). *Risk Management*. Perspectives in Business Culture.
- Anwar, Muhammad, Sher Khan Zaman, and Najeeb Ullah Khan. (2018). Intellectual Capital, Entrepreneurial Strategy and New Venture Performance: Mediating Role of Competitive Advantage. *Business Economic Review*, 10, pp.63-94.
- Arena, Marika, Michela Arnaboldi, and Giovanni Azzone. (2010). The organizational dynamics of enterprise risk management. *Accounting, Organizations and Society*, 35, pp.659-675.
- Armeanu, D. ,Stefan, G. V., Gherghina, S.C. & Petrache, D.C. (2017). Approaches on Correlation between Board of Directors and Risk Management in Resilient Economies. *Sustainability*, 9(2), pp.173-187.
- Arena, M., Arena, M. & Azzone, G. (2010). The Organizational Dynamics of Enterprise Risk Management. *Accounting Organizations and Society*, 35(7), pp.659-675.
- Awdat, AA. (2015). The impact of the internal audit function to improve the financial performance of commercial banks in Jordan. *Research Journal of Finance and Accounting*, 6(3), pp.217-225.
- Ayed Al Muala, Mamdouh AL Ziadat, Abbas N. Albarq & Malek AL-Majali. (n.d.). Applications of Structural Equation Modeling (SEM) in Humanities and Science Researche. Conference. *Department of Marketing*, pp.1-11.
- Ayoub Mahdian Fard, Omid Derakhshani, Madjid Shafei, Vahid Amin. (2012). The relationship between evaluation criteria and economic value added among accepted companies in Tehran Stock Exchange. *European Online Journal of Natural and Social Sciences*, 2(1), pp.86-90.
- Hafizuddin-Syeh, b.A.M., Janor, H. Hamid. M.A. & Yatim, P. (2017). The Effect of Enterprise Risk Management on Firm Value: Evidence from Malaysian Technology Firms. *Journal Pengurusan*, 49, pp.1-15.
- Bansal, P., & Clelland, I. (2004). Talking trash: legitimacy, impression management, and unsystematic risk in the context of the natural environment. *Academy of Management Journal*, 47(1), pp.93-103.

- Bartol, K. M. & Martin, D. C. (1991). *Management*. New York: McGraw - Hill.
- Barton, N. . (1988). Rock Mass Classification and Tunnel Reinforcement Selection Using the Q-System, Rock Classification for Engineering Purpose. *ASTM Special Technical Publication: Philadelphia*, 984, pp.59-88.
- Barton, T.L., Shenkir, W.G. & Walker, P.L. (2002). Making enterprise risk management Pay Off: How Leading Companies Implement Risk Management. *Financial Times, Prentice Hall*, 8, p.272.
- Basel Committee on Banking Supervision. (2011). *Principles for the Sound Management of Operational Risk*. Bank for International Settlements Communications CH-4002 Basel, Switzerland.
- Basley, S. & Brigham, E. (2006). *Principle of Finance* (3rd ed.). USA: Thomson Higher Education.
- Balvinder, S. Sangha. (1995). Financial Derivatives: Applications and Policy Issues. *Business Economics*, 30(1), pp.46-52.
- Balvinder SS (2005). *Financial derivatives: applications and policy issues*. Business economic articles.
- Basil Okoth (2016). *Evaluating the Impact of Corporate Governance on Firm Performance Using Board Index*. Search on 2020, December 20, Retrieved: https://www.researchgate.net/publication/306019881_Evaluating_the_Impact_of_Corporate_Governance_on_Firm_Performance_Using_Board_Index
- Beasley, M.S. (1996). An Empirical Analysis of the Relation between the Board of Director Composition and Financial Statement Fraud. *The Accounting, Review*, 71(4), pp.443-465.
- Beasley, M., Clune, R. and Hermanson, D. (2005). Enterprise risk management: An empirical analysis of factors associated with the extent of implementation. *Journal of Accounting and Public Policy*, 24(6), pp.521–531
- Beasley, M.S., Richard Clune & Dana R. Hermanson. (2006). *The Impact of Enterprise Risk Management on the Internal Audit Function*. North Carolina State University.
- Begoña Giner, Alessandra Allini, Alessandra Allini & Annamaria Zampella. (2020). The Value Relevance of Risk Disclosure: An Analysis of the Banking Sector. The Value Relevance of Risk Disclosure: An Analysis of the Banking Sector. *Accounting in Europe*, 17(4), pp.1-29.

- Behrooz Nabavand , Javad Rezaei (2015). Review between Tobin's Q with performance Evaluation Scale Based Accounting and Marketing Information in Accepted Companies in Tehran Stock Exchange. *Journal of Applied Environmental and Biological Sciences*, J. Appl. Environ. Biol. Sci., 4(5S), pp.138-146.
- Beltrán, J.M.T. & Cabedo, D.S. (2014). Risk Disclosure and Cost of Equity: The Spanish Case Divulgación de Riesgos y Costo de Capital De Los Recursos Propios. El Caso Español. *Contaduria y Administracion*, 59(4), pp.105-135.
- Bett, C. C. (2014). *The relationship between effectiveness of internal audit function and financial performance of companies listed in Nairobi Securities Exchange*. Unpublished Dissertation, University of Nairobi.
- Bezzina, F., Grima, S., & Mamo, J. (2014). Risk Management Practices Adopted by Financial Firms in Malta. *Managerial Finance*, 40(6), pp.587-612.
- Bhagat, S. & Bolton, B. (2008). Corporate Governance and Firm Performance. *Journal of Corporate Finance*, 14, pp.257-273.
- Bhagat, S. & Bolto, B. (2013). Director Ownership, Governance and Performance. *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 48, p.105.
- Birge, J.R., Zhu, W., & Zhang, Z. (2001). *Optimal Multiple Module Design - An Extended Simplex-like Method*. Department of Industrial and Operations Engineering. Engineering Research Center at College of Engineering, University of Michigan.
- Birge J.R. & Zhao, G. (2003). *Successive Linear Approximation Solution of Infinite Horizon Dynamic Stochastic Programs*. Industrial Engineering and Management Sciences, Northwestern University.
- Blundell-Wignall, A., Atkinson, P. & Lee, S.H. (2009). The Current Financial Crisis: Causes and Policy Issues. *OECD Journal: Financial Market Trends*, (2), pp.1-21.
- Bogdan, A.M. (2005). *Auditul financiar în condițiile armonizării cu standardele internaționale de contabilitate*. The Financial Audit in the Context of its. Harmonisation to the International Standards on Accounting, Ed. Universitaria, Craiova.
- Bogodistov, Y. & Wohlgemuth, V. (2017). Enterprise Risk Management: A Capability-Based Perspective. *Journal of Risk Finance*, 18(3), pp.234-251.

- Borge. (2001). *The European Continental Shelf as a Significant sink for Atmospheric Carbon Dioxide*. n.p.
- Brown, K. & Moles, P. (2016). *Credit Risk Management*. Edinburgh Business School. Heriot-Watt University.
- Borhan, Mohamed & Azmi (2014). The impact of financial ratios on the financial performance of a chemical company: The case of Lyondell Basell Industries. *World Journal of Entrepreneurship, Management and Sustainable Development*, 10 (2), pp.154-160.
- Boulescu, M., (2003). *Auditul financiar. Repere normative nationale*. The Financial Audit. National Normative Remarks, Ed. Economica, Bucharest.
- Boulescu, M., Ghita, M. & Mares, V. (2003). *Controlul fiscal Şi auditul financiar-fiscal* (The Fiscal Control and the Financial-Fiscal Audit), Ed. CECCAR, Bucharest.
- Boubakary, B. (2020). Audit Interne Et Performance Des Entreprises Publiques Et Parapubliques Au Cameroun. *International Journal of Economics and Management Research*, 1(2), pp.81-104.
- Bouteina, EI. Gharbaoui & Abdeslam, Chraibi. (2021). Internal Audit Quality and Financial Performance: A systematic Literature Review Pointing to New Research Opportunities. *Revue Internationale des Sciences de Gestion*, 4(2), pp.794-820.
- Brown, K. & Moles, P. (2016). *Credit Risk Management*. EDINBURGH Business School, HERIOT-WATT University.
- Brown D. K. , Dehejia, R. H. & Robertson, R. (2018). *The Impact of Better Work: Firm Performance in Vietnam*. Indonesia and Jordan. Tuft University Labor Lab.
- Bugnet O.C., Dumitrescu A.C., Deliu D.. (2011). Auditul financiar Şi raportarea fraudelor – partea I [Financial Audit and Reporting Frauds-part I”, in Contabilitatea, expertiza Şi auditul afacerilor. *Accounting, Expertise, and Business Audit*, 12, pp.56-62.
- Cadez , S. & Guilding, C. (2008). An exploratory investigation of an integrated contingency model of strategic management accounting. *Accounting Organizations and Society*, 33, pp.836-863.
- Calandro, J. & Lane, S. (2006). An introduction to the Enterprise Risk Scorecard. *Measuring Business Excellence*, 10(3), pp.31-40.

- Carvalho da Silva, A.L. & Camara Leal, R.P. (2005). Corporate Governance Index, Firm Valuation and Performance in Brazil. *Revista Brasileira de Finanças*, 3(1), pp.1-18.
- Catarina Beda Oliva do Amaral, Jorge de Souza Bispo & José Sérgio Casé de Oliveira. (2019). Internal Control Weaknesses and Profitability Influence of Audit Companies. *International Journal of Development Research*, 09(12), pp.32768-32774.
- Cendrowski, H. and Mair, W. C.. (2009). *Enterprise risk management and COSO: A guide for directors, Executives, and practitioners*. New Jersey: John Wiley & Sons Inc.
- Cerrone, R. (2013). Banks' Internal Controls and Risk Management: Value-Added Functions in ITALIAN Credit Cooperative Banks. *Risk governance & control: financial markets & institutions*, 3(4), pp.16-27.
- Charles Yegon. (2014). Effects of Financial Risk Management on Firm's Profitability: Panel Data Econometrics of Selected Micro-Financial Institutions in Kenya. *Research Journal of Finance and Accounting*, 5(9), pp.160-169
- Chenhall, R. H. (2003). Management control systems design within its organizational context: findings from contingency-based research and directions for the future. *Accounting, Organizations and Society*, 28(2-3), pp.127-168.
- Cheng, S., Evans, J.H. & Nagarajan, N. J. (2008). Board size and firm performance: the moderating effects of the market for corporate control. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, 31, pp.121-145.
- Cheptoo J. Bett, Florence Sigara Memba. Effects of Internal Control on the Financial Performance of Processing Firms in Kenya: A Case of Menengai Company. *International Journal of Recent Research in Commerce Economics and Management (IJRRCEM)*, 4(1), pp.105-115.
- Chethan Jayantha (2018). COSO Enterprise Risk Management (ERM) Framework and a Study of ERM in Indian Context. *The Chartered Accountant*, pp.82-90.
- Ching, C.P., The, B.H., San, O.T. & Hoe, H. Y. (2015). The Relationship among Audit Quality, Earnings Management, and Financial Performance of Malaysian Public Listed Companies. *International Journal of Economics & Management*, 9(1), pp.211-231.

- Christ, M. H., A. Masli, N.Y. Sharp, & D.A. Wood. (2015). Rotational internal audit programs and financial reporting quality: Do compensating controls help?. *Accounting, Organizations and Society*, 44, pp.37-59.
- Choi, .B.B., Lee, D. & Parket, Y. (2013). Corporate Social Responsibility, Corporate Governance and Earnings Quality: Evidence from Korea. *Corporate Governance: an International Review*, 21(5), pp.447-467.
- Choi, J.J., Mao, C.X. & Upadhyay, A.D. (2015). Earnings management and derivative hedging with fair valuation: evidence from the effects of FAS 133. *The Accounting Review*, 90(4), pp.1437-1467
- Chudaykina T.N., & Zhelikhovsky D.O. (2019). Financial security as an in-house component of economic security. *Alley of Science*, 2(29), p.393.
- Ciorciari, M. & Peter Blattner. (2008). *Enterprise Risk Management Maturity-Level Assessment Tool*. the Society of Actuaries.
- Connie Atristain Suárez. (2015). Best Management Practices: SMEs' Organizational Performance Management Based on Internal Controls in Mexico. *Journal of International Business and Economics*, 4(2), pp.41-58.
- Corbett, T.P. & Smodis, S. (2018). Buy-side liquidity risk management best practices. *Journal of Risk Management in Financial Institutions*, 11(3), pp.207-217.
- Coram, P., Ferguson, C. & Moroney, R. (2008). Internal Audit, Alternative Internal Audit Structures and the Level of Misappropriation of Assets Fraud. *Accounting & Finance*, 48(4), pp.543-559.
- Cornell, B. & Shapiro, A. (1987). corporate Stakeholders and Corporate Finance. *Financial Management*, 16(1), pp.5-14.
- COSO. (2003). *COSO Enterprise Risk Management (ERM) Framework and a Study of ERM in Indian Context*. The Chartered Accountant.
- COSO. (2004). *Enterprise Risk Management –Integrated Framework: Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission*. New Jersey: Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission

- COSO. (2017). *Enterprise Risk Management. Integrating with Strategy and Performance: Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission*. EBook ISBN: 978-1-94549-886-2.
- Cosmas Kanhai, Dr. Ganesh L. (2014). Factors Influencing the Adoption Of Enterprise Risk Management (ERM) Practices By Banks In Zimbabwe. *International Journal of Business and Commerce*, 3(6), pp.1-17.
- CPA Australia. (2010). *Guide to managing liquidity risk. CPA Australia Ltd* (ABN 64 008 392 452) (“CPA Australia”), 2010. All rights reserved
- Crawford, M., & Seidel, S. (2013). Weathering the Storm: Building Business Resilience to Climate Change. DC.: Center for Climate and Energy Solutions (C2ES). *Business Resilience*,
- Creswell John. W. & Plano Clark Vicki L., (2007). *Designing and conducting mixed methods research* (Edition 3rd). Thousand Oaks, CA: Sage Publication. Inc. eTextbook.
- Cronbach, Lee. J. (1990). *Essentials of Psychology Testing* (5th ed). New York: Harper Collins.
- D. Agus Harjito, Rashidah Abdul Rahman & Jamaliah Said. (2020). Corporate Governance Mechanisms and Financial Performance New Evidence from Indonesian Family Firm. *International Journal of Innovation, Creativity and Change*, 14(7).
- Da Costa, G. F., Da Silva, D. O., & Carneiro, W. J. (2019). Development and validation of analytical method to quantify the dissolution of cinarizin in capsules compounded. *Desenvolvimento e validação de método analítico para quantificar a dissolução de cinarizina em cápsulas magistrais Periodico Tche Quimica*, 16(31), pp.650-659.
- Dalton, D.R., Dalton, Todor, W. D., Spendolini, M. J., Fielding, G.J. & Porter, L.W. (1980). Organization Structure and Performance: A Critical Review. *The Academy of Management Review*, 5(1), pp.49-64.
- Danescu, T. (2007). Audit Procedures and Techniques. *Irecson Publishing House*, Bucharest. pp.230-235.
- Daniela Petruscu, Alexandra Ticianub. (2014). The Role of Internal Audit in Fraud Prevention and Detection. *Procedia Economics and Finance*, 16, pp.489-497.
- Daniel Dellapina. (2017). *IT Risk Management: Fundamental Issues Impacting Auditors and Audit Committees*. Undergraduate Honors College Theses 2016. 11. Long Island University.

- Daraban Marius Costin. (2017). *Economic Value Added – A General Review of the Concept*. Ovidius University Annals, Economic Sciences Series.
- Dawuda A. (2017). An Exploratory Study on Management Support Services and Its effects on the Quality Service Delivery of Internal Auditors in the Northern Ghana. *International Journal of Accounting Research*, 5(2), pp.1-4.
- David Yung (2008). *Principles of Fire Risk Assessment in Buildings*. John Wiley & Sons, Ltd. Chichester. United Kingdom.
- Deloitte Touche Tohmatsu Limited. (2013). *Exploring Strategic Risk. Exploring Strategic Risk: A global survey*. n.p.
- Dewi Hanggraeni. (2019). *The Impact of Internal, External and Enterprise Risk Management on the Performance of Micro*. Small and Medium Enterprises. Sustainability.
- Dimitropoulos, P. E. , & Asteriou, D. (2010). The Effect of Board Composition on the Informativeness and Quality of Annual Earnings: Empirical Evidence from Greece. *Research in International Business and Finance*, 24(2), pp.190–205.
- Dinu, V. , Nedelcu (Bunea), M. (2015), The Relationship between the Audit Committee and the Financial Performance, the Asset Quality and the Solvency of Banks in Romania”. *Transformations in Business & Economics*, 14(2-35), pp.161-173.
- Dobroțeanu, L., Dobroțeanu C.L., (2002). *Audit-concepts and practicies*. A national and international approach, Economical Printing House.
- Donald Pagach & Richard Warr. (2010). The Characteristics of Firms That Hire Chief Risk Officers. *Journal of Risk and Insurance*, 78(1), pp.185-211.
- George, D., Theofanis, K. & Konstantinos, A. (2015). Factors associated with Internal Audit Effectiveness: Evidence from Greece. *Journals of Accounting and Taxation*, 7(7), pp.113-122.
- Eke Gift O. (2018). Internal Control and Financial Performance of Hospitality Organizations in Rivers State. *European Journal of Accounting, Auditing and Finance Research*.
- Elizabeth M. Pierce & James Goldstein. (2018). ERM and strategic planning. a change in *paradigm International Journal of Disclosure and Governance*, 15, pp.51–59.

- Erika Spuchlakova, Katarina Valaskova & Peter Adamko (2015). The Credit Risk and its Measurement, Hedging and Monitoring. *International Conference on-Applied Economics, ICOAE 2015, 2-4 July 2015, Kaza Russia*, 24, pp.675-681.
- Erika Amelia . (2015). *Financial Ratio and Its Influence to Profitability in Islamic Banks*, 7(2), pp.229-240.
- Erik Syawal Alghifari, Sigit Triharjono, Yuyu Siti Juhaeni (2012). Effect of Return on Assets (ROA) Against Tobin's Q: Studies in Food and Beverage Company in Indonesia Stock Exchange Years 2007-2012. *International Journal of Science and Research (IJSR)*, India Online ISSN: 2319-7064. 2(1), pp.722-725.
- Evans, M.E., Hodder, L. & Hopkins, P.E. (2014). *The Predictive Ability of Fair Values for Future Financial Performance of Commercial Banks and the Relation of Predictive Ability to Banks' Share Prices*. Contemporary Accounting Research, John Wiley & Sons.
- Ezekel Chinyio & Pual Olomolaiye. (2007). *Construction Stakeholder Management*. WILEY.
- Faris Soud Alqadi. (2017). The Role of Internal Auditing in Controlling the Performance for Jordanian Industrial Companies: Empirical Evidence. *International Journal of Business and Management*, 12(9), pp.186-193.
- Farouk, M. A., & Hassan, S. U. (2014). Impact of audit quality and financial performance of quoted cement firms in Nigeria. *International Journal of Accounting and Taxation*, 2(2), pp.1-22
- Fasika Firew Mosissa. (2009). Commercial Bank Operational Risk Management: Exploratory Study on Selected Ethiopian Commercial Banks. *School of Graduate Studies*, pp.67-68.
- Feden Koç. (2017). Economic value added Approach in Measurement of Financial Performance: An Investigation on Economic Added Values of Holdings and Investment Companies Processed in BIST 100 in Turkey. *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies*, 3(4), p.109
- Ferris, S. P., Jagannathan, M., & Pritchard, A. C. (2003). Too Busy to Mind the Business? Monitoring by Directors with Multiple Board Appointment. *The Journal of Finance*, 58 (3), pp.1087-1112.
- Financial Reporting Council. (2016). *The UK Corporate Governance Code*. Financial Reporting Council.

- Fich, E. M. (2005). Are some outside directors better than others? Evidence from director appointments by fortune 1000 firms. *The Journal of business: B*, 78(5), pp.1943-1972.
- Fields, T.D., Lys, T.Z. & Vincent, L. (2001). Empirical Research on Accounting Choice. *Electronic Journal*, 31(1-3), pp.255-307.
- Franco-Santos, M., Kennerley, M., Micheli, P., Martinez, V., Mason, S., Marr, B., Gray, D. & Neely, A. (2007). Towards a Definition of a Business Performance Measurement System. *International Journal of Operations and Production Management*, 27(8), pp.784-801.
- Friedman, M. (1970). The Social Responsibility of Business Is to Increase Its Profits. *New York Times Magazine*, 13, pp.122-126.
- Fukukawa, H. & Mock, T. J. (2012). Auditors' evidence evaluation and aggregation using beliefs and probabilities. *International Journal of Approximate Reasoning*, 53, pp.190-199.
- Fukukawa, H., Mock, T. J., & Srivastava, R. P. (2014). Assessing the risk fraud at Olympus and identifying an effective audit plan. *The Japanese Accounting Review*, 4(2014), pp.1-25.
- Fukukawa, H. & Kim, H. (2017). Effects of Audit Partners on client's business risk disclosure. *Accounting and Business Research*, 47(7), pp.780-809.
- George-Silviu, C. (2014). Analysis of Internal Audit Practices on FTSE100. *Procedia Economics and Finance*, 15(2014), pp.1265-127.
- Ghaleb, A. (2018). *Effective Internal Controls for Recognizing Contracting Revenues*. Walden University Scholar Works Walden. Dissertations and Doctoral Studies
- Gjerdrum, D., Gallagher, A. & Peter, M. (2011). The New International Standard on the Practice of Risk Management- A Comparison of ISO 31000: 2009 and the COSO ERM Framework. *Risk Management*, (31), pp.8-13.
- Gilandeh, Z.r., Khodabankhshi, N. & Moghanloo, A.P. (2016). Studying the Effectiveness of the Internal Control System on the Corporate Value and Dividend in Listed Companies in Tehran Stock Exchange. *Journal of Economics and Finance (IOSR-JEF)*, 7(4), pp.92-98.
- Gillan, S.L. (2006). Recent Developments in Corporate Governance: An Overview. *Journal of Corporate Finance*, 12(2006), pp.381-402.

- Gitogo J. Karanja, J. & Kasimolo, T. (2013). The Relationship between derivatives and the financial performance of Commercial Banks In Kenya. *International Journal Social Sciences and Entrepreneurship*, 1(2), pp.414-428.
- Gnilane Ndiaye, Bo Cheng, Azenga, V. V. & Kwamboka Juniter. (2019). The Impact of Internal Control on the Profitability of Microfinance Institutions in Senegal. *International Journal of Research in Business and Social Science: IJRBS*, 8(2), pp.41-51.
- Golob, T. F. (2003). Structural Equation Modeling for Travel Behavior Research. *Transportation Research Part B: Methodological Elsevier*, 37(1), pp.1-25.
- Goloshchapova, L. V., Plaskova, N. S., Prodanova, N. A., Yusupova, S. Y., & Pozdeeva, S. N. (2018). Analytical review of risks of loss of profits in cargo transportation. *International Journal of Mechanical Engineering and Technology*, 9(11), pp.1897-1902.
- Graham, J. & Harvey, C. (2000). The Theory and Practice of Corporate Finance: Evidence from the Field. *Journal of Financial Economics*, 60(2001), pp.187-243
- Gregorius Aditya Pradana (2019). *Relationship Between the Effectiveness of Internal Control and Financial Performance of Manufacturing Companies in the United States*. 2013-2017, Department of Accountancy, University Honors program.
- Hair, J., Anderson, R., Tatham, R. L., & Black, W. C. (1995). *Multivariate data analysis with readings*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Hair, J.F., Anderson, R.E., Tatham, R.L., & Black, W.C. (1998). *Multivariate Data Analysis* (5th ed.), NJ: Upper Saddle River, Prentice-Hall.
- Hair, J.F., Black, W.C. Babin, B.J. & Anderson, R.E. (2006). *Multivariant Data Analysis*. New Jersey: Pearson International Edition.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis* (7ed.). Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Hair, J. F., Hult, G. T. M., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2016). *A Primer on Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM)* (2nd ed.). Thousand Oaks: Sage.
- Hair, J. F., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2011). PLS-SEM: Indeed a Silver Bullet. *Journal of Marketing Theory and Practice*, 19(2), pp.139-151.

- Hair, J. F., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2013). Partial Least Squares Structural Equation Modeling: Rigorous Applications, Better Results and Higher Acceptance. *Long Range Planning*, 46(1-2), pp.1-12.
- Hair, J. F., Sarstedt, M., Hopkins, L., & Kuppelwieser, V. (2014). Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM): An Emerging Tool in Business Research. *European Business Review*, 26(2), pp.106-121.
- Hair, J. F., Sarstedt, M., Pieper, T. M., & Ringle, C. M. (2012). The Use of Partial Least Squares Structural Equation Modeling in Strategic Management Research: A Review 41 of Past Practices and Recommendations for Future Applications. *Long Range Planning*, 45(5-6), pp.320-340.
- Hair, J. F., Sarstedt, M., Ringle, C. M., & Mena, J. A. (2012). An Assessment of the Use of Partial Least Squares Structural Equation Modeling in Marketing Research. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 40(3), pp.414-433.
- Haniffa, R. & Hudaib, M. (2006). Corporate Governance Structure and Performance of Malaysian Listed Companies. *Journal of Business Finance & Accounting*, 33(7-8), pp.1034-1062.
- Hassan, A. (2009). Risk management practices of Islamic banks of Brunei Darussalam. *Journal of Risk Finance*, 10(1), pp.23-27.
- Harrell, F. E. (2001). *Regression modeling strategies: With applications to linear models, logistic regression, and survival analysis*. New York: Springer.
- Hazaea, S. A, Tabash, M. I, Khatib, S. F.A., Zhu, J. & Al-Kuhall, A. A. (2020). The Impact of Internal Audit Quality on Financial Performance of Yemeni Commercial Banks: An Empirical Investigation. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 7(11), pp.867-875.
- Hellman, J.S, Jones, G., Kaufmann, D. & Mark Schankerman, M. (1999). *Measuring Governance, Corruption, and State Capture. The Policy Research Dissemination Center*. The World Bank , World Bank Institute Governance, Regulation and Finance and European Bank for Reconstruction and Development Chief Economist's Office April 2000.
- Herly, M. & Sisnuhadi. (2011). Corporate governance and firm performance in Indonesia. *International Journal of Governance*, 1(1), pp.1-20

- Holmes, A. (2002). *Risk management*. Great Britain. Capstone Publishing.
- Holton. G.A. (2004). Defining Risk. *Financial Analysts Journal*, 60(6), pp.19-25.
- Horvey, S. S., Ankamah, J. & McMillan, D. (2020). Enterprise Risk Management and Firm Performance: Empirical Evidence from Ghana Equity Market. *Financial Economics. Journal homepage*, pp.1-22.
- Howton S.D. & Perfect, S.B. (1998). Currency and Interest Rates Derivatives use in U.S Firms. *Financial Management*, 27(4), pp.111-121.
- Hoyt, E. R., & Liebenberg P. A. (2011). The Value of Enterprise Risk Management. *Journal of Risk and Insurance*, 78, pp.795-822.
- Humera Khatab (2011). Corporate Governance and Firm Performance: A Case study of Karachi Stock Market, *International Journal of Trade, Economics and Finance*, 2(1), pp.39-43.
- Hussein Ahmed Saleh Badhabi (2016). The Influence of Audit Committee Characteristics on Firm Performance. Evidence in Oman. Master of Sciences International Accounting, University Utara Malaysia.
- Hutchison, M. & Gul, F.A. (2004). Investment opportunity set, corporate governance practices and firm performance. *Journal of Corporate Finance*, 10(4), pp.595-614.
- Hutchinson, M. & Zain, M.M. (2009). Internal audit quality, audit committee independence, growth opportunities and firm performance. *Corporate Ownership and Control*, 7(2), pp.50-65.
- Ibrahim Khan, K. Saeed, Idrees Khan. (2017). Nanoparticles: Properties, Applications and Toxicities. *Arabian Journal of Chemistry*, 12(7), pp.908-931.
- Internal Control Standards Committee. (1992). *Guidelines for Internal Control Standards for the Public Sector*. INTOSAI General Secretariat – RECHNUNGSHOF (Austrian Court of Audit).
- Inês Lisboa (2020). Impact of corporate governance on firm's performance the case of the Portuguese Listed Firms. *Portuguese Journal of Finance, Management and Accounting*, 6(12), pp.42-54.
- Ionica Oncioiu, Anca-Gabriela Petrescu et al (2020). *The Influence of Corporate Governance Systems on a Company's Market Value Sustainability*. Search on 2020, December 20, Retrieved: <https://www.mdpi.com/2071-1050/12/8/3114>.

- Isaac Ofoedab, James Commeyb, Wisdom Osabuteya, Linda Afoley. (2020). Effects of Internal Audit Committee Size on Profitability. *Human Resource Management Academic Research Society*, 10(5), (2020), pp.221-228.
- Isiaka, Lasisi Olalekan. (2018). Effect of Liquidity Risk, Premium Growth on the Performance of Quoted Insurance Firms in Nigeria: A Panel Data Analysis. *American Finance & Banking Review*, 2, pp.40–89
- Ismail. (2008). Employee motivation: a Malaysian perspective. *International Journal of Commerce and Management*, 18(4), pp.344-362.
- Jackie Krafft. (2013). *Corporate governance, value and performance of firms: New empirical results on convergence from a large international database. University of Nice Sophia Antipolis*. GREDEG-CNRS, 250 rue Albert Einstein, 06560 Valbonne, France.
- Jackling, B., & Juhl, S. (2009). Board Structure and Firm Performance: Evidence from India's Top Companies. *Corporate Governance: An International Review*, 17(4), pp.492-509.
- Jeffrey, Doyle, Weili Ge and Sarah McVay. (2007). Determinants of weaknesses in internal control over financial reporting. *Journal of Accounting and Economics*, 44, pp.193-223.
- Jensen, M. C. & Meckling, W. H. (1976). Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure. *Journal of Financial Economics*, 3(4), pp.305-360.
- Jensen, M. C. (1993). The Modern Industrial Revolution, Exit and the Failure of Internal Control Systems. *Journal of Finance*, 48, pp.831-880.
- Jensen, M. C. (2001). Value maximization. Stakeholder Theory and the Corporate Objective Function. *European Financial Management*, 7(3), pp.297-317.
- Jensen, M. C. (2003). A Theory of the Firm: Governance, Residual Claims, and Organizational Forms. *Business & Economics*, pp.1-223.
- Jensen, M. C. (2010). Value Maximization, Stakeholder Theory, and the Corporate Objective Function. *Journal of Applied Corporate Finance*, 22(1), pp.32-42.
- Jogiyanto. (1998), "Teori Portofolio dan Analisis Investasi", Edisi ke-2, BPFE: Yogyakarta.
- Jokipii, A. (2010). Determinants and Consequences of Internal Control in Firms: a Contingency Theory Based Analysis. *Journal of Management & Governance*, 14, pp.115-144.

- Kanhai, C. & Ganesh, L. (2014). Factors Influencing the Adoption of Enterprise Risk Management (ERM) Practices by Banks in Zimbabwe. *International Journal of Business and Commerce*, 3(6), pp.1-17.
- Kaplan & Norton. (1996). *Conceptual Foundations of the Balanced Scorecard*. Handbook of Management Accounting Research.
- Kathryn Cormican. (2014). Integrated Enterprise Risk Management: From Process to Best Practice. *Modern Economy*, 5(4), pp.401-401.
- Karen M. Y. Lai, Bin Srinidhi, Ferdinand A. Gul, Judy S. L. Tsui Board. (2017). Gender Diversity, Auditor Fees, and Auditor Choice. *Published on behalf of the Canadian Academic Accounting Association (CAAA)*, 34(3), pp.1681-1714.
- Kiabel, Bariyima David. (2012). Internal Auditing and Performance of Government Enterprises: A Nigerian Study Internal Auditing and Performance of Government Enterprises a Nigerian Study Internal Auditing and Performance of Government Enterprises: A Nigerian Study. *Global Journal of Management and Business Research*, 12(6), pp.5-20.
- Kittipat Laisasikorn & Nopadol Rompho. (2014). A Study of the Relationship Between a Successful Enterprise Risk Management System, a Performance Measurement System and the Financial Performance of Thai. *Journal of Applied Business and Economics*, 16(2), pp.81-92.
- Kirogo, F. K., Ngahu, M. S., & Wagoki, M. J. (2014). Effect of Risk-Based Audit on Financial Performance: A Survey of Insurance Companies in Nakuru Town, Kenya. *Stratford Peer Reviewed Journals and Book Publishing*, 1(1), pp.1-13.
- Khaled Abdelkader Muftah Otman. (2016). *Corporate Governance and Firm Performance in Listed Companies in the United Arab Emirates*. College of Business Victoria University of Melbourne Australia.
- Khan, Muhammad Kamran, Nouman, Mohammad & Imran, Muhammad. (2019). *Determinants of financial performance of financial sectors (An assessment through economic value added)*. Munich Personal RePEc Archive 1-32.

- Khumpaisal, S. (2011). *Application of Analytic Approaches Real Estate Development Risk Assessment*. Degree of Doctor of Philosophy Thesis. School of the Built Environment Liverpool John Moores University.
- Khumpaisal, S., Bunnag, K. & Jamieson, I.A. (2020). Risk Perceptions among SME Developers: A Case Study of Thailand's Real Estate Development Industry. *International Journal of Real Estate Studies*, 14(1), pp.17-27.
- Klapper, L., Laeven, L. & Love, I. (2006). Corporate governance provisions and firm ownership: Firm-level evidence from Eastern Europe. *Journal of International Money and Finance*, 25(3), pp.429-444.
- Kleiman. (1999). Some New Evidence on EVA Companies. *Journal of Applied Corporate Finance*, 12, pp.80-91.
- Klimczak, K. M. (2005). *Corporate Risk Management from Stakeholders' Perspective, TRANS' 05*. Poland: SGH, Warszawa.
- Klimczak, K. M. (2008). Corporate hedging and Risk Management Theory: Evidence from Polish Listed Companies. *Journal of Risk Finance*, 9(1), pp.20-39.
- Knechel, W. Robert, Aasmund Eilifsen, Philip Wallage & Bart van Praag. (2002). The Demand Attributes of Assurance Services Providers and the Role of Independent Accountants. *International Journal of Auditing*, 10(2), pp.143-162.
- Knott, J. H. (2010). *Governance and the Financial Meltdown: The Implications of Madisonian Checks and Balances for Regulatory Reform (APSA 2010 Annual Meeting Paper)*. Research on 2020, December 20, Retrieved: <http://ssrn.com/abstract=1642079>.
- Kwabena, K. A. (2017). *The Effects of Internal Audit Quality on Financial Performance of Firms Listed at The Nairobi Securities Exchange*. Doctoral dissertation, University of Nairobi.
- Lai, F.W. & Shad, K. (2017.) Economic Value Added Analysis for Enterprise Risk Management. *Global Business and Management Research: An International Journal*, 9(1s), pp.338-347.
- Laith A. Aryan (2015). The Relationship between Audit Committee Characteristics, Audit Firm Quality and Companies Profitability. *Asian Journal of Finance & Accounting*, 7(2), pp.215-226.

- Laisasikorn, K., Rompho, N. (2014). A Study of the relationship between a successful enterprise risk management system, A performance measurement system and the financial performance of Thai listed company. *Journal of Applied Business and Economics*, 16(2), pp.81-92.
- Lam, J. (2003). *Enterprise Risk Management*. From Incentives to Controls, John Wiley&Sons.
- Laptes, R., Popa, A.F. (2011). Boundries Regarding the Implementation of the National Strategy for the Financial Reporting of the Private Sector Entities, *The sixth edition of the International Conference Accounting and Management Information Systems*, pp.133-148.
- Laptes, R., Popa, A.F. & Dobre, F. (2014). Research on the Evolution of Financial Audit in Romania – Past, Current and Future Trends. Emerging Markets Queries in Finance and Business. *Procedia Economics and Finance*, 15, pp.807-814.
- Laura F. Spira, Michael Page. (2003). Risk management: The reinvention of internal control and the changing role of internal audit. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 16(4), pp.640-661.
- Lazonick, W. (2013). Innovation and the Creation of Economic Value. The Academic-Industry *Research Network*, pp.1-34.
- Lenz, R. & Hahn, U. (2015). A synthesis of the empirical internal audit effectiveness literature and new research opportunities. *Managerial Auditing Journal*, 30(1), pp.5-33.
- Linsley. (2003). *Risk reporting by UK and German companies: towards meaningful disclosure*. 26th Annual Congress of the European Accounting Association, Seville: Working Paper.
- Li, Q., Wu, Y., Marshall, A., Chipulu, M. & Ojiako, U. (2014). Enterprise risk management and firm value within China's insurance industry : original research. *African Journal*, 14(1), pp.198-208.
- Lisboa, I. & Luis, I. (2020). Impact of corporate governance on firm's performance the case of the Portuguese Listed Firms. *Portuguese Journal of Finance, Management and Accounting*, 6(12), pp.20-36.
- Lunenburg & Ornstein. (2004). *Educational administration: concepts and practices*. Calif.: Wadsworth Pub. Co.
- Majeed, M. K., Jun, K. C., Zia-Ur-Rehman, M., Mohsin, M., & Rafiq, M. Z. (2020). The Board Size and Board Composition Impact on Financial Performance: An Evidence from the

- Pakistani and Chinese's Listed Banking Sector. *Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 7(4), pp.81-95.
- Marc, M., Sprcic, D. & Zagar, M.M.. (2018) Is Enterprise Risk Management a Value Added Activity. *Ekonomie a Management*, 21(1), pp.68-84.
- Marcel Groenendijk Partner. (2019). *Market risk*. Prudential sourcebook for Banks, Building Societies and Investment Firms.
- María Luisa Saavedra García & María Elena Camarena Adame. (2016) The Strategic Planning and the Competitiveness of SMES in Mexico City. *International Journal of Business and Management Invention*, 5(8), pp.25-35.
- Mark S.Beasleya, Richard Cluneb & Dana R. Hermanson. (2005). Enterprise risk management: An empirical analysis of factors associated with the extent of implementation. *Journal of Accounting and Public Policy*, 24(6), pp.521-531.
- Matthews, D.L. (2008). *Effective Supply Management Performance*. n.p.
- McWhorter, L.B., Matherly, M. & Frizzell, D.M. (2006). The Connection Between Performance Measurement and Risk Management. *Strategic Finance-Montvale*, 87(8), p.50.
- Mesfin Yemer. (2016). The Effect of Internal Controls system Hotels Revenue: A Case of Hotels in Bahir Dar Gondar Cities. *Arabian Journal of Business and Management Review*, 6(6), pp.19-28.
- Mian Sajid Nazir (2018). Does managerial behavior of managing earnings mitigate the relationship between corporate governance and firm value? *Evidence from an emerging market, Future Business Journal*, 4, pp.139-156.
- Miles, R.E., Snow, C.C., (1978). *Organizational strategy, structure and process*. New York: McGraw-Hill.
- Miller, M.H., & Modigliani, F. (1958). The cost of capital, corporation finance and the theory of investment. *American Economic Review*, 48(3), pp.261-297.
- Miller, M.H. & Modigliani, F. (1961). Dividend Policy, Growth and the Valuation of Share. *The Journal of Business*, 34, pp.441-433.
- Miller, M.H. & Modigliani, F. (1963). Corporate Income Taxes and the Cost of Capital: A Correction. *The American Economic Review*, 53(3), pp.433-443.

- Miller, M. H., & Rock, K. (1985). Dividend policy under asymmetric information. *Journal of Finance*, 40(4), pp.1031-1051.
- Mikes, A. (2009). Risk management and calculative cultures. *Management Accounting Research*, 20(1), pp.18-40.
- Moeller, R. R., (2007). *COSO Enterprise Risk Management: Understanding the New Integrated ERM Framework*. New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Mojca Marc, Danijela Milos Sprcic & Marina Mesin Zagar (2018). Is Enterprise Risk Management a Value-Added Activity?. *Business Administration and Management*, 21(1), pp.68-84.
- Mojtaba Nasiri (2020). Earnings Management, Corporate Governance and Corporate Performance Among Malaysian Listed Companies. *Journal of Environmental Treatment Techniques*, 8(3), pp.1124-1131.
- Mohammad E. Al-Wasmi. (2011). *Corporate Governance Practice in the GCC: Kuwait as a Case Study*. Thesis submitted for the degree of Doctor of Philosophy.
- Mohammad Mizanur Rahman (2016). Financial Performance Analysis of Scheduled Commercial Banks in Bangladesh. *Universal Journal of Accounting and Finance*, 4(5), pp.166-184.
- Mohd. Hafizuddin Syah Bangaan Abdullah. (2017). The Effect of Enterprise Risk Management on Firm Value: Evidence from Malaysian Technology Firms. *Journal Pengurusan*, 49, pp.3-11.
- Mohammad Mustafa Dakhllalh, Norfadzilah Rashid, Wan Amalina Wan Abdullah, Hossam Jamil Al Shehab. (2020). Audit Committee and Tobin's Q as a Measure of Firm Performance among Jordanian Companies. *Journal of Adv Research in Dynamical & Control Systems*, 12(1), pp.28-41.
- Mondo, B.V. (2016). Measuring Political Corruption from Audit Results: A New Panel of Brazilian Municipalities. *European Journal on Criminal Policy and Research*, 22, pp.477-498.
- Monica Franco-Santos, Lorenzo Lucianetti & Mike Bournea. (2012). Contemporary performance measurement systems: A review of their consequences and a framework for research. *Management Accounting Research journal homepage*, 23, pp.79-119.
- Moradi, M., Ghomian, M.M. & Fard, M.G. (2012). The Relationship Between Particular Features of a Firm and the Economic Value Added. *The World Applied Sciences Journal*, 19(11), pp.1640-1648.

- Morariu, A. & Turlea, E. (2008). *Financial- accounting audit* (Second Edition). Economic Printing House Bucharest.
- Muhammad Kashif Shad & Fong Woon Lai. (2015). A Conceptual Framework for Enterprise Risk Management performance measure through Economic Value Added. *Global Business and Management Research: An International Journal*, 7(2), pp.1-11.
- Muhammad Kashif Shad & Fong Woon Lai. (2019). Enterprise Risk Management Implementation and Firm Performance: Evidence from the Malaysian Oil and Gas Industry. *International Journal of Business and Management*, 14(9), 47-53.
- Muhammad Kashif Shad. (2015). Enterprise Risk Management and Firm Performance Validated Through Economic Value- Added Factors. *International Journal of Economics and Statistics*, 3(2015), pp.148-154.
- Muhammad Anwa, Sher Zaman Khan & Najib Ullah Khan. (2018) , Intellectual Capital, Entrepreneurial Strategy and New Ventures Performance: Mediating Role of Competitive Advantage. *Business & Economic Review*, 10(1), pp.63-94.
- Muinde, Anne; M. (2018). Effect of Financial Risks on the Financial Performance of Insurance Companies Listed at Nairobi Securities Exchange. *International Journal of Financial Studies*, 6(7), pp.66-71.
- Munteanu, V. & Zahariab, D. L. (2014). Current Trends in Internal Audit. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 116, pp.2239–2242.
- Nagumo, T. (2005). *Aligning Enterprise Risk Management with Strategy Through the BSC: the Bank of Tokyo-Mitsubishi Approach*. Balanced Scorecard Report. (September-October), pp.41-43.
- Naz, F., Ijaz, F. & Naqvi, F. (2016) Financial Performance of Firms: Evidence from Pakistan Cement Industry. *Journal of Teaching and Education*, 5(01), pp.81-94.
- Ndifon Ejoh & Patrick Ejom (2014). The Impact of Internal Control Activities on Financial Performance of Tertiary Institutions in Nigeria. *Journal of Economics and Sustainable Development*, 5(16), pp.133-143.

- Ndiaye, G., Bo, C., Azenga, V.V. HKwamboka, J. (2019). The Impact of Internal Control on the Profitability of Microfinance Institutions in Senegal. *International Journal of Research in Business and Social Science*, 8(2), pp.41-51.
- Neamțu, H., Roman, A.G., Țurlea, E. (2012). *Audit financiar*. Misiuni de asigurare și servicii conexe, Economica Printing House Bucharest.
- Newman & Confort, (2018). Newman, W., & Comfort, M. (2018). Investigating the value creation of internal audit and its impact on company performance. *Academy of Entrepreneurship Journal*, 24(3), pp.1-21.
- Nikolaou, K. (2009). *Liquidity (Risk) Concepts-Definitions and Interactions*. ECB Working Paper Series No. 1008.
- Nocco, Brian W. & Stulz Rene M. (2006). Enterprise Risk Management: Theory and Practice. *Journal of Applied Corporate Finance*, 18(4), pp.8-20.
- Noor, J. A. M. & Abdalla, A. I. (2014). The Impact of Financial Risks on the Firms' Performance. *European Journal of Business and Management*, 6(5), pp.97-101.
- North, D. C. (1993). Institutions and Credible Commitment. *Journal of Institutional and Theoretical Economics (JITE)*, 149(1), pp.11-23.
- Nwaiwu, Johnson Nkem. (2014). Corporate Governance Structure and Institutional Investment: Evidence from a Developing Country. *Asian Journal of Economics and Empirical Research*, 1(2), pp.48-56.
- O'Byrne, S. F. (1996). EVA and market value. *Journal of Applied Corporate Finance*, 9(1), pp.116-125.
- Obradovich & Gill. (2012). The Impact of Corporate Governance and Financial Leverage on the Value of American Firms. *International Research Journal of Finance and Economics*, 91(2012), pp.1-14.
- Ondieki, Nancy M. (2013). Effect of Internal Audit on Financial Performance of Commercial Banks In Kenya. *Social Sciences & Business*, 11, pp.1-74.
- Oroud, Y. (2019). The Effect of Audit Committee Characteristics on the Profitability: Panel Data Evidence. *International Journal of Economics and Finance*, 11(4), p.104.

- Pagach, D. & Warr, R. S, (2010). *The Effects of Enterprise Risk Management on Firm Performance*. Jenkins Graduate School of Management North Carolina State University.
- Pagach, D. and Warr, R. (2011). The characteristics of firms that hire Chief Risk Officers. *Journal of Risk and Insurance*, 78(1), pp.185–211.
- Paul Barrett. (2006). Structural Equation Modelling: Adjudging Model Fit. *Personality and Individual Differences*, 42, pp.815–824.
- Paul Odhiambo Origa. (2013). Effect of Internal Controls on the Financial Performance of Manufacturing Firms in Kenya. University of Nairobi. *International Journal of Recent Research in Commerce Economics and Management (IJRRCEM)*, 4(1), pp.105-115.
- Peter Agyemang-Mintah et.al. (2017). Audit Committee Adoption and Firm Value: Evidence from UK. *International Journal of Accounting & Information Management*, 26(1), pp.205-226.
- Petrascua, D. & Ticanub, A. (2014). The role of Internal Audit in Fraud Prevention and Detection. *Procedia Economics and Finance*, 16, pp.489-497.
- Pham, Suchard and Zein. (2011). Corporate Governance and Alternative Performance Measures: Evidence from Australian Firms. *Australian Journal of Management*, 36(3), pp.371-386.
- Phan Thi Hang Nga. (2017). *MACRO – MICRO Factor Affecting the Bad Debt of Commercial Bank in Ho Chi Minh City*. Lecturer of Ho Chi Minh City University of Technology (Hutech).
- Phana, T.D. Danga, T.H., Nguyena, T.D.T., Nga, T.T., Thi, N.D. & Hoanga, H.L. (2020). The Effect of enterprise risk management on firm value: Evidence from Vietnam industry listed enterprises. *Accounting*, 6, pp.473-480.
- Plaskova, N. S., Prodanova, N. A., Samusenko, A. S., Erzinkyan, E. A., Barmuta, K. A., & Shichiyakh, R. A. (2019). Investment decisions formation: Innovative assets. *International Journal of Engineering and Advanced Technology*, 9(1), pp.2913-2916.
- Pierce, E.M. & Goldstein, J., (2018). ERM and strategic planning: a change in paradigm. *International Journal of Disclosure and Governance*, 15(1), pp.5-59.
- Power, M., (2007). *Organized uncertainty: Designing a world of risk management*. Oxford: Oxford University Press. Public Administration.

- Porta, R. L., Lopez-de-Silanes, F., Shleifer, A., (1999). Corporate Ownership Around the World. *Journal of Finance*, 54, pp.471-517.
- Porta, R. L., Lopez-de-Silanes, F. Shleifer, S. & Vishny, R. (2000). Investor protection and corporate governance. *Journal of Financial Economics*, 58(1-2), pp.3-27.
- Porta, R. L., Lopez-de-Silanes, F., Shleifer, A. (2002). Government Ownership of Commercial Banks. *Journal of Finance*, 57, pp.265-301.
- Porta, R. L., Lopez-de-Silanes, F., Shleifer, A., Vishny, R. W. (2002). Investor Protection and Corporate Valuation. *Journal of Finance*, 57, pp.114-117.
- Porta, R. L., Lopez-de-Silanes, F. & Zamarripa, G. (2003). Related Lending. *The Quarterly Journal of Economics*, 118(1), pp.231-268.
- Postuls, M. Irodenko, O. & Double, P. (2020). Internal Audit as a Tool to Improve the Efficiency of public Service. *European Research Studies Journal*, 23(3), pp.699-715.
- Qiang CHENG. (2018). Internal Control and Operational Efficiency. *Research Collection School of Accountancy*, 35(2), pp.1102-1139.
- Qiang Cheng et.al. (2015). *Internal Control and Operational Efficiency*. European Accounting Association Annual Congress Singapore Management University.
- Rahman, M.M. (2016). Financial Performance Analysis of Scheduled Commercial Banks in Bangladesh. *Universal Journal of Accounting and Finance*, 4(5), pp.166-184.
- Rasha El-Haddad, May M. Elewa (2019). The Effect of Audit Quality on Firm Performance: A Panel Data Approach. *International Journal of Accounting and Financial Reporting*, 9(1), pp.229-244.
- Rasid, S.Z.A. Rhaman, A.R.A. Ismail, W.K.W. (2011). Management accounting and risk management in Malaysian financial institutions. *Managerial Auditing Journal*, 26(7), pp.566-585.
- Rateb Mohammad Alqatamin. (2018). Audit Committee Effectiveness and Company Performance: Evidence from Jordan. *Accounting and Finance Research*, 7(2), pp.48-60.
- Robert Odek. (2019). Effect of Internal Control Systems on Financial Performance of Distribution Companies in Kenya. *Research Journal of Finance and Accounting*, 10(20), pp.11-32.

- Rompho, N. & Boon-itt, S. (2012). Measuring the success of a performance measurement system in Thai firms. *International Journal of Productivity and Performance Management*, 61(5), pp.548-562.
- Rosaria Cerrone. (2013). Banks' Internal Controls and Risk Management: Value-Added Function in Italian Credit Cooperative Banks. *Risk Governance and Control Financial Markets & Institutions*, 3(4), pp.16-27.
- Rosikah, Dwi Kartika Prananingrum, Dzulfikri Azis Muthalib, Muh Irfandy Azis, Miswar Rohansyah (2018). Effects of Return on Asset, Return on Equity, Earning Per Share on Corporate Value, *The International Journal of Engineering and Science (IJES)*, 7(3), pp.6-14.
- Roslida Ramlee (2020). Malaysian Risk Management Committees and Firms' Financial Performance. *Asia-Pacific Management Accounting Journal*, 15(2).
- Saardchom, N. (2010). **Financial Derivatives**. Buaguen, ISBN: 978-974-7410-70-7.
- Sabol, Andrija & Sverer, Filip (2017). A Review of the Economic Value Added Literature and Application. *UTMS Journal of Economics*, 8(1), 19-27.
- Saddam A. Hazaea, Mosab I. Tabash Jinyu Zhu, Saleh F.A. Khatib, & Al-Kuhali, Ahmed A. (2020). The Impact of Internal Audit Quality on Financial Performance of Yemeni Commercial Banks: An Empirical Investigation. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 7(11), pp.867-875.
- Saddam A. Hazaea, Mosab I. Tabash Jinyu Zhu, Saleh F.A. Khatib, & Najib H.S. Farhan. (2021). Internal audit and financial performance of Yemeni commercial banks. *Empirical evidence*, 16(2), pp.137-147.
- Sahabi Ibrahim & Mohammed Abubakari (2017). The Impact of Internal Control Systems on Financial Performance: The Case of Health Institutions in Upper West Region of Ghana. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 7(4), pp.684-696.
- Salau Abdulmalik Iarinoye & Ayoib Che Ahmad. (2016). Corporate Governance and Financial Regulatory Framework in Nigeria: Issues and Challenges. *Journal of Advanced Research in Business and Management Studies*, 2(1), pp.50-63.

- Salimova G.A. (2016). *Insurance fraud. Actual problems of the functioning of the financial mechanism of the regions.* n.p.
- Salloum, C., Azzi, G., & Gebrayel, E. (2014). Audit Committee and Financial Distress in the Middle East Context: Evidence of the Lebanese Financial Institutions. *International Strategic Management Review*, 2(1), pp.39-45.
- Sanmugam Annamalah, Murali Raman, Govindan Marthandan & Avavindan Kalisri Logeswarn. (2018). Implementation of Enterprise Risk Management (ERM) Framework in Enhancing Business Performances in Oil and Gas Sector. *Economies*, 6(1), pp.1-12.
- Saseela Balagobei (2018). Corporate Governance and Firm Performance: Empirical Evidence from Emerging Market. *Asian Economic and Financial Review*, 8(12), pp.1415-1421.
- Sarna, D.E.Y. (2010). *History of Greed. Financial Fraud from Tulip Mania to Bernie Madoff.* New Jersey: Wiley Publishing House.
- Saud, S. & Marchand, N. (2012). *Contribution of internal audit in the achievement of corporate goals: A Case of Sweden and Pakistan.* Sweden: Karlstad University.
- Saud, S. (2015). The role of Internal Audit in Organization Goals Achievements: A Security of Exchange Commission of Pakistan (SECP) Perspective. *Research Journal of Finance and Accounting*, 6(24), pp.13-19.
- Segun AYODELE et.al (2016). Assessing the Connectedness between Corporate Governance Mechanisms and Financial Performance of Listed Oil and Gas Companies in Nigeria. *Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies*, 2(4), pp.155-171.
- Seifert, J., Carlitz, R. & Mondo, E. (2013). The Open Budget Index (OBI) as a Comparative Statistical Tool. *Journal of Comparative Policy Analysis: Research and Practice*, 15(1), pp.87-101.
- Selvam, M., Gayathri, J. Vinayagamoorthi, V. & Kasilingam, L. (2016). Determinants of Firm Performance: A Subjective Mod . *International Journal of Social Science Studies*, 4(7), pp.90-100.
- Semper,D. C. & Beltrán, J. M. T. (2014). Risk Disclosure and Cost of Equity the Spanish Case. *Contaduría y Administration*, 59(4), pp.105-135.

- Sivakumar, A. & Sarkar, R. (2014). Corporate Hedging for Foreign Exchange Risk in India. Industrial and Management Engineering Department. **Indian Institute of Technology, Kanpur**, 1-17.
- Sisay, Daniel. (2017). *The Effect of Financial Risk on Performance of Insurance Companies in Ethiopia*. Ph.D. thesis, College of Business and Economics Department of Accounting and Finance, Addis Ababa University, Addis Ababa, Ethiopia. Unpublished.
- Shab Hundal. (2015). *Economic Value Added (EVA), Agency Costs and Firm Performance: Theoretical Insights through the Value Based Management (VBM) Framework*. University of Jyvaskyla.
- Shad, M. K. & Lai, F. W. (2015). A Conceptual Framework for Enterprise Risk Management performance measure through Economic Value Added. *Global Business and Management Research: An International Journal*, 7(2), pp.1-11.
- Shad, M. K. & Lai, F. W. (2017). Economic Value-Added Analysis for Enterprise Risk Management. *Global Business and Management Research: An International Journal*, 9(1), pp.338-347.
- Shad, K. & Lai, F. W. (2019). Enterprise Risk Management Implementation and Firm Performance: Evidence from the Malaysian Oil and Gas Industry. *International Journal of Business and Management*, 14(9), p.47
- Shahimi, S., Dato' Mahzan, N. & Zulkifli, N. (2016). Value Added Services of Internal Auditors: An Exploratory Study on Consulting Role in Malaysian Environment. *International Journal of Management Excellence*, 7(1), pp.720-735.
- Pham, P.K., Suchare, J. A. & Zein, J. (2007). Corporate Governance and the Cost of Capital: Evidence from Australian Companies. *Journal of Applied Corporate Finance*, 24(3), pp.84-93.
- shan, Y. G., & McIver, R. P. (2011). Corporate governance mechanisms and financial performance in China: Panel data evidence on listed non-financial companies. *Asia Pacific Business Review*, 17(13), pp.301-324.
- Shan, Y.G. & Xu, L. (2012). Bad debt provisions of financial institutions: Dilemma of China's corporate governance regime September 2012. *International Journal of Managerial Finance*, 8(4), pp.344-364.

- Shleifer, A. & Vishny, R. (1988). Value Maximization and the Acquisition Process. *Journal of Economic Perspectives*, 2, pp.7-20.
- Shleifer, A. & Vishny, R. (1997). A Survey of Corporate Governance. *The Journal of Finance*, 11(2), pp.737-782.
- Shrives P.J. & Linsley P.M. (2006). Risk Reporting: A Study of Risk Disclosures in the Annual Reports of UK Companies. *The British Accounting Review*, 38(4), pp.387-404.
- Shubita. (2010). A Study of Size Effect and Macroeconomise Factors in New York Stock Exchange Stock Returns. *Applied Econometrics and International Development*, 10(2), pp.137-151.
- Simon A., Bryce, C. & Ring, P. (2019). *Risk and performance: Embedding risk management*. (Online). Research on 2020, December 20, Retrieved: https://www.researchgate.net/publication/333078910_Risk_and_Performance_Embedding_Risk_Management.
- Simon Pierre Ntivuguruzwa, Jean Bosco Ndikubwimana & Angelique Dukunde, (2020). Effect of Financial Risk Management on the Performance of Insurance Companies in Rwanda (2015-2019). *SSRN Electronic Journal*, (January 2020).
- Skokan Karel, Pawliczek Adam, Piszczur Radomír. (2013). Strategic Planning and Business Performance of Micro, Small and Medium- Sized Enterprises. *Journal of Competitiveness*, 57-72.
- Smith, C., & Warner, J. (1979). On financial contracting: An analysis of bond covenants. *Journal of Financial Economics*, 7(2), pp.117-161.
- Smith, M. E. 1984. A quasi-Bayesian audit risk model for dollar unit sampling: A comment. *The Accounting Review*, pp.524-525.
- Smith, W.C. (1993). A perspective on Accounting based debt covenant violations. *The Accounting Review*, 68(2), pp.289-303.
- Soileau, J. (2010). *Enterprise Risk Management: Adoption, Performance Benefits, and Disclosure Effect. Electronic Theses and Dissertations*. Institute of internal auditor's research foundation.
- Soileau, J. (2010). *Influence of audit committee and internal audit function effectiveness characteristics on enterprise risk management adoption*. The University of Memphis Digital Commons.

- Sokolov, B., Potryasaev, S., Serova, E., Ipatov, Y., & Andrianov, Y. (2019). Informative and formal description of structure dynamics control task of cyber-physical systems. *Journal of Applied Engineering Science*, 17(1), pp.61-64.
- Songling Yang, Ishtiaq Muhammad & Anwar Muhammad. (2018). Enterprise Risk Management Practices and Firm Performance, the Mediating Role of Competitive Advantage and the Moderating Role of Financial Literacy. *Journal of Risk and Financial Management*, 11(3), pp.1-17.
- Specioza, K. (2013). *Internal auditing and performance of local governments in Uganda: a case of Scheema district local government*. Doctoral dissertation, Bishop Stuart university.
- Spence, M. (1973). Job Market Signaling. *The Quarterly Journal of Economics*, 87(3), pp.355-374.
- Sprcic, D. M. (2007). *Corporate Risk Management Practices: Evidence from Croatian and Slovenia Companies*. PhD thesis, University of Greenwich.
- Sprcic, D.M., Sevic, Z. & Tekavcic, Metka. (2008). Corporate Risk-Management Practices in Slovenian Companies. *International Journal of Trade and Global Markets*, 1(3), pp.281-297.
- Sprcic, D. M., Tekavcic, M., & Sevic, Z. (2009). Corporate Risk Management Practices in Croatian Companies. *Economics Journal*, 59(78), pp.344-369.
- Spuchlakova, E., Valaskova, K. & Adamko, P. (2015). The Credit Risk and its Measurement, Hedging and Monitoring. *International Conference on-Applied Economics, ICOAE 2015, 2-4 July 2015, Kaza Russia*, 24, pp.675-681.
- Stapledon, G. P., & Lawrence, J. (1997). *Board composition, Structure and independence in Australia's largest listed companies*. Melb: UL. Rev.
- Stefenoni, J., Jones, R.D., Doye, D. & Riley, J.M. (2018). *Farm Financial Stress in Oklahoma: The Effects of Price Change and Debt*. Invited presentation at the 2018 Southern Agricultural Economics Association Annual Meeting, February 2-6, 2018, Jacksonville, Florida, pp.1-20.
- Stefenoni, J. B. (2018). *Exploration of the Effects of Beginning Debt Levels and Low Crop Commodity Prices on the Post Financial Downturn Financial Performance of Representative Crop*. Livestock, and Diversified Farms in Oklahoma (Doctoral dissertation).

- Stephen Gates, Jean-Louis Nicolas, Paul L. Walker. (2012). Enterprise risk management: A process for enhanced management and improved performance. *Management Accounting Quarterly*, 13(3), pp.28-38.
- Stern, D. (1974). Mother and infant at play: The dyadic interaction involving facial, vocal and gaze behaviors. In M. Lewis & L. Rosenblum (Eds.). *The effect of the infant on its caregiver*. New York: Wiley.
- Stern, J. (1985). Acquisition, Pricing, and Incentive Compensation. *Corporate Accounting*, 3(2), pp.26-31.
- Stern, J.; Stewart, G.B. & Chew, D. (1995). The EVATM Financial Management System. *Journal of Applied Corporate Finance*, pp.32-46.
- Stern Stewart & Co.(2002). EVA and market value. Bank of America. *Journal of Applied Corporate Finance*. Internet Economic Value Added (EVA) Working Paper by Chen and Dodd.
- Stern, D. I. & Common, M. S. (2001). Is there an environmental Kuznets curve for sulfur?. *Journal of Environmental Economics and Environmental Management*, 41, pp.162-178.
- Stewart, G.B. (1991). *The Quest for Value*. New York: Harper and Collins.
- Stewart, G.B. (1994). EVA®: Fact or Fantasy. *Journal of Applied Corporate Finance*, pp.71-8.
- Stewart, J. & Subramaniam, N. (2010). Internal audit independence and objectivity: Emerging research opportunities. *Managerial Auditing Journal*, 25, pp.328-360.
- Subedi, M. & Farazmand, A. (2020). Economic Value Added (EVA) for Performance Evaluation of Public Organizations. *Public Organization Review*, 20, pp.613–630.
- Subhi, A. M. & Stanišić, M. (2016). Role of internal audit in performance of Libyan financial organizations. *International journal of applied research*, 2(2), pp.352-356.
- Suhaily Shahimi. (2016). Value Added Services of Internal Auditors: An Exploratory Study on Consulting Role in Malaysian Environment. *International Journal of Management Excellence*, 7(1), pp.720-735.
- Susan Kerubo Onsongo, Stephen M. A. Muathe & Lucy Wamugo Mwangi. (2020). Financial Risk and Financial Performance: Evidence and Insights from Commercial and Services Listed

- Companies in Nairobi Securities Exchange, Kenya. *International Journal of Financial Studies*, 8(51), pp.1-15.
- Sydbank Group. (2017). *Credit Risk 2017*. (Online). Research on 2020, December 20, Retrieved: <https://www.sydbank.com/wps/wcm/connect/sydbankcom/29d9d0bb-ba59-4d51-af85-dcdf895cad47/credit-risk2017.pdf?MOD=AJPERES&CVID=mD4gxXK>
- Sylvester Senyo Horvey, Jacob Ankamah & David McMillan. (2020). Enterprise Risk Management and Firm Performance: Empirical Evidence from Ghana Equity Market. *Financial Economics. Journal homepage*, pp.1-22.
- Syou-Ching Lai, Hungchih Li, Henghsiu Lin & Frederick Wu. (2017). The Influence of Internal Control Weaknesses on Firm Performance. *Journal of Accounting and Finance*, 17(6), pp.82-95.
- Tamer A. El Nashar. (2016). The Impact of Inclusive Business on Ethical Values & Internal Control Quality : An Accounting Perspective. *Journal of Governance and Regulation*, 5(4), pp.106-113.
- Tarek Roshdy Gebba1 and Mohamed Gamal Aboelmaged. (2016). Corporate Governance of UAE Financial Institutions: A Comparative Study between Conventional and Islamic Banks. *Journal of Applied Finance & Banking*, 6(5), pp.119-160.
- Tariq Tawfeeq Yousif Alabdullah, Essia Ries Ahmed (2020). Audit Committee Impact on Corporate Profitability in Oman Companies: an Auditing and Management Accounting Perspective. *JURNAL Riset Akuntansi dan Keuangan Indonesia*, 5(2), pp.121-128.
- Terry Lam & Vincent C.S. Heung. (2003). Customer complaint behavior towards hotel restaurant services. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 15(5), pp.283-289.
- Thach, N. N., Van Bao, N., Huy, D.T.N. & Thanh, B.D. (2017). Measuring the Volatility of Market Risk of Vietnam Banking Industry After the Low Inflation Period 2015–2017. *Review of Pacific Basin Financial Markets and Policies*, 23(04).
- The International Federation of Accountants: IFAC. (2018). *Handbook of The International Code. Of ETHICS for Professional Accountants*.
- Thuy Duong Phana, Thu Hang Danga, Thi Dieu Thu Nguyena, Thi Thanh Nga Ngoa and Thi Hong Le Hoanga. (2020). The effect of enterprise risk management on firm value: Evidence

- from Vietnam industry listed enterprises. *University of Transport Technology, Vietnam. Accounting*, 6, pp.473–480.
- Tony K. Quon, Daniel Zeghal & Michael Maingot. (2012). Enterprise risk management and business performance during the financial and economic crises. *Problems and Perspectives in Management*, 10(3), pp.95-103.
- Tseng. (2007). A systems framework for understanding social settings. *American Journal of Community Psychology*, 39(3), pp.217-228
- Turgaeva, A. A., Kashirskaya, L. V., Zurnadzhlyants, Yu. A., Latysheva, O. A., Pustokhina, I. V., Sevbitov A.V. (2020). Assessment of the financial security of insurance companies in the organization of internal control. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*, 7(3), pp.2243-2254.
- Viera Berzakova, Viera Bartosova & Eva Kicova. (2015). Modification of EVA in Value Based Management. *Procedia Economics and Finance*, 26(2015), pp.317-324
- Victor Munteanua, Dragos Laurentiu Zahariab. (2014). Current Trends in Internal Audit. *Social and Behavioral Sciences*, 116, pp.2239-2242.
- Vo, D., & Phan, T. (2013). Corporate governance and firm performance: Empirical evidence from Vietnam. *Journal of Financial Economics*, 78, pp.210-226.
- Wani, A.A. & Dar, S. A. (2015). Relationship between Financial Risk and Financial Performance: An Insight of Indian Insurance Industry. *International Journal of Science and Research (IJSR)*, 4(11), pp.1424-1433.
- Wardah Abdulrahman Bindabel. (2017). The Influence of Shariah (Islamic Principles) Corporate Governance on Cross-Border Merger and Acquisitions Involving Islamic Companies in the Gulf Countries. *Faculty of Business and Law De Montfort University Leicester- UK*, (June 2017).
- Wahyu Dwi Yulihapsari, Dien Noviany Rahmatika, Jaka Waskito. (2016). *Analisis Pengaruh Non-Performing Financing (NPF), Capital Adequacy Ratio (CAR), Financing to Deposit Ratio (FDR), Dan Bopo Terhadap Profitabilitas Studi Kasus Pada Pt. Bank Victoria Syariah Periode 2011-2016*.

- Wadesango Newman. (2018). Investigating the Value Creation of Internal Audit and Its Impact on Company Performance. *Academy of Entrepreneurship Journal*, 24(3), pp.1-21.
- Wallace, W. & McClure, N. (2012). *Strategic Risk Management*. Edinburgh Business School Heriot-Watt University.
- West, P. (2001). Being different: correlates of the experience of teasing and bullying at age 11. *Research Papers in Education*, 16(3), pp.25-46.
- West, T. & Worthington A. C. (2001). *Economic Value Added: A Review of the Theoretical and Empirical Literature*. New York: Guilford.
- West, T. & Worthington, E. L. & Sherer, M. (2004). Forgiveness is an emotion-focused coping strategy that can reduce health risks and promote health resilience. *Psychology and Health*, 19, pp.385-405.
- Wided Bouaine, Yosr Hrichi (2019). Impact of Audit Committee Adoption and its Characteristics on Financial Performance: Evidence from 100 French Companies. *Accounting and Finance Research*, 8(1), pp.92-102.
- Wilson A., Bravo A., Pearson M., Witkiewitz K. (2016). Finding success in failure: using latent profile analysis to examine heterogeneity in psychosocial functioning among heavy drinkers following treatment. *National Library of Medicine*, 111(12), pp.2145-2154.
- Woods, M. (2007). Linking Risk Management to Strategic Controls: A Case Study of Tesco plc. *International Journal of Risk Assessment and Management*, 7(8), pp.1074-1088.
- Woods, M. & Dowd, K. (2008). The value of risk reporting: A critical analysis of value-at-risk disclosures in the banking sector. *International Journal of Financial Services Management*, 3(1), pp.45-64.
- Yakubu Ibrahim Nandom & Alhassan Mohammed Mubarik, Nasiru Alhassan, Jamaldeen, Mujeeb Rahman. (2016). The Effectiveness of Internal Control System in Safeguarding Assets in the Ghanaian Banking Industry. *Munich Personal RePEc Archive*, 5(1), pp.544-557.
- Yahya Ali Al-Matari et. al. (2012). Board of Directors, Audit Committee Characteristics and Performance of Saudi Arabia Listed Companies. *International Review of Management and Marketing*, 2(4), pp.241-251.

- Yazan Oroud. (2019). The Effect of Audit Committee Characteristics on the Profitability: Panel Data Evidence. *International Journal of Economics and Finance*, 11(4), pp.104-113.
- Yermack, D. (1996). Higher market valuation of companies with a small board of directors. *Journal of Financial Economics*, 40(2), pp.185-211.
- Young David S. & O'Byrne Stephen F. (2000). *EVA and Value Based Management*. Bonus with a Purpose. Organizational Development.
- Yulihapsari, W. D., Rahmatika, D. N., & Waskito, J. (2017). Analisis Pengaruh Non Performing Financing (NPF), Capital Adequacy Ratio (CAR), Financing to Deposit Ratio (FDR), dan BOPO terhadap Profitabilitas. *Studi Kasus pada PT. Bank Victoria Syariah Periode*, 1(2), pp.102-114.
- Yuvaraj, S. & Gashaw, A. A. (2013). Performance of insurance companies in Ethiopia. *International Journal of Marketing, Financial Services & Management Research*, 2(7), pp.2277- 3622.
- Zainab Rezaie Gilandeh (2016). Studying the Effectiveness of the Internal Control System on the Corporate Value and Dividend in Listed Companies in Tehran Stock Exchange. *IOSR Journal of Economics and Finance (IOSR-JEF)*, 7(4), p.I.
- Zaharia, L. & Zaharia, C. (2012) Corporate Governance and The Market Value of Firms. *Economics, Management, and Financial Markets*, 7(4), pp.227-232.
- Ziaee, M. (2014). The effect of audit quality on the performance of listed companies in Tehran Stock Exchange. *International Letters of Social and Humanistic Sciences*, (10), pp.36-43.
- Zied Bouaziz (2012). The Impact of the Presence of Audit Committees on the Financial Performance of Tunisian Companies. *Faculty of Economics and Management of Sfax Accounting Department, Tunisia. IJMBS*, 2(4), pp.57-64.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อยี่ห้อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้ในการศึกษา

รายชื่อย่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้ในการศึกษา

ลำดับ	ชื่อหลักทรัพย์	ลำดับ	ชื่อหลักทรัพย์	ลำดับ	ชื่อหลักทรัพย์
1	7UP	26	APCS	51	BJC
2	A	27	APEX	52	BJCHI
3	AAV	28	APURE	53	BKD
4	ACC	29	AQ	54	BLAND
5	ADVANC	30	AQUA	55	BPP
6	AFC	31	AS	56	BR
7	AGE	32	ASEFA	57	BROCK
8	AH	33	ASIA	58	BRR
9	AHC	34	ASIAN	59	BSBM
10	AI	35	ASIMAR	60	BTNC
11	AIT	36	B	61	BTS
12	AJ	37	B52	62	BWG
13	AJA	38	BA	63	CBG
14	AKR	39	BAFS	64	CCET
15	ALLA	40	BANPU	65	CCP
16	ALT	41	BCH	66	CEN
17	ALUCON	42	BCP	67	CENTEL
18	AMARIN	43	BCPG	68	CFRESH
19	AMATA	44	BCT	69	CGD
20	AMATAV	45	BDMS	70	CHG
21	AMC	46	BEAUTY	71	CHOTI
22	ANAN	47	BEC	72	CI
23	AOT	48	BEM	73	CITY
24	AP	49	BH	74	CK
25	APCO	50	BIG	75	CKP

รายชื่อย่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้ในการศึกษา (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อหลักทรัพย์	ลำดับ	ชื่อหลักทรัพย์	ลำดับ	ชื่อหลักทรัพย์
76	CM	101	EA	126	GJS
77	CMR	102	EASON	127	GLAND
78	CNT	103	EASTW	128	GLOBAL
79	COM7	104	EE	129	GLOCON
80	CPALL	105	EGCO	130	GPSC
81	CPF	106	EKH	131	GRAMMY
82	CPH	107	EMC	132	GRAND
83	CPI	108	EP	133	GREEN
84	CPL	109	EPG	134	GSTEEL
85	CPN	110	ERW	135	GUNKUL
86	CRANE	111	ESSO	136	GYT
87	CSC	112	ESTAR	137	HANA
88	CSP	113	EVER	138	HFT
89	CSR	114	F&D	139	HMPRO
90	CSS	115	FANCY	140	HTC
91	CTW	116	FE	141	HTECH
92	CWT	117	FMT	142	ICC
93	DCC	118	FN	143	ICHI
94	DCON	119	FORTH	144	IHL
95	DELTA	120	FPT	145	ILINK
96	DEMCO	121	GC	146	INET
97	DRT	122	GEL	147	INOX
98	DTAC	123	GENCO	148	INTUCH
99	DTCI	124	GFPT	149	IRC
100	DUSIT	125	GIFT	150	IRPC

รายชื่อย่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้ในการศึกษา (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อหลักทรัพย์	ลำดับ	ชื่อหลักทรัพย์	ลำดับ	ชื่อหลักทรัพย์
151	IT	176	LH	201	MILL
152	ITD	177	LHK	202	MINT
153	IVL	178	LOXLEY	203	MJD
154	J	179	LPH	204	MK
155	JAS	180	LPN	205	MODERN
156	JCK	181	LRH	206	MONO
157	JCT	182	LST	207	MPIC
158	JMART	183	M	208	MSC
159	JTS	184	MACO	209	NC
160	JUTHA	185	MAJOR	210	NCH
161	JWD	186	MAKRO	211	NEP
162	KAMART	187	MALEE	212	NEW
163	KBS	188	MANRIN	213	NEX
164	KCE	189	MATCH	214	NNCL
165	KDH	190	MATI	215	NOBLE
166	KKC	191	MBK	216	NOVA
167	KSL	192	MC	217	NTV
168	KTIS	193	M-CHAI	218	NUSA
169	KWC	194	MCOT	219	NVD
170	KWG	195	MCS	220	NWR
171	KYE	196	MDX	221	NYT
172	L&E	197	MEGA	222	OCC
173	LALIN	198	METCO	223	OGC
174	LANNA	199	MFEC	224	OHTL
175	LEE	200	MIDA	225	OISHI

รายชื่อย่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้ในการศึกษา (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อหลักทรัพย์	ลำดับ	ชื่อหลักทรัพย์	ลำดับ	ชื่อหลักทรัพย์
226	ORI	251	PRIN	276	S
227	PAF	252	PRINC	277	S & J
228	PAP	253	PSH	278	SABINA
229	PATO	254	PSL	279	SAM
230	PB	255	PT	280	SAMART
231	PCSGH	256	PTG	281	SAMCO
232	PDI	257	PTL	282	SAMTEL
233	PDJ	258	PTT	283	SAPPE
234	PERM	259	PTTEP	284	SAT
235	PF	260	PTTGC	285	SAUCE
236	PG	261	PYLON	286	SAWANG
237	PK	262	Q-CON	287	SC
238	PLANB	263	QH	288	SCC
239	PLAT	264	RAM	289	SCCC
240	PLE	265	RATCH	290	SCG
241	PM	266	RCI	291	SCI
242	PMTA	267	RCL	292	SCN
243	POST	268	RICHY	293	SCP
244	PPP	269	RJH	294	SDC
245	PPPM	270	RML	295	SEAFCO
246	PRAKIT	271	ROCK	296	SE-ED
247	PREB	272	ROH	297	SENA
248	PRECHA	273	ROJNA	298	SF
249	PRG	274	RPC	299	SFP
250	PRIME	275	RS	300	SGP

รายชื่อย่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้ในการศึกษา (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อหลักทรัพย์	ลำดับ	ชื่อหลักทรัพย์	ลำดับ	ชื่อหลักทรัพย์
301	SHANG	326	SSF	351	TCMC
302	SIAM	327	SSSC	352	TCOAT
303	SINGER	328	SST	353	TEAM
304	SIRI	329	STA	354	TFG
305	SIS	330	STANLY	355	TFI
306	SITHAI	331	STARK	356	TGPRO
307	SKR	332	STEC	357	TH
308	SLP	333	STPI	358	THAI
309	SMIT	334	SUC	359	THCOM
310	SMPC	335	SUPER	360	THE
311	SMT	336	SUSCO	361	THIP
312	SNC	337	SUTHA	362	TIPCO
313	SNP	338	SVH	363	TKN
314	SOLAR	339	SVI	364	TKS
315	SORKON	340	SVOA	365	TKT
316	SPACK	341	SYMC	366	TMD
317	SPALI	342	SYNEX	367	TMT
318	SPC	343	SYNTEC	368	TNL
319	SPCG	344	TAE	369	TNPC
320	SPG	345	TASCO	370	TNR
321	SPI	346	TBSP	371	TOG
322	SPRC	347	TC	372	TOP
323	SQ	348	TCC	373	TOPP
324	SRICHA	349	TCCC	374	TPA
325	SSC	350	TCJ	375	TPBI

รายชื่อย่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่ใช้ในการศึกษา (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อหลักทรัพย์	ลำดับ	ชื่อหลักทรัพย์	ลำดับ	ชื่อหลักทรัพย์
376	TPIPL	396	TWPC	416	VPO
377	TPOLY	397	TWZ	417	WACOAL
378	TPP	398	TYCN	418	WAVE
379	TR	399	U	419	WHA
380	TRC	400	UAC	420	WICE
381	TRITN	401	UMI	421	WIJK
382	TRU	402	UNIQ	422	WIN
383	TRUBB	403	UP	423	WORK
384	TSC	404	UPF	424	WP
385	TSE	405	UPOIC	425	TRUE
386	TSR	406	UT		
387	TSTE	407	UTP		
388	TSTH	408	UV		
389	TTA	409	UVAN		
390	TTCL	410	VARO		
391	TTI	411	VGI		
392	TTW	412	VIBHA		
393	TU	413	VIH		
394	TVO	414	VNG		
395	TWP	415	VNT		

ภาคผนวก ข

เอกสารขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ชื่อ-สกุล	ดร.ศศิธร โกมลหทัย
ตำแหน่ง	ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านการตรวจสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
ชื่อ-สกุล	ผศ.ดร.ลักขมี งามมีศรี
ตำแหน่ง	รองคณบดีฝ่ายบริหารและงบประมาณ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ชื่อ-สกุล	ดร.ลภัสวัฒน์ คล้ายแสง
ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ชื่อ-สกุล	ดร.สราวุธ ดวงจันทร์
ตำแหน่ง	รองผู้จัดการกลุ่มอำนวยการสหกรณ์ครุฑพบุรีจำกัด
ชื่อ-สกุล	ดร.ชลิต ผลอินทร์หอม
ตำแหน่ง	กรรมการผู้จัดการ บริษัท เดอะไดนามิก โกลด์ซิ่ง จำกัด

27 กุมภาพันธ์ 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ศศิธร โกมลหทัย

ด้วยนักศึกษา นางสาวมัตติมา กรงเด็น รหัสนักศึกษา 60560238 หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลของการบริหารความเสี่ยงการตรวจสอบภายในและการควบคุมภายในที่มีต่อผลการดำเนินงานและมูลค่าเพิ่มของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” โดยมี รองศาสตราจารย์กัญญาภรณ์ ปานะเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ขอความอนุเคราะห์จาก ดร.ศศิธร โกมลหทัย ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านการตรวจสอบบัญชี ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องของคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้เพื่อเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ทางหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน จึงเขียนขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุติถาวรณ สิ้นจรรย์ศักดิ์)

คณบดีคณะบัญชี

ผู้ประสานงาน : ผู้ช่วยศาสตราจารย์รองเอก วรรณพฤกษ์

ผู้ช่วยผู้อำนวยการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี

นางสาววันทนา โฆษกกิจจาวุฒิ (เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตร)

โทรศัพท์ 0-2579-1111 ต่อ 2374

27 กุมภาพันธ์ 2564

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ลักขมี งามมีศรี

ด้วยนักศึกษา นางสาวมัตติมา გრენด์ รหัสนักศึกษา 60560238 หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลของการบริหารความเสี่ยงการตรวจสอบภายในและการควบคุมภายในที่มีต่อผลการดำเนินงานและมูลค่าเพิ่มของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” โดยมี รองศาสตราจารย์กัญญาภรณ์ ปานะเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ขอขอลงความอนุเคราะห์จาก ดร.ลักขมี งามมีศรี รองคณบดีฝ่ายบริหารและงบประมาณ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องของคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้เพื่อเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ทางหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน จึงเรียนขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนาภรณ์ สินจรูญศักดิ์)

คณบดีคณะบัญชี

ผู้ประสานงาน : ผู้ช่วยศาสตราจารย์รองเอก วรรณพฤกษ์

ผู้ช่วยผู้อำนวยการหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี

นางสาววันทนา โฆษกกิจจาวุฒิ (เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตร)

โทรศัพท์ 0-2579-1111 ต่อ 2374

27 กุมภาพันธ์ 2564

เรื่อง ขอลาขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ลภัสวัฒน์ คล้ายแสง

ด้วยนักศึกษา นางสาวมัตติมา กรงเด็น รหัสนักศึกษา 60560238 หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลของการบริหารความเสี่ยงการตรวจสอบภายในและการควบคุมภายในที่มีต่อผลการดำเนินงานและมูลค่าเพิ่มของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” โดยมี รองศาสตราจารย์กัญญาภรณ์ ปานะเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในขณะนี้ หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ขอเรียนขอความอนุเคราะห์จาก ดร.ลภัสวัฒน์ คล้ายแสง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องของคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้เพื่อเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ทางหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน จึงเรียนขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนาภรณ์ สินจรูญศักดิ์)

คณบดีคณะบัญชี

ผู้ประสานงาน : ผู้ช่วยศาสตราจารย์รองเอก วรรณพฤกษ์

ผู้ช่วยผู้อำนวยการหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี

นางสาววันทนา โฆษกกิจจาวุฒิ (เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตร)

โทรศัพท์ 0-2579-1111 ต่อ 2374

27 กุมภาพันธ์ 2564

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สราวุธ ดวงจันทร์

ด้วยนักศึกษา นางสาวมัตติมา გრენด์ รหัสนักศึกษา 60560238 หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลของการบริหารความเสี่ยงการตรวจสอบภายในและการควบคุมภายในที่มีต่อผลการดำเนินงานและมูลค่าเพิ่มของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” โดยมี รองศาสตราจารย์กัญญาภรณ์ ปานะเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในขณะนี้ หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ขอขอลงความอนุเคราะห์จาก ดร.สราวุธ ดวงจันทร์ รองผู้จัดการกลุ่มอำนวยการสหกรณ์ครูสหบุรีจำกัด เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องของคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้เพื่อเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุล่วงวัตถุประสงค์ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ทางหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน จึงเรียนขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐดากรณ์ สิ้นจรวงศ์ศักดิ์)

คณบดีคณะบัญชี

ผู้ประสานงาน : ผู้ช่วยศาสตราจารย์รองเอก วรรณพฤกษ์

ผู้ช่วยผู้อำนวยการหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี

นางสาววันทนา โฆษกกิจจาวุฒิ (เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตร)

โทรศัพท์ 0-2579-1111 ต่อ 2374

27 กุมภาพันธ์ 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ชลิต ผลอินทร์หอม

ด้วยนักศึกษา นางสาวมัตติมา გრენด์ รหัสนักศึกษา 60560238 หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลของการบริหารความเสี่ยงการตรวจสอบภายในและการควบคุมภายในที่มีต่อผลการดำเนินงานและมูลค่าเพิ่มของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” โดยมี รองศาสตราจารย์กัญญาภรณ์ ปานะเจริญ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในขณะนี้ หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ขอความอนุเคราะห์จาก ดร.ชลิต ผลอินทร์หอม กรรมการผู้จัดการ บริษัท เดอะไดนามิค โค้ชซิ่ง จำกัด เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาความถูกต้องของคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้เพื่อเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ทางหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน จึงเรียนขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัตนาภรณ์ ภัทราภรณ์)

คณบดีคณะบัญชี

ผู้ประสานงาน : ผู้ช่วยศาสตราจารย์รองเอก วรรณพฤกษ์

ผู้ช่วยผู้อำนวยการหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี

นางสาววันทนา โฆษกกิจจาวุฒิ (เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตร)

โทรศัพท์ 0-2579-1111 ต่อ 2374

ภาคผนวก ค
ตัวอย่างการคำนวณหาค่า EVA

มูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐศาสตร์ โดยคำนวณจาก $EVA = NOPAT - WACC$

$NOPAT = (\text{กำไรการดำเนินงาน} - \text{ภาษีเงินได้นิติบุคคล})$

$$WACC = (\text{เงินกู้} + \text{ทุนที่ชำระแล้ว}) \times \left\{ \left[\frac{\left[\frac{\text{ดอกเบี้ยเงินกู้} \times 100}{\text{เงินกู้}} \right] \times (1-0.2)}{\text{เงินกู้}} \right] + \text{อัตราเงินปันผล} \right\}$$

ตัวอย่างการคำนวณ EVA

บริษัท A	หน่วย:1,000 ล้านบาท				
	2563	2562	2561	2560	2559
กำไรขาดทุนจากการดำเนินงาน	609.22	-10.42	293.13	402.48	577.97
ภาษี	79.97	-31.39	35.44	44.93	77.83
ต้นทุนการเงิน (ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม)	334.39	301.58	226.90	259.86	236.80
อัตราเงินปันผลตอบแทน	0	0	0.60	0.76	0.63
หนี้สินระยะยาว	3370.04	4893.7	5302.47	7385.04	4203.28
ทุนที่ออกและชำระแล้ว	980	980	980	980	980
คำนวณ NOPAT					
กำไรสุทธิจากการดำเนินงาน	609.22	(10.42)	293.13	402.48	577.97
หัก ภาษี	79.97	(31.39)	35.44	44.93	77.83
NOPAT	529.25	20.97	257.69	357.55	500.14
คำนวณ WACC					
เงินกู้	3370.04	4893.7	5302.47	7385.04	4203.28
บวก ทุน	980	980	980	980	980
ต้นทุนเงินทุน	4350.04	5873.70	6282.47	8365.04	5183.28
อัตราดอกเบี้ยเงินกู้หลังหักภาษี	7.94	4.93	3.42	2.81	4.51
บวก อัตราเงินปันผลตอบแทน	0	0	0.60	0.76	0.63
อัตรา WACC (ถ่วงเฉลี่ย)	7.94	4.93	4.02	3.57	5.14
ต้นทุนเงินทุน	4350.04	5873.70	6282.47	8365.04	5183.28
คูณอัตรา WACC (ถ่วงเฉลี่ย)	7.94	4.93	4.02	3.57	5.14
WACC	345.30	289.58	252.76	299.05	266.26
คำนวณ EVA					
NOPAT	529.25	20.97	257.69	357.55	500.14
WACC	345.30	289.58	252.76	299.05	266.26
EVA	183.95	(268.61)	4.93	58.50	233.88

ภาคผนวก ง

วิธีการใช้แบบประเมินความเสี่ยง

1. วิธีการใช้แบบประเมินผ่านระบบออนไลน์ ผู้ประเมินกดรับลิงค์แบบประเมินด้านล่างนี้

<https://onedrive.live.com/view.aspx?resid=C5DFEC2738CF9BE9!113&authkey=!AHb3>

uKRdoWWrZTo

2. วิธีการใช้แบบประเมินผ่านระบบ QR Code ผู้ประเมิน Scan QR Code ด้านล่างนี้เพื่อเข้าโปรแกรมแบบประเมินออนไลน์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล

นางสาวมัตติมา กรงเด็น

วัน เดือน ปีเกิด

19 เมษายน 2530

สถานที่เกิด

จังหวัดเพชรบูรณ์

วุฒิการศึกษา

พ.ศ. 2552 บัณฑิตบัณฑิต (บช.บ) มหาวิทยาลัยศรีปทุม

พ.ศ. 2556 บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (การจัดการ) (บธ.ม)

มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสนามจันทร์

พ.ศ.2565 หลักสูตรประกาศนียบัตรกฎหมายปกครอง
และวิธีพิจารณาคดีปกครอง มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์

พ.ศ. 2562 ผลกระทบด้านเทคโนโลยีจากนโยบาย

ไทยแลนด์ 4.0 ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงของการ

ปฏิบัติงานวิชาชีพบัญชี

พ.ศ. 2561 ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนโครงสร้าง

ทางการเงินกับอัตราผลตอบแทนของสมาชิกสหกรณ์

ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย

พ.ศ. 2561 ผลกระทบของระบบควบคุมภายในที่มีต่อ

ความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียน

ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

พ.ศ. 2561 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัท

จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ

2018 The Effect of Financial Ratios towards the Value

of Market Capital in Listed Firms of the Stock

Exchange of Thailand

ประสบการณ์ในการทำงาน	พนักงานบัญชี บริษัท ลีออคเลย์ จำกัด (มหาชน) กรรมการผู้จัดการ บริษัท มัตโต จำกัด กรรมการผู้จัดการ บริษัท เอ็มที ซีเมนต์ จำกัด กรรมการผู้จัดการ บริษัท ชาญภูษิต คอนกรีต จำกัด อาจารย์พิเศษ คณะวิทยาการจัดการ สาขาวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	เสมียนทนายนาม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บริษัท เดอะพรีเมียม ซุปเปอร์ริช คอร์ปอเรชั่น จำกัด 89/285 หมู่ 1 ตำบลบางเตย อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม 73210